

Sisällysluettelo

HALL, 24.8.2020 15:30, Pöytäkirja

§ -3 Pöytäkirjan kansilehti (läsnäolijat)	1
§ -1 Pöytäkirjan kansilehti (vakiopykälät)	3
§ 188 Konsernipalvelut/rahoituspalvelujen kassaraportti	4
§ 189 Tiedote jaostojen asioista	5
§ 190 Kaupunginjohtajan ajankohtaiskatsaus koronavirustilanteesta	6
§ 191 Vastauksen antaminen kaupunginvaltuustolle tarkastuslautakunnan vuoden 2019 arviointikertomuksen johdosta KV	7
§ 192 Lahden kaupungin lausunto Pelastuslaitoksen maksuosuusjärjestelmän muuttamisesta	16
Liite: Päijät-Hämeen liiton lausuntopyyntö Pelastuslaitoksen maksuosuusjärjestelmän muuttamisesta	19
§ 193 Lausunto Päijät-Hämeen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen (Lahden seudun kierrätyspuisto) vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistosta	39
Liite: Lausuntopyyntö Päijät-Hämeen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen (Lahden seudun kierrätyspuisto) vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistosta	45
§ 194 Talouden seurantaraportti 1.1. - 30.6.2020 KV	101
Liite: Talouden seurantaraportti 1.1.2020 - 30.6.2020	102
Liite: Strategian puolivuotisraportti - 2020	163
§ 195 Lahden Ironman 70.3 MM-kisahakemus: haettavien kisojen siirto vuodelta 2022 vuodelle 2023 KV	176
§ 196 Lahden kaupungin hallintosäännön muuttaminen KV	178
Liite: Hallintosääntömuutoksia	181
§ 197 Lahden kaupungin hallintosäännön muuttaminen (pormestarimalli) KV	185
Liite: Liite 1. Muutokset hallintosäännön yleiseen osaan 1.6.2021 alkaen	189
Liite: Liite 2. Muutokset hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskeviin erillissäännöksiin 1.6.2021 alkaen	220
§ 198 Saapuneet ja lähteneet asiakirjat 24.8.2020	237
Liite: Saapuneet_2020_08_24	238
Liite: Kh 24.8.2020 Saapuneet ja lähteneet asiakirjat II	239
§ 199 Ylimääräinen asia: Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ylimääräisen yhtymäkokouksen koolle kutsuminen	240
§ 9998 Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus	241

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

n:o 20/2020

Aika: 24.08.2020 klo 15.30 – 21.23
Paikka: Kaupunginhallituksen sali / sähköinen kokous

Läsnä:**Varsinaiset jäsenet:**

Sirkku Hildén, puheenjohtaja
Juha Rostedt, I vpj
Aleksi Mäntylä, II vpj
Pekka Komu
Alettin Basboga
Jetta Laakso
Toni Putula
Merja Vahter (*
Rami Lehto
Jenna Koskelo
Sonja Falk

Valtuuston puheenjohtajat:

Hannu Rahkonen kaupunginvaltuuston pj
Mika Kari (*, saapui klo 16.47, poistui
klo 19.16 kaupunginvaltuuston I vpj
Antti Holopainen kaupunginvaltuuston II vpj

Viranhaltijat:

Pekka Timonen kaupunginjohtaja
Mika Mäkinen (poistui esteellisenä §:n
191 lausuntopyynnön kohdan 4
käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi) konsernivaltuuston johtaja
Olli Alho (* kaupunkikehitysjohtaja
Mikko Komulainen hyvinvointijohtaja
Tiina Granqvist sivistysjohtaja
Pekka Virkkunen kaupunginlakimies
Heini Moisio viestintäjohtaja

Poissa:

Jarkko Nissinen kaupunginvaltuuston III vpj

Asiantuntijat:

Timo Savolainen (* toimitusjohtaja, Proxion Oy, asiantuntijaesittely
klo 15.30-15.16.25, DUO-raideliikennemalli
Tuomas Lonka (* kehitysjohtaja, Proxion Oy, asiantuntijaesittely
klo 15.30-15.16.25, DUO-raideliikennemalli
Hanne Ala-Harja (* tiimipäällikkö, Proxion Oy, asiantuntijaesittely
klo 15.30-15.16.25, DUO-raideliikennemalli
Jouni Arola toimitilajohtaja, klo 16.25-17.50

Pöytäkirjanpitäjä:

Janne Mäki kaupunginsihteeri

(* Paikalla Teams-etäyhteyden kautta.

KAUPUNGINHALLITUKSEN puolesta:

Sirkku Hildén

Janne Mäki

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty Lahdessa elokuun 31. päivänä 2020

Jetta Laakso

Rami Lehto

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa <http://www.lahti.fi> syyskuun 1. päivänä 2020; todistaa

viran puolesta:

Kaupunginsihteeri

Janne Mäki

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös: Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin kaupunginhallituksen jäsenet Jetta Laakso ja Rami Lehto.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan sen pöytäkirja tarkastetaan viimeistään kokousta seuraavana maanantaina tai mikäli se on pyhäpäivä, seuraavana arkipäivänä.

Pöytäkirja asetetaan tarkastettavaksi luottamushenkilöiden Extranettiin ja se on mahdollista käydä tarkastamassa myös kaupungintalolla konsernipalvelujen kansliassa. Kokouksen puheenjohtajalle ja pöytäkirjan tarkastajille ilmoitetaan sähköpostilla, milloin pöytäkirja on tarkastettavissa.

Sähköinen tarkastaminen ilmoitetaan sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@lahti.fi.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 188

Konsernipalvelut/rahoituspalvelujen kassaraportti

D/38/02.02.02.00.00/2020

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Päätösehdotus	Kaupunginjohtaja Pekka Timonen Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.
Muutoksenhaku	muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	-

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 189

Tiedote jaostojen asioista

D/39/00.02.01.00.00/2020

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Päätösehdotus	Merkitään tiedoksi konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan Aleksi Mäntylän, elinvoima- ja työllisyysjaoston puheenjohtajan Juha Rostedin ja osallisuuden ja hyvinvoinnin jaoston puheenjohtajan Sirku Hildénin tiedote jaostojen asioista.
Muutoksenhaku	muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	-

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 190

Kaupunginjohtajan ajankohtaiskatsaus koronavirustilanteesta

D/680/00.00.01.01.01/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Kaupunginsihteeri Janne Mäki, puh. 044 716 1416

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedoksi.

Perusteluosa Kaupunginjohtaja kertoo poikkeusolojen vaikutuksesta kaupungin palveluihin, talouteen ja henkilöstöön.

Muutoksenhaku muutoksenhakukielto

Toimenpiteet -

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 191

Vastauksen antaminen kaupunginvaltuustolle tarkastuslautakunnan vuoden 2019 arviointikertomuksen johdosta KV

D/351/00.03.00.00.01/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Kehittämisjohtaja Sari Alm, puh. 050 398 5162
Hyvinvointijohtaja Mikko Komulainen, puh. 044 716 1735
Henkilöstöjohtaja Mira Keitaanranta, puh. 050 559 4065
Lakimies Sanna Saariniemi, puh. 044 482 6481
Kaupunginlakimies Pekka Virkkunen, puh. 044 416 3072
Konsernitarkastaja Lotta Mikkola, puh. 040 841 3382

Päätös

Kaupunginjohtaja muutti päätösehdotustaan siten että lausunnon 6. kohdasta kappale:

”Kannattaa myös pohtia, jos konsulttipalvelujen ostoa ryhdytään rajoittamaan siitä näkökulmasta, että tilintarkastustoiminnan riippumattomuus ei vaarannu, onko sillä kaupungille negatiivisia vaikutuksia tulevissa tilintarkastuspalveluiden kilpailutuksissa.”

muutetaan muotoon:

”On myös syytä arvioida onko sillä kaupungille negatiivisia vaikutuksia tulevissa tilintarkastuspalvelujen kilpailutuksissa, jos tilintarkastusta tarjoava yhteisö ei voisi tarjota kaupungille konsulttipalveluja voimassa olevan lainsäädännön sekä tilintarkastusta koskevien käytänteiden ja valvonnan puitteissa.”

ja lausuntopyyntö 5. kohdasta:

”Tämän vuoksi kaupunginhallitus hankki asiantuntijalausunnon...”

muutetaan muotoon

”Tämän vuoksi kaupunki hankki asiantuntijalausunnon...”

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että konsernipalvelujohtaja Mika Mäkinen ilmoitti esteellisyytensä lausuntopyyntö 4 (Kuntien Tieraa koskevaan vastaus) ja poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi (HL 28.1 §:n kohta 5).

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 191

Kaupunginhallitus antaa tarkastuslautakunnan vuodelta 2019 hyväksymän Lahden kaupungin arviointikertomuksen johdosta vastauksenaan kaupunginvaltuustolle jäljempänä perusteluosassa esitetyn.

Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee kaupunginhallituksen antaman selvityksen tiedokseen.”

Perusteluosa

Kaupunginvaltuusto päätti 15.6.2020 (§ 54) tarkastuslautakunnan ehdotuksen mukaisesti merkitä tiedokseen tarkastuslautakunnan 1.6.2020/31 § hyväksymän Lahden kaupungin arviointikertomuksen vuodelta 2019 ja kehotti kaupunginhallitusta ryhtymään toimenpiteisiin seuraavien tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esitettyjen asioiden osalta sekä ilmoittamaan niistä kaupunginvaltuustolle 31.8.2020 mennessä:

1) Miten aiotaan varmistaa, etteivät strategian epärealistiset väestönkasvuodotukset aiheuta väärin mitoitettujen palveluiden suunnittelua.

2) Miten aiotaan huolehtia Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ja kaupungin toiminnan rajapintaan kuuluvan hyvinvointijohtamisen selkeyttämisestä.

3) Selvitetään SAP HR:n käytön kokonaiskustannukset ja vertailut muihin vastaaviin järjestelmiin. Selvitykseen tulee sisältyä sekä taloudellinen että toiminnallinen arvio.

4) Kuntien Tiera Oy:n osalta selvitetään

- miten pääomallainan myöntämisen yhteydessä esitetyt perustelut Kuntien Tiera Oy:n yhteistyöhankkeista Lahden kaupungille arvioituista 2 - 4 milj. euron vuosittaisista hyödyistä ovat toteutuneet; ja
- mitä erityisosaamista ja lisäarvoa Lahden viranhaltijat ovat tuoneet Kuntien Tiera Oy:n hallituksen, nimitysvaliokunnan ja ohjausryhmien toimintaan ja mitä konkreettista etua heidän toiminnastaan on ollut Lahden kaupungille, sekä paljonko he ovat käyttäneet työaikaansa näihin tehtäviin.

5) Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on antanut sivistysjohtajalle

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 191

huomautuksen hänen rehtorille antamastaan varoituksesta. Mikä intressi kaupungilla on ollut hankkia apulaisoikeusasiamiehelle annettua lausuntoa valmistellessaan laaja ja kallis ulkopuolinen asiantuntijalausunto asiassa sekä kyseenalaistaa oikeusasiamiehen toimiston asiantuntemus. Kaupunki on viime vuosien aikana saanut useita muitakin huomautuksia valtakunnan ylimmiltä laillisuusvalvojilta.

6) Kaupunginhallitus selvittää mahdollisuudet määrittää erilaisten asiantuntija- ja konsulttipalvelujen käytölle yhtenäiset periaatteet.

Lausuntopyynnön 1. kohta:

Konsernipalvelut:

Miten aiotaan varmistaa, etteivät strategian epärealistiset väestönkasvuodotukset aiheuta väärin mitoitettujen palveluiden suunnittelua.

Lahden kaupunki tekee joka toinen vuosi oman väestöennusteen. Vuoden 2019 ennusteessa vuosille 2019-2030 on esitetty kolme ennustelinjaa, jotka ovat trendiennuste sekä kaksi tavoitteellista väestöennustetta yhden ja kahden prosentin vuosittaisella väestönkasvulla. Kaupungin väestöennusteen laatimisessa hyödynnetään kaupunkikohtaisia pohjatietoja esimerkiksi syntyvyydestä, kuolleisuudesta ja muuttoliikkeestä. Yhdessä rakentamisennusteen kanssa se mahdollistaa myös alueittaisen tarkastelun. Trendinmukainen väestöennuste perustuu vuosien 2008-2017 väestö- ja muuttoliiketietoihin. Tavoite-ennusteissa muuttoliikettä on kasvatettu, jotta on päästy tavoiteltuun vuosittaiseen väestökasvuun.

Valtuustokauden alussa laadittava strategia asettaa tavoitteet kaupungin yleiskaavatyölle. Yleiskaavassa muodostuu strategian kuva fyysisestä kaupunkiympäristöstä ja se ohjaa maankäytön kehitystä strategisella tasolla. Ehdotusvaiheessa oleva Lahden suunta -työ 2017-2020 sisältää Lahden yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman.

Yleiskaavan aluevaraukset mahdollistavat strategian mukaisen voimakkaan kasvun (2% vuodessa, 150 000 asukasta vuonna 2030), mutta niitä toteutetaan maltillisen kasvun mukaan (0,3 - 1% vuodessa, 123 000 - 135 000 asukasta vuonna 2030). Alueita toteutetaan vaiheittain priorisoiden täydennysrakentamista ja niiden

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 191

alueiden rakentamista, joilla liikkuminen kestäväillä kulkumuodoilla on mahdollista. Mikäli väestötavoite ei toteudu, uusien alueiden käyttöön ottoa siirretään myöhemmäksi.

Sen sijaan palveluita ei ole järkevää mitoittaa strategian tavoitteellisen väestönkasvun mukaisiksi, vaan trendin mukaiselle kasvulle, jotta vältetään liian suurilta palvelurakentamisen investoinneilta. Jatkuva yleiskaavaan sidottu palvelusuunnittelu auttaa hahmottamaan tavoitteellisen ja toteutuneen väestönkasvun välistä eroa ja reagoimaan siihen joustavasti. Lahden suunta -työssä on esitetty myös periaatekuva tulevaisuuden palveluverkon rakenteesta Lahdessa. Tämän perusteella ei kuitenkaan tehdä päätöksiä palvelupaikkojen sijainneista.

Kaupungin laajin palveluverkko on lasten ja nuorten vastuualueella. Vastuualueella menossa olevassa palveluverkkosuunnittelussa käytetään kaupungin trendiennustetta. Näin on toimittu myös viime vuosien palveluverkkosuunnitelmassa. Talousarvion tunnuslukujen laskennassa ja suunnittelussa käytetään trendiennusteen mukaisia ikäryhmittäisiä väestöennustetietoja talousarvion ja -suunnitelman laadintaohjeen ohjeistuksen mukaisesti. Myös jatkossa kaupungin palveluiden suunnittelu perustuu trendiennusteeseen.

Lausuntopyynnön 2. kohta:

Miten aiotaan huolehtia Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ja kaupungin toiminnan rajapintaan kuuluvan hyvinvointijohtamisen selkeyttämisestä.

Osallisuus ja hyvinvointipalvelut:

"Kaupungin oman organisaation, erityisesti osallisuuden ja hyvinvoinnin vastuualueen organisointi on vielä kesken ja uusi organisaatio tulee voimaan 1.6.2021. Lahden kaupunki valmistelelee Phhykyn ja alueen muiden kuntien kanssa hyvinvointityön maakunnallista organisoitumista sekä hyvinvointijohtamisen rakennetta. Valmistelu on osaltaan vielä kesken. Tavoitteena on vahvistaa maakunnallista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisrakennetta sekä luoda toimivat rakenteet yhdyspintatyöhön ja monialaiseen yhteistyöhön.

Lahden kaupungin ja Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän välisessä vuotta 2021 koskevassa palvelusopimuksessa on määritelty rajapintaan liittyvät toiminnot. Keskeisiä kunnan ja kuntayhtymän yhdyspintoja ovat asumisen yhdyspinta,

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 191

lapsiperhepalvelujen yhdyspinta, työllisyydenhoidon yhdyspinta, kotouttamisen yhdyspinta, ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön sekä hyvinvointityön ja osallistumis- ja vaikuttamistoimielinten yhdyspinta.

Palvelusopimuksessa todetaan, että kuntayhtymä ja kunta osoittavat edustajansa yhdyspintakohtaisesti yhteistyöverkostoihin. Yhteistyöverkostoihin kutsutaan mukaan myös muita toimijoita kuten järjestöjä, seurakunta, yksityisiä palveluntuottajia ja alueen väestön ja asiakkaiden edustajia. Yhteistyöverkostoille nimetään vastuutaho.

Alueen kunnat ja kuntayhtymä ovat yhdessä valinneet neljä maakunnallista hyvinvointia ja terveyden edistämistä tukevaa painopistealuetta, joiden toteutumista tukeviin toimenpiteisiin kunta ja kuntayhtymä yhdessä sitoutuvat. Alueelle valitut painopistealueet ovat mielen hyvinvointi, osallisuus ja yhteisöllisyys, arjen turvallisuus sekä päihdeettömyys ja terveelliset elämäntavat. Yhteisesti sovitut painopisteet selkeyttävät myös hyvinvointijohtamista sekä kunta- että maakuntatasolla.

Hyvinvointijohtamisen organisointi eri yhdyspintatoiminnoissa (esim. hyte, työllisyys, maahanmuutto) on keskeistä sekä kaupungin että hyvinvointiyhtymän näkökulmasta. Organisaatioiden tulee sitoutua yhteistyöhön yhdyspinnoilla ja suunnata siihen riittävät resurssit ja selkeät rakenteet. Yhteisesti sovitulla tavoitteilla ja rakenteilla voidaan selkeyttää hyvinvointijohtamista.”

Lausuntopyyynnön 3. kohta:

Selvitetään SAP HR:n käytön kokonaiskustannukset ja vertailut muihin vastaaviin järjestelmiin. Selvitykseen tulee sisältyä sekä taloudellinen että toiminnallinen arvio.

Henkilöstöpalvelut:

Henkilöstöpalvelut on käynnistänyt selvityksen henkilöstötietojärjestelmien nykyisestä käytettävyyden ongelmista, ja järjestelmien kustannuksista. Selvityksessä hyödynnetään aiemmin tehtyjen selvityksien tuloksia. Selvityksessä tehdään HR-järjestelmien toiminallisuusmäärittely, ja vertailu SAP-HR:n ja ESS-OSS -järjestelmien osalta. Selvitys sisältää myös taloudellisuutta koskevan vertailun em. vaihtoehtojen osalta. Selvitystyö ja ehdotus etenemissuunnitelmaksi valmistuu syyskuun loppuun mennessä.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 191

Lausuntopyyynnön 4. kohta:

Kuntien Tiera Oy:n osalta selvitetään

- miten pääomallainan myöntämisen yhteydessä esitetyt perustelut Kuntien Tiera Oy:n yhteistyöhankkeista Lahden kaupungille arvioituista 2 - 4 milj. euron vuosittaisista hyödyistä ovat toteutuneet; ja
- mitä erityisosaamista ja lisäarvoa Lahden viranhaltijat ovat tuoneet Kuntien Tiera Oy:n hallituksen, nimitysvaliokunnan ja ohjausryhmien toimintaan ja mitä konkreettista etua heidän toiminnastaan on ollut Lahden kaupungille, sekä paljonko he ovat käyttäneet työaikaansa näihin tehtäviin.

Konsernipalvelut:

Lahden kaupungille pääomallainan myöntämisen yhteydessä vuonna 2014 arvioituja vuosittaisia 2-4 milj. euron hyötyjä ei ole saavutettu alun perin tavoitellussa määrin. Kuntien Tiera Oy:n toiminnan kehittymistä ja yhteistyöhankkeiden etenemistä on seurattu ja arvioitu kaupungin päätöksentekoeleimissä säännöllisesti. Aika ajoin on tarkasteltu myös omistuksen tarkoituksenmukaisuutta. Kuntien yhteistyö Kuntien Tiera Oy:ssä on nähty toiminnallisesti ja taloudellisesti järkeväksi ja kannattavaksi.

Lahden kaupunki voi tehdä tarvittavia hankintoja Kuntien Tiera Oy:ltä ilman hankintalaissa säädeltäviä menettelyjä, koska Kuntien Tiera Oy on Lahden kaupungin sidosyksikkö. Tämä kuitenkin edellyttää, että Lahden kaupunki yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa Kuntien Tiera Oy:öön samalla tavalla kuin omiin toimipaikkoihinsa. Yhtiön toimielinten on koostuttava kaikkien hankintayksiköiden edustajista ja hankintayksikköjen on voitava yhdessä käyttää ratkaisevaa päätösvaltaa yhtiön strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin. Yhtiön on toimittava määräysvaltaa käyttävien hankintayksikköjen etujen mukaisesti. Kuntien Tiera Oy:ssä ei saa myöskään olla muiden kuin hankintayksiköiden pääomaa. Yhtiö voi harjoittaa enintään 5 % ja enintään 0,5 milj. euron osuuden liiketoiminnastaan muiden tahojen kuin niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on.

Kuntien Tiera Oy:n ohjausryhmät ja niiden alaiset asiantuntijaryhmät ovat muiden yhtiön toimielinten lisäksi tärkeitä kaupungin

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 191

omistajaohjauksen ja valvonnan toteuttamisessa. Esimerkiksi ohjausryhmien tehtävänä on osaltaan ohjata Kuntien Tiera Oy:n palveluiden kehittymistä.

Yhtiön hallitus kokoontuu kerran kuukaudessa (pl. heinäkuu), nimitysvaliokunta 2-3 kertaa vuodessa ja ohjausryhmät tarpeen mukaan. Tietohallinto- ja digitalisaatio –ohjausryhmä on esimerkiksi kokoontunut vuodessa 4 kertaa. Hankintalainsäädäntö ja Lahden kaupungin valvottavat intressit edellyttävät, että Kuntien Tiera Oy:n toimielimissä on kaupungin edustajia.

Lausuntopyyynnön 5. kohta:

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on antanut sivistysjohtajalle huomautuksen hänen rehtorille antamastaan varoituksesta. Mikä intressi kaupungilla on ollut hankkia apulaisoikeusasiamiehelle annettua lausuntoa valmistellessaan laaja ja kallis ulkopuolinen asiantuntijalausunto asiassa sekä kyseenalaistaa oikeusasiamiehen toimiston asiantuntemus. Kaupunki on viime vuosien aikana saanut useita muitakin huomautuksia valtakunnan ylimmiltä laillisuusvalvojilta.

Konsernipalvelut:

Arviointikertomuksessa esitetään kysymys kaupungin intressistä hankkia asiassa ulkopuolinen lausunto ja kyseenalaistaa oikeusasiamiehen toimiston asiantuntemus asiassa, jossa eduskunnan apulaisoikeusasiamies on antanut huomautuksen sivistysjohtajalle. Oikeusasiamiehen päätöksen linja merkitsi työnantajan työjohto-oikeuden kestäväntä kaventamista ja koska kaupunki on suuri työnantaja, oli kaupunginhallituksella selkeä intressi selvittää apulaisoikeusasiamiehen kannanoton perusteet kunnolla. Tämän vuoksi kaupunginhallitus hankki asiantuntijalausunnon, jonka perusteella näytti siltä, että eduskunnan oikeusasiamiehen päätös ei täysin vastannut voimassa olevaa tulkintaa perusoikeuksista.

Lisäksi arviointikertomuksessa esitetään, että kaupunki olisi saanut viime vuosina useita muitakin huomautuksia ylimmiltä laillisuusvalvojilta. Asianhallintajärjestelmän mukaan kaupunki on saanut viimeisen 5 vuoden aikana (2015-2019) 24 tehdystä ja käsitellystä kantelusta oikeuskanslerille tai oikeusasiamiehelle 8 kpl sellaisia päätöksiä, jotka sisältävät huomautuksia kaupungin

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 191

toiminnasta. Tätä määrää ei voi pitää mitenkään erityisen suurena.

Lausuntopyynnön 6. kohta:

Sisäinen tarkastus:

Kaupunginhallitus selvittää mahdollisuudet määrittää erilaisten asiantuntija- ja konsulttipalvelujen käytölle yhtenäiset periaatteet

Yhteisten toimintaperiaatteiden määrittely on pääsääntöisesti myönteinen asia, samoin kuin valittujen toimintatapojen arviointi. Periaatteita määriteltäessä kohdetta on tarkasteltava laaja-alaisesti ja huomioitava riittävä joustavuus, jotta liian yksityiskohtaisella määrittelyllä ei aiheettomasti hankaloiteta toimintaa. Jos katsotaan tarpeelliseksi tiukentaa ohjausta ja lisätä rajoitteita, pitää ne suhteuttaa oletettujen riskien suuruuteen ja toteutumisen todennäköisyyteen.

Jos asiantuntija- ja konsulttipalvelujen käytölle ryhdytään laatimaan yhteisiä periaatteita, on tärkeää määritellä, mitä kaikkia palveluja se käytännössä koskee. Sekä asiantuntija- että konsulttipalvelun tulkinta voi olla hyvinkin laaja. Esimerkiksi rakennusinvestointien kannalta välttämätön suunnittelutyö voidaan laskea konsulttipalveluksi samoin kuin organisaation kehittämiseen tähtäävä selvitystyö. Asiantuntijapalveluihin taas voidaan laskea kuuluvan vieläkin laajempi kirjo erilaisia toimintoja. Joskus myös asiantuntija- ja konsulttipalvelujen välillä voi olla hankala tehdä rajanvetoa.

Huolimatta kaupungista löytyvästä laajasta osaamisesta, tulee huomioida myös se, että kaupungin henkilöstöresurssit ovat monien erityisosaamisten kohdalla hyvinkin rajalliset ja etenkin tiukasti aikataulutettujen töiden osalta toteutus omana työnä voi olla haastavaa. On mahdollista, että joihinkin vastualueisiin syntyisi paineita henkilöstön lisäämiselle, jos erityisosaamisen hankkimista ulkopuolisilta toimijoilta rajoitetaan. On myös tilanteita, joissa ulkopuolinen, riippumaton näkökulma on perusteltu.

Kannattaa myös pohtia, jos konsulttipalvelujen ostoa ryhdytään rajoittamaan siitä näkökulmasta, että tilintarkastustoiminnan riippumattomuus ei vaarannu, onko sillä kaupungille negatiivisia vaikutuksia tulevissa tilintarkastuspalveluiden kilpailutuksissa.

Joka tapauksessa kaikessa toiminnassa ja hankintatilanteissa on

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 191

syytä arvioida kriittisesti sekä tarvetta että tarkoituksenmukaisinta toimintatapaa ja tehdä kokonaistaloudellisesti järkevin ja edullisin ratkaisu.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: ote tarkastuslautakunta

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 192

Lahden kaupungin lausunto Pelastuslaitoksen maksuosuusjärjestelmän muuttamisesta

D/1300/00.00.01.02.04/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky, puh 050 383 6502
Turvallisuus- ja riskienhallintapäällikkö Antti Prepula,
puh. 044 416 3812

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus ilmoittaa lausuntonaan maakuntahallitukselle konsernipalvelujen lausunnossa esitetyn.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Päijät-Hämeen liitto 10.6.2020:

”Maakuntahallitus 08.06.2020 § 94

Kuntajohtajakokouksessa 22.1.2020 sovittiin, että pelastusjohtaja ja hallintopäällikkö valmistelevat kevään 2020 aikana maksuosuuksien osalta selvityksen, jossa selvitetään

1. onko kuntakohtaisille erillisille alennuksille (Hollola ja Sysmä) vielä perusteita
2. onko kuntaryhmäkohtaisille maksukertoimille vielä tarvetta ja
3. voidaanko nykyisiä maksukertoimia ja maksuluokkia muuttaa.

Tehdyn selvityksen perusteella Hollolan ja Sysmän maksuosuuksien alennuksille ei näytä löytyvän perusteita. Kuntaryhmäkohtaisille maksukertoimille löytyy perusteita, mutta niiden tarve tulee kuntapäätäjien määritellä.

Selvityksessä on tehty kolme vaihtoehtoista esitystä siitä, kuinka maksuosuuksia voitaisiin muuttaa.

Liitteenä tehty selvitys sekä siihen liittyvät maksuosuuksien vertailut.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 192

Tehty selvitys käsiteltiin maakunnan kuntien kuntajohtajakokouksessa 13.5.2020. Kuntajohtajat ilmaisivat kantanaan, että tehty Pelastuslaitoksen selvitys ja sen johtopäätökset ovat hyväksyttävissä maksuosuusjärjestelmän muuttamisen lähtökohdaksi. Lisäksi todettiin, että esitetyistä vaihtoehdoista malli 3 kolmen vuoden siirtymäajalla on hyväksyttävissä jatkokäsittelyn pohjaksi.

Maakuntajohtaja:
Maakuntahallitus päättää pyytää asiasta kuntien lausunnot 30.8.2020 mennessä.”

Konsernipalvelut 20.8.2020

Lahden kaupungin lausunto

Maakuntahallituksen mukaan kuntajohtajat ovat 13.5.2020 kuntajohtajakokouksessa ilmaisseet kantanaan, että Pelastuslaitoksen selvityksessä esitetyistä vaihtoehdoista malli 3 kolmen vuoden siirtymäajalla on hyväksyttävissä jatkokäsittelyn pohjaksi.

Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen selvityksen mukaan mallissa 3 toteutetaan muutos siirtymällä siirtymäajan kuluessa asukaslukupohjaiseen maksuosuusmalliin, jossa Lahden maksuosuus on 90 % asukasluokohtaisesta osuudesta. Verrattuna nykyiseen maksuosuusjakoon summat muuttuisivat seuraavasti:

Ryhmässä 1 (Asikkala, Hartola, Kärkölä, Padasjoki, Sysmä) maksuosuudet kasvaisivat 17 000 – 94 000 euroa.

Ryhmässä 2 (Heinola, Hollola, Orimattila) Hollolan maksuosuus kasvaisi noin 147 000 euroa, Orimattilassa laskisi noin 280 000 euroa ja Heinolassa noin 325 000 euroa vuoden 2020 talousarvion maksuosuusluvuilla laskettuna.

Lahden maksuosuus kasvaisi noin 250 000 euroa verrattuna vuoden 2020 talousarvion mukaiseen maksuosuuteen, joka on 10 509 981 euroa. Lahden vuoden 2019 maksuosuus oli 10 119 686 euroa.

Pelastuslaitoksen selvitys ei tuo esille kaikilta osin toimintojen ja tehtävien erilaisia toteutustapoja eikä rakennuskantojen erilaisuutta eri kuntien alueilla.

Lahden kaupungin mukaan malli 3 on hyväksyttävissä kolmen vuoden siirtymäajalla, mikäli kuntien enemmistö on esitetyn mallin kannalla. Mikäli kuntien enemmistö ei kannata mallia 3, Lahden kaupun-

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 192

ki pitäytyy 16.12.2019 (§ 333) antamassaan lausunnossa.

Lahden kaupunki edellyttää Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen selvittävän mahdollisuuksia siihen, että kuntien maksuosuudet eivät kasvaisi. Pelastuslaitoksen tulee tarkastella esimerkiksi myyntivoittojen mahdollisuutta kaluston myymisellä ja hankintoja toteuttamisen vaihtoehdoksi leasing-sopimuksia.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: Päijät-Hämeen liitto 30.8.2020 mennessä
Tiedoksi: Konsernipalvelujohtaja Mika Mäkinen, kaupunginlakimies Pekka Virkkunen, turvallisuus- ja riskienhallintapäällikkö Antti Preppula, Taloussuunnittelu, Controllerpalvelut

Liitteenä

1. Päijät-Hämeen liiton lausuntopyyntö Pelastuslaitoksen maksuosuusjärjestelmän muuttamisesta

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Vastaanottaja

Päijät-Hämeen kunnat

LAUSUNTOPYYNTÖ PELASTUSLAITOKSEN MAKSUOSUUSJÄRJESTELMÄN MUUTTAMISESTA

396/02.02.02/2010

Maakuntahallitus 08.06.2020 § 94

Kuntajohtajakokouksessa 22.1.2020 sovittiin, että pelastusjohtaja ja hallintopäällikkö valmistelevat kevään 2020 aikana maksuosuuksien osalta selvityksen, jossa selvitetään

1. onko kuntakohtaisille erillisille alennuksille (Hollola ja Sysmä) vielä perusteita
2. onko kuntaryhmäkohtaisille maksukertoimille vielä tarvetta ja
3. voidaanko nykyisiä maksukertoimia ja maksuluokkia muuttaa.

Tehdyn selvityksen perusteella Hollolan ja Sysmän maksuosuuksien alennuksille ei näytä löytyvän perusteita. Kuntaryhmäkohtaisille maksukertoimille löytyy perusteita, mutta niiden tarve tulee kuntapäätäjien määrittellä.

Selvityksessä on tehty kolme vaihtoehtoista esitystä siitä, kuinka maksuosuuksia voitaisiin muuttaa.

Liitteenä tehty selvitys sekä siihen liittyvät maksuosuuksien vertailut.

Tehty selvitys käsiteltiin maakunnan kuntien kuntajohtajakokouksessa 13.5.2020. Kuntajohtajat ilmaisivat kantanaan, että tehty Pelastuslaitoksen selvitys ja sen johtopäätökset ovat hyväksyttävissä maksuosuusjärjestelmän muuttamisen lähtökohdaksi. Lisäksi todettiin, että esitetyistä vaihtoehtoista malli 3 kolmen vuoden siirtymäajalla on hyväksyttävissä jatkokäsittelyn pohjaksi.

Maakuntajohtaja:

Maakuntahallitus päättää pyytää asiasta kuntien lausunnot 30.8.2020 mennessä.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Lahdessa 10. päivänä kesäkuuta 2020

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Laura Leppänen
maakuntajohtaja

Jari Paakkunainen
hallintojohtaja

MAKSUOSUUSSELVITYS 2020

PÄIJÄT-HÄMEEN PELASTUSLAITOS 2020

15.04.2020 JH/MS

SISÄLTÖ

PELASTUSTOIMEN ALUEELLINEN YHTEISTOIMINTASOPIMUS 2002 -	3
1 YHTEISTOIMINTASOPIMUS 2002- 2005	3
1.1 Maksuosuuksien määräytyminen	3
2 YHTEISTOIMINTASOPIMUS 2006 -	3
2.1 Maksuosuuksien määräytyminen	4
3 YHTEISTOIMINTASOPIMUKSEN MUUTTAMINEN 2020	5
3.1 Maksuosuuksien kohtuullistamisen perusteet 2020	5
3.1.1 Ryhmä 1 pienet kunnat	5
3.1.2 Ryhmä 2 keskikokoiset kunnat ja Lahti	7
4 KUNTAKOHTAISEN HELPOTUKSEN POISTAMINEN	9
4.1 Aiemmat selvitykset	9
4.2 Selvitys 2020 toteuttaminen	9
4.3 Ryhmä 1 pienet kunnat yhteenveto	10
4.4 Ryhmä 2 keskikokoiset kunnat	11
4.5 Lahti	12
5 MAKSUOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMINEN	12
5.1 malli 1 "nykyinen malli"	12
5.2 malli 2 "helpotukset pois"	12
5.3 malli 3 "asukaslukuun perustuva"	13
5.4 malli 4 "toiminnallinen"	13
6 POHDINTAA	13
7 ESITYS	14

PELASTUSTOIMEN ALUEELLINEN YHTEISTOIMINTASOPIMUS 2002 -

Tässä selvityksessä käsitellään Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen yhteistoimintasopimusten mukaisien maksuosuuksien perusteet, maksuosuuksiin liittyvät kuntakohtaiset helpotukset, helpotusten perusteet, sopimuksen muutokset 2002 – 2019 sekä tehdään esitys erilaisista maksuosuusmalleista kuntajohtajien kokouksen päätöksen mukaisesti.

Maksuosuuksien kohtuullistamisen perusteista on tehty erillinen selvitys vuonna 2010/2013.

Selvityksen mukaan ryhmän 1 (pienet kunnat) osalta *”Laskennallisesti tarkasteltuna syytä sille, että jokin vertailukunnista saa helpotusta maksuosuuteen, ei ole löydettävissä muualta kuin ensimmäisestä yhteistoimintasopimuksesta ja siinä huomioituissa kuntien keskimääräisistä kustannuksissa vuosina 1999 – 2001.”*

Selvityksen mukaan ryhmän 2 (keskikokoiset kunnat) osalta *” Hollolan kunnan saama ”helpotus” on käsityksemme mukaan perustunut siihen, että Hollolan kunta on ostanut pelastustoimen palvelut kokonaisuudessaan Lahden kaupungilta todellisia kustannuksia edullisempaan hintaan. Lahden kaupunki on saanut Hollolan palotoimesta vahvennusta Lahden alueen länsiosaan, näin kyseinen menettely on hyödyntänyt molempia kuntia.”*

Koska kuntien määrä on muuttunut ja näin kuntakoot- ja rakenteet poikkeavat yhteistoimintasopimuksen mukaisesta rakenteesta, on tarkoituksenmukaista tehdä tarkastelu uudelleen ja selvittää, löytyykö edelleen perusteita ns. helpotusten poistolle. Samassa yhteydessä tarkastellaan myös se, onko erilaiselle ryhmäkohtaiselle kertoimelle olemassa edelleen perusteet.

1 YHTEISTOIMINTASOPIMUS 2002- 2005

1.1 Maksuosuuksien määräytyminen

Ensimmäisenä toimintavuotena (2004) sopijakunnille laskettiin vuosien 1999 – 2001 tilinpäätösten toteutuneiden kustannusten prosentuaaliset maksuosuudet, joita korjattiin sopijakunnissa vuosien 2001 ja 2002 lopussa olleiden asukas- ja rakennusten kerrosala-määrien erotusten suhteellisella muutosprosentilla. Seuraavina vuosina edellisvuoden maksuosuutta tarkistettiin samalla periaatteella, käyttäen korjaustekijöinä tilastokeskuksen edellisvuosien lopussa listaamia asukas- ja rakennusten kerrosalatietoja.

Kunnilta perittäviin maksuosuuksiin sisältyivät uuden kaluston hankinnasta aiheutuneet poistot, jotka on laskettu avustuksilla vähennyistä hankintamenoista.

2 YHTEISTOIMINTASOPIMUS 2006 -

Pelastustoimen yhteistoimintasopimus uudistettiin vuoden 2006 aikana, jolloin siihen tehtiin päivitykset sekä muutoksia taloudenhoitoa koskevaan kohtaan (6 §). Muutokset koskivat maksuosuuksien määrittämistä sekä tilojen rakentamista/vuokraamista. Maksuosuuksien

määrittely perustuu kuntakohtaiseen palvelutasoon.

”Maakuntavaltuustossa tehdyn aloitteen mukaan maksuosuuksia määriteltiin uudelleen 2005-2006. Kuntajohtajapalaverissa toukokuussa 2005 sovittiin, että perustetaan maksuosuustoimikunta selvittämään maksuosuuksien muuttamista. Maksuosuustoimikunnassa olivat mukana Martti Heinonen Orimattila, Mika Mäkinen Lahden kaupunki, Frans Mustalampi Hollola, Heikki Jaakkola Padasjoki, Matti Rantanen Asikkala sekä Merja Saasmo (Rehn) pelastuslaitos.

Toimikunnan työn lopputuloksena oli maakuntajohtaja Esa Halmeen valmisteleva esitys maksuosuuksista. Maksuosuudet perustuvat palvelutasoon ja asukasmääriin. Kahdella kunnalla eli Sysmällä ja Hollolalla on tässä järjestelmässä vielä ”erityishelpotukset” johtuen pelastustoimen aiemmasta edullisuudesta em. kunnissa (yhteistoimintasopimus, § 6). Frans Mustalampi ja Mika Mäkinen ilmoittivat tuolloin, että Lahti ja Hollola tulevat hyväksymään em. järjestelmän sillä ehdolla, että maksuosuuksiin ei lähivuosina tulla puuttumaan. Uusi yhteistoimintasopimus hyväksyttiin maakuntahallituksessa 13.10.2006 ja maakuntavaltuustossa 4.12.2006.

Maakuntajohtajan alkuperäisenä ajatuksena oli, että helpotuksista luovuttaisiin siirtymäaikataulun puitteissa, samoin se, että järjestelmä olisi askel kohti asukaskohtaista maksuosuutta. Maakuntavaltuusto kuitenkin päätti kokouksessaan 4.12.2006 että maksuosuusjako tulee käyttöön sellaisenaan.”

2.1 Maksuosuuksien määräytyminen

Uudistetun yhteistoimintasopimuksen mukaan sopijakunnat jakavat kustannukset palvelutasoon perustuvan kuntajaon mukaisesti.

Palvelutason mukaan ensimmäisen ryhmän muodostavat (Artjärvi) Asikkala, Hartola, (Hämeenkoski), Kärkölä, Padasjoki ja Sysmä.

Toisen ryhmän muodostavat Heinola, Hollola, (Nastola) ja Orimattila.

Kolmannessa ryhmässä on Lahti.

Asukaskohtainen maksuosuus kussakin ryhmässä on sama, lukuun ottamatta Hollolan ja Sysmän kuntia, joiden maksuosuutta on kohtuullistettu suurten muutosten takia.

Ryhmässä 1 kuntakerroin on 0,80.

Ryhmässä 2 kuntakerroin on 1,0.

Ryhmässä 3 kuntakerroin on 0,75.

Maksuosuuksia tarkistetaan vuosittain talousarvion mukaisella prosenttimuutoksella sekä asukasluvussa tapahtuvilla muutoksilla. (yhteistoimintasopimus § 6)

3 YHTEISTOIMINTASOPIMUKSEN MUUTTAMINEN 2020

Vuonna 2006 hyväksytyn yhteistoimintasopimuksen jälkeen on Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen toiminta-alueella tapahtunut huomattavia muutoksia kuntakentässä, jotka on otettava huomioon maksuosuuksia määriteltäessä. Koska kuntajohtajien (päättäjien...) toive on, ettei vuokrien määrittelyä haluta muuttaa, ei niiden vaikutusta kuntien nettomenoihin käsitellä tässä selvityksessä. **Selvityksessä ei huomioida litin liittymistä Päijät-Hämeen maakuntaan 2021.**

3.1 Maksuosuuksien kohtuullistamisen perusteet 2020

Maksuosuuksien kohtuullistamisen oikeutusta mietittäessä vertailukohdiksi on otettu vastaavaan palvelutason, kuntakertoimen ja suunnilleen saman asukasmäärän omaavat kunnat; pienissä kunnissa (ryhmä 1) olemme vertailleet Hartolaa, Padasjokea, Sysmää, Kärkölää sekä Asikkalaa. (3.1.1)

Keskikokoisissa kunnissa (ryhmä 2) vastaava vertailu on tehty Hollolan, Heinolan ja Orimattilan osalta. (3.1.2)

Lahtea on vertailtu ryhmiin 1 ja 2. Lisäksi on tehty myös kaikkien ryhmien välillä vertailua, jotta saadaan selville, onko olemassa perusteita eri kertoimelle ryhmäkohtaisesti. (3.1.3)

Vertailussa on käytetty vuoden 2020 talousarvion mukaisia maksuosuuksia.

3.1.1 Ryhmä 1 pienet kunnat

Palvelutasopäätöksen 2013 - mukaisesti kaikissa vertailukunnissa on sopimuspalokunta < 5 min lähtövalmiudessa. Tehtävämäärissä vaihteluväli on Hartolan 120 tehtävästä Padasjoen 212 tehtävään. Tehtävämäärissä on tapahtunut jonkin verran muutoksia, kun niitä verrataan vuoden 2011 tehtävämääriin. Erityisesti Padasjoella hälytystehtävien määrä on kasvanut huomattavasti.

Tehtävämäärien kasvuun on vaikuttanut merkittävästi ensivastetehtävien määrän lisääntyminen. Hälytystehtäviä oli asukaslukuun suhteutettuna eniten Padasjoella 0,072 tehtävää/asukas ja vähiten Asikkalassa 0,026 tehtävää/asukas, keskiarvo tässä ryhmässä oli 0,042 tehtävää asukasta kohden. (Taulukko 1.)

Kunta	Hälytykset kpl 2019	Hälytystä/asukas
Asikkala	209	0,026
Hartola	120	0,043
Kärkölä	121	0,027
Padasjoki	212	0,072
Sysmä	157	0,042
Keskiarvo		0,042

Taulukko 1. Hälytystehtävät kunnittain 2019 ryhmä 1.

Koska ensivastetehtävät ovat ensihoidosta tehdyn sopimuksen mukaisia laskutettavia tehtäviä, on tarkoituksenmukaista tarkastella tehtävämääriä myös ilman ensivastetehtäviä. (Taulukko 2).

Ilman ensivastetehtäviä vaihteluväli on Kärkölen 68 tehtävästä Asikkalan 154 tehtävään. Hälytystehtäviä asukaslukuun suhteutettuna on edelleen eniten Padasjoella 0,035 tehtävää/asukas ja vähiten Kärkölässä 0,015 tehtävää/asukas, keskiarvo tässä ryhmässä oli 0,025 tehtävää asukasta kohden. (Taulukko 2.)

Maksuosuuteen suhteutettuna hälytyskohtainen hinta vaihteli Sysmän 1806,77 eurosta Kärkölen 4207,66 euroon.

Kunta	Hälytykset ilman ensivastetta kpl 2019	Hälytystä/asukas	Euroa/hälytys
Asikkala	154	0,0189	3397,83
Hartola	79	0,0284	2251,38
Kärkölä	68	0,0153	4207,66
Padasjoki	105	0,0354	1816,64
Sysmä	107	0,0285	1806,77
Keskiarvo		0,0253	2696,06

Taulukko 2. Hälytystehtävien määrä kunnittain ilman ensivastetehtäviä 2019.

Sopimuspalokuntien kustannukset kunnittain tässä ryhmässä vaihtelevat Hartolan 173 531 eurosta Asikkalan 254 086 euroon. Kustannuserojen merkittävimmät tekijät ovat palokunnan varallaolon laajuus, tehtävämäärät sekä sopimuspalokunnan kiinteistövuokra. Sopimuspalokuntien sopimukset ovat laajuudeltaan samanlaiset pois lukien varallaoloa. Sopimuskorvaukset määritellään yhteinäisin perustein.

Päällystövalmius (palomestari, palopäällikkö tai palotarkastaja) on järjestetty niin, että Asikkala – Padasjoella on nimetty yhteinen palomestari, Hartola – Sysmä yhteinen palopäällikkö ja Kärkölen vastuuhenkilönä toimii Hollolan palotarkastaja. Lisäksi riskienhallinnan tehtävien osalta on nimetty erikseen vastuuhenkilöt erityistehtävien osalta.

Kuntakohtaisesti erilaisia valvontatehtäviä on suoritettu Hartolan 404 valvontatehtävästä Asikkalan 1047 tehtävään. Erilaisten valvontatoimenpiteiden määrä on kaikissa kunnissa kasvanut.

Turvallisuusviestinnän keinoin tavoitettiin Padasjoen 662 ihmistä ja Asikkalassa 2 638 ihmistä. Muiden kuntien osalta henkilömäärät ovat edellä mainitun vaihteluvälin sisällä. Osallistujien määrä kunnan väkiluvusta vaihtelee Kärkölen 20 %:sta Sysmän 45 %.

3.1.2 Ryhmä 2 keskikokoiset kunnat ja Lahti

Palvelutasopäätöksen 2013 - mukaisesti pelastustoimintaa varten Heinolassa, Hollolassa, ja Orimattilassa on ympäri vuorokauden välittömässä valmiudessa vahvuus 1+3 (esimies + kolme palomiestä). Heinolassa on tämän lisäksi ympäri vuorokauden välittömässä valmiudessa päällystöviranhaltija (P40).

Heinolassa on vakinaisen henkilöstön lisäksi Heinolan puolivakinainen henkilöstö, jonka lähtöaika tehtäviin on alle 5 min ja Vierumäen Vpk, jonka lähtöaika on alle 10 min.

Hollolassa on vakinaisen henkilöstön lisäksi viisi sopimuspalokuntaa, joista Kosken Vpk:n lähtövalmius on alle 5 min ja muiden neljän alle 10 min.

Orimattilassa on vakinaisen henkilöstön lisäksi Pennalan Vpk, jonka lähtöaika on alle 5 min.

Lahdessa Paavolan pelastusasemalla on vakinainen henkilöstö välittömässä lähtövalmiudessa vahvuudella 1+1+6 (palomestari P30 + paloiesimies + kuusi palomiestä), Niemen ja Nastolan asemalla vahvuudella 0+1+3 (paloiesimies + kolme palomiestä). Lahdessa on vakinaisen henkilöstön lisäksi viisi (5) sopimuspalokuntaa, joiden lähtövalmius on alle 10 min.

Tehtävämäärissä vaihteluväli ryhmässä 2 on Orimattilan 325 tehtävästä Heinolan 560 tehtävään. Tehtävämäärissä on tapahtunut jonkin verran muutoksia, kun niitä verrataan vuoden 2011 tehtävämääriin.

Hälytystehtäviä on asukaslukuun suhteutettuna eniten Heinolassa 0,030 tehtävää/asukas ja vähiten Hollolassa. 0,017 tehtävää/asukas, keskiarvo tässä ryhmässä oli 0,022 tehtävää asukasta kohden. Keskikokoisten kuntien tehtävämäärät asukaslukuun suhteutettuna ovat alhaisemmat kuin pienten kuntien. (Taulukko 3.)

Lahti hoitaa koko Päijät-Hämeen alueen tehtävistä yli 52 %. Lahdessa on asukaslukuun suhteutettuna 0,019 tehtävää/asukas, joka on selvästi alle pelastuslaitoksen toiminta-alueen keskiarvon.

Kunta	Hälytykset kpl 2019	Hälytystä/asukas
Heinola	560	0,030
Hollola	407	0,017
Orimattila	325	0,020
Keskiarvo		0,022
Lahti	2 306	0,019
Keskiarvo		0,022

Taulukko 3. Hälytystehtävät kunnittain 2019 ryhmä 2 ja Lahti

Ilman ensivastetehtäviä vaihteluväli on Orimattilan 218 tehtävästä Heinolan 432 tehtävään. Hälytystehtäviä asukaslukuun suhteutettuna on edelleen eniten Heinolassa 0,023 tehtävää/asukas ja vähiten Orimattilassa 0,013 tehtävää/asukas, keskiarvo tässä ryhmässä oli 0,017 tehtävää asukasta kohden. (Taulukko 2.)

Lahdessa tehtäviä oli 0,009 tehtävää/asukas.

Maksuosuuteen suhteutettuna hälytyskohtainen hinta vaihteli Heinolan 3 508,49 eurosta Orimattilan 5 923,90 euroon.

Lahdessa hälytystehtävän kustannus oli 3 827,42 euroa.

Kunta	Hälytykset ilman ensivastetta kpl 2019	Hälytystä/asukas	Euroa/hälytys
Heinola	432	0,023	3508,49
Hollola	325	0,014	4663,59
Orimattila	218	0,013	5923,90
Keskiarvo		0,017	4698,66
Lahti	1 880	0,009	3827,42
Keskiarvo		0,015	4480,85

Taulukko 4. Hälytystehtävät kunnittain ilman ensivastetehtäviä 2019 ryhmä 2 ja Lahti

Sopimuspalokuntien kustannukset kunnittain tässä ryhmässä eivät ole yhtä merkittäviä kuin ryhmässä 1, sillä palokunnat ovat pääsääntöisesti alle 10 min lähtövalmiudessa. Heinolassa kustannukset ovat 177 156 euroa, Hollolassa 195 036 euroa ja Orimattilassa 82 406 euroa.

Sopimuspalokuntien kustannusvaikutus Lahdessa on noin 240 000 euroa.

Pelastustoiminnan ylin valmius on järjestetty päällikkövarallaololla P20, jossa ovat mukana pelastuspäällikkö, aluepalopäälliköt sekä valmiusmestari. P30 Paavolassa ja P40 Heinolassa ovat vuorossa olevia palomestareita ja vastaavat alueensa pelastustoiminnan johtamisesta. Päällikkövarallaolo P20 on valmiudessa suurempia tilanteita ja mahdollisia päällekkäisyyksiä varten. Päällystön valmius kohdentuu kaikkiin kuntiin tasapuolisesti.

Lisäksi riskienhallinnan tehtävien osalta on nimetty erikseen vastuuhenkilöt erityistehtävien osalta.

Kuntakohtaisesti erilaisia valvontatehtäviä on suoritettu Orimattilassa 1 108, Hollolassa 1 432, Heinolassa 1 483 ja Lahdessa 4 640 tehtävää. Erilaisten valvontatoimenpiteiden määrä on kaikissa kunnissa kasvanut

Turvallisuusviestinnän keinoin tavoitettiin Orimattilassa 2 257, Heinolassa 2 339, Hollolassa 2 619 ja Lahdessa 24 286 kuntalaista. Osallistujien määrä kunnan väkiluvusta vaihtelee Hollolan 11 %:sta Lahden 20 %. Yleisesti voidaan todeta, että kuntakoon kasvaessa vaikeutuu turvallisuus-

viestinnälle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen pois lukien Lahti, jossa asetettu tavoite saavutettiin.

4 KUNTAKOHTAISEN HELPOTUKSEN POISTAMINEN

Vuonna 2006 sovitun kuntakohtaisen maksuosuuslaskelman mukaan kahdella kunnalla eli Sysmällä ja Hollolalla on tässä järjestelmässä vielä ”erityishelpotukset” johtuen pelastustoimen aiemmasta edullisuudesta em. kunnissa (yhteistoimintasopimus, § 6). Kertoimet ovat muuten ryhmäkohtaisesti samat ja Lahti muodostaa oman ryhmänsä, jonka kerroin on alhaisempi kuin muiden ryhmien (0,75). Alhaisempi kerroin perustuu tiiviiseen yhdyskuntarakenteeseen, joka vaikuttaa pelastustoimen kustannuksiin asukasta kohden laskettuna positiivisesti.

4.1 Aiemmat selvitykset

Vuonna 2011 toteutettiin selvitys, jossa tarkasteltiin maksuosuusvertailua *ryhmän kaksi kuntien kesken toiminnan kautta*; mukaan otettiin palotarkastusvelvoite sekä hälytystehtävien määrä sekä hälytysten määrä muihin kuntiin. Tuolloin päädyttiin johtopäätelmään, jonka mukaisesti Hollola antaa apua muille kunnille 2,26 kertaisesti verrattuna muilta saamaansa apuun. *Hollolan kunnan muille antama apu ei kuitenkaan aiheuta huomattavaa kustannusten kasvua, koska henkilöstö on joka tapauksessa valmiudessa eikä hälytysten määrä juurikaan lisää kustannuksia.*

4.2 Selvitys 2020 toteuttaminen

Tässä selvityksessä on käyty läpi kuntakohtaiset tehtävämäärät, valvontasuunnitelman mukaiset valvonta/tarkastusmäärät sekä turvallisuusviestinnän osuus ja vertailtu näitä tekijöitä ryhmien sisällä ja myös eri ryhmien välillä. Valvontasuoritteiden ja turvallisuusviestinnän osalta vertailtaessa lukuja asukaskohtaisiin kustannuksiin, on lähtökohtana käytetty riskienhallinnan toteumaa maksuosuuksista (3,04 %). Toiminnan tarkastelussa on käytetty lähtökohtaisesti vuoden 2020 talousarvion mukaisia maksuosuuslukuja.

Hälytystehtävien määrää on vertailtu tehtävämääriin/asukas ja euroa/tehtävä, valvontamääriä euroa/asukas ja turvallisuusviestintää euroa/asukas. Hälytystehtävien kustannusta tehtävää kohti on vertailtu suoraan pelastustoimintaan kohdistuvista (70,74 % ta tot.) maksuosuuksista.

Tässä selvityksessä ei ole huomioitu eri kuntien saamaa apua toiselta kunnalta siitä syystä, että hälytysohjeiden mukaisesti hälytetään lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt. Koska vakinaisten asemien miehityksen on oltava joka tapauksessa riskianalyysin perusteella nykyisellä tasolla, ei tältä osin ole tarkoituksenmukaista lähteä pohtimaan eri kuntien saamaa apua erikseen huomioiden myös sen, että kuntarakenteessa on tapahtunut yhdistymisiä. *Koska vakinainen asema on joka tapauksessa miehitetty vähintään 1+3 (esimies ja kolme palomiestä) vahvuudella, ei siitä aiheudu suuria lisäkustannuksia, että yksikkö hälytetään naapurikunnan alueelle.*

4.3 Ryhmä 1 pienet kunnat yhteenveto

Lyhyt yhteenveto hälytystehtävien määrästä:

- tehtävämäärät vaihtelivat Hartolan 120 tehtävästä Padasjoen 212 tehtävään
- asukaslukuun suhteutettuna eniten tehtäviä on Padasjoella 0,072 tehtävää/asukas ja vähiten Asikkalassa 0,026 tehtävää/asukas, keskiarvo tässä ryhmässä oli 0,042 tehtävää/asukas
- Padasjoen suureen tehtävämäärään vaikuttaa huomattavasti ensivastetehtävien määrän kasvu
- ilman ensivastetehtäviä tehtävämäärät vaihtelivat Hartolan 120 tehtävästä Padasjoen 212 tehtävään
- asukaslukuun suhteutettuna eniten tehtäviä on Padasjoella 0,072 tehtävää/asukas ja vähiten Asikkalassa 0,026 tehtävää/asukas, keskiarvo tässä ryhmässä oli 0,042 tehtävää/asukas
- Ilman ensivastetehtäviä vaihteluväli on Kärkölen 68 tehtävästä Asikkalan 154 tehtävään.
- Hälytystehtäviä asukaslukuun suhteutettuna on edelleen eniten Padasjoella 0,035 tehtävää/asukas ja vähiten Kärkölässä 0,015 tehtävää/asukas, keskiarvo tässä ryhmässä oli 0,025 tehtävää asukasta kohden. (Taulukko 2.)
- Maksuosuuteen suhteutettuna hälytyskohtainen hinta vaihteli Sysmän 2 631,25 eurosta Kärkölen 6 137,98 euroon.
- kunnat antavat apua toisilleen vasteiden mukaisesti

Lyhyt yhteenveto valvontamäärästä:

- valvontamäärät vaihtelivat Kärkölen 440 tehtävästä Asikkalan 1 047 tehtävään
- kuntakohtaisia maksuosuuksia verrattaessa toteutuneisiin valvontatehtäviin edullisin valvontasuorite tehdään Sysmässä (7,42 euroa/asukas) ja kallein Kärkölässä (19,56 euroa)

Lyhyt yhteenveto turvallisuusviestinnästä:

- turvallisuusviestinnän toteuma vaihteli Padasjoen 694 henkilöstä Asikkalan 2 638 henkilöön
- kuntakohtaisia maksuosuuksia verrattaessa toteutuneeseen turvallisuusviestintään toteutetaan turvallisuusviestintä edullisimmin Sysmässä (0,66 euroa/asukas), muissa kunnissa sama hinta (0,83 euroa/asukas)

4.4 Ryhmä 2 keskikokoiset kunnat

Lyhyt yhteenveto hälytystehtävien määrästä:

- tehtävämäärät vaihtelivat Orimattilan 325 tehtävästä Heinolan 560 tehtävään
- asukaslukuun suhteutettuna eniten tehtäviä on Heinolan 0,030 tehtävää/asukas ja vähiten 0,017 tehtävää/asukas, keskiarvo tässä ryhmässä oli 0,022 tehtävää/asukas
- kunnat antavat apua toisilleen vasteiden mukaisesti
- Ilman ensivastetehtäviä vaihteluväli on Orimattilan 218 tehtävästä Heinolan 432 tehtävään.
- Hälytystehtäviä asukaslukuun suhteutettuna on edelleen eniten Heinolassa 0,023 tehtävää/asukas ja vähiten Orimattilassa 0,013 tehtävää/asukas, keskiarvo tässä ryhmässä oli 0,017 tehtävää asukasta kohden.
- Maksuosuuteen suhteutettuna hälytyskohtainen hinta vaihteli Heinolan 5 125,22 eurosta Orimattilan 8 651,95 euroon

Lyhyt yhteenveto valvontamääräistä:

- valvontamäärät vaihtelivat Orimattilan 1 108 tehtävästä Heinolan 1 483 tehtävään
- kuntakohtaisia maksuosuuksia verrattaessa toteutuneisiin valvontatehtäviin edullisin valvontasuorite tehdään Heinolassa (30,74 euroa/asukas) ja kallein Orimattilassa (35,06 euroa)

Lyhyt yhteenveto turvallisuusviestinnästä:

- turvallisuusviestinnän toteuma vaihteli Orimattilan 2 257 henkilöstä Hollolan 2 619 henkilöön
- kuntakohtaisia maksuosuuksia verrattaessa toteutuneeseen turvallisuusviestintään toteutetaan turvallisuusviestintä edullisimmin Hollolassa (0,83 euroa/asukas), muissa kunnissa sama hinta (1,03 euroa/asukas)

4.5 Lahti

Lyhyt yhteenveto hälytystehtävien määrästä:

- Lahdessa oli hälytystehtäviä 2 306 kappaletta, joka on yli 52 % koko pelastuslaitoksen hälytystehtävistä
- asukaslukuun suhteutettuna tehtävämäärä Lahdessa on 0,019 hälytystä/asukas
- Ilman ensivastetehtäviä hälytystehtävien määrä oli 1 880 hälytystehtävää
- ilman ensivastetehtäviä asukaslukuun suhteutettuna tehtävämäärä Lahdessa on 0,009 hälytystä/asukas

Lyhyt yhteenveto valvontamäärästä:

- valvontatehtäviä Lahdessa suoritettiin 4 640 tehtävää
- maksuosuuksia verrattaessa toteutuneisiin valvontatehtäviin valvontasuorituksen hinta on 46,64 euroa/asukas

Lyhyt yhteenveto turvallisuusviestinnästä:

- turvallisuusviestinnän toteuma Lahdessa oli 24 286 henkilöä
- kuntakohtaisia maksuosuuksia verrattaessa toteutuneeseen turvallisuusviestintään hinta on 0,78 euroa/asukas

5 MAKSUOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMINEN

Olemme pohtineet maksuosuujärjestelmän uudistamista viiden eri mallin avulla. Näiden mallien lisäksi voidaan tehdä ”sekaversioita” ja ottaa mukaan muuttujia, mutta näiden nyt vertailussa olevien mallien kautta on löydettävissä perusteet mahdollisille helpotuksille tai ryhmäjaoille.

Lähtökohtana kaikissa esitetyissä malleissa ovat vuoden 2020 talousarvion mukaiset maksuosuudet.

5.1 malli 1 ”nykyinen malli”

Nykyinen (olemassa oleva) malli perustuu kuntien jakoon kolmeen eri ryhmään pelastustoiminnan valmiustason mukaisesti. Ryhmien sisällä on olemassa helpotukset Sysmälle ja Hollolalle. Maksuosuudet asukasta kohden vaihtelevat Sysmän 75,02 eurosta Orimattilan ja Heinolan 117,22 euroon/asukas.

5.2 malli 2 ”helpotukset pois”

Mallissa 2 ”helpotukset” poistetaan Sysmältä ja Hollolalta, ryhmäjako säilytetään. Maksuosuudet asukasta kohden vaihtelevat Lahden 85,09 eurosta keskikoisten kuntien 113,46 euroon/asukas.

5.3 malli 3 ”asukaslukuun perustuva”

Mallissa 3 maksuosuus perustuu pelkästään kunnan asukaslukuun. Maksuosuudet asukasta kohden ovat 94,02 euroa/asukas.

5.4 malli 4 ”toiminnallinen”

Mallissa 4 vertaillaan kunnan alueen hälytystehtävien määrää, valvontatehtävien määrää, sekä turvallisuusviestinnän määrä suhteutettuna koko pelastuslaitoksen alueen tehtävämääriin. Näin saaduilla prosentuaalisilla osuuksilla on laskettu kuhunkin kuntaan kohdistuva laskennallinen euromäärä.

Maksuosuudet asukasta kohden vaihtelevat Lahden 83,55 eurosta Padasjoen 243,79 euroon/asukas.

Tässä mallissa ongelman muodostaa se, että keskikoisissa kunnissa on oltava vakinainen pelastusasema, joka nostaa kustannuksia verrattuna pieniin kuntiin, joiden valmius hoidetaan sopimuspalokuntien toimesta. *Näin pienet kunnat maksavat tässä mallissa huomattavan osuuden keskikoisten kuntien kustannuksista.*

5.5 malli 5 ”pääosin asukaslukuun perustuva”

Mallissa 5 maksuosuus perustuu lähtökohtaisesti kunnan asukaslukuun, mutta siinä huomioidaan Lahden taajama-asutuksen mukanaan tuoma kustannusten alhaisempi määrä asukaslukuun suhteutettuna. Palvelun tuottaminen suhteutettuna asukaslukuun on Lahdessa edullisempaa kuin muissa maakunnan kunnissa. Malliin perustuvassa laskennassa olemme käyttäneet Lahden asukaslukuun suhteutettua kerrointa 0,90. *Mallissa maksuosuudet asukasta kohden ovat Lahdella 89,99 euroa ja muilla 99,99 euroa/asukas.*

6 POHDINTAA

On huomioitava se seikka, että valmius pelastustoiminnan tehtäviin sekä riskienhallinnan tehtävämäärät kussakin kunnassa perustuvat lainsäädännön asettamiin velvoitteisiin ja palvelutasosta on päätetty pelastustoimen palvelutasopäätöksessä.

Nykyinen maksuosuusmalli ottaa huomioon eri kunnissa olevan palvelutason ja kohtelee suunnilleen samankokoisia kuntia tasavertaisesti lukuun ottamatta pelastuslaitoksen toiminnan alussa sovittuja helpotuksia Sysmälle ja Hollolalle.

Lahden muita alhaisemmalle kertoimelle löytyy perusteet, kun tarkastellaan toteutuneita tehtävämääriä, jotka ovat suhteessa asukaslukuun alhaisemmat kuin muissa ryhmissä. Lahden hälytystehtävien määrä on 52,2 % alueen tehtävistä ja maksuosuus 55,8 %.

Mikäli nykyisestä maksuosuusmallista poistetaan ”helpotukset” Sysmältä ja Hollolalta, kohdistuisi Sysmään noin 59 000 euron ja Hollolaan noin 464 000 euron maksuosuuden kasvu. Muiden pienten kuntien sekä Lahden maksuosuudet laskisivat, Lahden n. 337.000 euroa.

Pelkästään asukaslukuun perustuvassa mallissa Lahden maksuosuus kasvaisi yli 729 000 euroa ja Sysmän 71 000 euroa. Suurin maksuosuuden lasku kohdistuisi Orimattilaan (373 000 euroa) ja Heinolaan (438 000 euroa).

Kun pelkästään asukaslukuun perustuvassa mallissa huomioidaan Lahdelle 90 % asukaskohtaisesta kustannuksesta, Lahden maksuosuus kasvaisi 248 000 euroa, Hollolan 147 000 euroa ja Sysmän 94 000 euroa. Suurinta kustannusten lasku olisi Heinolassa 325 000 euroa. Kokonaisuutena pienet kunnat maksaisivat jonkun verran lisää ja keskikokoiset nykyistä vähemmän.

Pelkästään toiminnalliseen toteumaan (hälytystehtävien määrä + riskienhallinnan tehtävät) perustuva malli on ongelmallinen pienten kuntien osalta. Valmiudesta vastaavat sopimuspalokunnat, joiden valmiuden ylläpidosta aiheutuva kustannus on huomattavasti alhaisempi kuin esim. keskikokoisten kuntien valmiuden ylläpito, jolloin pienten kuntien kustannukset kasvaisivat nykyisestä huomattavasti. Lisäksi ensivastetehtävien (ei pelastuslain mukaista toimintaa) määrä vaikuttaa tehtävämääriin. *Tässä mallissa maksuosuudet nousisivat pienillä kunnilla ja Heinolan kaupungilla.*

Vaikka toimintoperusteiset laskelmat ovat suuntaa antavia, ne osoittavat sen, että muuttamalla laskentaperusteita saadaan aikaan kulloinkin haluttu lopputulos. Vähentämällä maksuosuuksista vaikkapa kiinteistöistä saatavat vuokratulot kunnittain ja jakamalla sen jälkeen kustannukset, tulevat maksuosuudet muuttumaan. Absoluuttisesti oikeaa maksuosuuksien määräytymisperustetta ei ole löydettävissä. Kun huomioidaan se, että kaikki kunnissa oleva pelastustoimen valmius on koko pelastustoimenalueen käytössä, ei liene kovinkaan tarkoituksenmukaista laatia monimutkaisia laskentakaavoja maksuosuuksista, vaan mennä mahdollisimman yksinkertaisella mallilla.

7 ESITYS

Edellä esitettyjen laskelmien ja pohdintojen perusteella *ei näkemyksemme mukaan maksuosuuksien kuntakohtaisille helpotuksille (Sysmä ja Hollola) löydy enää perusteita, vaan helpotusten poisto on tarkoituksenmukaista toteuttaa* joko niin, että:

1. *Helpotukset poistetaan ryhmien sisältä (malli 2). Helpotusten poisto muuttaa ryhmien yhteenlaskettujen kustannusten määrää.*

Ryhmässä 1 Sysmän maksuosuus kasvaisi 59 100 euroa ja muilla laskisi 8 360 – 24 506 euroa.

Ryhmässä 2 Hollolan maksuosuus kasvaisi 464 589 euroa, Orimattilan laskisi 60 485 euroa ja Heinolan 71 003 euroa vuoden 2020 talousarvion maksuosuusluvuilla laskettuna.

Lahden maksuosuus laskisi 337 000 euroa.

2. *Toteutetaan muutos siirtymällä siirtymäajan kuluessa asukaslukupohjaiseen maksuosuusmalliin. Verrattuna nykyiseen maksuosuusjakoon summat muuttuisivat seuraavasti:*

Ryhmässä 1 maksuosuudet kasvaisivat 680 – 71.300 euroa.

Ryhmässä 2 Hollolan maksuosuus kasvaisi n. 5.700 euroa, Orimattilassa laskisi n. 373.000 euro ja Heinolassa n. 438.000 euroa (vuoden 2020 ta:n maksuosuusluvuilla laskettuna).

Lahden maksuosuus kasvaisi n. 730.000 euroa.

3. *Toteutetaan muutos siirtymällä siirtymäajan kuluessa asukaslukupohjaiseen maksuosuusmalliin, jossa Lahden maksuosuus on 90 % asukasluukohtaisesta osuudesta. Verrattuna nykyiseen maksuosuusjakoon summat muuttuisivat seuraavasti:*

Ryhmässä 1 maksosuudet kasvaisivat 17 000 – 94 000 euroa.

Ryhmässä 2 Hollolan maksuosuus kasvaisi n. 147 000 euroa, Orimattilassa laskisi n. 280.000 euro ja Heinolassa n. 325 000 euroa (vuoden 2020 ta:n maksuosuusluvuilla laskettuna).

Lahden maksuosuus kasvaisi n. 250.000 euroa.

Liitteet Käsitteitä
 Muistio 2006

Liite 1

KÄSITTEITÄ

Sopimuspalokunta on vapaaehtoinen palokunta, tehdaspalokunta tai sotilaspalokunta, joka on tehnyt alueellisen pelastuslaitoksen kanssa palokuntasopimuksen. Palokuntasopimuksessa palokunta sitoutuu tarjoamaan erikseen sovittuja henkilöstö- ja kalustoresursseja käytettäväksi pelastustoimen tehtäviin määrättyä korvausta vastaan. Sopimuksessa määritellään yleensä myös toimintavalmiusajat. (Wikipedia) Palokuntasopimukset on uusittu vuonna 2019.

Sopimuspalokunnat ovat joko alle 5 min lähtövalmiudessa (aiemmin valmiuspalkunta), jolloin kyseessä on palokunta, joka on vaikutusalueensa ainoa palokunta tai osallistuu pääsääntöisesti kaikkiin alueensa hälytystehtäviin. Palokunnan ensilähdön pelastusyksikön keskimääräinen lähtöaika on enintään 5 minuuttia ja tavoitevahvuus esimies ja viisi miestä, mutta vähintään 1+3, jonka täydentyminen tavoitevahvuuteen on suunniteltu siten, että pelastustoiminta voi jatkua tilanteessa tehokkaasti ja turvallisesti. (Hartola, Sysmä, Asikkala, Padasjoki, Artjärvi, Kärkölä)

Mikäli palokunta on alle 10 min lähtövalmiudessa (aiemmin täydennyspalokunta) ensilähdön pelastusyksikön keskimääräinen lähtöaika on enintään 10 minuuttia ja tavoitevahvuus esimies ja viisi miestä, mutta vähintään 1+3, jonka täydentyminen tavoitevahvuuteen on suunniteltu siten, että pelastustoiminta voi jatkua tilanteessa tehokkaasti ja turvallisesti.

Palvelutasopäätös: Pelastuslain 468/2003 § 13 mukaan ”Alueen pelastustoimi päättää pelastustoimen palvelutasosta kuntia kuultuaan. Päätöksessä on selvitettävä alueella esiintyvät uhat, käytettävät voimavarat ja määriteltävä onnettomuuksien ehkäisy, pelastustoiminnan ja väestönsuojelun palvelujen taso sekä suunnitelma niiden kehittämiseksi. Päätös on laadittava olemaan voimassa määräjän. Palvelutasopäätös on toimitettava lääninhallitukselle. Jos palvelutasopäätös on puutteellinen, lääninhallitus voi palauttaa asiakirjan täydennettäväksi. Sisäasiainministeriön asetuksella säädetään tarvittaessa palvelutasopäätöksen sisällöstä ja rakenteesta.

Operatiivisen toimintavalmiuden ylläpito on pelastustoimen palvelutasoon vaikuttava kokonaisuus, joka koostuu hälytysvahvuudesta, pelastuskalustosta sekä hätäkeskuksen ja palokunnan toimintavalmiusajoista (Toimintavalmiusohje 2003).

Hälytysvasteella määritetään eri hälytystehtäviin eri alueilla ja kohteissa hälytettävät yksiköt. Hälytysvaste muuttuu kohteesta tehtävän ilmoituksen perusteella. Hälytysvasteet on määritelty tilanteen mukaan pieniin, keskisuuriin tai suuriin tilanteisiin.

Palokunnan toimintavalmiusaika alkaa siitä, kun tehtävään hälytettävä pelastusyksikkö saa hälytyksen hätäkeskuksesta ja päättyy siihen, kun pelastusyksikkö on onnettomuuspaikalla. Pelastustoiminnan suorittaminen tehokkaasti edellyttää, että pelastusyksikkö saavuttaa onnettomuuskohteen riskialueittain pääsääntöisesti seuraavasti:

Ensimmäisellä riskialueella kuuden minuutin kuluessa hälytyksestä. Suunnittelun perusteena käytetään sitä, että pelastusjoukkue saataisiin kokonaisuudessaan paikalle 20 minuutin kuluessa hälytyksestä. (*Lahti, Hollolan, Heinolan, Nastolan ja Orimattilan keskustaajamat. Vaatii välittömän lähtövalmiuden 24 h/vrk*).

Toisella riskialueella 10 minuutin kuluessa hälytyksestä. Suunnittelun perusteena on se, että pelastusjoukkue saataisiin kokonaisuudessaan paikalle 30 minuutin kuluessa hälytyksestä. (*pienten kuntien keskustaajamat = palokunta < 5 min lähtöaika*)

Kolmannella riskialueella 20 minuutin kuluessa hälytyksestä. Suunnittelun perusteena on se, että pelastusjoukkue saataisiin kokonaisuudessaan paikalle 30 minuutin kuluessa hälytyksestä.

Neljännellä riskialueella toimintavalmiusaika voi olla edellä mainittuja aikoja pidempikin”. (Toimintavalmiusohje 2003.)

Ensivaste kuuluu porrastettuun ensihoitojärjestelmään ja sillä tarkoitetaan hätätilapotilaan luokse lähetettävää lähintä mahdollista pelastustoimen yksikköä, joka pystyy aloittamaan välittömät toimenpiteet potilaan peruselintoimintojen turvaamiseksi, kykenee tehostettuun ensiapuun ja arvioimaan potilaan tilan ja raportoimaan tilanteesta eteenpäin.

Ensivastetoiminta: Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen ensivastetoiminnassa apuun hälytetään aina lähin kohteen tavoitettava yksikkö. Hätäkeskus hälyttää pelastusyksikön, sammutus- tai miehistöauton ensivasteena, mikäli se saavuttaa avuntarvitsijan sairaankuljetusyksikköä nopeammin. Ensivasteyksikkö voidaan myös pyytää avustamaan sairaankuljetusyksikköä sellaisiin tehtäviin, jossa autettava on välittömässä hengenvaarassa.

Liite 2

Ote muistiosta (2006)

Pelastuslaitoksen aloittaessa 1.1.2004 maksuosuudet oli määritetty 20.12.2002 allekirjoitetun yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Maksuosuuksiin vaikuttivat kuntakohtaiset asukaslukujen ja kerrosalojen muutokset vuodesta 2002 sekä kuntien vuoden 1999 pelastustoimen nettomenot (liitteenä osa yhteistoimintasopimusta; kts § 7 sekä maksuosuustaulukot).

Maakuntavaltuustossa tehdyn aloitteen mukaan maksuosuuksia määriteltiin uudelleen 2005-2006. Kuntajohtajalaverissa toukokuussa 2005 sovittiin, että perustetaan maksuosuustoimikunta selvittämään maksuosuuksien muuttamista. Maksuosuustoimikunnassa olivat mukana Martti Heinonen Orimattila, Mika Mäkinen Lahden kaupunki, Frans Mustalampi Hollola, Heikki Jaakkola Padasjoki, Matti Rantanen Asikkala sekä Merja Saasmo (Rehn) pelastuslaitos.

Toimikunnan työn lopputuloksena oli maakuntajohtaja Esa Halmeen valmisteleva esitys maksuosuuksista. Maksuosuudet perustuvat palvelutasoon ja asukasmääriin. Kahdella kunnalla eli Sysmällä ja Hollolalla on tässä järjestelmässä vielä "erityishelpotukset" johtuen pelastustoimen aiemmasta edullisuudesta em. kunnissa (yhteistoimintasopimus, § 6). Frans Mustalampi ja Mika Mäkinen ilmoittivat tuolloin, että Lahti ja Hollola tulevat hyväksymään em. järjestelmän sillä ehdolla, että maksuosuuksiin ei lähivuosina tulla puuttumaan. Uusi yhteistoimintasopimus hyväksyttiin maakuntahallituksessa 13.10.2006 ja maakuntavaltuustossa 4.12.2006.

Esa Halmeen alkuperäisenä ajatuksena oli, että helpotuksista luovuttaisiin siirtymäaikataulun puitteissa, samoin se, että järjestelmä olisi askel kohti asukaskohtaista maksuosuutta. Maakuntavaltuusto kuitenkin päätti kokouksessaan 4.12.2006 että maksuosuusjako tulee käyttöön sellaisenaan.

Maksuusuusjaon muutosten vaikutukset vuoden 2020 talousarvion mukaisilla maksuusuuksilla

	Asukasluvu 31.12.2018	1		2		3		4						
		Nykyinen "helipotukset"	Nykyinen ei "helipotuksia"	Muutos €	nykyiseen %	Asukasluukohtainen	Muutos €	nykyiseen %	Asukasluukoht	Muutos nykyiseen €	%	Toimintoperusteinen	Muutos nykyiseen €	%
Pedasjohti	2 963	277 849	268 939	-8 910	-3,21	278 574	725	0,26	296 263	18 414	6,63	722 537	444 483	159,97
kuntakoht. ka/ asukas		93,77										243,79		
Hartola	2 780	260 889	252 329	-8 360	-3,21	261 369	680	0,26	277 965	17 276	6,63	444 068	183 379	70,34
kuntakoht. ka/ asukas		93,77										159,74		
Syvä (0,8)	3 753	281 544	340 644	59 100	20,99	352 848	71 304	25,33	375 253	93 709	33,28	570 740	289 196	102,72
kuntakoht. ka/ asukas		75,02										152,08		
Kärkölä	4 451	417 383	403 998	-13 385	-3,21	418 472	1 089	0,26	445 045	27 662	6,63	490 378	72 995	17,49
kuntakoht. ka/ asukas		93,77										110,17		
Astikala	8 149	764 156	739 650	-24 506	-3,21	766 149	1 993	0,26	814 799	50 643	6,63	873 440	109 284	14,30
kuntakoht. ka/ asukas		93,77										107,16		
Yhteensä	22 096	2 001 621	2 005 560	3 939	0,20	2 077 413	75 792	3,79	2 209 325	207 704	10,38	3 100 963	1 099 342	54,82
ka/asukas		90,59	90,77			94,02			99,99			140,34		
Orimattila	16 091	1 886 125	1 825 640	-60 485	-3,21	1 812 837	-373 288	-19,79	1 608 900	-277 225	-14,70	1 533 006	-353 119	-18,72
kuntakoht. ka/ asukas		117,22										95,27		
Hollola (0,8)	23 602	2 213 228	2 677 817	464 589	20,99	2 219 004	5 776	0,26	2 359 907	146 679	6,63	1 877 712	-335 516	-15,16
kuntakoht. ka/ asukas		93,77										79,56		
Heinola	18 889	2 214 096	2 143 093	-71 003	-3,21	1 775 899	-438 197	-19,79	1 888 665	-325 431	-14,70	2 324 828	110 732	5,00
kuntakoht. ka/ asukas		117,22										123,98		
Yhteensä	58 582	6 313 449	6 646 550	333 101	5,28	6 507 739	805 710	12,76	6 857 472	455 977	7,22	6 735 546	-577 903	-9,15
ka/asukas		107,77	113,46			94,02			99,99			97,91		
Lahti	119 551	10 509 981	10 172 941	-337 040	-3,21	11 239 899	729 918	6,94	10 758 253	248 272	2,36	9 988 542	-521 439	-4,96
Asukasluku / ka asukasta kohhti		87,91	85,09			94,02			89,99			83,55		
Yhteensä	200 229	18 825 051	18 825 051			18 825 051			18 825 050			18 825 051		

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 193

Lausunto Päijät-Hämeen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen (Lahden seudun kierrätyspuisto) vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistosta

D/192/10.02.02.00.05/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Yleiskaava-arkkitehti Johanna Sääksniemi, puh. 050 518 4445
Vesiensuojelupäällikkö Ismo Malin, puh. 0505259579
Terveystarkastaja Petro Sormunen, puh. 0505184478

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus päättää antaa alla olevan lausunnon Päijät-Hämeen liitolle Päijät-Hämeen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen (Lahden seudun kierrätyspuisto) vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistosta.

Lausunto on valmisteltu kaupunkiympäristön palvelualueella ja se sisältää kaavoitusviranomaisen, terveydensuojeluviranomaisen ja ympäristönsuojeluviranomaisen kannanoton vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistosta. Lausunnon valmisteluun on lisäksi osallistunut elinvoima- ja kilpailukykypalveluiden ympäristökehitys yksikkö.

Toistamme valmisteluvaiheessa esiin tuomiamme näkökulmia seudullisen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen merkityksestä Lahden kaupunkiseudulle.

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen saaminen Lahden kaupunkiseudulle on ensiarvoisen tärkeää seudun kilpailukykyyn ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksien kehittämiseksi. Alue tulee palvelemaan seudun elinkeinoelämän tarpeita. Hanke mahdollistaa kiertotalouden kehittämisen Lahden seudulle kilpailukykystrategian mukaisesti. Lahden kaupunkiseudun kunnat ovat syksyllä 2019 hyväksyneet seudullisen kilpailukykystrategian päivityksen. Kilpailukykystrategiassa on tuotu esiin uusien teknologioiden ja trendien tuomia muutoksia ja haasteita alueiden kilpailukyky ja elinkeinopolitiikalle. Lahden kaupunkiseudun liiketoimintaekosysteemien kannalta yhdeksi tärkeäksi ja potentiaalisemmaksi teemaksi kilpailukykystrategiassa on määritelty kiertotalous. Kaupunki on strategiassa sitoutunut kiertotalouden kehittämiseen.

Kiertotalous ja jätteenkäsittely ovat seudullisia asioita. Tästä syystä

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 193

on ensisijaisen tärkeää, että kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen sijaintipaikka ratkaistaan nyt vaihemaakuntakaavassa ja hanketta edistetään tämän jälkeen seudullisesti, jotta alue toteutuisi mahdollisimman pian. Kiertotalous on nopeasti kehittymässä ja Lahden kaupunkiseudun pitää olla kehityksen eturintamassa. Kyseessä on uuden yritystoiminnan ja arviolta noin 250 työpaikan syntyminen seudulle.

Lahden kaupungin kaavoitusviranomaisen toteaa seuraavaa:

Edellä mainitun lisäksi kaavoitusviranomaisen haluaa kaupungin valmisteluvaiheen lausunnon mukaisesti tuoda esiin Lahden asemaa CDP-järjestön maailman johtavien ilmastokaupunkien listalla ja Lahden nimeämistä Euroopan ympäristöpääkaupungiksi vuodelle 2021. Lahti on sitoutunut kunnianhimoisiin ympäristötavoitteisiin. Lahdesta tulee hiilineutraali vuonna 2025, ensimmäisenä kaupunkina Suomessa ja lisäksi tavoitteena on olla jätteen kierrätyskaupunki vuoteen 2050 mennessä. Tavoitteeseen ei päästä, ellei kaikkia resursseja ja materiaaleja saada viisaaseen käyttöön ja kiertämään.

Jätteen vastaanotto, käsittely ja hyödyntäminen ovat tänä päivänä jo pitkälle kehittyneitä teollisuutta osana kiertotaloutta. Kiertotalous tulee tulevaisuudessa kehittymään merkittävästi ja tavoitteena on, että tuotanto ja kulutus synnyttävät jatkossa mahdollisimman vähän hukkaa ja jätettä. Jätteenkäsittelyalueen toiminta sijoittuu kiertotalouden toimintakentän loppupäähän hyödyntämällä jätteenä käsittelyyn tuotua raaka-ainetta loppusijoittamisen sijaan.

YVA-menettelyn yhteysviranomaisen perustellun päätöksen mukaan vaihtoehtoa VE0, jolloin keskitettyä hankekokonaisuutta ei toteutettaisi, ei voi kokonaisarviointin kannalta pitää ympäristön kannalta hyvänä vaihtoehtona. Vastaavaa kaupunki on tuonut esiin valmisteluvaiheen lausunnossaan. Kiertotalous ja jätteenkäsittely ovat seudullisia kysymyksiä ja tästä syystä on tärkeää, että seudullisen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen sijainti ratkaistaan maakuntakaavassa. Vastaavanlaista hanketta ei pystytä sijoittamaan Päijät-Hämeeseen kunnan laatimalla yleiskaavalla ratkaisun ollessa maakuntakaavan vastainen.

Lahden kaupungin maankäyttö näkee vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen ratkaisun ja maakuntahallituksen linjauksen hyvänä sijoittaa alue VE 1 Hollolan Kehätien alueelle. YVA-menettelyn yhteysviranomaisen perustelussa päätelmässä on myös pidetty Kehätien vaihtoehtoa sijaintivaihtoehdoista soveltuvimpana.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 193

YVA-menettelyn yhteydessä sijaintipaikkoja vertailtiin keskenään liiketoiminnan toteutettavuuden näkökulmasta ottaen huomioon logistiikan, toteutettavuuden, sisäisen toiminnallisuuden ja liiketoimintaedellytyksiin vaikuttavat tekijät. Vaihtoehdon VE1 Kehätie rakentamiskustannuksien todettiin olevan selvästi muita vaihtoehtoja suuremmat, mutta muilta osa-alueilta kohde on muita vaihtoehtoja parempi.

Lisäksi VE1 Kehätien kierrätyspuistoalue sijoittuu elinkeinoelämän selvityksen mukaan Päijät-Hämeen merkittävimpien teollisuus-, varastointi- ja logistiikkapainotteisten elinkeinoelämän kasvualueiden joukkoon. Alue on Paassillan yritysalueen sekä Nostavan logistiikka-alueen välimaastossa, mihin on sijoittunut jo samankaltaista toimintaa ja yhteisvaikutukset Nostavan-alueen kanssa ovat mahdollisia. Alueen toimivuus yritysalueena nähdään elinkeinoelämän selvityksessä kierrätyspuistoaluevaihtoehdoista toimivimpana; alueen sijainti, työvoiman saatavuus, synergiaedut sekä vuorovaikutus ja keskinäisriippuvuus toteutunevat.

Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa seuraavaa:

Ympäristönsuojeluviranomainen esittää lausuntonaan, että vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheessa kaupungin lausunnossa esitetyt ympäristönäkökulmat tulee huomioida alueen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa.

Lahden kaupungin ympäristöterveysviranomaisen toteaa seuraavaa:

Ympäristöterveysviranomaisella ei ole lausuttavaa.

Perusteluosa

Päijät-Hämeen liitto pyytää Lahden kaupungilta lausuntoa Päijät-Hämeen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistosta.

Päijät-Hämeen maakuntavaltuusto päätti 18.6.2018 käynnistää 2.12.2016 hyväksytyn Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 päivityksen vaihekaavalla, jonka tarkoituksena on ratkaista kiertotaloutta ja jätteen loppusijoitusta palvelevan jätteenkäsittelyalueen eli Lahden seudun kierrätyspuiston sijoittuminen.

Vaihemaakuntakaavan kanssa rinnakkain on toteutettu Lahden seudun kierrätyspuiston YVA-menettely, jonka aineistot, mukaan

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 193

lukien YVA-yhteysviranomaisena toimivan Hämeen ELY-keskuksen perusteltu päätelmä, ovat keskeistä lähdemateriaalia kaavatyössä. Kaavatyössä on myös huomioitu valmisteluvaiheessa saadut lausunnot ja mielipiteet.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 13 § mukaan maakuntakaavaehdotuksesta on ennen nähtäville asettamista pyydetty lausunto: 1) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta; 2) niiltä kunnilta, joita asia koskee; 3) kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitolta; 4) tarpeen mukaan muilta maakuntakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä; sekä 5) niiltä ministeriöiltä, joita asia koskee.

Ehdotusvaiheen aineistona esitetään lainvoimaisen Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 kartan päällä Päijät-Hämeen maakuntahallituksen 8.6.2020 linjaama kierrätyspuiston sijaintipaikka VE1 Kehätien alue Hollolassa sekä siihen liittyvä ohjeellinen tiemerkintä. Selostuksessa kuvataan vaihemaakuntakaavan lähtökohdat ja tavoitteet, kaavamenettelyn eteneminen ja vuorovaikutus, aiemmassa vaiheessa tarkasteltavana olleet aluevaihtoehdot, kaavaratkaisun perusteet sekä vaikutusten arviointi maakuntakaavatyön tehtävä ja tarkoitus huomioon ottaen. Lisäksi on kuvattu jatkotoimenpiteet maakuntakaavoituksen jälkeen.

Kaavaehdotus on tarkoitus asettaa julkisesti nähtäville syksyllä ja tuoda maakuntavaltuuston käsiteltäväksi alkuvuodesta 2021.

Hankkeen taustaa

Lahden seudulla jätteen käsittely on nyt keskitetty Lahden Kujalan jätekeskukseen ja muutamalle teollisuusalueelle. Jätteen teollinen käsittely ja kierrätys tulevat lisääntymään ja seutukunta tarvitsee lisäalueen tulevaisuuden kiertotalouden haasteiden toteuttamiseen. Kujalan jätekeskuksen alue on täyttymässä, eikä uusille toiminnoille ole enää juurikaan tilaa. Uuden alueen tarve on vähintään 100 hehtaaria ja alue tulee palvelemaan ennen kaikkea seudun elinkeinoelämän tarpeita jätteiden käsittelyssä ja kierrätyksessä. Tarkoituksena on, että yhdyskuntajätteen käsittely jatkuu tulevaisuudessakin edelleen Kujalan jätekeskuksessa. Kiertotaloutta palvelevalla jätteenkäsittelyalueella biojätteen vastaanotto ja käsittely kielletään. Uusi jätteenkäsittelyalue palvelee elinkeinoelämän tarpeita ja kiertotalouden ympärille kehittyvää liiketoimintaa, jossa samalle alueelle sijoittuvat yritykset hyötyvät toistensa osaamisesta.

Tulevaisuuden jätehuollon aluetarpeita varten Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy osallistui vuonna 2017 yhdessä Päijät-Hämeen liiton,

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 193

Lahden kaupungin, Lahti Energia Oy:n, LABIO Oy:n ja Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n kanssa seudullisen kierrätyspuiston sijaintipaikkaselvitykseen.

Sijaintipaikkaselvityksessä jatkotarkasteluun valikoitui neljä aluetta, joista yksi sijaitsee Hollolassa tulevan Kehätien varrella ja kolme Orimattilassa Marjasuon, Matomäen ja Loukkaanmäen alueilla. Hankevaihtoehtojen osalta käynnistettiin ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-menettely), jossa Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy toimi hankevastaavana. Päijät-Hämeen liitto käynnisti rinnalle hankkeen edellyttämän vaihemaakuntakaavatyön.

YVA-menettely on päättynyt ja ympäristövaikutusten arviointiselostus on valmistunut ja siitä on annettu YVA-menettelyn yhteysviranomaisen perusteltu päätös.

Yhteysviranomaisen perustellun päätöksen mukaan vaihtoehto 0 eli jolloin keskitettyä hankekokonaisuutta ei toteutettaisi, on huonoin ratkaisu. Tällöin ilmastomuutoksen hillinnän tavoitteet eivät toteudu, ratkaisu hajauttaisi jätehuollon sijoittumista ja lisäksi ympäristöhäiriöitä hallitsemattomasti. Yhteysviranomaisen, Hämeen ELY-keskuksen perustellun päätelmän mukaan vaihtoehtoa VE0 ei voi kokonaisarvioinnin kannalta pitää ympäristön kannalta hyvänä vaihtoehtona.

YVA-menettelyn yhteysviranomaisen perustellussa päätöksessä on painotettu vaikutuksia, jotka ulottuvat laajalle ja ovat ympäristön kannalta jatkuvia ja pitkäkestoisia. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen perustellussa päätelmässä erityisen merkittävänä pidettiin sijaintivaihtoehtoalueiden vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja liikenteen vaikutukset ilmastoon ja ilman laatuun.

Vaikutusten arvioinnin päätelmässä ei tunnistettu sijaintivaihtoehtoille ehdottomia ympäristöllisiä toteuttamisesteitä. Perustellussa päätelmässä painotettiin yhdyskuntarakennetta, liikenneturvallisuutta ja liikennepäästöjen vaikutusta ilmastoon. Näiden painopisteiden mukaan Kehätie oli sijaintivaihtoehtoista soveltuvin.

Vaihemaakuntakaava

Päijät-Hämeessä on voimassa lainvoimainen, vuonna 2016 hyväksytty kokonismaakuntakaava Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 193

Maakuntakaava voidaan laatia koko maakuntaa koskevana kokonaismaakuntakaavana, tiettyyn aihealueeseen keskittyvänä vaihemaakuntakaavana tai osa-alueelle laadittavana kaavana. Laadittavasta kaavasta käytetään laatimisen aikana nimeä Päijät-Hämeen jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaava ja siinä ratkaistaan kiertotaloutta ja jätteen loppusijoitusta palvelevan jätteenkäsittelyalueen sijoittuminen Lahden seudulle.

Vaihemaakuntakaavakartta esitetään maakuntakaavan 2014 kartan päällä valmistelu- ja ehdotusvaiheissa. Hyväksytty vaihekaava korvaa ne alleen jäävät maakuntakaavan 2014 alueet, joita vaihekaava koskee. Samalla syntyy uusi kokonaismaakuntakaava, joka nimetään Päijät-Hämeen maakuntakaavaksi hyväksymisvuotensa mukaisesti.

Päijät-Hämeen vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen luonnoksessa oli esitetty kaikki neljä YVA-menettelyssä mukana ollutta hankealuetta ja arvioitu niiden vaikutuksia. Nyt vaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheeseen ja kaavaehdotuksessa esitetään Päijät-Hämeen maakuntahallituksen 8.6.2020 linjauksen mukaisesti kierrätyspuiston sijaintipaikaksi VE1 Kehätien alue Hollolassa.

Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	Ote Päijät-Hämeen liitto
Liitteenä	1. Lausuntopyyntö liitteineen

Lähtö: [Päijät-Hämeen Liitto / Toimisto](#)
Aihe: Lausuntopyyntö Päijät-Hämeen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen (Lahden seudun kierrätyspuisto) vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistosta
Päivämäärä: 24. kesäkuuta 2020 12:01:56
Liitteet: [20200623MH_Maakuntakaava20_EHDOTUS_SELOSTUS.pdf](#)
[20200624_Vaihekaavan_ ehdotusvaiheen_ lausuntopyyntö.pdf](#)
[MAKA2020_karttaEHDOTUS20200623.pdf](#)

Arvoisa vastaanottaja

LAUSUNTOPYYNTÖ PÄIJÄT-HÄMEEN KIERTOTALOUTTA PALVELEVAN JÄTTEENKÄSITTELYALUEEN (LAHDEN SEUDUN KIERRÄTYSPUISTO) VAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUSVAIHEEN AINEISTOSTA

Päijät-Hämeen maakuntavaltuusto päätti 18.6.2018 käynnistää vaihemaakuntakaavatyön, jonka tarkoituksena on ratkaista kiertotaloutta ja jätteen loppusijoitusta palvelevan jätteenkäsittelyalueen eli Lahden seudun Kierrätyspuiston sijoittuminen. Maakuntahallitus linjasi 8.6.2020, että maakuntakaavaehdotus laaditaan alueen VE1 Kehätie pohjalta.

Vaihemaakuntakaavan kanssa rinnakkain on toteutettu Lahden seudun kierrätyspuiston YVA-menettely, jonka aineistot, ml. yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä, ovat keskeistä lähdemateriaalia kaavatyössä. Kaavatyössä on myös huomioitu valmisteluvaiheessa saadut lausunnot ja mielipiteet.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 13 § mukaan maakuntakaavaehdotuksesta on ennen nähtäville asettamista pyydettävä lausunto: 1) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta; 2) niiltä kunnilta, joita asia koskee; 3) kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitolta; 4) tarpeen mukaan muilta maakuntakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä; sekä 5) niiltä ministeriöiltä, joita asia koskee. Jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineisto (kaavakartta & selostus) on liitteenä ja päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma löytyy Päijät-Hämeen liiton verkkosivuilta osoitteesta <https://paijat-hame.fi/jatteenkasittelyalueen-vaihemaakuntakaava/aloitusvaihe/>.

Pyydämme lausuntoanne vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistosta 21.8.2020 mennessä Päijät-Hämeen liittoon mieluiten sähköpostilla toimisto@paijat-hame.fi tai kirjepostina Päijät-Hämeen liitto, PL 50, 15111 LAHTI klo 15.00 mennessä.

Ehdotusvaiheen aineistona esitetään lainvoimaisen Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 kartan päällä Päijät-Hämeen maakuntahallituksen 8.6.2020 linjaama kierrätyspuiston sijaintipaikka VE1 Kehätien alue Hollolassa sekä siihen liittyvä ohjeellinen tiemerkintä. Selostuksessa kuvataan vaihemaakuntakaavan lähtökohdat ja tavoitteet, kaavamenettelyn eteneminen ja vuorovaikutus, aiemmassa vaiheessa tarkasteltavana olleet aluevaihtoehdot, kaavaratkaisun perusteet sekä vaikutusten arviointi maakuntakaavatyön tehtävä ja tarkoitus huomioon ottaen. Lisäksi on kuvattu jatkotoimenpiteet maakuntakaavoituksen jälkeen.

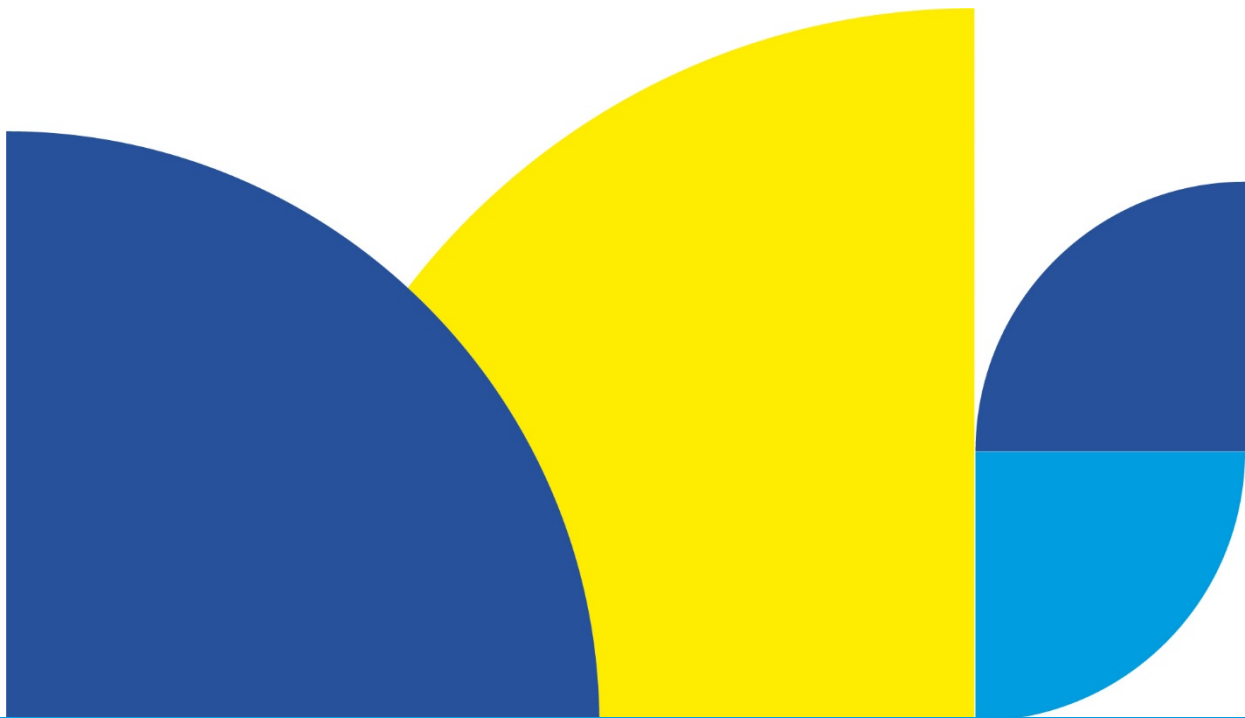
Kaavaehdotus on tarkoitus asettaa julkisesti nähtäville syksyllä ja tuoda maakuntavaltuuston käsiteltäväksi alkuvuodesta 2021.

Lisätietoja antavat

vt. aluesuunnittelujohtaja Jaana Martikainen puh. 044 3719 467 (26.6. asti ja 3.8. alkaen)
erityisasiantuntija Tanja Gangsö puh. 044 3719 451 (20.7. alkaen)

Lahdessa 24.6.2020

Jaana Martikainen
Vt. aluesuunnittelujohtaja
Päijät-Hämeen liitto

**KIERTOTALOUTTA PALVELEVAN JÄTTEENKÄSITTELYALUEEN
VAIHEMAAKUNTAKAAVAEHDOTUS
(LAHDEN SEUDUN KIERRÄTYSPIUSTO)**

KAAVASELOSTUS

Maakuntahallitus 23.6.2020

SISÄLLYS

Tiivistelmä.....	3
Käsitteitä.....	4
1 Vaihemaakuntakaavan lähtökohdat ja tavoitteet.....	6
1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.....	6
1.2 Maankäyttö- ja rakennuslaki	8
1.3 Kierrätyksestä kiertotalouteen - Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2023	9
1.4 Jätelainsäädäntö uudistuu.....	10
1.5 Maakuntastrategia ja maakuntakaava	11
1.6 Päijät-Hämeen nykytila ja kehitysnäkymät	12
1.7 Vaihemaakuntakaavan tarve ja tarkoitus.....	18
1.8 Kierrätyspuiston toiminta.....	19
2 Maakuntakaavan eteneminen, vuorovaikutus ja tiedottaminen.....	21
2.1 Kierrätyspuisto-hankkeen aiemmat vaiheet	21
2.2 Kaavoituksen eteneminen.....	23
2.3 Vuorovaikutus ja tiedottaminen.....	24
2.4 Annetun palautteen huomioiminen	25
3 Kaavan aluevaihtoehdot.....	26
3.1 Valmisteluvaiheen vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	26
3.2 Päijät-Hämeen liiton selvitykset	26
3.3 YVA-menettelyssä tehdyt selvitykset	30
3.4 Liiketoiminnallinen toteutettavuus	33
3.5 Vaihtoehtojen vertailu.....	34
4 Kaavaratkaisun perusteet ja sisältö.....	38
5 Vaikutusten arviointi	41
6 Maakuntakaavan toteuttaminen ja seuranta.....	45
LÄHTEET.....	47
LIITTEET.....	49

TIIVISTELMÄ

Kiertotaloutta palvelevalla vaihemaakuntakaavalla ratkaistaan seudullisesti merkittävän jätteenkäsittelyalueen eli kierrätyspuiston sijoittuminen Lahden seudulla. Uutta aluetta on etsitty Päijät-Hämeessä erityisesti elinkeinoelämän tarpeisiin ja Päijät-Hämeessä syntyvien jätteiden käsittelyyn.

Ehdotusvaiheen kaavaselostukseen on koottu vaihemaakuntakaavan lähtökohdat ja tavoitteet, kaavamennettelyn eteneminen ja vuorovaikutus, esillä olleet aluevaihtoehdot, kaavaratkaisun perusteet, vaikutusten arviointi sekä jatkotoimenpiteet maakuntakaavoituksen jälkeen.

Kaavan lähtökohdissa kuvataan, miten tämä jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaava vastaa valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakuntakaavalle asetettuihin sisältövaatimuksiin. Keskeisenä perusteena kaavan laatimiselle on vastaaminen valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sekä maakunnan omiin strategiaan tavoitteisiin koskien kiertotalouden edistämistä.

Vaihekaavan käynnistymistä ovat edeltäneet selvitykset jo nykyistä, lainvoimaista maakuntakaavaa laadittaessa. Aiempien selvitysvaiheiden tärkeimmät näkökohdat sekä tämän maakuntakaavan vaiheet sisältäen kaavaan liittyvän vuorovaikutuksen on kuvattu luvussa 2.

Valmisteluvaiheen aluevaihtojen tiivistetyt tiedot on koottu lukuun 3, jossa on esitetty myös kaavaan liittyvien selvitysten keskeinen sisältö. Päijät-Hämeen liitossa on tehty selvityksiä elinkeinoelämän alueista, jätteenkäsittelyn nykytilasta

ja ekosysteemipalveluista sekä laadittu liikennemalli. Lisäksi on selvitetty kierrätyspuistoalueiden liiketaloudellista toteutettavuutta. YVA-menettely sekä sen selvitykset ovat olleet olennainen tietolähde vaihtoehtojen alueiden tietojen koamisessa.

Luvussa 4 kuvataan kaavaratkaisun perusteet ja sisältö valitun alueen, Kehätien osalta. Alueen sijaintiin ja rajaukseen ovat erityisesti vaikuttaneet yhdyskuntarakenne, liikenne ja sen vaikutukset, ilmastovaikutukset, ekologiset yhteydet, taimeen suojeleminen, muinaisjäännökset ja elinkeinotoimintojen kehittymismahdollisuudet. Kaavamerkinnällä EJK erotetaan uusi jätteenkäsittelyalue aiemmista jätteenkäsittelyyn liittyvistä merkinnöistä ja tällä alueella on myös muista jätteenkäsittelyalueista eroava suunnittelumääräys.

Vaikutusten arviointi on tehty tärkeimmiksi tunnistettujen teemojen kautta luvussa 5.

Viimeisessä luvussa kuvataan kierrätyspuistohankkeen toteuttamisen askelia maakuntakaavoituksen jälkeen. Tällä vaihemaakuntakaavalla luodaan ensimmäiset edellytykset alueen toteuttamiselle ja seuraavaksi viestikapula siirtyy kunta-kaavoitukseen. Alueelle laadittavien yleis- ja asemakaavojen jälkeen edessä on hankesuunnittelu ja lupavaihe, jossa ollaan käytännön kysymysten äärellä. Toteutumiseen tarvitaan seudullista sitoutumista, koska kyseessä on koko maakunnan hanke.

KÄSITTEITÄ

BIOJÄTE= Kotitalouksissa, ravintoloissa, ateriapalveluissa ja vähittäisliikkeissä syntyvä biologisesti hajoava elintarvike- ja keittiöjäte, elintarviketuotannossa syntyvä vastaava jäte sekä biologisesti hajoava puutarha- ja puistojäte. (VnA jätteistä 1 §)

EKOSYSTEEMIPALVELUT = Ihmisten arvottamia luonnosta saatavia aineellisia ja aineettomia hyötyjä.

JÄTE = Aine tai esine, jonka sen haltija on poistanut tai aikoo poistaa käytöstä taikka on velvollinen poistamaan käytöstä. (Jätelaki 5 §)

JÄTTEEN HYÖDYNTÄMINEN = Toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi tuotantolaitoksessa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä. Jätteen hyödyntäminen on myös jätteen valmistelu tällaista tarkoitusta varten. (Jätelaki 6 §)

JÄTTEEN KIERRÄTYS = Toimintaa, jossa jäte valmistetaan tuotteeksi, materiaaliksi tai aineeksi joko alkuperäiseen tai muuhun tarkoitukseen. Jätteen kierrätyksenä ei pidetä jätteen hyödyntämistä energiana eikä jätteen valmistamista polttoaineeksi tai maantäyttöön käytettäväksi aineeksi. (Jätelaki 6 §)

JÄTTEENKÄSITTELY = Jätteen hyödyntäminen tai loppukäsittely; mukaan lukien jätteen valmistelu loppukäsittelyä varten. (Jätelaki 6 §)

JÄTTEEN LOPPUKÄSITTELY Jätteen sijoittamista kaatopaikalle, polttoa ilman energian talteenottoa tai muuta näihin rinnastettavaa toimintaa, joka ei ole jätteen hyödyntämistä, vaikka toiminnan toissijaisena seurauksena on jätteen sisältämän aineen tai energian hyödyntäminen, mukaan lukien jätteen valmistelu loppukäsittelyä varten. (Jätelaki 6 §)

KAVAEHDOTUS = Valmisteluaineiston ja palautteen pohjalta laaditaan kaavaehdotus.

KIERTOTALOUS = Tavoitteena suunnitella ja valmistaa tuotteet niin, että ne pysyvät käytössä ja

kierrossa mahdollisimman pitkään ja tuottavat mahdollisimman vähän jätettä.

MRL = Maankäyttö- ja rakennuslaki, joka ohjaa sekä maakuntakaavoitusta että kuntakaavoitusta. Lakia tarkentaa maankäyttö- ja rakennusasetus **MRA**.

OAS = Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Esitetään perustiedot kaavahankkeesta, sekä määritellään tulevan kaavan tavoitteet, aikataulu ja osalliset.

PYSYVÄ JÄTE = Ei liukene, pala tai reagoi muutoin fysikaalisesti tai kemiallisesti eikä hajoa biologisesti tai reagoi muiden aineiden kanssa aiheuttaen vaaraa terveydelle ja ympäristölle. Ei pitkään ajan kuluessa tapahdu olennaisia muita fysikaalisia, kemiallisia tai biologisia muutoksia. Sen sisältämien haitallisten aineiden kokonaishuuhoutuminen ja -pitoisuus sekä jätteestä muodostuvan kaatopaikkaveden myrkyllisyys ympäristölle on merkityksetön eikä aiheudu vaaraa pintaja pohjaveden laadulle. (VnA kaatopaikoista 3 §)

TAVANOMAINEN JÄTE = Tarkoitetaan jätettä, joka ei ole vaarallista jätettä. (VnA kaatopaikoista 3 §)

VAARALLINEN JÄTE = Jäte, jolla on palo- tai räjähdysvaarallinen, tartuntavaarallinen, muu terveydelle vaarallinen, ympäristölle vaarallinen tai muu vastaava ominaisuus. (Jätelaki 6 §)

VAIHEMAAKUNTAKAAVA = Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma maakunnan alueidenkäytöstä, joka voidaan myös laatia jotain aihekonaisuutta käsittelevänä vaihemaakuntakaavana.

YHDYSKUNTAJÄTE = Vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvä jäte, mukaan lukien sako- ja umpikaivoliete, sekä laadultaan siihen rinnastettavaa hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnassa syntyvä jäte. (Jätelaki 6 §)

YMPÄRISTÖLUPA = Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttaville toiminnoille, kuten jätteenkäsittelylle, tarvitaan ympäristönsuojelulain

mukainen lupa. Luvassa voidaan antaa määräyksiä mm. toiminnan laajuudesta, päästöistä ja niiden vähentämisestä.

YVA = Ympäristövaikutusten arviointimenettely. YVAssa arvioidaan hankkeen vaikutukset suunnittelun yhteydessä ennen päätöksentekoa. YVAN avulla pyritään vähentämään hankkeen haitallisia ympäristövaikutuksia.

YVA-OHJELMA = YVA-menettelyn alkuvaiheessa laadittava asiakirja, jossa kuvataan, mitä hankkeen toteuttamisvaihtoehtoja ja vaikutuksia suunnittelun aikana tullaan selvittämään sekä miten arviointi ja siihen liittyvä tiedottaminen ja vaikutusalueella asuvien osallistuminen arviointiin järjestetään.

YVA-SELOSTUS = Ympäristövaikutusten arvioinnin tulokset eli tiedot YVA-ohjelmassa esitetyistä vaihtoehtoista ja niiden vaikutuksista kootaan YVA-selostukseen.

1 VAIHEMAAKUNTAKAAVAN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää ja tavoitteet ohjaavat kaikkien kaavatasojen suunnittelua. Valtioneuvosto on tarkistanut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet viimeksi joulukuussa 2017 ja ne ovat tulleet voimaan huhtikuun alussa 2018. Tässä vaihemaakuntakaavassa huomioidaan voimassa olevat, tarkistettut, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Alueidenkäyttötavoitteiden avulla taitetaan yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastomuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin.

Alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on:

- Varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa.
- Auttaa saavuttamaan maankäyttö- ja rakennuslain ja alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet, joista tärkeimmät ovat hyvä elinympäristö ja kestävä kehitys.
- Toimia kaavoituksen ennakoivan ja vuorovaikutteisen viranomaistyön välineenä valtakunnallisesti merkittävissä alueidenkäytön kysymyksissä.
- Edistää kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki on osa ympäristöä koskevaa ohjausjärjestelmää. Lain mukaan alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla ei luoda muun lainsäädännön kanssa päällekkäistä ohjausta, eikä niissä toisteta muista laeista johtuvia rajoituksia. Näin ollen valtakunnallisissa

alueidenkäyttötavoitteissa käsitellään sellaisia kysymyksiä, joita on tarpeen huomioida alueidenkäytön suunnittelussa osana laaja-alaista ja eri alueidenkäyttötarpeita ennalta yhteen sovittavaa toimintaa.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät alueidenkäytön kysymykset, mutta ei oteta kantaa niiden ratkaisemiseen. Tavoitteet konkretisoituvat maakuntien ja kuntien suunnittelussa sekä valtion ja viranomaisten toiminnassa. Näin on mahdollista huomioida alueelliset ja paikalliset erityispiirteet sekä yhteensovittaa muiden tavoitteiden kanssa.

Alla kuvataan, miten vaihemaakuntakaava vastaa valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
Edistetään elinvoimaisen yhdyskunnan kehittymistä ja hyödynnetään tehokkaasti ja kestävästi niiden vahvuuksia ja voimavaroja.

Luodaan edellytykset resurssitehokkaalle ja vähähiiliselle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.

Kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue tukee kiertotalouden kehittymistä alueelle sekä alueen kilpailukyyn vahvistamista. Kiertotalous merkitsee Päijät-Hämeessä materiaali- ja energia-tehokkuutta sekä uusia biotalouden ratkaisuja, jotka tukeutuvat alueen vahvuuksiin ja osaamiseen. Materiaalien kierto tehostuu ja päästään lähemmäksi jätteenkäsittelyä ja hiilineutraalia yhteiskuntaa.

Jätteenkäsittelyalue hyödyntää olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta.

Luodaan edellytykset elinkeinoelämän kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle asutustuotannolle.

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen toteutumisella on positiivinen vaikutus

maakunnan elinvoimaan ja aluetalouteen kohdistuvien tavoitteiden toteutumiseen. Uusi jätteenkäsittelyalue tarjoaa kierrätystoiminnalle sijoittumismahdollisuuksia.

Kiertotalous avaa elinkeinoelämälle uusia mahdollisuuksia kasvuun ja kehittymiseen uutta teknologiaa hyödyntäen. Vaihemaakuntakaavan jätteenkäsittelyalue luo edellytykset kiertotalouden kehittymiseen maakunnassa. Alueen vetovoimainen sijainti yhdyskuntarakenteessa on lähtökohdana elinkeinoelämän sijoittumisessa.

Kierrätyspuistoalue ei ole esteenä asunnontuotannon kehittymiselle. Alue ei sijoitu taajama-alueille tai suunnitelluille asuinalueille.

Vastataan väestö- ja työpaikkakehityksen edellyttämiin tarpeisiin.

Kierrätys mahdollistaa uusien työpaikkojen synty-
misen, myös välillinen työllisyysvaikutus nähdään merkittävänä.

Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.

Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

Kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue on hyvin saavutettavissa päätieverkolta ja kuljetuskustannukset sekä siten kuljetusten aiheuttamat päästöt ovat mahdollisimman alhaiset. Sijainti olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteydessä antaa edellytykset myös kestävien kulkutapojen hyödyntämiselle. Ympäröivän alueen rakentuu kävelyn ja pyöräilyn yhteydet kehittyvät ja työmatkat taajaman asuinalueilta on mahdollista tehdä kävellen ja pyörällä. Myöhemmin tulevaisuudessa myös joukkoliikenneverkon hyödyntäminen on mahdollista.

Tehokas liikennejärjestelmä

Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä

ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet.

Valtatien 12 uusi linjaus (Lahden eteläinen kehätie) ja Nostavan eritasoliittymä ovat tärkein reitti uudelle jätteenkäsittelyalueelle. Kierrätyspuiston toiminta lisää liikennettä valtatiellä, mutta suhteutettuna muun liikenteen määrään liikenteen li-
säys on vähäinen. Uutta katuyhteyttä eritasoliittymästä kierrätyspuiston alueelle tarvitaan noin 1,5 kilometriä ja tämä uusi yhteys palvelee myös Nostavan logistiikka-alueita.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.

Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Alue ei sijaitse tulvaherkällä alueella. Jätteenkäsittelyalueen suunnittelumääräys huomioi toiminnasta aiheutuvat ympäristö- ja terveyshaitat ja edellyttää toimia niiden minimoimiseksi.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

Valtakunnalliset arvot on turvattu. Jätteenkäsittelyalueen sijaintivaihtoehtoja etsittäessä rajattiin sijoittumisessa jo alun perin pois valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristö- ja maisema-alueet, joten mikään vaihtoehtoalueista ei sijainnut valtakunnallisilla arvoalueilla eikä niiden

välittömässä läheisyydessä. Jätteenkäsittelyalue ei vaaranna maakunnan kulttuuriympäristön tai maiseman valtakunnallisia arvoalueita. Arkeologiset arvot turvataan ja selvityksissä löydetty historiallisen ajan muinaisjäänökset huomioidaan kohdealueen rajauksessa.

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden säilymistä edistetään suoja-aluein ja lajien suojelutarve huomioon ottaen. Turvataan riittävät viherkäytävät jätteenkäsittelyalueen läheisyyteen ekologisten yhteyksien säilymistä varten.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävästä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

Jätteenkäsittelyalueen sijainnilla ei ole vaikutuksia maakunnalliseen tai seudulliseen virkistysalueiden riittävyyteen. Alueella ei ole maakuntakaavassa virkistysaluevarauksia eikä alueella ole yleisiä ulkoilureittejä. Maakunnallisesti merkittävä Koivusillanjoen ekologisen verkoston viheryhteys turvataan.

Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä.

Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

1.2 Maankäyttö- ja rakennuslaki

Maankäyttö- ja rakennuslaki koskee alueiden käyttöä ja rakentamista. Tavoitteena on luoda terveellinen, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö, joka on sosiaalisesti toimiva ja jossa eri väestöryhmien tarpeet on otettu huomioon.

Maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteena on:

- järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että ne luovat edellytykset hyvälle elinympäristölle

Jätteenkäsittelyalueen luonnonvaroja, kuten suuria maa- ja kalliokiviainemääriä voidaan hyödyntää kestävästi rakentamisessa ja vähentää siten luonnonkiviainesten otto- ja kuljetustarvetta alueen ulkopuolelta.

Jätteenkäsittelyalue on merkitty maakuntakaavaan maaseutumaisena alueena, jolla ei ole erityisiä, osa-alue merkinnöillä osoitettuja tavanomaista merkityksellisempiä arvoja.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin.

Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljetamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue Hololassa on mahdollista liittää Lahti Energia Oy:n kaukolämpöverkkoon. Yhtiö on luopunut kivihii-lestä ja kaukolämpö tuotetaan paikallisilla kierrätys- ja biopolttoaineilla. Koska kaukolämpöverkko on lähellä, voidaan alueelta myös syöttää kaukolämpöä verkkoon, jos tällaista toimintaa alueelle joskus syntyisi. Myös tarvittavat voimajohtot sijaitsevat alueen läheisyydessä.

- edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästä kehitystä
- turvata kansalaisille osallistumismahdollisuus asioiden valmistelussa
- turvata suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus ja avoin tiedottaminen

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 § mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

MRL 28 § Maakuntakaavan sisältövaatimukset	
1) maakunnan tarkoituksenmukainen alue- ja yhdyskuntarakenne	Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen kaavalla alue ohjataan <ul style="list-style-type: none"> olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen hyvin saavutettavalle alueelle riittävän kauas asuinalueista ja muista herkistä toiminnoista alueella jo olevan tai sinne suunnitellun synergiaetuja tuovan maankäytön yhteyteen alueelle, jossa toiminta on kokonaisuudessaan ilmastovaikutuksiltaan vähäisin.
2) alueiden käytön ekologinen kestävyys	Kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue mahdollistaa kestävänsä kehityksen mukaisen toiminnan harjoittamisen. Kiertotaloustoiminnalla sopeutetaan ihmisten aineellista toimintaa suhteessa luonnon kestokykyyn.
3) ympäristön ja talouden kannalta kestävä liikenteen ja teknisen huollon järjestelyt	Sijainti olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteydessä hyvin saavutettavalla alueella mahdollistaa myös muita toimintoja palvelevat liikenteen ja teknisen huollon verkostot. Kuljetussuorite alueelle on vähäisin ja ympäröivän yhdyskuntarakenteen kehittyessä myös kestävien kulkutapojen edellytykset paranevat.
4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestävä käyttö	Alue ei sijaitse pohjavesialueella eikä tulviminen aiheuta pohjavesien pilaantumisen vaaraa. Alueen toteuttaminen kiertotaloutta palvelevana alueena vähentää luonnonkiviainesten ottotarvetta ja käyttöä.
5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset	Kiertotaloutta palveleva alue vahvistaa mahdollisuuksia luoda uusi elinkeinoelämän klusteri. Uusien liiketoimintojen käynnistämässä ja uusien yritysten perustamisessa voidaan hyödyntää kierrätysteknologian ja materiaalien uusiokäytön koulutusta. Kiertotaloutta palveleva alue on toteutettavuudeltaan hyvä sekä logistiikan ja sijainnin osalta hyvin saavutettava.
6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen	Kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue ei sijoitu valtakunnallisesti eikä maakunnallisesti arvokkaille kulttuuriympäristö- tai maisema-alueille. Alueen arkeologiset arvot on selvitetty ja ne voidaan säilyttää. Luonnonarvojen vaalimisen osalta on tehty riittävät selvitykset ja luonnon ominaispiirteet voidaan turvata. Alue ei sijaitse Natura-ohjelman alueella eikä sen läheisyydessä ole Natura-alueita.
7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys	Aluevalinnassa on kiinnitetty huomiota virkistysalueiden riittävyteen. Tulevalla jätteenkäsittelyalueella ei ole maakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä virkistysaluevarauksia lainvoimaisessa maakuntakaavassa eivätkä virkistysalueet siten vähene.

1.3 Kierrätyksestä kiertotalouteen - Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2023

Kierrätyksestä kiertotalouteen – Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2023 on EU:n jätedirektiivin (2008/98/EY) edellyttämä strateginen suunnitelma jätehuollon sekä jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämisen valtakunnallisista tavoitteista ja toimenpiteistä.

Valtioneuvosto hyväksyi vuoden 2017 lopulla valtakunnallisen jätesuunnitelman vuoteen 2023. Jätesuunnitelmassa on esitetty jätehuollon ja

jätteen synnyn ehkäisyn tavoitetilä vuonna 2030 sekä yksityiskohtaiset tavoitteet vuoteen 2023 sekä toimenpiteet, joihin on ryhdyttävä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan sisältyy sekä jätehuoltosuunnitelma että suunnitelma jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi. Suunnitelma kattaa maantieteellisesti koko Suomen

lukuun ottamatta Ahvenanmaata, joka laatii oman suunnitelmansa.

Jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämisen tavoitetilavuoteen 2030 mennessä voidaan saavuttaa, kun kiertotalous on osa kestävästä jätetuotoista ja luonnonvaroja säästetään materiaalitehokkuudella tuotannolla ja kulutuksella. Näillä toimenpiteillä hillitään samalla ilmastonmuutosta. Materiaalien uusiokäyttö ja kierrätys synnyttävät myös uusia työpaikkoja, joten niillä on merkitystä myös elinvoimaan. Tavoitetilan saavuttaminen vaatii myös jätealan laadukasta tutkimusta ja kokeilutoimintaa. Jäteosaaminen on nostettava korkealle tasolle.

Jätesuunnitelmaan on valittu neljä painopistealuetta. Painopistealueet on valittu, koska näissä jätevirroissa on erityisiä haasteita jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämisessä sekä kierrätyksen edistämiseksi.

Yhdeksi painopistealueeksi on osoitettu rakentamisen jäte. Tavoitteena on, että rakennus- ja purkujätteen materiaalina hyödyntämistä

nostetaan 70 %:iin, rakentamisen jätteiden hyödyntämistä lisätään riskit halliten sekä parannetaan rakennus- ja purkujätteen tilastoinnin tarkkuutta ja oikeellisuutta.

Suunnitelman toteutuminen luo myös edellytyksiä ja mahdollisuuksia ottaa käyttöön kiertotalouden uusia toimintamalleja sekä liiketaloudellisesti kannattavia ratkaisuja.

Tavoitetilan toteuttamiseksi tarvitaan myös alueita, joilla kiertotaloutta voidaan toteuttaa. Kiertotalouden ja jätetuotojen riittävät aluevaraukset tulee ottaa huomioon kaavoituksessa, jotta uudelleenkäyttö, kierrätys ja hyödyntäminen on mahdollista. Lisäksi aluevaraukset tulee olla riittävän lähellä materiaalin synty- ja käyttöpaikkoja.

Yksi ylijäämämateriaalien hyödyntämisen pullonkauloista on ollut koordinaation puute. Kuntien keinoina kiertotalouden toteutumiseen mm. ylijäämämateriaalien osalta on valtakunnallisen jätesuunnitelman mukaan ylijäämämateriaalien ja rakentamisessa syntyvien jättemateriaalien hyödyntämisen kunnallinen tai alueellinen koordinaattori.

RAKENTAMISEN JÄTTEET

- Tarve uudelleenkäyttökeseksille
- Syntypaikkalajittelua lisättävä
- Tarve lajittelulaitoksille
- Innovaatioiden tarve orgaanista ainesta sisältävien jakeiden käsittelyyn
- Tarve haitallisia aineita sisältävien jakeiden käsittelyyn

Kuva 1. Valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa tunnistetut rakentamisen jätteiden käsittelyn tarpeet.

1.4 Jätelainsäädäntö uudistuu

Jätelainsäädännön uudistus liittyy EU:ssa kesällä 2018 hyväksytyyn jätesäädöspaketin toimeenpanoon Suomessa. EU:n jätesäädöspaketin keskeisinä tavoitteina on vähentää jätteen määrää ja lisätä uudelleenkäyttöä ja kierrätystä. Jätelain uudistuksessa myös jätteen määritelmää sekä vaarallisten jätteiden ja muiden jätteiden kulun seuranta ja jäljitettävyyttä tarkennetaan.

Jätelainsäädännön uudistaminen on ollut luonnosvaiheen lausunnoilla huhti-kesäkuussa 2020. Jätelaissa pannaan täytäntöön EU:ssa hyväksytyt uudet jätteen säädökset ja tiettyihin muovituotteisiin liittyvät kiellot ja vaatimukset. Jätelain uudistus toteuttaa myös Sanna Marinin hallitusohjelmaa, jolla lisätään jätteen kierrätystä ja vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.

Jätelain uudistuksen toisessa vaiheessa täsmennettiin kunnan toissijaista jätehuoltopalvelua (TSV-palvelu) koskevaa sääntelyä. Jätelain muuttamisesta annetulla lailla (438/2019) jätelakiin lisättiin säännökset muun palvelutarjonnan puutteen todentamiseen käytettävästä jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustasta (Materiaalitori) ja sen käyttämisestä. Lakimuutoksen tavoitteena on lisätä kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun läpinäkyvyyttä sekä edistää jäte- ja kierrätysmarkkinoiden toimintaa.

Materiaalitorin käyttövelvoite koskee yrityksiä ja julkisia organisaatioita, joiden tulisi ensisijaisesti järjestää jätteidensä jätehuolto yksityisiä tai markkinaehtoisia jätehuoltopalveluja hyödyntäen. Materiaalitorin käyttövelvoite koskee vain tilanteita, joissa jätehuoltopalvelua ei ole tiedossa ja sitä arvioidaan tarvittavan kunnalta. TSV-palvelua koskevat säädösmuutokset ovat tulleet voimaan 1.1.2020.

Jätteiden hyödyntämismahdollisuuksia maarakentamisessa laajennetaan. Maarakentamiseen

1.5 Maakuntastrategia ja maakuntakaava

Maakuntastrategia 2018–2021

Päijät-Hämeen maakuntastrategiassa nousi tavoitteiksi kolme kärkeä. Strategian kolmen tavoitteen kautta valitaan keinot, joilla saavutetaan hyvinvoiva ja kestävästi menestyvä maakunta. Strategian ja maakuntakaava 2014 tavoitteina ovat viime kädessä väestönkasvu, vetovoimainen miljöö, elinkeinoelämän kehittyminen ja elinkeinoelämän kehittyminen ja hyvät yhteydet.

Päijät-Hämeen maakuntastrategian tavoitteiksi hyväksyttiin:

- Alueen vetovoiman lisääminen
- Jalostusarvon nostaminen kauttaaltaan
- Uusien kasvualojen kokeileminen

Älykkään erikoistumisen kärjiksi linjattiin:

- kiertotalous
- muotoilu
- liikunta ja elämykset.

soveltuva jäte on materiaalia, joka on jalostettu käytettäväksi joko sellaisenaan neitseellisen kiviaineksen sijaan tai parantamaan teknisesti heikompilaatuista maa-ainesta. Näistä materiaaleista käytetään yhteisnimitystä uusiomaa-aines, joka tavallisen kansalaisen silmissä ei juuri eroa neitseellisestä kiviaineksestä.

Ympäristöministeriö on uudistanut eräiden jätteiden hyödyntämistä maarakentamisessa koskevan valtioneuvoston asetuksen (ns. MARA-asetus) vuonna 2017. Uusi MARA-asetus (VNA 843/2017) on tullut voimaan vuoden 2018 alussa. Rakentamisessa ja muussa vastaavassa toiminnassa syntyvän maa-ainesjätteen hyödyntämistä koskevan valtioneuvoston asetuksen (ns. MASA-asetus) valmistelu on käynnissä ja se annettaneen vuoden 2020 aikana. Molemmilla asetuksilla edistetään jätteiden hyödyntämistä maarakentamisessa keskeisen kiertotalouden periaatteiden mukaisesti.

Maakuntastrategiaa on viety käytäntöön hankkeiden ja tiekarttoja laatimalla. Kiertoliike-hankkeessa maakunnalle määritettiin visio, jonka mukaan vuonna 2030 Päijät-Häme on resurssija hukkaamaton menestyjä. Kiertotalous merkitsee Päijät-Hämeessä materiaali- ja energiatehokkuutta sekä uusia biotalouden ratkaisuja, jotka tukeutuvat alueen vahvuuksiin ja osaamiseen. Kiertotalouden tiekartta päivitetään vuosittain

Maakunta tarvitsee uusia asukkaita pääasiassa ikärakenteen nopean heikkenemisen takia. Uudet asukkaat ovat veronmaksajia, mutta he ovat myös elinkeinoelämän ideoijia ja tekijöitä sekä kylä- ja kaupunkikulttuurin rikastajia. Ilman ihmisiä ei ole taloutta. Asukkaiden merkitys kokonaisuutena on itsestään selvä.

Elinkeinoelämän ja liiketoiminnan luonteeseen kuuluu uudistuminen. Elinkeinorakenteen monipuolisuus auttaa hallitsemaan rakennemuutoksen aaltoja ja suojautumaan äkillisiä rakennemuutoksia vastaan.

Kuva 2. Maakuntastrategian tavoitteet, toimintalinjat, älykäs erikoistuminen ja läpileikkaavat teemat.

Uusia kasvuyrityksiä kaivataan vanhojen toimialojen lisäksi uusille aloille. Kiertotalouteen ja luonnonvaroihin perustuvia tuoteinnovaatioita voidaan jalostaa maakunnan verkostoissa kokeilun arvoiseksi piloteiksi. Uusien kasvualueiden kokeileminen tarkoittaa uusien yritysten houkuttelua ja kehittämistä, yritysmäärän kasvua, ajan hengen seuraamista, uusia avauksia ja tutkimuspanostuksia. Käytännön hankkeina tämä tarkoittaa esim. uusia palvelumalleja, yrittäjyyden ekosysteemin kehitystoimenpiteitä, kiertotaloudesta syntyviä uusia liiketoimintakonsepteja, kierrätyspuiston avaamista ja jalostamista.

Muuttuva toimintaympäristö ja uudet teknologiat lisäävät toimialoille tarvittavaa koulutusta. Alueen toiminnan toteuttamisiin ja kokeilujen tukemisiin sidotaan mm. tutkimuspanostuksia ja korkeakouluja.

Päijät-Hämeen maakuntastrategian toteutumista seurataan mittareilla, jotka on valittu säädöksiin ja TEM:in ohjeistukseen pohjautuen laajasta

1.6 Päijät-Hämeen nykytila ja kehitysnäkymät

Päijät-Hämeen maakunnan olosuhteet ja kehitysnäkymät ovat perustana maakunnan hyvinvoinnille sekä elinvoimalle. Monimuotoinen elinympäristö ja ympäristön tila luovat perustan kaikelle toiminnalle. Luonnonvarojen kestävä käyttö sekä luonnon köyhtymisen pysäyttäminen on avainasemassa alueen luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä.

maakuntaohjelmityön mittaristosta. Edistyminen todennetaan muutamilla määrällisillä ja laadullisilla tavoitteilla. Päämittareiden lisäksi seurataan myös jalostusarvon muutosta sekä uusien kasvualueiden kokeiluja niin määrällisesti kuin laadullisesti.

Päijät-Häme houkuttelee investoimaan muun muassa hyvien logistiikkayhteyksien varrelle ja muun muassa kiertotalouden yritystoimintaan.

Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014

Päijät-Hämeen olosuhteet ja kehitysnäkymät sekä alue ja yhdyskuntarakenteen perusratkaisu on osoitettu maakuntavaltuuston vuoden 2016 lopulla hyväksytyssä ja keväällä 2019 lainvoiman saaneessa kokonaismaakuntakaavassa, Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014.

Päijät-Hämeen kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaava ei esitä muutoksia eikä vaihtoehtoja voimassa olevan maakuntakaavan perusratkaisulle, vaan täydentää sitä kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen osalta.

Lainvoimaisessa maakuntakaavassa 2014 on osoitettu jätehuollon tarpeisiin kaksi jätteenkäsittelyaluetta EJ jätteiden vastaanottoon ja käsittelyyn sekä kuusi käytöstä poistettua tai poistuvaa jätteenkäsittelyaluetta EJm. Jätteenkäsittelyalueen EJ-merkinnällä on esitetty Kujalan jätteenkäsittelyalue Lahdessa sekä Rajavuoren jätteenkäsittelyalue Heinolassa. Käytöstä poistetut tai poistuvat jätteenkäsittelyalueet sijaitsevat Heinolassa, Hollolassa, Lahdessa, Orimattilassa ja Sysmässä.

Maaperä ja vesistöt

Päijät-Hämettä hallitsee pitkittäisharjujen ja reunanmuodostumien muovaama maisema, ja maaperä on moreeni-, hiekka-, sora- ja savivaltaista. Maa-ainesten ottaminen on keskittynyt maakunnan eteläosiin, josta kuljetetaan huomattava määrä soraa ja hiekkaa myös Uudellemaalle. Soranottoa on pidetty uhkana harjujen luonto- ja

maisema-arvoille sekä tärkeille pohjavesivarannoille. Kalliokiviainesten otossa korostuvat ympäristöhaittoina melu- ja pölyhaitat. Maa-ainesten ottoon soveltuvia harjukiviaineksia on pitkällä tähtäimellä rajallisesti johtuen asutuksen, tiestön, pohjavesialueiden ja suojelualueiden sijoittumisesta juuri suurille sora- ja hiekkamuodostumille. Tulevaisuudessa korostuukin tarve siirtyä harjukiviainesten otosta kalliokiviainesten ottoon ja maa-ainesten kierrätykseen.

Suurin osa Päijät-Hämeestä kuuluu Kymijoen vesistöalueeseen ja maakunnan länsireuna Kokemäenjoen vesistöalueeseen. I Salpausselän eteläpuoliset vedet purkautuvat Musti-, Porvoon-, Koskenkylän- ja Taasianjoen kautta Suomenlahteen. Maakunnassa on noin tuhat järveä ja lampea sekä 2 300 kilometriä virtavesiä. Vesipinta-alaa on 20 % maakunnan pinta-alasta (1 440 km²) ja rantaviivaa 5 500 kilometriä.

Pääosa Päijät-Hämeen suurimmista järvistä on erinomaisessa tai hyvässä tilassa. Useiden suurien järvien ekologista tilaa heikentää säännöstely, vaikka veden laatu onkin erinomainen. Tyydyttävässä tai välttävissä tilassa olevat vesistöt ovat lähinnä maatalosvaltaisilla alueilla sekä kaupunkien, taajamien, jätevedenpuhdistamojen ja teollisuuden lähellä. Useimmat eteläisemmän Salpausselän eteläpuolella olevista vesistöistä ovat tyydyttävässä tai välttävissä kunnossa. Porvoonjoen latvaosan tila on laskenut hyvästä tyydyttäväksi ja Lahden alapuolinen osa Porvoonjoesta Orimattilaan asti on edelleen tyydyttävässä tilassa.

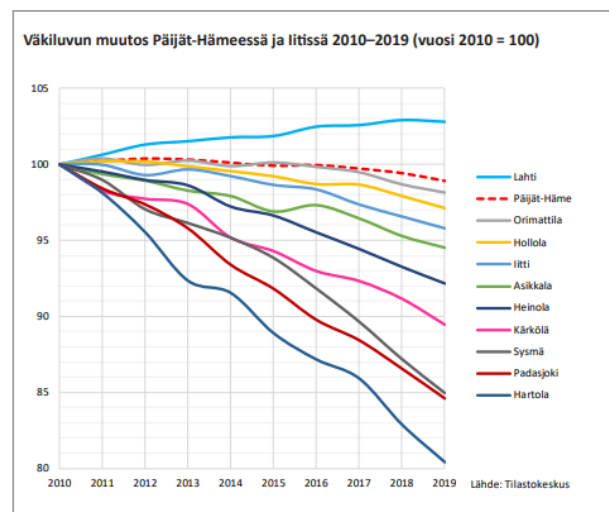
Päästöt

Suomen tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 80–95 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2050 mennessä. Tämä edellyttää merkittäviä toimia erityisesti energian tuotannossa ja kulutuksessa, mistä valtaosa kasvihuonekaasupäästöistä Suomessa syntyy. Liikenteen osuus hiilidioksidipäästöistä on yli 40 % ja tieliikennepäästöjen osuus noin 90 % liikenteen päästöistä. Päijät-Hämeessä tieliikenteen hiilidioksidipäästöissä on havaittavissa vähenemistä, mutta hiilidioksidin kokonaispäästöissä ei selkeää vähenemistä ole nähtävissä.

Typpi- ja fosforipäästöt ovat vähentyneet Päijät-Hämeessä. Suurimpien yhdyskuntien jätevedenpuhdistamojen typenpoisto on tehokasta ja fosfori poistuu jätevesistä nykYTEKNIKALLA hyvin.

Väestö- ja työpaikkatilanne

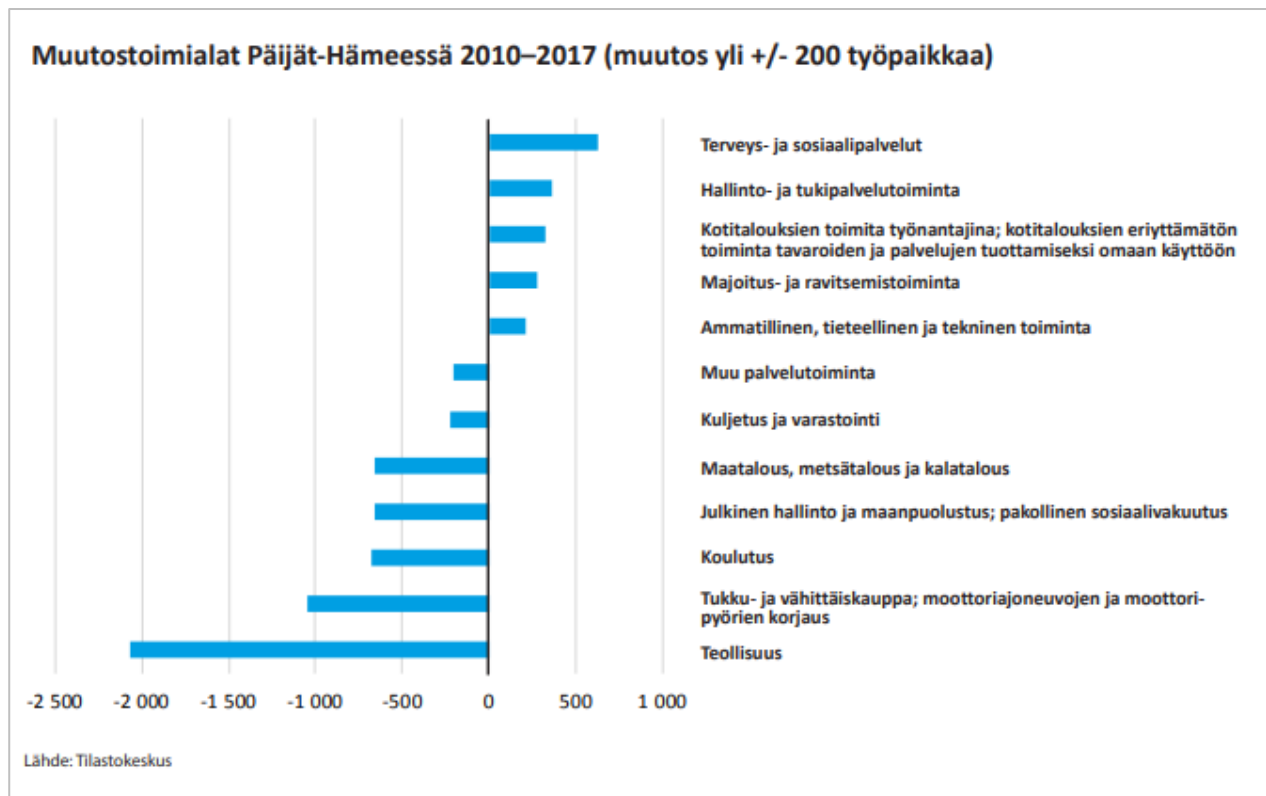
Väestön ja työpaikkojen tilanne ja kehitys on perustana asumisen, elinkeinoelämän ja liikennejärjestelmän suunnittelulle huomioiden luonnon, virkistystyksen ja kulttuuriarvojen arvot ja tarpeet. Päijät-Hämeen väestö- ja työpaikkatilannetta on tarkasteltu Päijät-Hämeen liiton Maakunnan kehityksen katsauksissa 2020.

Kuva 3. Väkiluvun muutos (Katsaus maakunnan kehitykseen. Päijät-Hämeen liitto 2020)

Päijät-Hämeessä on näkyvä Lahden kaupunkiseudun kasvaminen sekä laajeneminen monipuolisiksi toiminnalliseksi kaupunkiseuduksi. Päijät-Hämeen väkiluku on kasvanut 2010-luvulle asti maahanmuuton tukemana, mutta pienentynyt jo usean vuoden ajan syntyvyyden sekä tappiollisen maassamuuton seurauksena. Suomen muihin maakuntiin verrattuna Päijät-Häme kuuluu kuitenkin pienimpiin väestönmenettäjiin. Maakunnan väkiluku oli vuoden 2019 lopussa 199 604.

Noin puolet väestöstä asuu Lahden kaupungin alueella ja Lahden kaupunkiseudun kunnissa (Asikkala, Hollola, Heinola, Lahti, Orimattila) asuu yli 90 % maakunnan kokonaisväestöstä. Lahden väkiluku on kasvanut ainoana kuntana maakunnassa.

Kuva 4. Työpaikkamäärien muutos 2010–2017 (Katsaus maakunnan kehitykseen. Päijät-Hämeen liitto 2020)

Maakunnan väestörakenteen ikääntyminen vuosina 2010–2019 on ollut keskimääräistä nopeampaa. Eläkeikäisten osuus maakunnan väestöstä on 27 % ja 70–74-vuotiaat ovat maakunnan suurin ikäryhmä. Maakunnan keski-ikä on 45,7.

Yleinen talouskehitys on johtanut työpaikkojen vähenemiseen ja samalla toimialarakenteen on muuttunut merkittävästi. Vuonna 1980 maakunnassa työpaikkoja on ollut yli 84 000 ja nykyään noin 75 000 (2017).

Teollisuuden työpaikat ovat vähentyneet puoleen 80-luvun määrästä reilun kahdenkymmenen vuoden aikana. Sama kehitys jatkuu; yli kolmasosa työpaikkoja on vähentynyt teollisuudesta vuosien 2010–2017 aikana. Silti teollisuus sekä terveys- ja sosiaalipalvelut ovat suurimmat toimialat Päijät-Hämeessä muodostaen 36 % koko maakunnan työpaikoista. Näissä työpaikkoja on noin 27 000, kaupan toimialalla 8 600, rakentamisessa 6 000, liike-elämän hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa 5 700.

Myös kaupan, koulutuksen, julkisen hallinnon sekä maatalouden, metsätalouden ja kalatalouden työpaikat ovat vähentyneet. Terveys- ja

sosiaalipalveluissa työpaikat ovat kasvaneet eniten. Myös liike-elämän hallinto- ja tukipalvelutoiminta sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan työpaikkamäärät ovat kasvaneet.

Työpaikkamäärien väheneminen teollisuudesta on vapauttanut toimitiloja muuhun käyttöön. Maakuntakaavan teollisuus- ja varastoalueiden toteutuminen on ollut vaihtelevaa, ja kunnat ovat kaavoittaneet alueita pääosin työpaikkoja varten, ja näistä alueista on muodostunut monimuotoisia työpaikka-alueita. Hyväksytyjen asemakaavojen teollisuus- ja varastoaluevaraukset ovat vähentyneet noin 300 000 k-m² vuosien 2003–2012 aikana.

Erilaiset teollisuuden alat tulevat jatkossakin säilymään merkittävässä roolissa työpaikkojen toimialajakaumassa, vaikka työpaikkamäärä edelleen vähenee. Teollisuus- ja työpaikka-alueiden kaavavarauksissa on tärkeää varautua kasvaviin toimialoihin ja on merkittävää alueen kehittymisen kannalta, että elinkeinoelämällä on vapaata tilaa sijoittua.

Kuva 5. Maakunnan työssäkäynti (Katsaus maakunnan kehitykseen. Päijät-Hämeen liitto 2020)

Vuoden 2017 tietojen mukaan Päijät-Hämeessä 51 900 työllistä työskentelee asuinkunnassaan, muualla maakunnassa käy työssä 16 300 ja maakunnan ulkopuolella 10 200 maakunnan asukasta. Asuinkunnassa työssäkäynti on suurinta ja pendelöinti vähäisintä Lahdessa, Heinolassa, Hartolassa ja Sysmässä. Kuntien välinen työssäkäynti on suurinta Lahden kaupunkiseudulla ja Lahden naapurikuntien välillä. Lahden ja Hollolan välinen työssäkäynti muodostaa 43 % kaikesta kuntien välisestä työssäkäynnistä Päijät-Hämeessä. Eniten maakunnassa pendelöidään Hollolasta Lahteen. Kaksi kolmasosaa maakunnan ulkopuolelle ulottuvasta työssäkäynnistä suuntautuu Helsingin seudulle ja 17 % Kanta-Hämeeseen ja Kymenlaaksoon. Päijät-Hämeeseen pendelöidään pääosin Uudenmaan sekä Kanta-Hämeen ja Kymenlaakson kunnista.

Lähes 90 % asumisesta ja työpaikoista sijoittuu maakunnassa taajamiin ja keskustojen alueille. Lahden kaupunkiseudulla asutokuntien määrä on kasvanut 80-luvulta noin 40 000 asuinkunnasta 70 000 asuinkuntaan. Asutokunnan keskikoko on samaan aikaan pienentynyt 2,5:stä alle kahteen ja asutokuntatiheys viidestä noin 4,5 asutokuntaan hehtaarilla. Seurauksena on ollut taajaman pinta-alan lisääntyminen 9 000 hehtaarista 16 000 hehtaariin.

Yhdyskuntarakenne

Päijät-Hämeessä kehitys on käänntynyt taajamia tiivistävään suuntaan vuoden 2005 jälkeen. Taajamarakenteen tiivyyteen vaikuttavat keskusta-alueiden kaavahankkeet ja kaavamutokset, jotka lisäävät asutokuntatiheyttä. Tiivyyteen

vaikuttavat myös taajamiin sijoittuneet yritykset, julkiset ja kaupalliset palvelut sekä viheralueet, rakennettu kulttuuriympäristö ja alueen geologiset ominaisuudet.

Yhdyskuntarakenteen laajentuessa virkistysalueisiin kohdistuva muutospainne on lisääntynyt. Virkistykseen varatut alueet sijaitsevat pääosin hyvin vetovoimaisilla alueilla ja niihin kohdistuu myös ristiriitaisia paineita. Merkittävimmät virkistysaluekokonaisuudet ovat Evon alue Padasjoella, Kujjärvi-Sonnasen alue Heinolassa, Lahden seudun kehämäinen vihervyöhyke sekä Päijänteen alueen kokonaisuus. Kaikkien virkistysalueiden väestöllinen saavutettavuus ilmoitettuna prosentteina koko maakunnan väestöstä on hyvä. Autolla virkistysalueista on saavutettavissa 30 minuutissa 99,9 %, polkupyörällä 90 % ja kävellen 40 %.

Useimmilla virkistysalueilla on myös tutkittuja luontoarvoja. Luontoympäristöä suojellaan laajimmin toteuttamalla valtakunnallisia suojeluohjelmia, joista valtaosa samalla kuuluu Natura 2000-verkostoon. Kulttuuri- ja maisema-arvot sijoittuvat pääosin taajamien ja kylien läheisille virkistysalueille, muinaisjäänneksiä on myös harvemmin asuttujen seutujen virkistysalueilla. Laajat kulttuuriympäristöalueet sijaitsevat pääosin maaseudulla.

Liikenneväylillä on ollut ratkaiseva merkitys Päijät-Hämeen alueen kehittymiselle. Lahden kaupunkiseudun liikenteellinen saavutettavuus on parantunut viimeisen kahden vuosikymmenen aikana uusien moottoriväylien ja Kerava–Lahti-oikoradan rakentamisen johdosta. Matka-ajat lähes kaikista kuntakeskuksista Lahteen ovat lyhentyneet. Tämä on merkinnyt lisääntyvää vuorovaikutusta, työssäkäyntialueiden laajentumista ja kasvavaa liikennettä.

Tie- ja rataverkon voimakkaat valtakunnalliset tavaravirrat risteävät Lahdessa. Kerava–Lahti-oikorate ja Vuosaaren satama ovat lisänneet alueen logistista merkitystä. Vuonna 2008 vahvistetussa maakuntakaavassa Ämmälään esitetty logistiikka-alue ei ole toteutunut ja alueen katsotaan nykyään sopivan paremmin muihin taajamatoimintoihin. Tämä korostaa Hollolassa sijaitsevan

Nostavan uuden logistiikka-alueen sekä myös uuden Kehätien alueelle sijoittuvan jätteenkäsittelyalueen merkitystä tavaralogistiikan kannalta.

Päijät-Hämeessä valtatie 4, 5 ja 12 ovat tärkeä osa valtakunnan tieverkkoa. Niitä kehitetään ensisijaisesti pitkämatkaisen liikenteen ehdoilla, mikä vaikuttaa alueellisen rinnakkaistieverkon kehittämistarpeeseen. Valtatie 12 kulkee Lahden kaupunkirakenteen keskeltä, mikä on haitannut valtatieliikenteen sujuvuutta sekä kaupunkirakenteen kehittämistä. Vuosikymmeniä suunnitteilla ollut Lahden eteläisen kehätien valmistuminen vuonna 2020 edistää kaupunkiympäristön kehittämistä.

Jätteenkäsittely Kujalassa

Päijät-Hämeessä yhdyskuntajätteestä hyödynnetään lähes 100 %. Tämä muodostuu materiaalina raaka-aineeksi kierrätettävän jätteen sekä energiahöydyntämiseen ohjatun jätteen osuuksista. Kierrätykseen ohjattiin kaikesta Päijät-Hämeen jätehuolto Oy:n toimialueella syntyvästä yhdyskuntajätteestä 46 % ja energiakäyttöön 53 % vuonna 2019 ja kierrätysaste on noussut 46 %:iin.

Kujalan jätteenkäsittelyalueelle on keskittynyt Päijät-Hämeessä kunnallinen jätteenkäsittely. Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy on kuntien omistama osakeyhtiö, joka hoitaa osakaskuntiansa jätteiden vastaanotto-, käsittely-, höydyntämis- ja kehittämistehtävät sekä jäteneuvonnan. Lisäksi Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy tarjoaa jätehuoltopalveluita elinkeinoelämälle. Kujalan jätekeskus on yhtiön ainoa jätteenkäsittelypaikka.

Kujalan jätekeskuksen pinta-alasta suurin osa on käytöstä poistettua niin sanottua vanhaa kaatopaikka-aluetta, jota koskevat tietyt tarkkailuvelvoitteet. Jätekeskuksen alueella on muun muassa hyötyjätteiden vastaanotto- ja varastointialueita sekä käsittelylaitoksia, pilaantuneiden maiden käsittelykenttä ja kompostointikenttä. Alueella toimii Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n ohella useampia kierrätysalan yrityksiä. Kujalan aluetta ei

kuitenkaan ole mahdollista laajentaa: pohjoisessa on rajana rautatie, idässä Villähteen taajama, etelässä Linnaistensuon Natura-alue ja lännessä Kujalan teollisuusalue.

Osa nykyisistä toiminnoista tulee päättymään Kujalassa lähivuosina ja samalla on varauduttava tulevaisuuden jätehuollon, kierrätyksen ja kiertotalouden asettamiin haasteisiin. Joidenkin jätteiden käsittelykapasiteetin loppuminen Päijät-Hämeessä johtaa jätteiden kuljetusten lisääntymiseen. Kaikki toiminta Kujalassa ei kuitenkaan ole päättymässä, vaan kotitalouksien tuottaman yhdyskuntajätteen käsittely säilyy siellä edelleen. Tämän jätteen käsittelylle vapautuu tilaa ma- ja kiviainesten käsittelyn päättyessä. Kuntien omistaman Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n käsittelemät kotitalouksien jätteet hyödynnetään Kujalassa nykyisin pääasiassa aineena ja energiana. Koska yhdyskuntajätteen hyödyntämisaste on korkea, tilantarve loppusijoitukselle on vähäinen.

Jos uutta aluetta jätteenkäsittelyä varten ei toteuteta, jätteiden käsittely jatkuu maakunnassa ennallaan nykyisillä alueilla, joita on Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n toimipaikkojen lisäksi sijoittunut maakunnan teollisuusalueille. Nykyisten alueiden täytyessä ja käsittelytarpeen kasvaessa jätteiden käsittely maakunnassa hajaantuu eri puolille ja jätteiden kuljettaminen käsiteltäväksi ja loppusijoitettavaksi maakunnan ulkopuolelle lisääntyy, mikä lisää myös jätteenkäsittelyn kustannuksia. Joidenkin jätteiden käsittely ja loppusijoitus vaikeutuisi oleellisesti. Toimintojen hajautuessa myös haitalliset vaikutukset hajautuvat ja haittoja on haastavampi hallita. Myös eri toimijoiden väliset synergiaedut jäävät hajautuneessa tilanteessa saavuttamatta.

Seuraavassa taulukossa on tiivistetysti kuvattu, miten eri jätejakeita käsitellään Päijät-Hämeessä nykyisin ja mitä muutoksia käsittelyyn on odotettavissa seuraavien 5–10 vuoden kuluessa.

Jätelaji/Jätejäte	Käsittely ja/tai hyödyntäminen nykyisin	Arvioituja muutoksia 5–10 vuoden sisällä
Ylijäämämaat (pilaantumattomat maat)	Syntyvät ylijäämämaat loppusijoitetaan pääosin maankaatopaikoille. Nykyiset maankaatopaikat ovat pääosin kaupunkien tai kuntien hallinnassa. Yksityistä liiketoimintaa on vain vähän, osin ratkaisut ovat lyhytaikaisia. Kokonaisuudessaan ylijäämämaiden hyödyntäminen maarakentamisessa vähäistä.	Kujalan jätekeskuksessa ylijäämämaiden hyödyntäminen loppuu 10 vuoden sisällä. Myös muut maankaatopaikat täyttyvät ja loppusijoitusta tarvitaan edelleen korvaamaan poistuvaa loppusijoituskapasiteettia. Ylijäämämaiden hyödyntäminen tulee kehittymään ja massojen hyödyntämiselle tulisi löytää kohteita.
Pilaantuneet maat (PIMA)	PHJ (Kujalan jätekeskus) on ainoa PIMA-maiden käsittelijä Päijät-Hämeessä. Haitattomaan muotoon käsitellyt PIMAt hyödynnetään jätekeskuksen alueella. Päijät-Hämeessä ei ole käsittelykapasiteettia kaikelle vaaralliseksi jätteeksi luokitellulle PIMALLE, joten osa kuljetetaan muualle.	Kujalan jätekeskuksessa PIMA-maiden hyödyntäminen loppuu 10 vuoden sisällä. Täydennysrakentaminen muuttaa maankäyttöä teollisuusalueilla, minkä vuoksi pilaantuneiden maiden määrän oletetaan lisääntyvän Lahden seudulla.
Rakennus- ja purkujäte (esim. betoni, tiili, asfaltti sekä puu)	Rakennus- ja purkujätteille on luvallisia vastaanottopaikkoja ja käsittelylaitoksia Päijät-Hämeessä, Kujalan jätekeskuksen lisäksi myös teollisuusalueilla. Kiviainespohjaiset jätteet hyödynnetään pääosin maarakentamisessa, puujäte energiana. Sekalainen rakennusjäte käsitellään laitoksissa ja hyödynnetään energiana. Hyödyntämiskelvoton laitosrejetti loppusijoitetaan Etelä-Suomen kaatopaikoilla.	Kiviainespohjaisten jätteiden hyödyntäminen kehittyy niin maarakennustoiminnassa kuin muissa tuotteissa (esim. betoni- ja tiilituotteet). Kujalan jätekeskuksessa kiviainespohjaisten jätteiden hyötykäyttö maarakentamisessa kuitenkin päättyy 10 vuoden sisällä. Lainsäädäntö edellyttää puujätteiden materiaali-kierrätyksen tehostamista energiahöydyntämisen sijaan.
Tavanomaisen jätteen loppusijoitus	Kujalan jätekeskuksessa sijaitsee maakunnan ainoa käytössä oleva kunnallinen kaatopaikka. Sinne loppusijoitetaan pääasiassa epäorgaanisia jätteenkäsittelyn rejektejä sekä muita hyödyntämiskelvottomia jätteitä (esim. asbesti). Osalla maakunnan yrityksistä on kaatopaikka omille jätteilleen.	Kujalan kaatopaikka täyttyy 10 vuoden kuluessa. Tavanomaisten jätteiden hyödyntämismahdollisuudet lisääntyvät edelleen ja loppusijoitettavaa jätettä tulisi vähentää. Loppusijoitusta tarvitaan silti jatkossakin.
Vaarallisen jätteen loppusijoitus	Vaarallisen jätteen loppusijoitusta ei maakunnassa ole, joidenkin yritysten omia kaatopaikkoja (esim. Kuusakoski) lukuun ottamatta.	Vaarallisten jätteiden käsittelymenetelmien kehitysnäkymiä on vaikea arvioida. Loppusijoituksella on edelleen keskeinen rooli.
Tuhkat	Merkittävä tuhkan tuottaja on Lahti Energia, jolla on oma tuhkan kaatopaikka ja välivarastointialue. Valtaosa tavanomaiseksi luokitelluista tuhista hyödynnetään maarakentamisessa, myös maakunnan ulkopuolella. Vaaralliseksi jätteeksi luokitellut tuhkat toimitetaan käsiteltäväksi ja loppusijoitukseen Päijät-Hämeen ulkopuolelle. Pieniä määriä tuhkia toimitetaan myös lannoitekäyttöön.	Tulevaisuudessa puuta/metsätähteitä hyödyntävien biovoimalaitosten tuhista merkittävä osa hyödynnetään lannoitteina kehittyvien käsittelymenetelmien myötä tai maarakentamisessa kiviainesta korvaavana materiaalina.
Kotitalousjäte (yhdyskuntajäte)	Kotitalouksilta erilliskerättävät jätejakeet (esim. biojäte, energiajäte ja sekajäte) käsitellään eri tavoin Kujalan jätekeskuksessa.	Lainsäädäntö edellyttää yhdyskuntajätteen materiaalihyötykäytön lisäämistä.

1.7 Vaihemaakuntakaavan tarve ja tarkoitus

Kiertotaloutta palvelevalla vaihemaakuntakaavalla ratkaistaan seudullisesti merkittävän jätteenkäsittelyalueen eli kierrätyspuiston sijoittuminen Lahden seudulla. Vaihemaakuntakaavaa tarvitaan sovittamaan yhteen useampaa kuntaa yhteisesti koskevia maankäytön asioita ja tuomaan ne poliittiseen päätöksentekoon.

Uutta aluetta on etsitty Päijät-Hämeessä syntyvien jätteiden käsittelyn tarpeisiin. Koska eniten jätteitä syntyy Lahden kaupunkiseudulla, on Hollolan, Lahden tai Orimattilan alueella kierrätystarpeiden määrän ja kuljetusetaisyyksien takia otollisin sijaintipaikka kierrätyspuistolle.

Vaihemaakuntakaavassa on tarkoitus osoittaa kierrätyspuiston sijaintipaikka jätteenkäsittelyalueen merkinnällä. Kierrätyspuistossa jätteitä käsitellään nykyaikaisin menetelmin ja jätteitä pyritään ohjaamaan käsittelyjen jälkeen jatkojalostukseen ja hyötykäyttöön. Kaikkea materiaalia ei osata vielä hyödyntää. Nämä hyödyntämiskelvottomat materiaalit loppusijoitetaan rajatulle alueelle mahdollisten käsittelyjen jälkeen.

Kujala tulee säilymään yhdyskuntajätteen käsittelypaikkana, sillä tässä kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan laadinnassa ei etsitä Kujalan jätteenkäsittelyalueen korvaavaa aluetta. Kiertotaloutta palvelevalla jätteenkäsittelyalueella biojätteen vastaanotto ja käsittely kielletään.

Uusi jätteenkäsittelyalue palvelee elinkeinoelämän tarpeita ja kiertotalouden ympärille kehittyvää liiketoimintaa, jossa samalle alueelle sijoittuvat yritykset hyötyvät toistensa osaamisesta.

Uusi kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue tarvitaan erityisesti erilaisten mineraalisten jätteiden kierrätykseen ja mahdolliseen loppusijoitukseen. Kiertotaloutta palveleva alue tulee olla tilantarpeeltaan riittävä pitkälle tulevaisuuteen. Lisäksi alueen tulee mahdollistaa synergiaedut kiertotalouden ympärille kehittyvälle elinkeinoelämälle.

Suunnitellun kierrätyspuiston kaltaiset kiertotalouden yrityskeskittymät mahdollistavat

tehokkaat käsittelyketjut, ns. ”teolliset symbioosit”, jossa toisen jäte on toisen raaka-aine. Lahden seudulla on jo ennestään vahvaa osaamista ja strateginen tavoite olla edistämässä kiertotaloutta.

Sijaintipaikkavaihtoehtojen tarkastelussa ovat olleet vuonna 2017 kolme vaihtoehtoista aluetta Orimattilasta ja yksi Hollolasta. Maakuntakaavassa ratkaistaan sijaintipaikan lisäksi muun muassa alueen raja- ja tieyhteydet. Maakuntakaava on yleispiirteinen kaava ja se tulee tarkentumaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Kiertotaloutta palvelevan vaihemaakuntakaavan laatimisen kanssa rinnakkain on toteutettu hankkeen ympäristövaikutusten arviointi- eli YVA-menettely, jossa on arvioitu neljän vaihtoehtoisen alueen lisäksi myös vaihtoehto, ettei aluetta toteuteta.

YVA-menettelyn vetovastuu on ollut Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:llä ja siihen osallistuivat lisäksi Lahden ja Orimattilan kaupungit, Hollolan kunta sekä Lahti Energia Oy. Ohjausryhmässä on lisäksi ollut edustus Päijät-Hämeen liitosta ja Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:stä. YVA:n yhteysviranomaisena on Hämeen ELY-keskus.

YVA-menettelyn tarkoituksena on ollut tarkentaa aiempia selvityksiä ja vertailla aluevaihtoehtojen vaikutuksia keskenään. Selvitettävänä ovat olleet muun muassa vaikutukset luonnonympäristöön sekä ihmisiin kohdistuvat melu-, pöly- ja liikennevaikutukset. YVA-menettely on tuottanut samalla tietoa vaihemaakuntakaavan laatimiseen, jossa ratkaisu kierrätyspuiston sijainnista tehdään.

Maakuntakaava on ohjeena yksityiskohtaisempaan suunnitteluun. Kunnan tulee laatia kiertotaloutta palvelevalle jätteenkäsittelyalueelle yleis- ja asemakaavat. Hankkeen toteuttamisessa tulee huomioida kaavan käyttötarkoitus ja kaavamääräykset. Lisäksi hankkeen mukainen toteuttaminen vaatii yksityiskohtaiset rakennus- ja rakennuttamissuunnitelmat, joihin on edellytyksenä maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset rakennusluvut. Alueen toiminnot tarvitsevat

ympäristöluvut, joissa tulee ottaa huomioon myös toimintojen mahdolliset yhteisvaikutukset. Hankkeen eteenpäin viemisessä tarvitaan todennäköisesti myös maa-aineslain ja vesilain mukaisia lupia. Jatkosuunnittelussa lupien tarve tulee selvittää.

1.8 Kierrätyspuiston toiminta

Lahden seudulla kehitetään ympäristöliiketoimintaa, jonka tavoitteena on edesauttaa olemassa olevien yritysten toimintaa sekä synnyttää uutta liiketoimintaa keskitetyille kierrätyspuistoalueelle. Keskittyminen yhdelle alueelle edistää liiketoiminnan ja tukipalvelujen synergiaetuja.

Kierrätyspuiston alueelle pyritään sijoittamaan jätteen kierrätykseen soveltuvia teollisuustontteja sekä loppusijoitusalueita maa-aineksille, tuhkille ja hyödyntämiskelvottomille mineraalisille jättejakeille.

Kierrätyspuistossa vastaanotetaan ja käsitellään kierrätettäviä ja hyötykäyttöön toimitettavia materiaaleja. Osa jätteistä loppusijoitetaan. Kierrätyspuiston toimintaan sisältyy jätemateriaalien vastaanotto ja käsittely, kierrätys sekä uusioraaka-aineiden ja tuotteiden valmistus.

YVA-menettelyn vaikutusten arviointi on tehty vuoden aikana käsiteltävien jätteiden maksimimäärällä. Tämän mukaan alueella voitaisiin vastaanottaa ja käsitellä vuodessa enintään noin 740 000 tonnia jätteitä. Kokonaismäärästä noin kaksi kolmasosaa (noin 500 000 tonnia) on pilaantumattomia maa- ja kiviaineksia, joita syntyy esimerkiksi rakentamisessa. Näistä aineksista suurin osa pyritään kierrättämään ja maksimitilanteessa vajaa kolmannes (150 000 tonnia) loppusijoitettaisiin.

Loppusijoitettavaksi päätyvät vain sellaiset materiaalit, joita ei vielä toistaiseksi osata hyödyntää muilla tavoin, kuten osa pilaantuneista maa-aineksista, vaarallisiksi jätteiksi luokiteltavat rakennus- ja teollisuusjätteet, jätteenkäsittelystä muodostuneet hyödyntämiskelvottomat loppujakeet sekä hyödyntämiskelvottomat tuhkat.

Käsiteltävien jätteiden vuoden maksimimäärästä reilu neljännes (200 000 tonnia) on pysyviä ja

Kierrätyspuiston toteutumiseen menee maakuntakaavoituksen jälkeen arviolta vielä useita vuosia.

tavanomaisia jätteitä, joilla tarkoitetaan muun muassa lasia, betonia, tuhkaa, pilaantuneita maa-aineksia, nestemäisiä jätteitä (esim. ruoppausmassoja, betonilietteitä), sekä erilaisia materiaali- ja energiahyötykäyttöön toimitettavia raaka-aineita ja jätteenkäsittelyprosesseissa syntyviä hyödyntämiskelvottomia jakeita. Myös näistä jätteistä suurin osa päätyy kiertoon ja vain neljäsosa loppusijoitukseen kierrätyspuiston alueelle.

Kolmantena kokonaisuutena alueella vastaanotetaan, käsitellään ja loppusijoitetaan vaarallisia jätteitä, joita on vuodessa 5 % (40 000 tonnia) kaikista käsiteltävistä jätteistä. Vaarallisia jätteitä ovat tuhkat, joissa haitta-aineiden pitoisuudet ylittyvät sekä pilaantuneet maa-ainekset sekä vaarallisiksi luokiteltavat rakennus- ja teollisuusjätteet. Vaarallisiksi jätteiksi luokiteltavat rakennus- ja teollisuusjätteet toimitetaan lähtökohtaisesti vaarallisen jätteen polttoon, eikä niitä loppusijoiteta alueelle.

Kierrätyspuiston alueella vastaanotetaan ja käsitellään vuodessa maksimissaan noin 200 000 tonnia metsätähteitä ja vastaavia energiajakeita, kuten risuja ja kantoja. Kerrallaan näitä varastoidaan enintään 100 000 tonnia. Tämän ohella huoltovarmuuspolttoainetta (esim. pelletti tai kivihiili) varastoidaan enintään 50 000 tonnia kerrallaan.

Varovaisuusperiaatetta noudattaen YVA-menettelyssä on tarkasteltu jätteiden maksimimääriä, jolloin on voitu arvioida jätteiden maksimipäästöjä ja -vaikutuksia. Todennäköisesti vastaanotettavat, käsiteltävät, loppusijoitettavat ja varastoitavat jättemäärät ovat pienempiä.

Kierrätyspuiston aiemmissa vaiheissa käsiteltävinä jätteinä olivat mukana myös biohajoavat jätteet (yhdyskuntajäte), joiden käsittelyyn olisi

liittynyt biokaasun tuotanto. Biojätteet on kuitenkin rajattu pois Lahden seudun kierrätyspuiston YVA:sta ja samalla Labio Oy on jättäytynyt pois hankkeen ohjausryhmästä. Lahti Energia Oy on luopunut kivihiilen käytöstä, joten kivihiilen merkitys on vähentynyt aiemmasta. Huoltovarmuuspolttoaineena voidaan varastoida esimerkiksi pellettejä tai kivihiiltä. Välivarastoinnin tavoitteena onkin huoltovarmuuden turvaaminen.

Uusi kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue lopettaa maa- ja kiviainespohjaisten jätteiden käsittelyn Kujalan alueella. Kujalan alueelle vapautuu näin toimitilaa yhdyskuntajätteiden kiertotalouden tarpeisiin.

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen toiminnan käynnistyminen on pitkä prosessi ja alue tulee todennäköisesti rakentumaan vaiheittain. Kierrätyspuiston rakennustyöt pitävät sisällään maarakennustyöt, käsittely-, varastointi- ja loppusijoitusalueiden rakenteiden ja vesienkäsittelyrakenteiden rakentamisen sekä käsittelylaitosten rakentamisen.

Kierrätyspuistossa tullaan käsittelemään pääosin Päijät-Hämeen alueella muodostuvia materiaaleja. Alueelle voidaan tuoda myös jätemateriaaleja muualta Suomesta, jos niiden käsittely kierrätyspuiston alueella on teknis-taloudellisesti järkevää. Näiden jätteiden määrä on YVA:ssa arvioitu vähäiseksi. Lahden seudun kierrätyspuiston sijaintipaikkavaihtoehtojen liiketoiminnallinen toteuttavuus -selvityksen mukaan kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue on pääkaupunkiseudun keskittymien näkökulmasta liian kaukana. Materiaalien kuljetuskustannukset muodostuvat suuriksi. Pitkät kuljetusmatkat aiheuttavat myös suuret hiilidioksidipäästöt.

Kierrätyspuistoon toimitettavia jätteitä käsitellään monipuolisin nykyaikaisin menetelmin ja mahdollisimman suuri osa käsiteltävistä materiaaleista pyritään toimittamaan hyötykäyttöön. Hyötykäyttöön kelpaamattomat jätejakeet loppusijoitetaan kierrätyspuiston rajatulle alueelle pysyvästi. Kierrätyspuiston alueelle on suunniteltu rakennettavaksi maankaatopaikka, pysyvän ja tavanomaisen jätteen kaatopaikka sekä vaarallisen jätteen kaatopaikka. Jätteitä voidaan myös hyödyntää alueen rakentamisessa.

Jätteenkäsittelyä ja loppusijoitusta ohjaavat useat säädökset ja toiminnalle asetetaan ympäristöluvassa useita ehtoja muun muassa vesien käsittelyä koskien. Kierrätyspuiston hankekokonaisuuden toiminnot vaativat todennäköisesti yhden ympäristöluvan sijasta useampia lupia. Ympäristölupahakemuksen yhteydessä tulee huomioida toimintojen yhteisvaikutukset ja niiden samanlaisen käsittelyn tarve. Lisäksi hankkeen suunnittelussa tulee selvittää maa-aineslain tai vesilain mukaisten lupien tarve.

2 MAAKUNTAKAAVAN ETENEMINEN, VUOROVAIKUTUS JA TIEDOTTAMINEN

2.1 Kierrätyspuisto-hankkeen aiemmat vaiheet

Päijät-Hämeen maakuntakaavaa 2014 varten tehtiin vuonna 2013 selvitys Päijät-Hämeen materiaalikäsitteilyterminaalien mahdollisista sijaintipaikoista. Selvityksessä tarkasteltiin sekä kierrätyspuistoon että energiapuun käsittelyyn liittyviä tarpeita. Selvitysten pohjalta valitut alueet on osoitettu lainvoimaisessa maakuntakaavassa luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealue -merkinnällä. Merkintä ei ole aluevaraus, vaan kehittämisen kohdealue -merkinnällä osoitettavan alueen sisälle voi sijoittua eri merkinnöin osoitettua alueidenkäyttöä, eikä maakuntakaavassa määritellä tarkkaan, mitä luonnonvaralogistiikkaan liittyviä toimintoja kullakin alueella saa olla.

Luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealueita voidaan kehittää luonnonvarojen, kuten energiapuun, maa-ainesten ja jätteiden, kuljetuksiin, lajitteluun, varastointiin, kierrätykseen ja jätöstukseen liittyvää toimintaa varten. Toteutuakseen nämä lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitetyt alueet edellyttävät tarkempaa suunnittelua, eikä esimerkiksi jätteenkäsittelyalueen toteuttaminen Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 kehittämissuunnitelman nojalla ole mahdollista.

Vuosina 2014–2016 selvitettiin jätteen käsittelyyn soveltuvan alueen sijoittamista entisen Nastolan kunnan alueelle. Sijoituspaikan vaihtoehdoiksi esitettiin Nastolan Kirviän ja Montarin alueita, joista tehtiin alustavat suunnitelmat ja toteutettiin YVA-menettely.

Näille alueille suunniteltiin kierrätyspuistoa, jossa vastaanotettaisiin ja käsiteltäisiin kierrätettäviä ja hyötykäyttöön toimitettavia materiaaleja. Lisäksi tarkasteltiin vaihtoehtoa, jossa alueelle vastaanotto- ja käsittelytoimintojen ohella rakennettaisiin loppusijoitusalue hyödyntämiskelvottomille maa-aineksille, tuhkille ja mineraalisille epäorgaanisille jätejakeille. Kierrätyspuiston alueelle suunniteltiin myös kiinteän polttoaineen terminaalia, jossa olisi käsitelty ja välivarastoitu biopolttoaineita ja kivihiiltä.

YVA-menettelyn yhteysviranomaisena toiminut Hämeen ELY-keskus piti aluevaihtoehtoja ympäristövaikutustensa puolesta toteutettavina Kirviän laajennusalueutta lukuun ottamatta. Kierrätyspuisto-hanke herätti erittäin vilkasta keskustelua asukkaiden keskuudessa. Nastolan YVA-menettelyn jälkeen päätettiin käynnistää sijaintipaikkatarkastelu laajemmalla alueella.

Tämä laajempaa aluetta koskeva sijaintipaikkatarkastelu käynnistyi vuonna 2016 ja tarkastelu koski Lahden ja Orimattilan kaupunkien sekä Hollolan kunnan alueita. Tavoitteena oli löytää noin 100 hehtaarin alue tulevaisuuden jätteenkäsittelyn tarpeisiin.

Kierrätyspuiston sijaintia kartoitettiin paikkatietoanalyysin perusteella ja analyysissä suljettiin pois alueita, jotka olivat lähellä asutusta, palveluja, vesistöjä tai suojelualueita. Eri toiminnoille sovellettiin erilaisia etäisyyksiä, jota lähempänä kierrätyspuisto ei voisi sijaita.

Seudullisen tarkastelun arviointikriteerit

Asutus haja-alueella 500 m	Luonnonsuojelualueet 500 m
Asutus taajama 1000 m	Maisema-alueet 1000 m
Palvelut (koulut yms.) 1000 m	Muinaismuistot 100 m
Teollisuus 100 m	Arvokkaat kallioalueet 500 m
Pintavedet 500 m	Virkistyskäyttö 500 m
Pohjavesialueet 500 m	

Selvityksessä huomioitiin myös toimintaa tukevia kriteerejä, jotka liittyivät saavutettavuuteen, maaperään, maankäyttöön sekä maanomistukseen. Tarkastelussa todettiin, että jätteenkäsittelytoiminnot tulisi sijoittaa hyvin saavutettavissa olevalle alueelle. Tarkastelussa asetettiin saavutettavuuden kriteereiksi korkeintaan noin 20 km etäisyys Lahden keskustasta ja noin 3 km etäisyys valta- tai kantatiestä. Alueen maaperän tulisi olla hyvin kantavaa, joten moreeni- ja kallioalueet olivat ensisijaisia ja turvealueita pyrittiin

välttämään. Alueet, joiden maankäyttö on suunniteltu jo vaativampaan käyttöön kuten asumiseen, rajautuivat pois tarkastelusta, mutta jätteenkäsittelyyn tai teolliseen toimintaan kaavoitetut alueet katsottiin uuden alueen toimintaa tukeviksi. Koska jätteenkäsittelytoiminnalle etsittiin laajaa aluetta (n. 100 ha), maanomistajien vähäistä määrää ja kunnan maanomistusta pidettiin suotuisana.

Esitetyt kriteerit huomioivan paikkatietoanalyysin avulla löydettiin 8 uutta aluetta, joille kierrätyspuistotoiminnan sijoittuminen voisi olla mahdollista. Mukaan otettiin lisäksi aiemmassa Nastolan kierrätyspuistohankkeessa esitetyt kaksi kohdetta.

Sijaintipaikkojen selvityksessä ei arvoitettu vaihtoehtoja, vaan arviointi tunnistettujen 10 alueen osalta tehtiin erillisenä työnä vuonna 2017. Tuolloin tehtävänä oli arvioida sijaintipaikkatarkastelussa tunnistettujen 10 sijoituspaikkavaihtoehdon toteuttamiskelpoisuutta jätteen ja ylijäämämaiden kierrätystoimintoihin ja loppusijoitukseen sekä biopolttoainetuotantoon. Selvityksen arviot kohteiden ominaisuuksista perustuivat maastokäyntien havaintoihin sekä kartta- ja paikkatietoanalyysiin. Vaikutukset arvioitiin asiantuntija-arviona erilaisia käytettävissä olevia aineistoja hyödyntäen.

Selvityksen lähtökohtana oli kymmenen paikkatietomenetelmällä kartoitettua aluevaihtoehtoa, joita vertailtiin useilla eri kriteereillä.

Selvitys tehtiin tiiviissä vuorovaikutuksessa asukkaiden ja sidosryhmien kanssa: hankkeen aikana järjestettiin kaksi yleisötilaisuutta ja toteutettiin verkkopohjainen karttakysely. Saadusta palautteesta tehtiin yhteenveto kullekin alueelle, mutta tätä ei pisteytetty.

10 kohteen arviointikriteerit

1. Käytettävissä oleva pinta-ala ja laajenemismahdollisuudet	6. Infraverkko
2. Liittyminen yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön	7. Rakentamiskustannukset ja aikataulu
3. Kaavallinen valmius	8. Pintavedet
4. Maanomistus	9. Maisema ja kulttuuriympäristö
5. Liikenne ja saavutettavuus	10. Luonto
	11. Ympäristöhaitat
	12. Elinolot, viihtyvyys ja terveys

Kierrätyspuistolle sopivat alueet rajattiin aieman selvityksen osoittamille alueille. Rajauksissa huomioitiin mahdolliset rajoittavat tekijät, kuten puolustusvoimien alueet ja kulttuurimaisemat. Aiemmin tunnistettu pinta-alaltaan laaja Loukkaanmäen alue päätettiin tarkastella kahtena eri alueena, joten eri puolilla valtatie 4 moottoritietä sijaitsevat alueet tarkasteltiin omina alueinaan.

Kohteet arvoettiin paremmuusjärjestykseen annettujen pisteiden ja painokertoimien mukaisesti. Selvityksen tuloksena saatiin neljä parasta aluevaihtoehtoa, jotka olivat:

1. Kehätien alue Hollolassa
2. Marjasuon alue Tuuliharjan vieressä Orimattilassa
3. Matomäen alue Nastolan eteläpuolella Orimattilassa
4. Loukkaanmäen alueen nelostien länsipuolinen osa Orimattilassa.

Selvityksen johtopäätöksenä esitettiin, että edellä mainitut neljä aluevaihtoehtoa valitaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ja vaihemaakuntakaavassa tarkemmin tarkasteltaviksi.

2.2 Kaavoituksen eteneminen

Kierrätyspuisto-hankkeen YVA-menettely ja vaihemaakuntakaavan valmistelu aloitettiin vuoden 2018 alkupuolella. Valmistelussa olivat mukana edustajat kunnista ja Päijät-Hämeen liitosta, paikallisista jäte- ja energia-alan yhtiöistä sekä Hämeen ELY-keskuksesta. YVA-menettelyn hankevastaavana toimi Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy. Hollolan kunta sekä Lahden ja Orimattilan kaupungit päättivät käynnistää YVA-selvityksen neljällä sijaintivaihtoalueella keväällä 2018.

Maakuntavaltuuston päätös kesäkuussa 2018 käynnisti jätteenkäsittelyaluetta koskevan vaihemaakuntakaavan laatimisen.

Kuva 6. Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan prosessi

2.3 Vuorovaikutus ja tiedottaminen

Vaihemaakuntakaava ja YVA-menettely on sovitettu yhteen kaavoituksen valmisteluvaiheessa. Lakisääteiset vaihemaakuntakaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu (MRL 66 § ja MRA 11 §) ja YVA-menettelyn ennakkoneuvottelu (YVA-laki 8 §) järjestettiin **lokakuussa 2018**. Neuvottelussa käytiin läpi kaavan ja YVA-menettelyn lähtökohtia, sisältöä ja aikataulua.

Vaihemaakuntakaavan vuorovaikutustilaisuuksia on kaavan valmisteluvaiheessa järjestetty kiinteässä yhteistyössä Lahden seudun kierrätyspuisto -hankkeen YVA-menettelyn kanssa. Avointen yleisötilaisuuksien lisäksi erilaisia tilaisuuksia on järjestetty kohdennetusti järjestöille ja yhdistyksille, maanomistajille sekä päättäjille.

Molempien prosessien kuulemiset on sovitettu yhteen maankäyttö- ja rakennuslain 62 a § sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 22 § mukaisesti. Liitteessä 1 on kuvattu vaihemaakuntakaavan ja YVA-menettelyn rinnakaista etenemistä.

Jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa (OAS) sekä Lahden seudun kierrätyspuisto -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa (YVA-ohjelma) esiteltiin **helmikuussa 2019** kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa. Tilaisuudessa esiteltiin myös kierrätyspuisto-hankkeen taustoja. Paikalla olleen yleisön joukossa eniten kysymyksiä herättivät ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yksityiskohdat, kuten yleisötilaisuuksien ajankohdat, asukkaiden mielipiteiden huomiointi ja aluevaihtoehtojen vaikutusalueiden määrittely. Myös mahdolliselle uudelle alueelle sijoitettavat jätteet askarruttivat.

Kesäkuussa 2019 järjestetyissä kaikille avoimissa asukastilaisuuksissa Hollolassa ja Orimattilassa käytiin läpi YVA-menettelyssä aiemmin keväällä toteutetun asukaskyselyn alustavia tuloksia sekä vastattiin asukkaiden kysymyksiin. Tilaisuuksissa käytiin läpi erityisesti kyselyn teemoista esille nousseita huolia sekä YVAn tilannekatsaus. Myös

maakuntakaavan kytkeytyminen hankkeeseen oli esillä.

Maanomistajille järjestettiin kaksi tilaisuutta. **Joulukuussa 2018** YVA-menettelyn alkaessa maanomistajille esiteltiin kierrätyspuisto-hanketta, sen taustoja ja kaavoituksen kytkeytymistä hankkeeseen. Alustusten ohella kuunneltiin maanomistajien näkemyksiä ja tietoja kustakin vaihtoehtoisesta alueesta ja kerättiin tietoja karttapohjille. Keskusteluissa esiin nousseet näkökohdat tukivat erityisesti ympäristövaikutusten arvioinnin suunnittelua.

Marraskuussa 2019 maanomistajille esiteltiin YVAn alustavia tuloksia ja maanomistajilla oli mahdollisuus esittää mielipiteitä ennen YVA-selostuksen valmistumista.

Lahden ja Orimattilan kaupunkien sekä Hollolan kunnan **päättäjille** esiteltiin YVA-prosessia ja sen sisältöä sekä vaihemaakuntakaavaa **marraskuussa 2019**. Kussakin tilaisuudessa käytiin läpi kierrätyspuisto-hankkeen tausta ja tarve sekä maakuntakaavoituksen kytkeytyminen hankkeeseen. Päättäjillä oli mahdollisuus esittää kysymyksiä. Lisäksi maakuntahallitukselle ja -valtuustolle annettiin säännöllisesti tiedoksi vaihemaakuntakaavan tilannekatsaus.

Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineistoa ja YVA-selostusta esiteltiin yleisötilaisuudessa **helmikuussa 2020**. Tilaisuudessa käytiin läpi YVA-prosessi, YVA-menettelyn tulokset ja esiteltiin vaihemaakuntakaavatyötä. Aikaa oli varattu myös kysymyksille ja keskustelulle, joissa käsiteltiin kierrätyspuistotoimintaa ja käsiteltäviä jätteitä, aluerajauksia, luontokysymyksiä sekä vesien johtamista.

Liitteessä 2 on esitetty tiivistetysti vaihemaakuntakaavan ja YVA-menettelyn yhteinen osallistuminen.

Hämeen ELY-keskuksen kanssa järjestettiin viranomaistyöneuvottelu kaavaehdotusta laadittaessa **huhtikuussa 2020**. Neuvottelussa käytiin läpi vaihemaakuntakaavan sisältöä ja tavoitteellista

aikataulua sekä ELYn YVA-selostuksesta laatiman perustellun päätelmän sisältöä ja sen merkitystä kaavan jatkosuunnittelulle.

Ennen vaihekaavaehdotuksen laittamista julkisesti nähtäville on pyydettyä keskeisiltä viranomaisilta lausunnot ja järjestettävä viranomaisneuvottelu. Vaihekaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville syksyllä 2020 ja nähtävillä olon aikana järjestetään yleisötilaisuus. Vaihekaavaehdotuksesta saadut muistutukset ja lausunnot käsitellään maakuntahallituksessa. Tavoitteena on, että käsittelyn pohjalta maakuntahallitus tekee maakuntavaltuustolle esityksen vaihekaavaehdotuksen hyväksymisestä alkuvuonna 2021.

2.4 Annetun palautteen huomioiminen

Palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS)

Päijät-Hämeen liittoon saatiin osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta määräajassa 29 lausuntoa ja yhdeksän mielipidettä. Viranomaisten ja sidosryhmien antamissa lausunnoissa oltiin pääasiassa sitä mieltä, ettei Päijät-Hämeen liiton laatimassa OAS:ssa ole huomautettavaa tai ettei siitä anneta lausuntoa. OAS:n sisältöön tehtiin lausuntojen perusteella vähäisiä tarkennuksia esimerkiksi tausta-asiakirjoihin ja suunniteltavan jätteenkäsittelyalueen kuvaukseen liittyen.

Mielipiteissä palaute ei kohdistunut suoraan OAS:n sisältöön, vaan kaikkiin neljään vaihtoehtoiseen sijaintipaikkaan kohdistui vastustusta jo ennen luonnosvaiheen nähtäville laittamista. Kunkin alueen hylkäämistä perusteltiin esimerkiksi luonto- ja virkistyskäyttöarvoilla, vesistövaikutuksilla ja erilaisilla maisema-, melu- ym. haitta-vaikutuksilla. Lisäksi esitettiin Kujalan jätekeskuksen alueen kehittämistä myös tulevaisuuden jätteenkäsittelyn tarpeisiin. OAS:sta saatu aluekohainen sekä kierrätyspuiston toimintaa koskeva palaute huomioitiin ja käsiteltiin valmisteluvaiheessa kunkin vaihtoehtoisen alueen osalta sekä kaikkia alueita koskevissa tarkastelussa.

Maakuntavaltuuston päätöksestä voi valittaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen ja hallinto-oikeuden päätöksestä puolestaan valitusluvalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Päijät-Hämeen liiton verkkosivuilla sekä sosiaalisen median kanavissa on tiedotettu kaavoituksen etenemisestä, ja maakuntakaavaan liittyvät uutiset löytyvät sivulta <https://paijat-hame.fi/category/maakuntakaava/>. Vaihekaavaan liittyvät asiakirjat löytyvät Päijät-Hämeen liiton verkkosivuilta osoitteesta <https://paijat-hame.fi/jatteenkasittelyalueen-vaihekaava/>.

Palaute valmisteluvaiheen aineistosta

Päijät-Hämeen maakuntahallitukselle osoitettiin nähtävillä olon määräajan puitteissa 32 lausuntoa ja 26 mielipidettä. Lisäksi yksi palaute saapui myöhässä.

Lausunnoissa kestävästä yhdyskuntarakennetta pidettiin ensisijaisena ja asutuksen riittävää etäisyyttä tärkeänä. Lausunnoissa nousivat esiin myös vesialueiden läheisyydet, hulevesien aiheuttamat tulvat, liikkumisen ja logistiikan ilmastovaiikutukset, vaikutukset virkistysalueiden riittävyteen sekä elinoloihin ja -ympäristöön vaikuttavat ympäristöhäiriöt.

Myös Kujalan kehittämisen mahdollisuuksiin kiinnitettiin huomiota. Keskeisimmät mielipiteet kohdistuivat elinolojen ja elinympäristön sekä elinkeinojen heikentymiseen melun, pölyn ja hajujen vuoksi. Mielipiteissä tuotiin esille myös alueen imagon heikentyminen sekä samalla asuntojen arvon lasku. Joissakin mielipiteissä epäiltiin uuden jätteenkäsittelyalueen tarpeellisuutta. Eniten sekä kannatusta että vastustusta keräsivät Kehätien ja Loukkaanmäen aluevaihtoehdot.

Palautteiden kautta saatiin runsaasti tietoa jatko-työskentelyyn ja vaihtoehtoisten alueiden vertailuun sekä kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen linjausehdotukseen päätöksentekoa varten.

3 KAAVAN ALUEVAIHTOEHDOT

3.1 Valmisteluvaiheen vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin (MRL 9 §). Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Laissa tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset (MRA 1 §):

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuri-perintöön ja rakennettuun ympäristöön
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

Vaikutusten arvioinnissa on keskitytty kokoamaan tehdyistä selvityksistä ja YVA-selostuksesta maakuntakaavan tehtävän mukaisia olennaisia vaikutuksia. YVA-menettelyyn verrattuna kaavatyössä vaikutuksia on katsottava myös yksittäisen vaihtoehtoisen alueen sisäisiä tai lähiympäristöön kohdistuvia vaikutuksia laajemmin, myös yhdyskuntarakenteen kannalta.

Päijät-Hämeen liiton toimeksiannosta laadituista selvityksistä on koottu kaavaselostukseen keskeiset, vaihemaakuntakaavaa ja neljää

vaihtoehtoista aluetta koskevat tulokset. YVA-menettelyn laajasta aineistosta on kuvattu lyhyesti tehdyt selvitykset sekä keskeiset päätelmät.

Kuva 7. Kierrätyspuistossa käsitellään mm. rakentamisessa ja purkamisessa syntyviä jätteitä.

3.2 Päijät-Hämeen liiton selvitykset

Selvitys Päijät-Hämeen elinkeinoelämän alueiden merkittävydestä

Selvityksessä on tarkasteltu Päijät-Hämeen sekä litiin osalta Kymenlaakson maakuntakaavojen elinkeinoelämän alueiden nykytilaa ja yleisiä kehitysnäkymiä. Alueiden kehittämispotentiaalia on kartoitettu ja näin tunnistettu seudullisesti merkittävät kasvualueet sekä näiden tulevaisuuden profiilit ja vaikutukset. Alueita on arvioitu toimialarakenteen ja työpaikkamäärän, sijainnin ja saatavuuden, pinta-alan sekä maankäytön suunnittelutilanteen ja aluetaloudellisen merkityksen osalta. Selvityksessä on elinkeinoelämän kasvualueiden lisäksi tarkasteltu myös neljää kierrätyspuiston sijaintipaikkavaihtoehtoa.

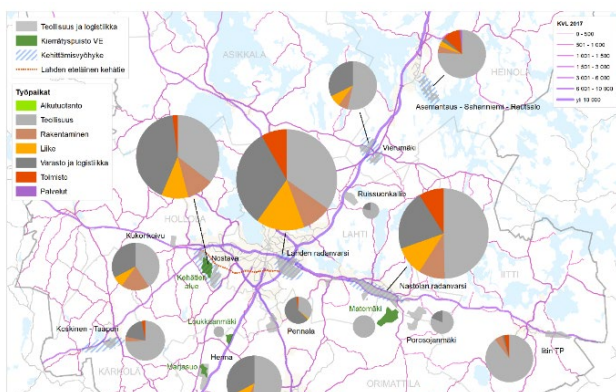
Selvityksessä on arvioitu kierrätyspuistoalueiden työpaikkojen enimmäismäärää Kujalan

jätteenkäsittelyalueen työpaikkaväljyyteen ja aluerajauksiin suhteuttaen. Sijaintipaikkavaihtoehtojen välillisten työpaikkojen syntymisessä muilla toimialoilla on arvioitu olevan suuri merkitys alueen aluetaloudessa. Kierrätyspuistoalueen toteutumisella todetaan myös olevan positiivinen vaikutus maakunnan elinvoimaan ja aluetalouden kohdistuvien tavoitteiden toteutumiseen.

12 920 €/tp	<i>Kierrätyspuiston sijaintipaikoilla</i>
11 250 €/tp	<i>Teollisuuteen, varastointiin ja logistiikkaan painottuvilla alueilla</i>
10 240 €/tp	<i>Rakenteeltaan monipuolisilla työpaikka-alueilla</i>
8 810 €/tp	<i>Keskustatoimintojen alueilla</i>
8 290 €/tp	<i>Kauppaan painottuvilla alueilla</i>
7 760 €/tp	<i>Matkailualueilla</i>

Kuva 8. Kunnallisvero/ työpaikka

Seudullisesti merkittävien kasvualueiden toimialarakenteella on suoria vaikutuksia kuntien verotuloihin. Selvityksessä on esitetty verotulovaikutukset toimialaryhmittäin. Elinkeinoelämän alueiden liikenneyhteydet ja saavutettavuus nähdään niiden toiminta- ja kehitysedellytysten kannalta merkittävänä. Alueiden synergiaedut sekä liiketoimintaekosysteemit on arvioitu olevan tärkeä lisäarvo yritysten toiminnalle.

Kuva 9. Seudullisesti merkittävät teollisuus-, varastointi- ja logistiikkapainotteiset elinkeinoelämän kasvualueet ja niiden tulevaisuusprofiili (Selvitys Päijät-Hämeen elinkeinoelämän alueiden merkittävydestä).

Teollisuus-, varastointi- ja logistiikkatoiminnoille vetovoimaisimmiksi alueiksi on todettu valtatie 4 ja valtatie 12, sekä erityisesti Kehätien toimintaympäristössä sijaitsevat alueet. Selvityksessä

todettiin, että kierrätyspuiston sijoittuessa jollekin neljästä vaihtoehtoisesta alueesta muut alueet ovat hyödynnettävissä teollisuus- ja varastointitoiminnassa. Kierrätyspuiston vaihtoehtoihin sijaintipaikkoihin selvityksessä ei otettu kantaa.

Päijät-Hämeen liikennemalli

Päijät-Hämeen elinkeinoelämän alueita koskevassa selvityksessä arvioitiin alueiden tuottamaa liikennettä liikennemallin avulla. Liikennemalli huomioi sekä henkilöliikenteen että raskaan ajoneuvoliikenteen. Raskaan liikenteen määrää arvioitiin selvityksessä vuoden aikana vastaanotettavan jätemäärän (korkeintaan 740 000 tonnia) avulla. Tämä vastaisi vuodessa noin 37 000 ajoneuvon liikennettä, kun ajoneuvon keskikuorma olisi 20 tonnia. Koska suuri osa materiaalista oli maa-aineksia, käytettiin 20 tonnin keskikuormaa. Perinteisen jätteen kuorma olisi noin 10 tonnia. Vuoden ajoneuvomäärä jaettuna 260 arkipäivälle tekisi noin 140 ajoneuvokäyntiä vuorokaudessa.

Raskaan liikenteen kuormien lisäksi kierrätyspuiston alueelle suuntautuu työmatkaliikennettä.

Kierrätyspuiston aluevaihtoehtojen raskaan liikenteen suoritteita ei kuitenkaan laskettu mukaan selvityksessä tehtyyn liikennemallitarkasteluun, koska kierrätyspuiston alueista vain yhden odotetaan toteutuvan ja neljän alueen yhteenlaskettu liikennemäärä olisi ollut selvityksessä merkittävästi ylimitoitettu.

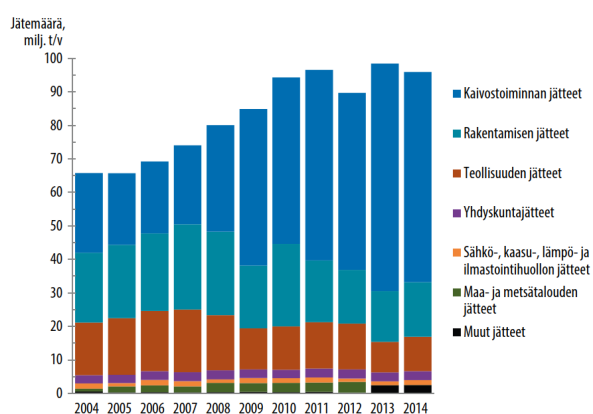
Liikennemallitarkastelujen perusteella elinkeinoelämän alueiden selvityksessä todettiin, että raskaan liikenteen kannalta haastavia ovat alueet, joilta matka alemmaa tieverkkoa pitkin päätielle on pitkä ja joille joudutaan ajamaan taajama-alueiden läpi. Kierrätyspuiston vaihtoehtoiset alueet eivät sijaitse siten, että liikennöinti kulkisi taajama-alueiden läpi. Ajomatka alemmaa tieverkkoa pitkin on pisin VE3 Matomäen alueelle.

Jätteenkäsittelyn nykytila

Päijät-Hämeen liitossa on selvitetty jätteenkäsittelyn nykytilaa ja siihen liittyvää maankäytön ohjausta maakunnassa, jätteenkäsittelyyn liittyvää valtakunnallista ohjausta sekä jätteenkäsittelyyn

liittyvien ympäristölupien tilannetta. Yhdyskunta-jäte eli asumisessa syntyvät jätteet ja niihin rinnastettavat kaupan, teollisuuden ja muiden laitojen jätteet, muodostavat vain vajaa kolme prosenttia koko Suomen jätemäärästä. Pääosa jätteiden kokonaismäärästä on kaivannaistuotannon, tehdasteollisuuden ja rakentamisen jätteitä ja kierrätyspuiston aluetta tarvitaan näiden jätteiden käsittelyyn. Koko maan jätemäärissä ovat kasvaneet erityisesti kaivostoiminnan jätteet, joiden merkitys Päijät-Hämeessä on vähäinen.

Päijät-Hämeessä jätteiden ammattimaiseen tai laitospäiväiseen käsittelyyn on myönnetty lähes 80 ympäristölupaa. Lupia ovat myöntäneet alueen kuntien sekä valtion ympäristölupaviranomaiset ja lupia on myönnetty muun muassa autopurkamojen toimintaan, rakennuspuujätteen haketuksen, betonijätteen käsittelyyn, biokaasu- ja kompostointilaitoksille, jätekuljetuksille sekä erilaisiin jätteiden lajittelu-, murskaus- tai muuhun esikäsittelytoimintaan. Myös maankaatopaikkoihin liittyvät luvat on huomioitu. Jätteenkäsittelyyn liittyvä toiminta on siis jo nykyisellään hajaantunut maakunnassa. Liitteessä 3 on esitetty kartalla jätteenkäsittelyyn liittyvät ympäristöluvat Päijät-Hämeen alueella.

Kuva 10. Suomen jätekertymät sektoreittain vuosina 2004–2014 (Lähde: Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2023, Taustaraportti).

Vuorovaikutus ja yhteiskehittäminen ekosysteemipalveluiden kartoittamisessa ja arvottamisessa (PH-VEKOS -hanke)

Päijät-Hämeessä-tutkimus- ja kehityshankkeessa tuotettiin Päijät-Hämeen viherrakenteen typologia. Hankkeessa arvioitiin Päijät-Hämeen viher- ja sinirakennetta paikkatietomenetelmin luonnon monimuotoisuuden, viherrakenteen kytkeytyneisyyden ja ekosysteemipalveluiden potentiaalisen tarjonnan näkökulmista. Neljän jätteenkäsittely-aluevaihtoehdon toteuttamista arvioitiin myös näistä näkökulmista. Kokonaistavoiteena oli kierrätyspuiston sijainnin vertailu siten, että siitä on mahdollisimman vähän haittaa luonnon monimuotoisuuden säilymiselle, ekosysteemipalveluiden saatavuudelle ja viherrakenteen kytkeytyneisyydelle. Talouteen, tekniseen toteutukseen ja muuhun infraan liittyviä seikkoja ei otettu huomioon tässä hankkeessa.

Viherrakenteen toiminnallista kytkeytyneisyyttä ja monimuotoisuudelle tärkeitä metsäalueita tarkasteltiin Zonation-menetelmän avulla. Päijät-Hämeessä parhaat monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet löytyvät Salpausselkien pohjoispuolelta. Kierrätyspuistovaihtoehtojen metsäiset alueet ovat nykyisin talousmetsiä. Alueista monimuotoisinta metsäaluepotentiaalia tarjoaa vaihtoehto VE4 ja vähiten VE2.

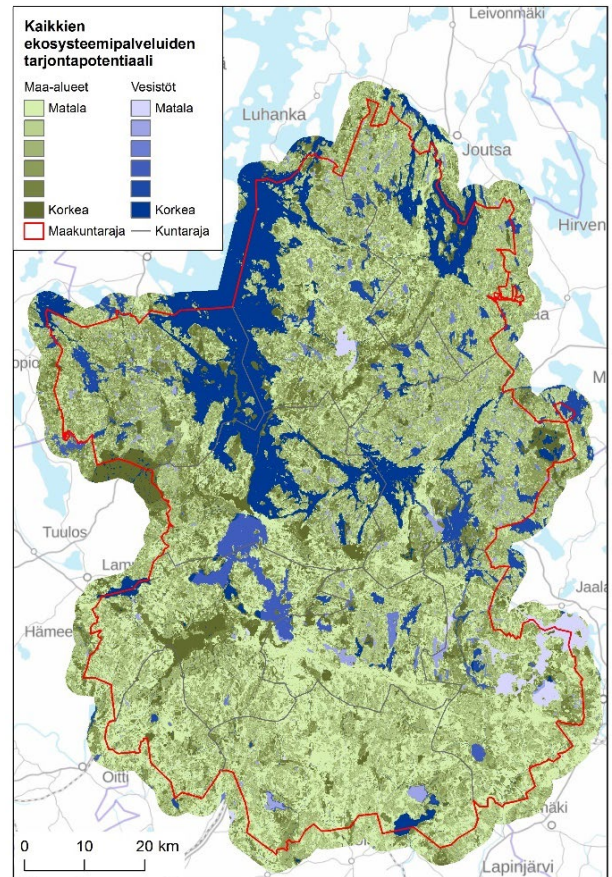
Päijät-Hämeessä potentiaalinen ekosysteemipalveluiden kokonaistuotanto on suurempaa maakunnan Salpausselkien pohjoispuolella ja vaihtumista tapahtuu Salpausselkien välissä ja etelään mennessä ekosysteemipalveluiden kokonaistarjonta heikkenee. Tuotantopalveluiden potentiaalisessa tarjonnassa jätteenkäsittelyn aluevaihtoehdoilla on suhteellisen runsas tuotantokapasiteetti, VE1 alueella on eniten tärkeitä alueita. Vaihtoehtojen korkeaa tuotantopalveluiden tarjontakapasiteettia selittää se, että alueet ovat kasvillisuudeltaan valtaosin talousmetsiä.

Säätely- ja ylläpitopalveluissa, sekä kulttuuripalveluissa jätteenkäsittelyalueiden vertailussa ei synny merkittäviä eroja. Kun kaikkien ekosysteemipalveluiden potentiaalista tarjontaa tarkastellaan kokonaisuutena, on havaittavissa, että VE2

sisältää vaihtoehtoista vähiten kaikille ekosysteemipalveluille tärkeitä alueita.

Päijät-Hämeessä suurimmat ja yhtenäisimmät luonnon ydinalueet sijaitsevat maakunnan luoteisosissa sekä pohjoisessa ja koillisessa. Maakunnan eteläosassa pellot, tiet ja vesistöt sekä paikoin tiheämpi asutus pirstovat ydinalueita. Tämän vuoksi rakenteellinen kytkeytyneisyys on tärkeää ottaa huomioon, kun arvioidaan kierrätyspuistovaihtoehtoja. Aluevaihtohto VE1 alueesta neljä viidesosaa kuuluu luonnon ydinalueisiin, ja VE3 sekä VE4 alueista yli puolet. Ydinalueiden välisiä yhteyksiä näillä kolmella alueella on vähän, alle hehtaari kussakin. Vaihtoehto VE2 Marjasuo sijaitsee muuksi kuin ydinalueeksi katsottavalla viheralueella eikä sisällä lainkaan luonnon ydinalueita tai yhteyksiä.

Luonnon ydinalueiden kannalta VE1 ja VE3 aluevaihtoehtojen toteutus rikkoisi viheralueiden kytkeytyneisyyttä ja VE4 leikkaisi laajemman luonnon ydinalueen kulmaa. Lisäksi VE1 alueen pinta-alasta 31 % ja VE4 pinta-alasta 36 % kuuluu maakunnallisesti parhaimpaan 20 prosenttiin luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeistä metsäalueista.

Kuva 11. Kaikkien ekosysteemipalveluiden tarjontapotentiaali Päijät-Hämeessä.

3.3 YVA-menettelyssä tehdyt selvitykset

YVA-selostus

YVA-asetuksessa on määritelty, mitä asioita YVA-selostuksessa on esitettävä vaikutusten arvioinnin ja vaihtoehtojen vertailun lisäksi. YVA-selostuksessa on kuvattu maakuntakaavatasoa tarkemmin Lahden seudun kierrätyspuistohankkeen vaihtoehtojen keskeisiä vaikutuksia sekä rakentamisen että toiminnan aikana.

Vaihtoehtoisille alueille on laadittu tarkempaa vaikutusten arviointia palvelevat aluekohtaiset yleissuunnitelmat. Niistä käy ilmi, mihin eri toiminnot voisivat alueilla sijoittua sekä millaiset tiejärjestelyt ja suoja-alueet on tarpeen toteuttaa. Yleissuunnitelmissa esitetään myös, mihin maanpinnan korkeustasoihin toiminta sijoittuu sekä kuinka korkeiksi enimmillään välivarastointi- ja loppusijoitusalueet muodostuisivat. Toimintojen vaatimat alueet on määritelty maksimimäärille, jotta YVA-menettelyssä on voitu arvioida mahdollinen maksimihaitta. On kuitenkin todennäköistä, etteivät yleissuunnitelmissa esitetyt alueet tule toteutumaan maksimaalisina. YVAa varten laadittu yleissuunnitelma ei sido toteutusta, vaan hankkeen edetessä tehdään valitulle alueelle tarkempi suunnitelma toimintojen sijoittumisesta ja haittojen ehkäisystä.

YVA-menettelyssä on tunnistettu keskeisimmiksi arvioitaviksi vaikutuksiksi mm: liikennevaikutukset, meluvaikutukset, ilmanlaatuvaikutukset, ihmisten asumiseen ja virkistyskäyttöön kohdistuvat vaikutukset, vesistö-, maisema- ja paikalliset luontovaikutukset. Vaikutusten arviointi on kohdennettu niihin vaikutuksiin, jotka on ennalta arvioitu merkittäviksi vaikutuskohteen herkkyydestä ja muutoksen suuruudesta johtuen.

YVA-selostus sisältää myös paljon tietoa alueen toteuttamiseen tähtäävien rakenteiden osalta, joita esimerkiksi kaatopaikka-asetuksen mukaisesti edellytetään pysyvän, tavanomaisen ja vaarallisen jätteen kaatopaikan pohjarakenteilta. Myös vesienkäsittely ja sen edellyttämät rakenteet, mahdolliset riskit sekä vastaanotettavat

materiaalit ja niiden käsittelytavat on kuvattu selostuksessa.

Vaikutusten arviointia on tehty monipuolisin menetelmin olemassa olevia lähtötietoja hyödyntäen asiantuntijatyönä. YVA:ssa on tehty maastokäyntejä, luontokartoituksia, mallinnuksia, näkvyysanalyyskejä sekä laadullista arviointia. Sosiaalisten ja yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnissa on toteutettu avoin asukaskysely, jonka vastaajat olivat pääasiassa Hollolan, Orimattilan ja Lahden vakinaisia tai vapaa-ajan asukkaita.

Ympäristövaikutusten arviointi ja esitykset haitallisten vaikutusten vähentämiseksi on koottu vaikutuskohteittain alla kuvattuja selvityksiä hyödyntäen jokaisen vaihtoehdon osalta.

Lahden seudun kierrätyspuiston ilmapäästö- ja hajuselvitys

Selvityksessä tehtiin ilmapäästön, pölypäästön ja hajupäästön matemaattinen mallintaminen ja esiteltiin mallinnuksen tulokset vaihtoehtokohtaisesti.

Ilmanlaadun mallinnuksessa on huomioitu säätiedot, maastonmuodot sekä päästölähteistä aiheutuvat hajupäästöt. Mallinnus tehtiin noin 98 km² suuruiselle alueelle, johon kaikki aluevaihtoehdot kuuluivat. Mallinnuksessa käytettiin kolmen vuoden (2016–2018) säätietoja. Säätietoja käytettiin hajupäästön leviämisen laskennassa. Mallinnuksen sääaineiston tuuliruusuusta käy ilmi, että hankkeelle eniten tuulee lounaasta päin. Yleensä tuulta on 2,1–5,7 m/s.

Pölypäästön matemaattisessa mallintamisessa on esitetty yleiset ilmanlaadun ohjearvot ja raja-arvot. Mallinnus tehtiin aluepäästölähdeperiaatteella, jossa päästöpinna-ala on arvio alueesta, jolla toimintaa on kerralla toiminta-aikana klo 6–22. Pölypäästöjen matemaattisessa mallintamisessa on aluekohtaisesti arvioitu hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) ja pienhiukkasten (PM_{2,5}) määrää. Murskauksen aiheuttamat pöly- ja meluhaitat nousivat esille asukastilaisuudessa ja tuolloin selostettiin, että osa käsittelystä tullaan

tekemään sisätiloissa ja se vähentää pölyhaittoja. Liikenteen aiheuttama pölyhaitta on merkittävä hiekotushiekkojen pölyämisen vuoksi. Alueen kunnossapidolla on merkitystä haittojen torjumisen kannalta.

Hajupäästön matemaattisessa mallinnuksessa hajupäästön avulla ilmoitetaan kuinka paljon hajua hanke aiheuttaa lähiympäristössä. Hajupäästössä otetaan huomioon ympäristöön johtuvan ilman hajupitoisuus sekä päästölähteestä aiheutuva ilmapirtaus, eli kuinka paljon haisevaa ilmaa ympäristöön pääsee. Hajun havaittavan hajun (1 hy/m³) leviäminen on esitetty prosentteina vuoden tunneista. Hajutuntien rajana on käytetty 2 % rajaa. Alueella ei käsitellä biojätettä, joten siitä ei tule hajuhaittaa. Lietteiden ei arvella aiheuttavan hajuhaittaa, koska ne ovat suunnitelmassa epäorgaanisia. Asukastilaisuuksissa on myös kysytty metaanin syntymistä ja todettu, että metaania ei synny koska alueilla ei loppusijoiteta orgaanisia aineita. Kaikista alueista on tehty aluekohtaiset hajuselvitykset.

Lahden seudun kierrätyspuiston meluselvitys

Tehdastoimintojen ja liikenteen aiheuttamia äänitasoja on arvioitu ympäristömelulaskentaohjelmalla Cadna2019, joka sisältää tie- ja raideliikennemelun sekä teollisuusmelun pohjoismaiset laskentamallit. Ohjelma ottaa huomioon mm. maastomuodot, liikenneväylien liikennemäärät, rakennusten sijainnin ja korkeuden sekä heijastukset rakenteista ja maasta. Säätälalle on myös tehty tietyt asetukset lämpötilan, suhteellisen kosteuden ja tuulennopeuden osalta. Keskiäänitasojen arviointi perustuu Valtioneuvoston päätökseen melutasojen ohjearvoista.

Mallinnuksessa on käsitelty rakentamisen aikaista melua, toiminnan aikaista melua, lopputilanteen melua ja yhteisvaikutuksia muiden melua aiheuttavien toimintojen kanssa. Mallinnuksessa on huomioitu mallinnukseen liittyviä epävarmuustekijöitä esim. tilanteiden vaihtuminen ja melupäästölähteiden siirtyminen.

Geologin maastokäynti

Geologi on tehnyt maastokäynnin kaikille aluevaihtoehdoille ja tehnyt huomioita vaihtoehtojen alueiden lähteiköistä, lähdevesipurkaumista ja arvioinut niiden veden ominaisuuksia, tarkastellut norojen ja noro-ojien tilaa, valokuvannut hakkuuaukeita ja näkymiä eri ilmansuuntiin, huomioinut voimalinjat, kirjannut jokien vesien laskusuunnat, tehnyt havaintoja kallioalueista ja jyrkänteistä, tutkinut pintavesien ja lähteiden erot, ottanut huomioon ojat ja rummut sekä padot, huomioinut pohjavesiputket, merkannut karttoihin sorakuopat ja louhokset, tehnyt huomioita puuston iästä ja maaston kivikkoisuudesta ja merkinnyt karttoihin ihmisten muokkaamat tekolammet yms. Vaihtoehtojen osalta on todettu lyhyet yhteenvedot maaperän, pohjaveden ja pintaveden osalta.

Luontoselvitys

Kullekin YVA:ssa tarkasteltavalle sijaintipaikkavaihtoehdolle on tehty perustasoisen luontoselvitys, jonka tavoitteena on ollut selvittää maastokäynnein ja olemassa olevaan aineistoon perustuen alueen luonnonolosuhteet ja lajistolliset erityispiirteet. Luontoselvityksessä selvitettiin kasvilisuus ja luontotyytit, pesimälinnusto, liito-orava, viitasammakko, muut huomionarvoiset eläimet sekä ekologiset yhteydet. Ekologisten yhteyksien määrittelyn tarkoituksena oli tarkoitus osoittaa ne yhteydet, jotka ovat merkittäviä ja säilyttämisen arvoisia arvokkaan lajiston siirtymisen kannalta.

Selvitettävänä luonnon ominaispiirteinä olivat:

- Luonnonsuojelulain 29 §:n suojellut luontotyytit
- Metsälain 10 §:n tarkoittamat erityisen arvokkaat elinympäristöt
- Vesilain 2. luvun 11 §:n arvokkaat pienvedet
- Uhanalaiset luontotyytit (Kontula & Raunio, 2018) ja lajit (Hyvärinen, ym., 2019).
- Pinta- ja pohjavesistä riippuvaiset uhanalaiset tai muuten huomionarvoiset luontotyytit ja lajit

- Lintudirektiivin liitteen I linnut sekä uhanalaiset ja muut huomionarvoiset linnut
- Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeista liito-orava sekä viitasammakko

Lähtötietoina luontoselvityksessä on käytetty Ympäristöhallinnon Eliölajit-tietokannan tietoja (uhanalaiset ja direktiivilajit), Metsäntutkimuslaitoksen (2015) valtakunnan metsien inventoinnin kartta-aineistoa ja aikaisempia luontoselvityksiä. Menetelminä käytettiin maastokäyntejä ja lähtötietoja. Kullakin neljällä hankealueella tehtiin pesimälinnustoselvitystä kaksi kierrosta. Selvitystyössä huomioitiin sopivimmat ajankohdat niin vuodenajan kuin vuorokaudenaikojen ja sään mukaan.

Kultakin hankealueelta on tehty keväällä 2019 myös metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitys.

Arkeologinen inventointi

Museovirasto ja Lahden kaupunginmuseo/Päijät-Hämeen maakuntamuseo edellyttivät hanketta koskevissa lausunnoissaan kierrätyspuiston sijaintipaikkavaihtoehtojen alueilla tehtäväksi arkeologisen inventoinnin ajantasaisen ja vertailukelpoisen taustatiedon saamiseksi. Kaikkia vaihtoehtoja koskien on tehty arkeologiset selvitykset ja ne ovat raportoitu erikseen. Muinaisjäänökset ovat lakisääteisesti suojeltuja ja ne tulee ottaa huomioon alueen suunnittelussa. Jos muinaisjäänöksen ja siihen kuuluvan suoja-alueen rajoja ei ole vahvistettu, niin suoja-alueen leveys on kaksi metriä muinaisjäänöksen näkyvissä olevista ulkoreunoista. Vain yhden alueen reunasta löytyi kaksi löydöstä.

Havainnollistaminen

Havainnollistamisessa esitetään eri vaihtoehtojen näkyvyyksiä ja visualisoidaan mahdolliset näkymäalueet havainnekuvin. Havainnollistamisen pohjana käytettiin näkyvyysanalyysia, jonka perusteella tehtiin jokaiselle alueelle maastokäynti. Maastokäynnin jälkeen laadittiin havainnekuvia lähi- (2kpl/kohde) ja kaukomaisemakuvasta (2kpl/kohde). Havainnollistamista varten valittiin kuvauspaikoiksi näkyvyysanalyysin perusteella kohteita, joissa kasojen huiput tulisivat

mahdollisesti näkymään. Paikat pyrittiin valitsemaan myös sillä perusteella, että kyseisissä kohteissa liikkuu ihmisiä. Näkyvyysanalyysin lähtökohtana on mahdollinen tilanne 30 vuoden kuluttua, jos kasat saavuttavat enimmäiskorkeutensa. Analyysin maastoa varten on käytetty Maanmittauslaitoksen korkeusmallia ja Luonnonvarakeskuksen metsävarakarttaa vuoden 2015 puuston keskipituuksista, jolloin on saatu näkyvyysanalyysia varten metsänpeite. Näkyvyysanalyysissa huomioitiin myös hankealueelta pois kaadettava puusto. Havainnollistaminen selvityksen johtopäätöksissä todetaan, että sillä on myös merkitystä, kuinka kauan maisemaa tulee ohi kulkiessa havainnoitua sekä kuinka kauan kasojen näkyvyys vaikuttaa tähän kokemukseen. Selvityksessä todetaan myös, että tulevaisuudessa kasojen näkyvyyteen voi vaikuttaa myös kaikki muut mahdolliset muutokset laajemmassa maisemakuvassa.

Täydennys hankealueiden hulevesien hallintaan

YVA-selostusta täydennettiin hulevesien tarkastelulla muun aineiston valmistuttua. Tarkennukset liittyvät pääasiassa hulevesien määriin ja riittävään käsittelykapasiteettiin. Selvityksessä todettiin kierrätyspuiston toiminnan myötä maastoon johdettavien vesien määrän lisääntyvän nykytilaan nähden ja siinä esitettiin laskennallinen arvio vesimääristä ennen hanketta ja hankkeen toteutuessa. Suhteellisesti suurin lisäys, noin 65 % todettiin Marjasuon hankealueella. Suuri lisäys johtuu valuma-aluemuutoksista. Muiden hankealueiden suhteelliseksi lisäykseksi arvioitiin 15–22 %. Raportissa on esitetty hulevesien altaiden mitoituseriaa. Sateiden intensiteettiä koskevissa laskelmissa on huomioitu ilmastomuutoksen aiheuttama oletettu kasvu.

Raportin mukaan yleisesti ottaen hulevesien vesistövaikutukset liittyvät vesien mukanaan kuljetamiin haitta-aineisiin ja/tai vesimääriin. Kierrätyspuiston tavanomaisten ja lievästi likaisten hulevesien arvioidaan sisältävän kiintoainesta, happea kuluttavia aineita sekä pieniä määriä metalleja, haihtuvia orgaanisia yhdisteitä ja fenolisia yhdisteitä.

3.4 Liiketoiminnallinen toteutettavuus

Kierrätyspuisto vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja vertailtiin keskenään logistiikan, toteutettavuuden, sisäisen toiminnallisuuden ja liiketoimintaedellytyksiin vaikuttavien tekijöiden kannalta. Koska kohteiden suunnittelu on alkuvaiheessa, arvioitiin liittyä epävarmuustekijöitä

Sijainnin ja logistiikan osalta tärkein arviointikriteeri oli kuljetussuoritteiden määrä/-kustannukset/CO₂-päästöt ja näiden perusteella VE1 Kehätie on edullisin vaihtoehto, jossa on myös muita vaihtoehtoja paremmat mahdollisuudet synergiaetuihin muiden maankäytön toimintojen kanssa. Toiseksi edullisin vaihtoehto on VE4 Loukkaanmäki. Heikoimmat vaihtoehdot ovat VE2 Marjasuo ja VE3 Matomäki.

Toteutettavuutta tarkasteltiin pääasiassa kierrätyspuistoalueen rakennuskustannusten kautta. Kustannuksissa on otettu huomioon kierrätyspuiston rakentaminen sekä sen tarvitsemien ulkoisten liittymien kuten vesihuollon ja tulotien rakentaminen. Kun tarkastellaan koko alueen rakentamista, edullisimmat rakennuskustannukset ovat vaihtoehdoissa VE2 Marjasuo ja VE4 Loukkaanmäki. Vaihtoehdon VE3 Matomäki rakennuskustannukset ovat selvästi edellisiä korkeammat ja VE1 Kehätien rakennuskustannukset ovat korkeimmat.

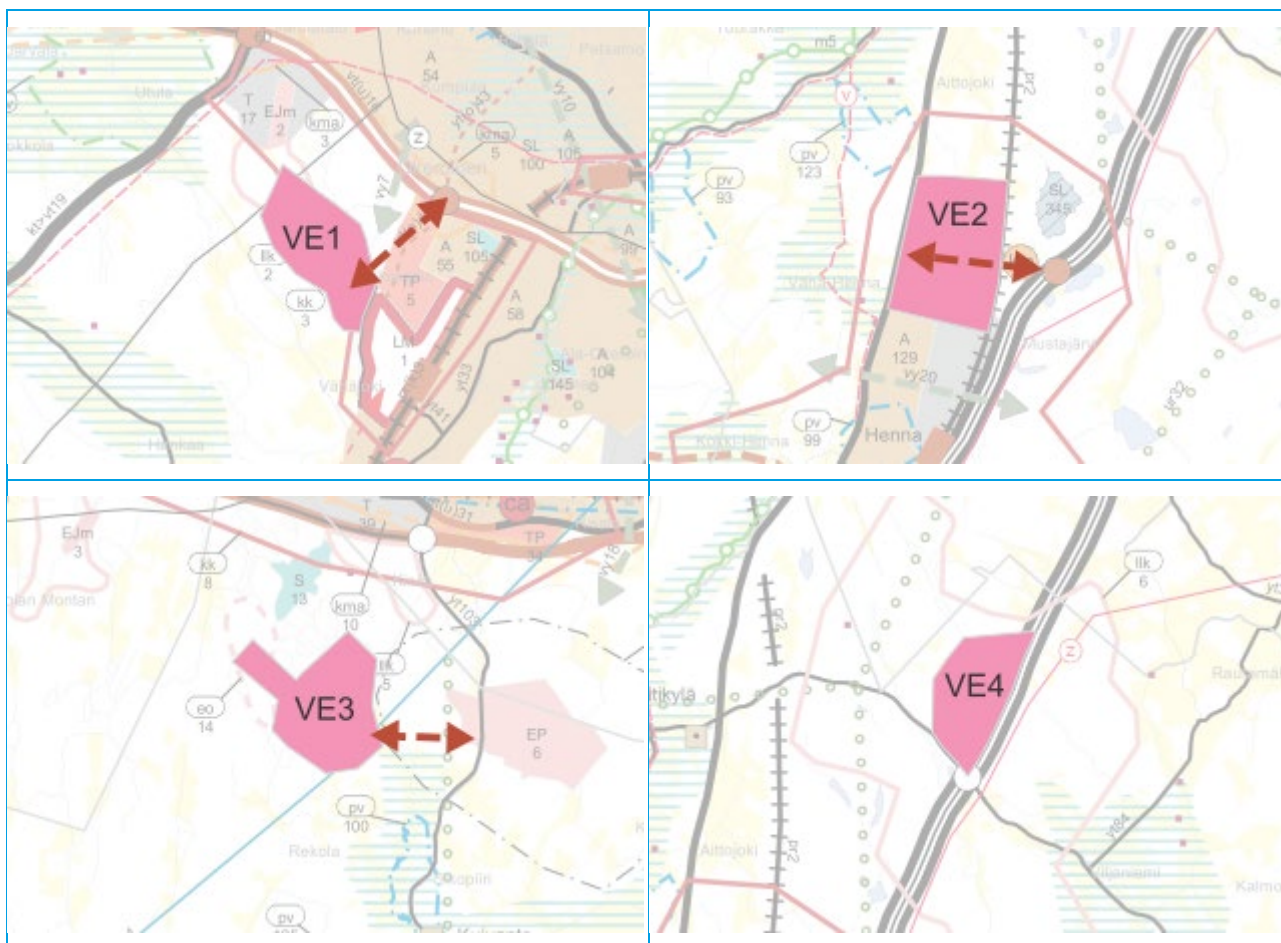
Sisäisen toiminnallisuuden selvitys tehtiin YVA-menettelyssä laaditun yleissuunnitelman perusteella. Sen perusteella vaihtoehdoista VE1 Kehätie, VE3 Matomäki ja VE4 Loukkaanmäki voitaisiin suunnitella sisäiseltä toiminnaltaan samankaltaisiksi ottaen huomioon, että näissä vaihtoehdoissa on huomattavat louhittavat ja leikattavat massat. Parhaimmaksi vaihtoehdoksi nousee VE1 Kehätie. Vaihtoehdot VE3 Matomäki ja VE4 Loukkaanmäki ovat sisäiseltä toiminnallisuudeltaan toisiaan vastaavat. Sen sijaan vaihtoehto VE2 Marjasuo on sisäiseltä toiminnallisuudeltaan edellä mainittuja

vaihtoehtoja heikompi. Tämä johtuu aluetta halkaisevasta tiestä, joka rikkoo alueen yhtenäistä toiminnallisuutta.

Muiden liiketoimintaedellytyksiin vaikuttavien tekijöiden selvitys perustuu alan yrityksille ja kunnille kohdennettuihin haastatteluihin ja niistä saatuihin kommentteihin ja arvioihin yleisellä ja aluetasolla. Haastattelujen perusteella yritykset arvostavat yleisesti lyhyttä etäisyyttä Lahden kaupunkiin sekä hyviä, raskaalle kalustolle soveltuvia liikenneyhteyksiä muille paikkakunnille. Alueen lähelle mahdollisesti sijoittunut tai sijoittuva asutus koetaan haasteena. Arviot toiminnan sijoittumisesta seuraavista vaikutuksista alueen tai kaupungin imagoon ovat kaksijakoiset, ja osa vastaajista tunnisti molemmat ”kuluttajanäkökulmat”: toisaalta kehittyneestä kierrätysliiketoiminnasta koetaan olevan hyötyä, jos halutaan erottua vihreänä kaupunkina tai alueena, toisaalta kierrätyspuiston arvellaan laskevan lähialueen asuinalueiden kiinnostavuutta tai aiheuttavan maisema- tai jopa turvallisuushaittaa. Edellä mainittujen tekijöiden perusteella ensimmäiseksi nousee selvästi VE1 Kehätie. Vaihtoehto VE2 Marjasuo jää toiseksi ja vaihtoehdot VE3 Matomäki ja VE4 Loukkaanmäki jäävät viimeisiksi.

Vaihtoehdon VE1 Kehätie rakentamiskustannukset ovat selvästi muita vaihtoehtoja suuremmat, mutta muilta osa-alueilta kohde on muita vaihtoehtoja parempi. Edellä esitettyjen perusteella kokonaisuudessaan vaihtoehdoista esille nousevat VE1 Kehätie ja VE4 Loukkaanmäki. VE1 Kehätien rakennuskustannukset ovat selvästi vaihtoehtoa VE4 Loukkaanmäki suuremmat (16,1 Meur), mutta taas logistiikkakustannuksiltaan VE1 Kehätie on (0,6 Meur/a) edullisempi. Vaihtoehdon VE1 Kehätie osalta muut liiketoimintaan vaikuttavat tekijät ovat vaihtoehtoa VE4 Loukkaanmäki paremmat.

3.5 Vaihtoehtojen vertailu

Kuva 12. Valmisteluvaiheen vaihtoehtoisten alueiden rajaukset.

Alueiden rajaaminen valmisteluvaiheessa

YVA-menettelyn alkuvaiheessa kesällä 2018 tarkennettiin vaihtoehtoisten alueiden rajaukset ja tuloksena kukin neljästä alueesta rajattiin 100–150 ha:n kokoiseksi. Rajausten reunaehdoissa huomioitiin aiempien selvitysten mukaisesti kilometrin etäisyys taajama-alueella sijaitsevasta asuinrakennuksesta, 500 metrin etäisyys taajama-alueen ulkopuolella sijaitsevasta asuinrakennuksesta ja kilometrin etäisyys häiriintyvistä palvelurakennuksista. Rajauksia tarkennettaessa huomiointiin maaperä, korkeusolosuhteet, maamassojen tasapaino, hulevesien purkusuunnat, tekniset verkostot ja tieyhteydet, kaavoitus ja yhdyskuntarakenteen laajentumissuunta sekä maanomistus.

Lisäksi täydennettiin häiriintyvien kohteiden tarkastelua. Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n antamien kriteerien mukaan alueiden rajat saivat elää hieman, jos se oli hankkeen toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista.

Hollolan kunnanvaltuusto asetti keväällä 2018 toteutuksen ehdoksi, että kierrätyspuiston alue ei saa sijoittua yhtä kilometriä lähemmäs asemakaavoitettua tai strategisessa yleiskaavassa asemakaavoitettavaksi tarkoitettua aluetta ja että melua, pölyä yms. haittoja aiheuttavat toiminnot tulee rajata ja sijoittaa varattavalle alueelle siten, etteivät ne muodosta asutukselle merkittävää häiriötä. Hollolan kunnanvaltuusto edellytti lisäksi, ettei kierrätyspuiston alueelle sijoiteta haisevaa kotitalousjätettä. Kotitalouksien tuottama

yhdyskuntajäte oli rajattu pois kierrätyspuiston toiminnoista jo aiemmin. Näillä reunaehdoilla VE1 Kehätien alueen rajausta sijoittui sijaintipaikkaselvityksen rajaaman alueen etelä- ja länsiosaan, neljän eri kiinteistön alueelle.

Orimattilassa sijaitsevien alueiden osalta ei esitetty erityisiä lisäehtoja YVAN aluerajauksille. VE2 Marjasuon alue noudattelee pääpiirteissään aiemman sijaintipaikkaselvityksen rajausta ja YVAa varten rajattu alue sijaitsee 11 eri kiinteistön alueella. VE3 Matomäen alue sijoittuu aiemmin rajatun alueen keskelle 12 eri kiinteistön alueelle. VE4 Loukkaanmäen alue on rajattu osin aiemman alueen eteläpuolelle, kiinni Luhtikyläntiehen. YVAa varten rajattu alue sijoittuu seitsemän eri kiinteistön alueelle.

Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kartalle jätteenkäsittelyalueen vaihtoehtoiset alueet rajattiin yleispiirteisesti siten, että ne kattavat YVA-menettelyssä käytetyt aluerajaukset laajennusalueineen. Marjasuon kaavarajaus oli muita vaihtoehtoisia alueita laajempi suhteessa YVA-menettelyn rajaukseen, koska lainvoimaisessa maakuntakaavassa samalla alueella on Hennan teollisuus- ja varastoalue, eikä tämän alueen pilkkominen ollut tarkoituksenmukaista. Marjasuon alue kattoi siten lainvoimaisen maakuntakaavan merkinnän koko pohjoisen osan. Maakuntakaavan yleispiirteisyyden vuoksi rajaukset erosivat muilla alueilla hieman YVA-menettelyssä käytetyistä rajauksista, ja maanomistajia maakuntakaavan osoittamilla vaihtoehtoisilla aluerajauksilla on joillakin alueilla enemmän kuin YVAan rajatuilla alueilla.

Aluerajauksen lisäksi luonnoskartalla esitetään tarvittavat tieliikenteen yhteystarpeet VE1 Kehätien, VE2 Marjasuon ja VE3 Matomäen alueille

Päijät-Hämeen kiertotaloutta palvelevan vaihemaakuntakaavan sijaintivaihtoehtojen vertailu
Päijät-Hämeen kiertotaloutta palvelevan vaihemaakuntakaavan sijaintivaihtoehtojen vertailussa on huomioitu vaihtoehdon kokonaismerkitys ja kaavan laatimista varten tehdyt selvitykset sekä vaikutusten arvioinnit.

Vaihtoehdon yhteisvaikutukset yhdyskuntarakenteeseen korostavat eri toimintojen sijoittumista toisiinsa ja olemassa olevaan sekä suunniteltuun rakenteeseen nähden. Sijaintivaihtoehtojen vertailussa on huomioitu:

Yhdyskuntarakenteeseen liittyvät:

- alueen maankäyttö ja liikenne
- teknisen huollon verkostojen saavutettavuus ja toteutettavuus
- vapaa-ajan alueet ja virkistys
- kulttuuriympäristö, kaupunkikuva ja maisema
- kulttuuriperintö

sekä

- yhdyskuntatalous,
- elinympäristö,
- luonto ja ekologiset yhteydet,
- liikenne ja saavutettavuus,
- ilmasto ja
- elinkeinoelämä.

<p>VE 1 KEHÄTIE</p> <ul style="list-style-type: none"> + Yhdyskuntarakenteen ja liikenteen vaikutusten kannalta paras VE + Lähellä Lahden keskustaajamaa + Logistiikan ja sijainnin kannalta paras VE + Liiketoiminnallinen toteutettavuus paras VE + Synergiaetujen mahdollisuus (Nostavan logistiikkakeskus) + Teollisuusraidevaraus Nostavassa + Uusi tielinja ja ulkopuolinen vesihuoltolinja palvelevat muuta yhdyskuntarakennetta + Vahvistaa Kehätien ja uuden tielinjauksen solmu kohtaa + Teknisen huollon kannalta paras VE + Tulvasuojelun kannalta paras VE + Ilmastovaikutukset vähäisimmät + Liitettävissä kaukolämpöön - Viheryhteydet turvattava - Maakunnallisesti merkittävän puron säilyminen turvattava (purotaimen) - Muinaisjäännökset huomioitava rajauksessa - Kallein alueen rakentamiskustannusten kannalta - Sosiaaliset vaikutukset korostuvat 	<p>VE 2 MARJASUO</p> <ul style="list-style-type: none"> + Tukeutuu suunniteltuun yhdyskuntarakenteeseen (Henna) + Synergiaetujen mahdollisuus (Hennan teollisuus- ja työpaikka-alueet) + Uusi tielinja ja ulkopuolinen vesijohtolinja palvelevat muuta yhdyskuntarakennetta + Vahvistaa Tuuliharjan solmukohtaa - Kaukana Lahden keskustaajamasta - Huomattavien liikennejärjestelmien rakentaminen - Lisääntyvän raskaan liikenteen vaikutukset alemman tieverkkoon - Suuret tulvariskit, merkittävät alapuolisen vesistön tulvat - Meluntorjunta tärkeää - Pitkät kuljetusmatkat aiheuttavat liikenteen päästöjä, merkittävyys korostuu - Tekemäjärven suojeluarvojen huomioiminen - Huomioitava taimenkanta ja liito-oravien kulkuyhteydet - Sosiaalisia vaikutuksia lähelle suunniteltujen asuinalueiden vuoksi
<p>VE 3 MATOMÄKI</p> <ul style="list-style-type: none"> + Synergiaetujen mahdollisuus + Liitettävissä kaukolämpöön - Yhdyskuntarakenteesta irrallaan oleva alue - Kaukana Lahden keskustaajamasta - Ei palvele muuta yhdyskuntarakennetta - Merkittävät vaikutukset alapuolisen vesistön tulva-herkkyyteen - Meluntorjunta tärkeää - Kuljetusten hiilidioksidipäästöt suurimmat - Valtakunnallisesti arvokas tihkupinta ja törmäpääskyn pesimäkolonia, säilymiset turvattava - Sosiaalisia vaikutuksia 	<p>VE 4 LOUKKAANMÄKI</p> <ul style="list-style-type: none"> + Liiketoiminnallinen toteutettavuus toiseksi paras + Edullisin alueen rakentamiskustannusten kannalta - Yhdyskuntarakenteesta irrallaan oleva alue - Kaukana Lahden keskustaajamasta - Ei synergiaetuja - Ei palvele muuta yhdyskuntarakennetta - Merkittävät vaikutukset alapuolisen vesistön tulva-herkkyyteen - Meluntorjunta tärkeää - Kuljetusten hiilidioksidipäästöt toiseksi pienimmät - Ekologiset yhteydet turvattava (mm. riistatunneli/Vt4) - Sosiaalisia vaikutuksia

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä

YVA-menettelyn yhteysviranomaisen perustelussa päätöksessä on painotettu vaikutuksia, jotka ulottuvat laajalle ja ovat ympäristön kannalta jatkuvia ja pitkäkestoisia.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen perustelussa päätelmässä erityisen merkittävänä pidettiin sijaintivaihtoehtoalueiden vaikutukset

yhdyskuntarakenteeseen ja liikenteen vaikutukset ilmastoon ja ilman laatuun.

Vaikutusten arvioinnin päätelmässä ei tunnistettu sijaintivaihtoehtoille ehdottomia ympäristöllisiä toteuttamisesteitä. Kaikki vaihtoehdot edellyttävät kuitenkin haittojen ehkäisemis- ja lieventämiskeinojen suunnittelua ja käyttöönottoa. Joskin

kaikki haitat voidaan suunnittelun keinoin ehkäistä.

Vaihtoehto 0 eli jolloin keskitettyä hankekokonaisuutta ei toteutettaisi, on huonoin ratkaisu. Tällöin ilmastomuutoksen hillinnän tavoitteet eivät toteudu, ratkaisu hajauttaisi jätehuollon sijoittumista ja lisäisi ympäristöhäiriöitä hallitsemattomasti.

Vaihtoehto 0 ei tue materiaalitehokkuuden edistämistä ja sillä on arvioitu olevan haitallisia vaikutuksia kiertotalouden edistämiseen ja luonnonvarojen kestävään käyttöön. Yhteysviranomaisen, Hämeen ELY-keskuksen perustellun päätelmän mukaan vaihtoehtoa VEO ei voi kokonaisarviointin kannalta pitää ympäristön kannalta hyvänä vaihtoehtona.

Perustellussa päätelmässä painotettiin yhdyskuntarakennetta, liikenneturvallisuutta ja liikenne päästöjen vaikutusta ilmastoon. Näiden painopisteiden mukaan Kehätie oli sijaintivaihtoehdoista soveltuvin.

[Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä Lahden seudun kierrätyspuistohankkeen YVA-selostuksesta.](#)

4 KAAVARATKAISUN PERUSTEET JA SISÄLTÖ

Yleistä

Kierrätyksestä kiertotalouteen - Valtakunnallisen jätesuunnitelman 2023 mukaan kaavoituksessa tulee osoittaa riittävät aluevaraukset kiertotalouden tarpeita ja jätehuollon käsittelypalveluita varten riittävän lähelle sivuvirtoja ja jätteen syntyvirtoja. Laadukas jätehuolto on osa kestävästä kiertotaloutta.

Jätelainsäädännön keskeisin tavoite on edistää jätteen uudelleen käyttöä ja ehkäistä jätteen syntymisen. Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen toiminta edistää näitä tavoitteita käsittelemällä ja jatkojalostamalla jätteitä. Jätteenkäsittely luo edellytyksiä ja mahdollisuuksia ottaa käyttöön uusia toimintamalleja sekä liiketaloudellisesti kannattavia ratkaisuja.

Päijät-Hämeen kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaava toteuttaa osaltaan Lahden seudun strategisia tavoitteita, sillä kiertotalouden avulla voidaan vähentää ilmastomuutokseen vaikuttavia hiilidioksidipäästöjä sekä luonnonvarojen käyttöä.

Lainvoimaisessa Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 olevat merkinnät eivät muutu vaihemaakuntakaavan laadinnassa. Maakuntakaavassa osoitetut alueiden käyttötarkoitukset ja niiden suunnittelumääräykset tukevat hyvin Kehätien alueen osoittamista kiertotaloutta palvelevaksi jätteenkäsittelyn alueeksi.

Mineraaliset jätteet - massakoordinointi

Päijät-Hämeen kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue tarvitaan erityisesti erilaisten mineraalisten jätteiden käsittelyyn ja loppusijoitukseen. Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen pinta-alassa on huomioitu, että alue vastaa tulevaisuudessakin riittävään tilatarpeeseen.

Ylijäämämaat vievät suurimman osan kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen maapinta-alasta. Maakuntakaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, joka tarkentuu myös pinta-alaltaan yksityiskohtaisemmassa

suunnittelussa. Kiertotalousalueelle kuljetettavien ylijäämämaiden määrää voitaisiin tehokkaasti vähentää massakoordinoinnin avulla ja samalla vähentää jätteenkäsittelyalueella käytettävää maapinta-alaa ja/tai pienentää ylijäämämaiden kasojen korkeuksia. Massakoordinaation avulla voitaisiin tunnistaa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä alueittain tarvittavat ja muodostuvat massavirrat. Tärkeimpänä tavoitteena olisi tällöin ohjata massavirrat syntypaikalta käyttökohteeseen. Massakoordinointi on myös kustannuksia säästävää ja nykyiset digitaaliset alustat mahdollistaisivat massakoordinoinnin hyvän toimivuuden. Massakoordinaattori voisi olla kunnallinen tai alueellinen.

KEHÄTIEN KIERTOTALOUTTA PALVELEVA JÄTTEENKÄSITTELYALUE

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen sijaintiin ja rajaukseen ovat vaikuttaneet yhdyskuntarakenne, liikenne ja sen vaikutukset, ilmastovaikutukset, ekologiset yhteydet, taimenen suojelu, muinaisjäännökset ja elinkeinotoimintojen kehittymismahdollisuudet.

Yhdyskuntarakenne ja liikenne

Vaihemaakuntakaavalla tuetaan kestävästä yhdyskuntarakennetta ohjaamalla kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue olemassa olevan rakenteen yhteyteen. Kehätiellä sijaitseva kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue sijaitsee lähellä Lahden keskustaajamaa. Läheinen sijainti on hyvä, sillä Lahdessa syntyy rakentamisen kautta eniten alueelle kuljetettavaa materiaalia. Kuljetussuoritteiden mahdollisimman vähäiset määrät vähentävät toisaalta elinkeinoelämän toiminnan aiheuttamia kustannuksia, mutta niillä on myös vaikutuksia ilmastomuutokseen. Lyhyemmät kuljetussuoritteet vähentävät liikenteen hiilidioksidipäästöjä.

Koska kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalueen toiminta perustuu vahvasti materiaalien kuljetukseen, on sijaintipaikan valintaan vaikuttanut alueen hyvä saavutettavuus ja sijainti. Ne

ovat erittäin tärkeitä myös elinkeinoelämän toiminnan kehittymismahdollisuuksille. Vaihemaakuntakaavalla kiertotalousalue ohjataan logistiikka-alueen ja työpaikka-alueen läheisyyteen, jolloin alueella on mahdollisuus synergiaetuihin eri toimintojen välillä. Kuljetuksien mahdollinen siirtyminen osaksi raideliikenteen kuljetuksia on tulevaisuudessa mahdollista, sillä kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen läheisen Nostavan logistiikka-alueen asemakaavassa on varaus teollisuusraiteelle. Kuljetuksien tukeutuminen tulevaisuudessa raideliikenteeseen vähentäisi hiilidioksidipäästöjen lisäksi myös raskaan liikenteen ympäristöhäiriöitä.

Ekologiset yhteydet

Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 laadinnan yhteydessä on tehty Päijät-Hämeen ekologisen verkoston päivitys. Ekologisella verkostolla pyritään turvaamaan metsää elinympäristönään käytävien lajien ja niiden liikkumismahdollisuuksien säilyttäminen luonnonalueelta toiselle. Ekologiset yhteydet voivat olla vaihtelevan levyisiä metsäkäytäviä, joki- ja purolaaksoja tai metsäpeltoketjuja. Ekologisen yhteyden minimileveyteen taas vaikuttavat alueen kasvillisuuden tai maastomuotojen antama suoja, mutta myös ihmistoiminnan läheisyys.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettu viheryhteys Salpakangas-Aikkala on ekologisen verkoston kannalta tärkeä viheryhteystarve Lahden eteläisen kehätien (Vt12) puolelta toiselle. Osoitettu viheryhteystarve kohdentuu Koivusillanjoen alueelle ja vaikuttaa myös kiertotaloutta palvelevaan jätteenkäsittelyalueeseen, sillä vaihemaakuntakaavassa osoitettu kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue sijaitsee maakunnallisesti merkittävän Koivusillanjoen läheisyydessä. Vaihemaakuntakaavassa on huomioitu maakunnallisesti merkittävä Koivusillanjoki ja sen lähiympäristö merkittävänä ekologisen yhteydenmahdollisuutena Nostavan logistiikka-alueen ja kierrätysalueen välissä. Ekologinen yhteys voi toimia eläinten kulkureittinä, mutta myös ihmisten virkistysreittinä.

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen eteläpuolelle on osoitettu Päijät-Hämeen

maakuntakaavaan 2014 liittyneessä ekologisen verkoston päivityksessä yhteystarve. Vaihemaakuntakaavan laadinnan yhteydessä on parannettu ekologisen yhteyden säilymisen mahdollisuuksia kiertotalousalueen eteläpuolella rajaamalla kiertotaloutta palvelevaa eteläistä aluetta, jolloin peltoalueen ja kierrätyspuistoalueen väliin jää mm. metsäinen alue. Alue voi olla osana kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen suojavyöhykettä. Tällä on vaikutuksia myös maatalaelinkeinojen toimintamahdollisuuksiin, kun suojavyöhyke on riittävä ja jo valmiiksi metsäinen. Tarkemmat selvitykset suojavyöhykkeiden etäisyyksistä tulee selvittää yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.

Historialliset muinaisjäännökset

Alueelta löydetyt historialliset muinaisjäännökset ovat vaikuttaneet osaltaan kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen aluerajaukseen ja samalla ekologisen yhteyden leventymiseen. Aluerajaukset ja tarvittavat kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen toimintojen ja luonnontilaisen alueen väliset suojaetäisyydet tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Taimenkannan suojele

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen rakentamisessa ja toiminnassa kertyy paljon kiintoaineita. Kiintoaineen suodattaminen on tärkeää, jotta taimenella on mahdollisuus säilyä. Tämä tarkoittaa, että kiintoaines tulee suodattaa tehokkaasti, jotta se ei täytä taimenen talvehtimisaaluetta. Vaihemaakuntakaavan suunnittelmääräyksessä ohjataan ottamaan pintavesien laadullinen tila huomioon. Kiintoaineen tekninen puhdistusteho tulee olla riittävä ja tämä tulee huomioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, mutta myös hanke- ja lupavaiheissa.

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen rajauksessa huomioidaan myös Melkkaanojan linjaus siten, että alueella mahdollisesti esiintyvien saukon ja taimenen elinmahdollisuudet voidaan säilyttää.

Liikenne ja sen yhteisvaikutukset

Päijät-Hämeen lainvoimaisessa maakuntakaavassa on osoitettu ohjeellinen yhdystie yt(o)42 uuden valtatie 12 eritasoliittymästä Nostavan logistiikka-alueelle. Tätä maakuntakaavan tavoitetta on toteutettu Hollolan Nostavan logistiikka-alueelle laaditussa asemakaavassa. Koska kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue ja Nostavan logistiikka-alue muodostavat yhdessä Nostavan liittymän työpaikka-alueen kanssa toiminnallisen kokonaisuuden, asemakaavassa osoitettu katuyhteys voi palvella näitä kaikkia kolmea aluetta. Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavassa on osoitettu ohjeellinen yhteys (yt(o)44) lainvoimaisen maakuntakaavan ohjeelliselta yhdystieltä kiertotaloutta palvelevalle jätteenkäsittelyalueelle.

Nostavan alueelle suunnitellut toiminnot aiheuttavat paljon liikennettä. Alueelle tulee tehdä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa meluselvitys, jossa huomioidaan toimintojen yhteisvaikutukset ja niiden meluntorjunta. Nostavan alueen toiminnallisen kokonaisuuden yhteisvaikutukset on otettava huomioon myös ekologisen yhteyden riittävän leveän vyöhykkeen määrittelyssä, sillä toimintojen yhteisvaikutukset heikentävät Koivusillanjoen viheryhteyttä. Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen tieyhteyden rakentamisen yhteydessä joudutaan Koivusillanjoen yli rakentamaan silta, jonka rakentamisessa on otettava myös huomioon kiintoainekuorma.

Elinkeinoimintojen kehittämisedellytykset

Päijät-Hämeen kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue on tarkoitettu seudun elinkeinoelämän tarpeita varten. Elinkeinoiminnan kannalta Kehätie on hyvin saavutettavalla ja hyvällä sijainnilla ja sen on todettu olevan vetovoimainen yritysille. Kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue on ohjattu Nostavan logistiikka-alueen ja työpaikka-alueen läheisyyteen, jolloin elinkeinoiminnan on mahdollista saada kasauma- ja synergiahöyryjä kiertotaloustoiminnoille. Vaihemaakuntakaavan ratkaisu tukee maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja niiden kehittämistä.

Koivusillanjoen lähiympäristön ja kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen eteläpuolella metsäisen alueen huomioiminen ekologisten yhteyksien osana parantaa myös alueella olevien maatalaelinkeinojen toimintaedellytyksiä.

Kaavamerkintä ja suunnittelumääräys

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelylaitoksen käyttötarkoitus on osoitettu "Jätteenkäsittelyalue kierrätyspuiston toimintaa varten"-merkinnällä (EJK).

Kuva 13, Vaihemaakuntakaavassa osoitettu merkintä "Jätteenkäsittelyalue kierrätyspuiston toimintaa varten".

Alue on varattu seudulliselle kierrätyspuistolle. Merkinnällä osoitetaan kierrätysmateriaalien ja jätteiden vastaanottoon, käsittelyyn, jatkojalostamiseen ja loppusijoittamiseen varattu alue. Alueelle voidaan sijoittaa esikäsittelylaitoksia.

Jätteenkäsittelyalueen suunnittelumääräyksessä määrätään, että alueella on biojätteen käsittely ja varastointi kielletty. Alueelle voidaan osoittaa jäteraaka-aineen uusiokäyttöön, hyödyntämiseen ja jalostamiseen liittyvää yritys- ja teollisuustoimintaa.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota huleveden hallintaan ja varauduttava sään ääri-ilmiöihin. Pintavesien laadullinen tila on erityisesti huomioitava taimenkannan säilymisen turvaamiseksi. Ekologisten yhteyksien jatkuvuus ja riittävän laajat viheryhteydet on turvattava. Merkittävät ympäristöhäiriöt on estettävä osoittamalla riittävät suojavyöhykkeet ja tarvittaessa myös teknisin ratkaisuin.

Alueelle tai sen läheisyyteen ei tule osoittaa asu- mista tai muuta alueelle soveltumatonta toimintaa. Alueen rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava ympäristöön tavalla, joka ottaa mahdollisimman hyvin huomioon alueen ympäristö- ja luontoarvot sekä alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset ominaisuudet.

5 VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Päijät-Hämeen Kehätien kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat seuraavassa tunnistettuihin teemoihin:

Vaikutukset alueidenkäyttöön

Vaihemaakuntakaava ohjaa uuden maankäytön yhdyskuntarakenteen yhteyteen ja hyvin saavutettavalle alueelle.

Vaihemaakuntakaava yhdistää kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen logistiikka- ja työpaikka-alueisiin ja luo edellytyksiä monipuolisen kiertotaloutta tukevan alueen muodostumiselle.

Keskitetty kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalueen sijainti lähellä Lahden keskustaajamaa vähentää raskaan liikenteen aiheuttamia ympäristöhäiriöitä yhdyskuntarakenteessa.

Vaihemaakuntakaavassa osoitettu uusi liikenneyhteys yhdistää kiertotalousalueen ja mahdollisia synergiaetuja tuovat alueet tehokkaasti toisiinsa.

Vaihemaakuntakaavalla vahvistetaan valtatie 12 ja Nostavan alueen solmukohtaa. Vaihemaakuntakaavalla tuetaan myös teiden solmukohtaan osoitettua seudullisesti merkittävää kaupallista palvelua.

Vaihemaakuntakaavalla ei ole vaikutuksia virkistysalueiden seudulliseen riittävyteen.

Vaihemaakuntakaavalla ei ole vaikutuksia yleisiin ulkoilureitteihin tai rakenteisiin eikä maakunnallisiin virkistyskohteisiin.

Vaihemaakuntakaavassa osoitettu kiertotaloutta palveleva alue on riittävän suuri palvelemaan pitkälle tulevaisuuteen.

Vaikutukset liikenteeseen

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen toiminta lisää liikenteen määrää alueen ympäristössä. Erityisesti raskaan liikenteen määrä tulee alueella kasvamaan.

Vaihemaakuntakaava edellyttää tieyhteyden jatkamista kiertotaloutta palvelevalle jätteenkäsittelyalueelle. Kiertotalousalueelle rakennettava tie linja palvelee myös muuta yhdyskuntarakennetta.

Vaihemaakuntakaava-alueen sijainti vähentää kulkusuoritteiden määrää ja samalla liikenteestä aiheutuneita hiilidioksidipäästöjä, koska jätteiden kuljetusmatkat lyhenevät.

Kiertotaloutta palveleva keskitetty jätteenkäsittelyalue vähentää raskaan liikenteen määrää yhdyskuntarakenteessa. Liikennettä pystytään paremmin hallinnoimaan.

Kuljetuksista aiheutuvat liikennemäärät vaikuttavat valtatie 12 Nostavan eritasoliittymän välityskykyyn vähäisesti. Yhteys valtatieltä kiertotaloutta palvelevalle jätteenkäsittelyalueella kulkee katuverkkoa pitkin, joten liikenne ei kuormita alempaa maantieverkkoa.

Vaihemaakuntakaavan läheisyydessä on varaus teollisuusraiteelle ja samalla mahdollisuus raide liikenteen hyväksikäyttöön tulevaisuudessa.

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen työvoiman yleisin kulkumuoto on henkilöauto. Kehätien kaupallisten palvelujen rakentamisen myötä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuus kasvaa kevyen liikenteen väyläverkoston laajentuessa. Ympäröivän alueen rakentuessa myös joukkoliikenteelle syntyy mahdollisuus.

Vaikutukset yhdyskuntahuoltoon

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen sijainti yhdyskuntarakenteen yhteydessä mahdollistaa olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntämisen.

Alueelle rakennettava vesihuoltolinja voi palvella myös muuta yhdyskuntarakennetta. Tämä vaikuttaa myös yhdyskuntatalouteen. Vesihuoltolinjan toteuttamiselle on lisäksi useampi vaihtoehtoinen suunta kohtuullisella etäisyydellä alueesta. Yhteys suureen runkolinjaan on mahdollinen.

Pelastustoimella on alueelle hyvä saavutettavuus.

Kehätielle sijoitettava kiertotaloutta palveleva jätteenkäsittelyalue sijaitsee lähellä kaukolämpöverkkoa, johon alueelle sijoittuvat yritys- ja teollisuustoiminnat voivat liittyä.

Alueelta voidaan liittyä lähellä olevaan voimajohdoton. Normaali kierrätyspuistotoiminta tarvitsee 20 kV:n liittymän sähköverkkoon.

Vaikutukset luontoon ja ympäristöön

Vaihemaakuntakaavan vaikutukset luontoympäristöön eivät kokonaisuutena muodostu merkittäviksi, vaikka hankealue sijoittuu luonnonympäristön ydinalueelle.

Vaihemaakuntakaava heikentää luontoarvoja jossain määrin enemmän kuin osalle aluetta maakuntakaavassa osoitettu logistiikan ja muun elinkeinotoiminnan sekä asumisen kehittämisen kohdealueen merkinnän toteuttaminen.

Vaihemaakuntakaavalla on pyritty lieventämään luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavia heikentäviä vaikutuksia turvaamalla ekologisen yhteystarpeen säilyminen myös maakunnallisesti merkittävän Koivusillanjoen länsipuolella.

Vaihemaakuntakaava turvaa tärkeät ekologiset yhteystarpeet jätteenkäsittelyalueen itäreunan rajauksella. Jätteenkäsittelyalueen ja maakunnallisesti merkittävän joen väliin jäävää aluetta voidaan käyttää myös virkistysyhteystarpeisiin.

Kierrätyspuiston toiminnasta aiheutuu kiintoainekuormaa, joka vaikuttaa pintavesien laadulliseen tilaan.

Pintavesien laadullinen tila vaikuttaa alkuperäisen taimenkannan elinvoimaisuuteen ja säilymiseen. Sen vuoksi alueen kiintoainekuorman hallinta on tärkeää ja jatkuvaa alueen rakentamisvaiheesta alueen toimintaan.

Kiertotaloutta palvelevalle alueelle johtava tie ylittää maakunnallisesti merkittävän joen. Sillan rakentaminen voi lisätä joen kiintoainekuormaa.

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavalla turvataan erityisen tärkeä

elinympäristö, Melkkaanoja, mahdollisena saukon ja taimenen elinympäristönä.

Vaihemaakuntakaava ei vähennä maakunnallisesti merkittävien virkistysalueiden määrää eikä niiden saavutettavuutta.

Vaihemaakuntakaavan alueelta leikattavat maa- ja kalliokiviainesmäärät vähentävät luonnonkiviainesten ottamisen tarvetta alueen ulkopuolelta.

Vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Vaihemaakuntakaavalla ei ole vaikutuksia maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristön, maiseman tai kaupunkikuvan aluekokonaisuuksien säilymiseen.

Kierrätyspuiston eteläpuolella on usean kylän muodostama yhtenäinen kumpuileva viljelymaisemakokonaisuus. Kierrätyspuiston vaikutukset maisematilaan ovat paikallisia ja niiden lieventäminen tulee ottaa huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Vaihemaakuntakaavassa on pyritty huomioimaan alueella oleva peltomaisema. Vaihemaakuntakaavan eteläisintä reunaa ei ole ulotettu olemassa olevaan peltomaisemaan asti. Alueen eteläpuolelle jää metsäinen vyöhyke. Metsäinen vyöhyke toimii myös osana ekologista yhteyttä ja kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen suojavaikuttavuutta.

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan rajauksella turvataan alueelta löytyneet kaksi historialliseen aikaan ajoitettavaa kiinteää muinaisjäännöstä.

Vaikutukset ilmastoon

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen toiminta vähentää raskaan liikenteen kulkusuoritteiden määrää ja samalla hiilidioksidipäästöjä. Nykyisin maakunnan ulkopuolelle kuljetettavat jätemateriaalit voidaan tulevaisuudessa käsitellä lähempänä jätteiden syntypaikkaa, joten kuljetustarve ja sitä kautta kuljetuksista aiheutuvat päästöt vähenevät.

Kiertotaloutta palvelevan kierrätyspuiston toiminnalla edistetään luonnonvarojen kestävä

hyödyntämistä. Samalla hillitään ilmastovaikutuksia. Kiertotalouden periaatteiden mukaan pyritään siihen, että jätettä ei synny, vaan aiemmin käyttöön otetut materiaalit ja niiden arvo säilyvät kierrossa. Tällöin tarve neitseellisten materiaalien käyttönotolle vähenee.

Vaikutukset talouteen

Rakennettavat yhteystarpeet ja alueen ulkopuolinen vesihuoltolinja voivat palvella myös muuta yhdyskuntarakennetta.

Vaihemaakuntakaavan alue on hyvin saavutettava alue ja Nostavan alueelle kasaumahyötyjä mahdollistava alue. Nämä luovat taloudellisia kasvuedellytyksiä monipuoliselle työpaikkatarjonnalle.

Vaihemaakuntakaavan toteuttamisella on vaikutuksia aluetalouteen ja elinvoimaan. Kiertotalouden työpaikkojen määrää on arvioitu brittiläisen Green Alliance -ajatuspajassa, jossa materiaalien kierrätyksessä, tuotteiden uusiokäytössä ja valmistuksessa voi olla kymmen- tai monikymmentertainen määrä työpaikkoja suhteessa kaatopaikkatoimintaan.

Elinkeinoelämän alueiden kehittäminen lisää työpaikkojen määrää, mistä syntyy merkittäviä välillisiä vaikutuksia. Välillisten työllisyysvaikutusten määrällä on vaikutuksia kunnallisverotuloihin, johon kierrätyspuistotoiminnalla on arvioitu olevan suurin rahallinen merkittävyys.

Vaikutukset elinkeinoihin

Vaihemaakuntakaavalla tuetaan elinkeinoelämän tarpeita. Vaihemaakuntakaavan sijainti on elinkeinoelämän kannalta hyvä ja vetovoimainen.

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen hyvä sijainti ja saavutettavuus parantaa työvoimasaavutettavuutta. Alue sijaitsee lähellä Hollolan Salpakankaan aluetta sekä maakuntakeskus Lahtea.

Vaihemaakuntakaavan kiertotaloutta palveleva toiminta on kuljetuskustannusten ja -suoritteiden osalta elinkeinoelämän kannalta hyvä.

Vaihemaakuntakaavalla osoitettu alue on liiketöiminnalliseltä toteutettavuudeltaan hyvä.

Alueen toiminnan kehittäminen turvataan osoittamalla maakuntakaavaan alue, jonka pinta-ala riittää pitkälle tulevaisuuteen.

Vaihemaakuntakaavan rakentaminen aiheuttaa massanvaihtoja tai muita pohjavahvistustoimenpiteitä. Toimenpiteet vaikuttavat alueen rakentamiskustannuksiin.

Vaikutukset elinoloihin

Vaihemaakuntakaavalla huomioidaan viheryhteyden jatkuminen Koivusillanjoen lähiympäristön kautta kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen eteläpuolelle.

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen rakentamisen ei odoteta aiheuttavan tulvia. Vaihemaakuntakaavalla ohjataan kuitenkin tarkemmassa suunnittelussa ottamaan huomioon myös hulevesien hallinnan suunnittelu ja sään ääri-ilmiöt.

Kehätien alueelle sijoittuvalla toiminnalla ei ole odotettavissa melun, pölyn tai värinän aiheuttamia vaikutuksia toiminta-alueen ulkopuolelle. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee kuitenkin ehkäistä merkittävät ympäristöhäiriöt riittävin suojavyöhykkein ja mahdollisesti lisäksi teknisin ratkaisuin.

Vaihemaakuntakaavan alueen kierrätystoiminnalla ei ole todettu olevan hajuista aiheuttavia haittavaikutuksia lähialueen asutukselle tai muulle herkälle toiminnalle. Kierrätyspuiston toiminnasta ei aiheudu usein toistuvaa hetkellisen hajuhaitan leviämistä laajalle alueelle. Vaihemaakuntakaavan alueella kielletään biojätteen vastaanotto ja käsittely.

Vaikutukset asukkaisiin

Elinympäristön kannalta Kehätien alueen rakentamisella on korostuneesti sosiaalisia vaikutuksia.

Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen sijaitseminen Kehätien alueella koetaan kielteisenä ja elinympäristön laatua heikentävänä. Hajuhaitta on ollut suuri huolenaihe saaduissa palautteissa. Vaihemaakuntakaavassa osoitetaan alueen käyttötarkoitus ja suunnittelumääräyksellä ohjataan yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

Vaihemaakuntakaavan suunnittelumääräyksessä kielletään biojätteen vastaanotto ja käsittely.

Maa- ja metsätalousvaltaisen alueen muuttuminen kiertotaloutta palvelevaksi jätteenkäsittely-alueeksi katsotaan vaikuttavan ihmisten virkistys-alueiden käyttöä heikentäväksi. Alueen

suunnittelun ja toteuttamisen yhteydessä tulee osallisuutta vahvistaa. Näkemysten kärjistyminen ja tiedon oikea-aikaisuus lisäävät alueen toiminnan toteuttamisen merkitystä ja tarpeellisuutta.

6 MAAKUNTAKAAVAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA

Vaihemaakuntakaava on edellytys sille, että Lahden seudun kierrätyspuistohankkeen toteuttamiseen tähtääviin seuraaviin vaiheisiin voidaan edetä. Maakuntakaavan luonteeseen kuuluu kuitenkin, että sillä ei voida pakottaa yksittäistä kuntaa tai muuta toimijaa toteuttamaan aluetta (MRL 32 §). Esitetyn sijaintikunnan Hollolan yleis- ja asemakaavatyö on seuraavana tärkeässä roolissa edettäessä kohti konkreettista toteuttamista.

YVAssa tuotettu tieto ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on huomioitava myös myöhemmin hanketta koskevassa suunnittelussa ja päätöksenteossa. Yhteysviranomaisen johtopäätökset on tästä johtuen syytä huomioida myös kuntakaavojen laatimisessa.

Kaavoituksen lisäksi kierrätyspuiston toteuttaminen edellyttää hankesuunnittelua sekä erilaisia lupaprosesseja, joissa hankkeen toteuttaja on avainasemassa. Ympäristöluvan lisäksi alueen toiminta tarvitsee rakennusluvan sekä mahdollisesti maa-aineslain ja vesilain mukaiset luvat. Tarkemmassa suunnittelussa ratkaistaan moni käytännön asia, joihin tässä vaihemaakuntakaavassa ei esitetä ratkaisua kaavatason yleispiirteisyyden vuoksi.

Sijaintipaikan valinta maakuntakaavassa tulee nähdä seudullisena tahdon ilmauksena kierrätyspuiston sijoittumisesta. Kaavatöiden rinnalla tarvitaan merkittävä kehittämispanostus alueen toteuttamisen vetovastuun ottavan tahon ja hallintomallin rakentamiseksi samalla tavalla kuin vuosikymmeniä sitten Kujalan jätekeskuksen ja Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n perustamiseksi tehtiin. Tulevaisuudessa tulee mietittäväksi kysymys siitä, mikä taho vastaa kierrätyspuiston toteutuksesta. Hanke on suuri yhden kunnan vastattavaksi ja sen edistäminen edellyttää koko seudun sitoutumista hankkeeseen.

Hallintomalli

Nastolan kierrätyspuiston yhteydessä selvitettiin ja vertailtiin kierrätyspuistoalueen toteuttamisen tapoja ja hallintomalli tulee myöhemmässä

vaiheessa selvitettäväksi myös tämän Kehätien alueen osalta. Lisäksi tarkasteluja tarvitaan kiinteistöjen omistuksesta ja hallinnasta. Hallintomallin valintaan vaikuttaa erityisesti se, kuinka alueen yhteiset toiminnot ja tarpeet toteutetaan.

Kierrätyspuistoalueen toimijoiden yhteisiä tarpeita ovat esimerkiksi tielinjat, vesijohdot ja viemärit, sähköistys sekä valaistus. Muita toimintoja, joita voidaan järjestää joko yhteisinä tai erikseen ovat vastaanottoalue (mm. vaaka-asema), yhteisten toimintojen alueet (esim. varikko- ja huoltoalueet, pysäköintialue), valvonta, alueen kunnossapito sekä vesien käsittely.

Aiemmin Nastolan kierrätyspuiston yhteydessä tarkasteltuja malleja olivat infrayhtiö, palveluyhtiö sekä klusteriyhtiö. Kussakin vaihtoehdossa perustetaan yhtiö, joka huolehtii alueella toimivia hankevastaavia yhteisesti palvelevista tehtävistä (palveluyhtiö), alueen hallinnasta sekä hankevastaavien palvelu- ja kehittämistehtävistä (infrayhtiö) taikka kokonaisvaltaisesti koko alueen liiketoimintamahdollisuuksien kehittämisestä (klusteriyhtiö).

Palveluosakeyhtiö huolehtisi vain alueella toimivien hankevastaavien yhteisistä toiminnoista, jotka taloudellisesti, teknisesti ja /tai toiminnallisesti olisi järkevintä hoitaa keskitetysti. Yhtiö voisi huolehtia myös ympäristölupiin liittyvistä oheispalveluista hankevastaavien lukuun. Yhtiö ei hallinnoi alueita eikä se kehittä liiketoimintaa.

Infrayhtiö voisi olla aluetta kunnan kanssa tehdyn vuokrasopimuksen nojalla hallitseva yhtiö, jonka omistajina olisivat alueella toimivat hankevastaavat. Osakassopimuksessa määriteltäisiin yhtiön tehtävät, jotka palvelisivat kaikkia hankevastaavia, sekä alueiden hallinnan ja velvollisuuksien jakautuminen hankevastaavien välillä. Pääpaino olisi alueen hallinnalla ja jätteen käsittelyn ja muiden oheispalveluiden (energia, vesihuolto tms.) synergiatehtävillä.

Klusteriyhtiö on muuten vastaavanlainen kuin Infrayhtiö, mutta pääpaino on kierrätysliiketoiminnan kehittämisellä alueella toimivien

hankevastaavien lukuun. Osakassopimuksessa yksilöidään yhtiön tehtävien lisäksi alueen hallinta sekä osakkaiden velvollisuudet.

Yhtiömallin lisäksi tulee arvioitavaksi kiinteistöjen omistus tai hallinta. Tonttien luovutus voidaan tehdä maanvuokrausperiaatteella em. yhtiöille tai suoraan alueelle sijoittuville yrityksille. Toinen vaihtoehto on myydä tontit suoraan toimijoille tai

yhtiölle. Hankevastaava voisi myös hankkia maa-alueet suoraan itselleen kunnan asemesta.

Kunta vastaa kaavoituksesta ja voi omalta osaltaan myötävaikuttaa kohteen toteutumiseen mahdollisimman sujuvasti.

LÄHTEET

Ekosysteemipalvelut -hankkeen tulokset. 2019. Hurskainen Pekka, Kopperoinen Leena, Marttunen Mika, Viinikka Arto.

Geologin maastokäynti 2019.

Havainnollistaminen. Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy – Lahden seudun kierrätyspuiston ympäristövaikutusten arviointi. 2019. Sweco Ympäristö Oy, Ojutkangas Hanna

Jätelaki 646/2011

Jätteenkäsittely Päijät-Hämeessä. 2019. Päijät-Hämeen liitto. Julkaisematon selvitys

Katsaus maakunnan kehitykseen, työpaikat ja työssäkäynti. 2020. Päijät-Hämeen liitto.

Katsaus maakunnan kehitykseen, väestö. 2020. Päijät-Hämeen liitto.

Kehätie, sijaintipaikkavaihtoehto 1 (VE1), Lahden seudun kierrätyspuistohanke, Arkeologinen inventointi. 2019. Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, Tiainen Teemu.

Kierrätyspuiston hallinnointiselvitys. 2014. Ramboll, Joonas Hokkanen, Sanna Suvanto, Tomi Rinne, Janne Huttunen, Heli Uimarihuhta.

Kierrätyspuiston vaihemaakuntakaava. Taustat ja perustelut. 2018. Ojanen Tapio.

Lahden seudun kierrätyspuisto, analysoitujen kohteiden kohdekortit ja arviot. 2017. (Sito, tekijät Jarkko Kukkola, Pia Niemi, Jani Lepistö, Jani Karjalainen, Vesa Laine, Sanna Vaalgamaa ja Hanna-Maria Piipponen)

Lahden seudun kierrätyspuisto YVA. Hankealueiden metsäkanalintuselvitys. 2019. Pekka Saikko.

Lahden seudun kierrätyspuiston sijaintipaikkavaihtoehtojen liiketoiminnallinen toteutettavuus. 2020 Ramboll Finland Oy

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 252/2017

Loukkaanmäki, sijaintipaikkavaihtoehto 4 (VE4), Lahden seudun kierrätyspuistohanke, Arkeologinen inventointi. 2019. Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, Tiainen Teemu.

Luontoselvitys. Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy. Lahden seudun kierrätyspuisto. 2019. Sweco Ympäristö Oy

Maa-aineslaki 555/1981

Maankäyttö- ja rakennusasetus 895/1999

Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999

Mallinnusraportti. Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy. Lahden seudun kierrätyspuiston ilmapäästö- ja hajuselvi-tyt. 2019. Sweco Ympäristö Oy

Mallinnusraportti. Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy. Lahden seudun kierrätyspuiston meluselvitys. 2019. Sweco Ympäristö Oy,

Marjasuo, sijaintipaikkavaihtoehto 2 (VE2), Lahden seudun kierrätyspuistohanke, Arkeologinen inventointi. 2019. Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, Tiainen Teemu.

Matomäki, sijaintipaikkavaihtoehto 3 (VE3), Lahden seudun kierrätyspuistohanke, Arkeologinen inventointi. 2019. Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, Tiainen Teemu.

Mikä on ympäristövaikutusten arviointi ja miten se etenee. 2017. Ympäristöministeriö <https://www.youtube.com/watch?v=yIDCDTM1V3c&feature=youtu.be>

Nastolan kierrätyspuisto. Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. 2016. Hämeen ELY-keskus.

Nastolan kunta, Kierrätyspuisto Ympäristövaikutusten arviointiselostus. 2015. Ramboll Finland Oy

Vuosi- ja ympäristökatsaus. 2019. Päijät-Hämeen Jätehuolto

Selvitys Päijät-Hämeen elinkeinoelämän alueiden merkittävydestä. 2019. FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy.

Selvitys Päijät-Hämeen seudullisesti merkittävistä materiaalikäsittelyterminaaleista 2013. Päijät-Hämeen liitto, Mika Korvenranta.

Seudullinen kierrätyspuisto. Mahdolliset sijaintipaikat. Lahden kaupunki. 2016. Ramboll.

Täydennys hankealueiden hulevesien hallintaan. Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy. 2020. Sweco Ympäristö Oy

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2023; Taustaraportti. 2017. Suomen ympäristö 3/2017. Laaksonen, J., Pietarinen, A., Salmenperä, H. & Merilehto, K.

Valtioneuvoston asetus jätteistä 179/2012

Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista 331/2013

Vesilaki 587/2011 Vuorovaikutus ja yhteiskehittäminen ekosysteemipalveluiden kartoittamisessa ja

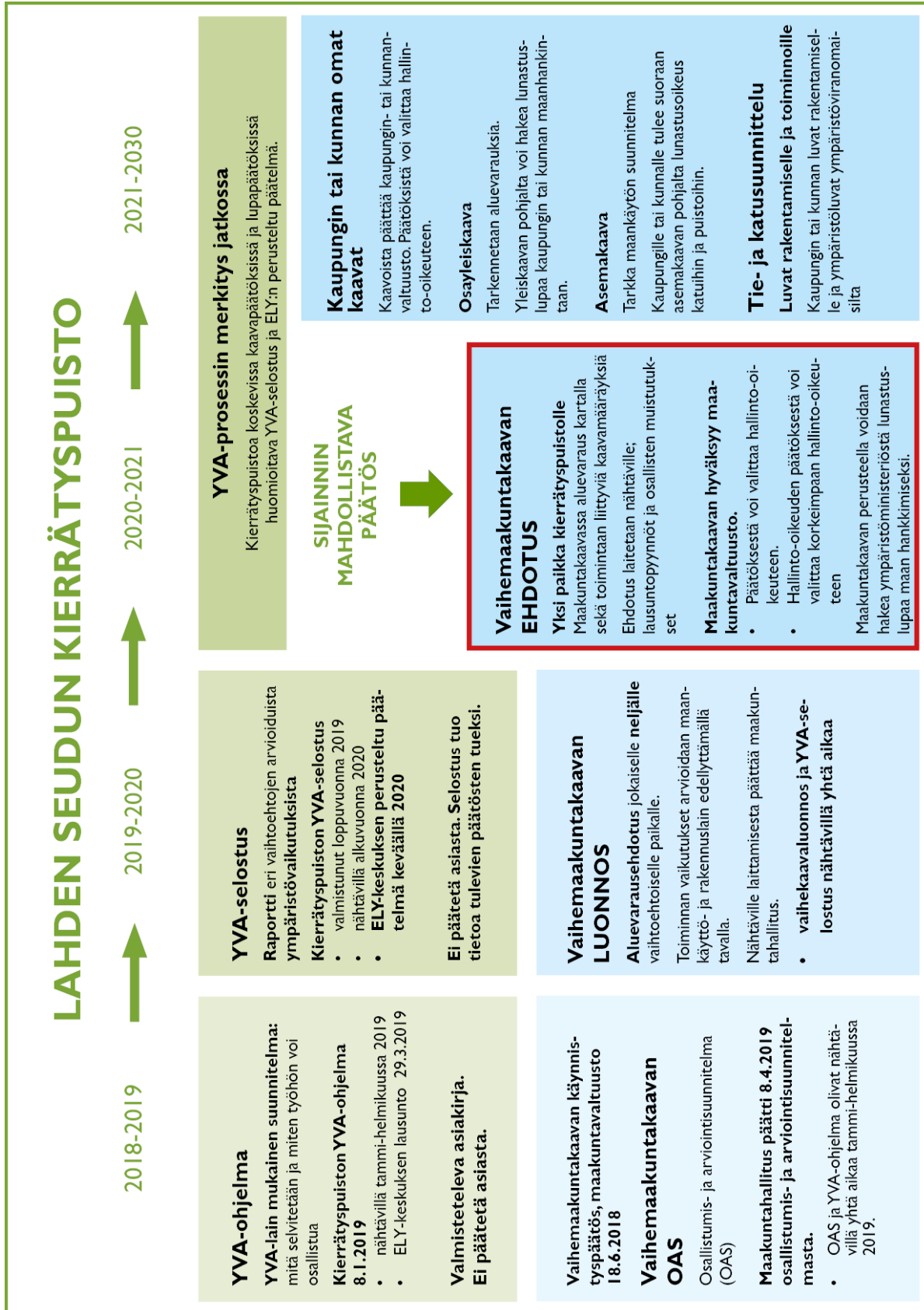
arvottamisessa Päijät-Hämeessä (PH-VEKOS). Kierrätyspuistovaihtoehtojen suhteutus viherrakenteeseen. 2019. Hurskainen Pekka, Kopperoinen Leena, Marttunen Mika, Viinikka Arto.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Lahden seudun kierrätyspuisto. Päijät-Hämeen Jätehuolto. 2019. Sweco Ympäristö Oy, Vanhanen Environment Oy.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus, Lahden seudun kierrätyspuisto. Päijät-Hämeen Jätehuolto. 2019. Sweco Ympäristö Oy, Vanhanen Environment Oy.

LIITTEET

LIITE 1. Vaihemaakuntakaavan ja YVA-menettelyn eteneminen.

LIITE 2. Vaihemaakuntakaavan ja YVA-menettelyn yhteinen osallistuminen.

OSALLISTUMINEN

YVA-MENETTELY

YVA-ohjelmavaihe

Suunnitteluvaihe

- Sidosryhmätilaisuuudet:
- 11.12.2018 järjestöt ja yhdistykset
- 19.12.2018 maanomistajat

YVA-ohjelma valmistui 8.1.2019

- 28.1. - 28.2.2019 YVA-ohjelma + OAS nähtävillä
- 7.2.2019 avoin yleisötilaisuus (YVA + OAS)
- Ohjelmasta annettiin yhteensä 14 lausuntoa ja 85 mielipidettä. Mielipiteistä 62 kohdistui Hollolaan, loput Orimattilaan.
- 29.3.2019 ELY-keskus antoi oman lausuntonsa: YVA-ohjelma kattaa sisältövaatimukset tarpeellisessa määrin. Täydennystarpeet huomioidaan YVA-selostusvaiheessa.

YVA-selostusvaihe

Vaikutusten arviointi ja tulokset

- 24.4.-19.5.2019 yleisökysely netissä
- 3.6.2019 asukastilaisuus Hollolassa
- 4.6.2019 asukastilaisuus Orimattilassa

Sidosryhmätilaisuudet:

- 19.11.2019 järjestöt ja yhdistykset
- 25.11.2019 maanomistajat

Päätäjille suunnatut esitteilyt:

- 12.11.2019 Lahti
- 14.11.2019 Hollola
- 27.11.2019 Orimattila

YVA-selostus valmistuu joulukuussa 2019

- lausuntopyynnöt ja mielipiteet
- talvi 2020 avoin yleisötilaisuus (YVA + kaavaluonnos)
- kevät 2020 ELY-keskuksen loppulausunto eli perusteltu päätelmä YVA-selostuksesta

MAAKUNTAKAAVA JA KUNTAKAAVAT

Kaupungin tai kunnan omat kaavat

- Käynnistämisestä päättää valtuusto.

Vastaavat vaiheet kuin maakuntakaavoituksessa

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat
- Luonnokset
- Ehdotukset
- Valtuuston hyväksymispäätökset

Asukkaan vaikutuskanavat

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voi kommentoida milloin vain ja sitä korjataan tarvittaessa.
- Luonnosvaiheessa voi jättää mielipiteitä koko valmisteluprosessin ajan.
- Ehdotusvaiheessa voi jättää muistutuksen virallisen nähtävilläolon kuluessa.
- Valtuuston hyväksymispäätöksestä voi tehdä valituksen hallinto-oikeuteen.

Vaihemaakuntakaava

18.6.2018 käynnistyspäätös

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

- 28.1. - 28.2.2019 OAS + YVA-ohjelma nähtävillä
- 7.2.2019 avoin yleisötilaisuus (OAS + YVA)
- OAS:ista tuli 29 lausuntoa ja yhdeksän mielipidettä
- Kevät ja syksy 2019 yhteiset sidosryhmätilaisuudet YVA:n kanssa

Kaavaluonnos nähtävillä yhtä aikaa YVA selostuksen kanssa

- lausuntopyynnöt ja mielipiteet
- talvi 2020 avoin yleisötilaisuus (YVA + kaavaluonnos)

Ehdotus nähtävillä loppuvuodesta 2020

- lausuntopyynnöt ja osallisten muistutukset
- Hyväksymispäätös 2020**
- Päätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen.

Jäte on kunnin
WASTE IS BEAUTIFUL

Hollola
Lahden Seutu

LAHTI

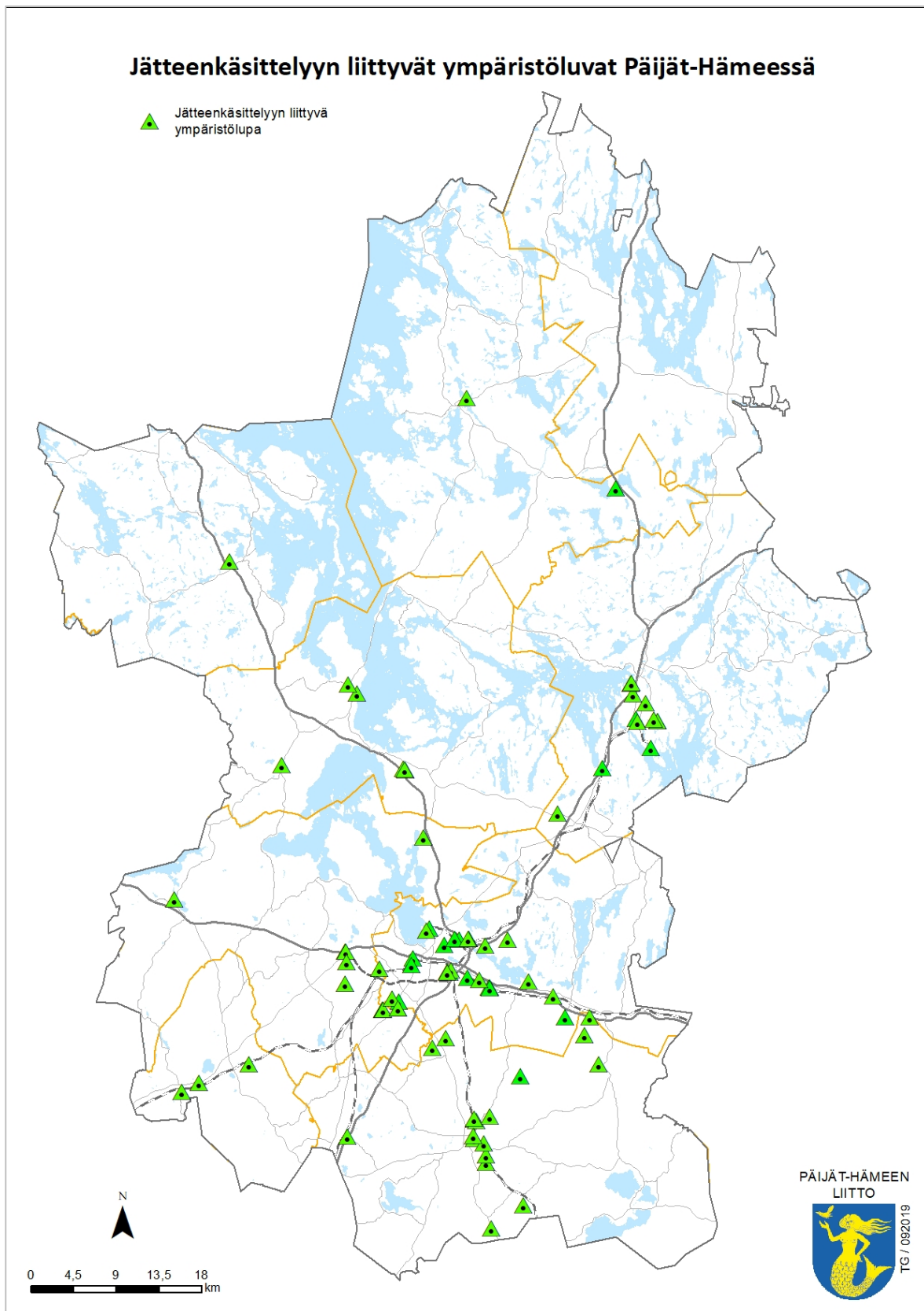
ORIMATTILA
- Sopivasti seurassa -

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

LIITE 3. Jätteenkäsittelyyn liittyvät ympäristöluvut Päijät-Hämeessä.

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO
The Regional Council of Päijät-Häme

Arvoisa vastaanottaja

LAUSUNTOPYYNTÖ PÄIJÄT-HÄMEEN KIERTOTALOUTTA PALVELEVAN JÄTTEENKÄSITTELYALUEEN (LAHDEN SEUDUN KIERRÄTYSPIUSTO) VAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUSVAIHEEN AINEISTOSTA

Päijät-Hämeen maakuntavaltuusto päätti 18.6.2018 käynnistää vaihemaakuntakaavatyön, jonka tarkoituksena on ratkaista kiertotaloutta ja jätteen loppusijoitusta palvelevan jätteenkäsittelyalueen eli Lahden seudun Kierrätyspuiston sijoittuminen. Maakuntahallitus linjasi 8.6.2020, että maakuntakaavaehdotus laaditaan alueen VE1 Kehätie pohjalta.

Vaihemaakuntakaavan kanssa rinnakkain on toteutettu Lahden seudun kierrätyspuiston YVA-menettely, jonka aineistot, ml. yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä, ovat keskeistä lähdemateriaalia kaavatyössä. Kaavatyössä on myös huomioitu valmisteluvaiheessa saadut lausunnot ja mielipiteet.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 13 § mukaan maakuntakaavaehdotuksesta on ennen nähtäville asettamista pyydettävä lausunto: 1) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta; 2) niiltä kunnilta, joita asia koskee; 3) kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitolta; 4) tarpeen mukaan muilta maakuntakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä; sekä 5) niiltä ministeriöiltä, joita asia koskee. Jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineisto (kaavakartta & selostus) on liitteenä ja päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma löytyy Päijät-Hämeen liiton verkkosivuilta osoitteesta <https://paijat-hame.fi/jatteenkasittelyalueen-vaihemaakuntakaava/aloitusvaihe/>.

Pyydämme lausuntoanne vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistosta 21.8.2020 mennessä Päijät-Hämeen liittoon mieluiten sähköpostilla toimisto@paijat-hame.fi tai kirjepostina Päijät-Hämeen liitto, PL 50, 15111 LAHTI klo 15.00 mennessä.

Ehdotusvaiheen aineistona esitetään lainvoimaisen Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 kartan päällä Päijät-Hämeen maakuntahallituksen 8.6.2020 linjaama kierrätyspuiston sijaintipaikka VE1 Kehätien alue Hollolassa sekä siihen liittyvä ohjeellinen tiemerkinä. Selostuksessa kuvataan vaihemaakuntakaavan lähtökohdat ja tavoitteet, kaavamenettelyn eteneminen ja vuorovaikutus, aiemmassa vaiheessa tarkasteltavana olleet aluevaihtoehdot, kaavaratkaisun perusteet sekä vaikutusten arviointi maakuntakaavatyön tehtävä ja tarkoitus huomioon ottaen. Lisäksi on kuvattu jatkotoimenpiteet maakuntakaavoituksen jälkeen.

Kaavaehdotus on tarkoitus asettaa julkisesti nähtäville syksyllä ja tuoda maakuntavaltuuston käsiteltäväksi alkuvuodesta 2021.

Lisätietoja antavat

vt. aluesuunnittelujohtaja Jaana Martikainen puh. 044 3719 467 (26.6. asti ja 3.8. alkaen)

erityisasiantuntija Tanja Gangsö puh. 044 3719 451 (20.7. alkaen)

Lahdessa 24.6.2020

Jaana Martikainen

Vt. aluesuunnittelujohtaja

Päijät-Hämeen liitto

Liitteet	Ehdotusvaiheen kartta Ehdotusvaiheen selostus
Jakelu	Päijät-Hämeen kunnat Päijät-Hämeen naapurimaakuntaliitot ja Päijät-Hämeeseen rajoittuvat kunnat Etelä-Suomen AVI Hämeen ELY-keskus Hämeen kauppakamari Lahden seudun yrityskeskus LADEC Metsäkeskus Ministeriöt: YM, TEM, LVM, MMM Museovirasto, Lahden kaupunginmuseo/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo, arkeologian ja rakennuskulttuurin yksiköt Pro Agria Etelä-Suomi Puolustusvoimat Päijät-Hämeen pelastuslaitos Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä, ympäristöterveydenhuolto Päijät-Hämeen yrittäjät Suomen luonnonsuojeluliitto, Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri, Itä-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys, Itä-Uudenmaan luonnon- ja ympäristönsuojeluyhdistys, Birdlife Finland, Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys, Hollolan ympäristöyhdistys, Salpausselän luonnonystävät Liikenne- ja viestintävirasto Traficom Uudenmaan ELY-keskus Väylävirasto

PÄIJÄT-HÄMEEN MAAKUNTAKAAVA 2014

- Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslaissa määrätty yleispiirteinen suunnitelma maakunnan alueen käytöstä. Maakuntakaava on ohjenuora kunnille laadittaessa ja muutettaessa yleisiä ja asemakaavoja sekä muuten viranomaisen suunnittelemissa, päättävissä ja alueidenkäytöstä koskevien toimielinten ratkaisuihin. Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutusten yhteisessä ja asemakaavan alueella, mutta ohjaa muutettavissa olevaa maankäyttöä, jota ei ole oikeusvaikutusten yhteisessä asemakaavan alueella.
- Maakuntakaava voimaan 7.6.2015 10.
 - Maakuntakaavan yhdistetty luonnos- ja toteutusvaiheen aineisto oli nähtävillä maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 62 §:n ja asemakaavan (MRA) 30 §:n mukaisesti 3.10.2012 – 30.9.2012 välisen ajan. Kaavan tarkennukset hyväksyttiin maakuntavaltuuston 3.12.2012 k. p.
 - Maakuntakaavaehdotus 2014 oli nähtävillä MRL 65 §:n ja MRA 12 §:n mukaisesti 4.5.2015 – 12.6.2015 välisen ajan.
 - Maakuntakaavan päätös 14.12.2015 § 172 vahvistetun muutoksen ja lausuntoihin huomioitujen, enää maankuntakaavaehdotus 2014 korjattava lisätettävien uudelleen nähtävillä.
 - Korjatussa maankuntakaavaehdotuksesta pyydettiin kesällä 2016 lausunnot MRA § 13 mukaisesti asiantuntijalain mukaan, keskeisissä viranomaisista ja ministeriöistä, jotta kaava koskee. Viranomaislausuntajärjestelmästä (MRA § 11) jätettiin 27.2.2016.
 - Korjattu maankuntakaavaehdotus 2014 oli julkisesti nähtävillä 1.8. – 2.9.2016 välisen ajan MRL 65 §:n ja MRA 12 mukaisesti.
 - Maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntakaavan 2014 kokouksessaan 2.12.2016 § 22.
 - Maakuntakaava on lainvoimainen tarkemman hallinto-oikeuden päätöksen 15.4.2019 (oikeustoimintotoimen 979/2/18) ja kuulutuksen myötä. Lainvoimainen kaava koskee ympäristönsuojelun 11.3.2008 vahvistaman Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2006.

KIERTOTALOUTTA PALVELEVAN JÄTTEENKÄSITTELYALUEEN (LAHDESEUDUN KIERRÄTYSPUISTO) VAIHEMAAKUNTAKAAVA

Ehdotusvaiheen kaavakartta sekä merkinnät ja määräykset

Jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavalla vaihdetaan Lahden seudun kierrätyspuiston sijainti kaupunkikeskusteluun. Välimittelvaiheen nähtävällä vaihdetuista alueista on valittu kehittäen alue Hohtolassa ja jätteenkäsittelyä käsittelevä yhtiö alueella. MRA 13 §:n mukaisesti maankuntakaavaehdotuksesta on ennen nähtävillä esittämistä pyydettiin lausuntoja eni viranomaisilta. Tämä kartta merkitseminen ja määrättyinä sekä kaavaselostus koottaa viranomaisille lausunneille lähetettäväksi.

- Käynnistämispäätös maankuntavaltuusto 18.6.2018 § 9
- OAS nähtävillä 28.1.2019-28.2.2019 samanaikaisesti VAA-ohjelman kanssa
- Välivoimavaiheen aineisto nähtävillä 15.3.-29.2.2020 samanaikaisesti VAA-selostuksen kanssa
- Linjaus ehdotusta varten maankuntavaltuusto 8.6.2020 § 2

Ehdotusvaiheen kartan pohjana on lainvoimainen Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 hienennettynä, jotta vaihemaakuntakaavan aluevarauksen sijainti suhteessa muihin maankäyttöön on nähtävissä. Lainvoimaisen maakuntakaavan 2014 merkinnät ja määräykset ei tehdä muutoksia.

PAIJÄT-HÄMEEN LIITTO
Lahdessa 23.6.2020

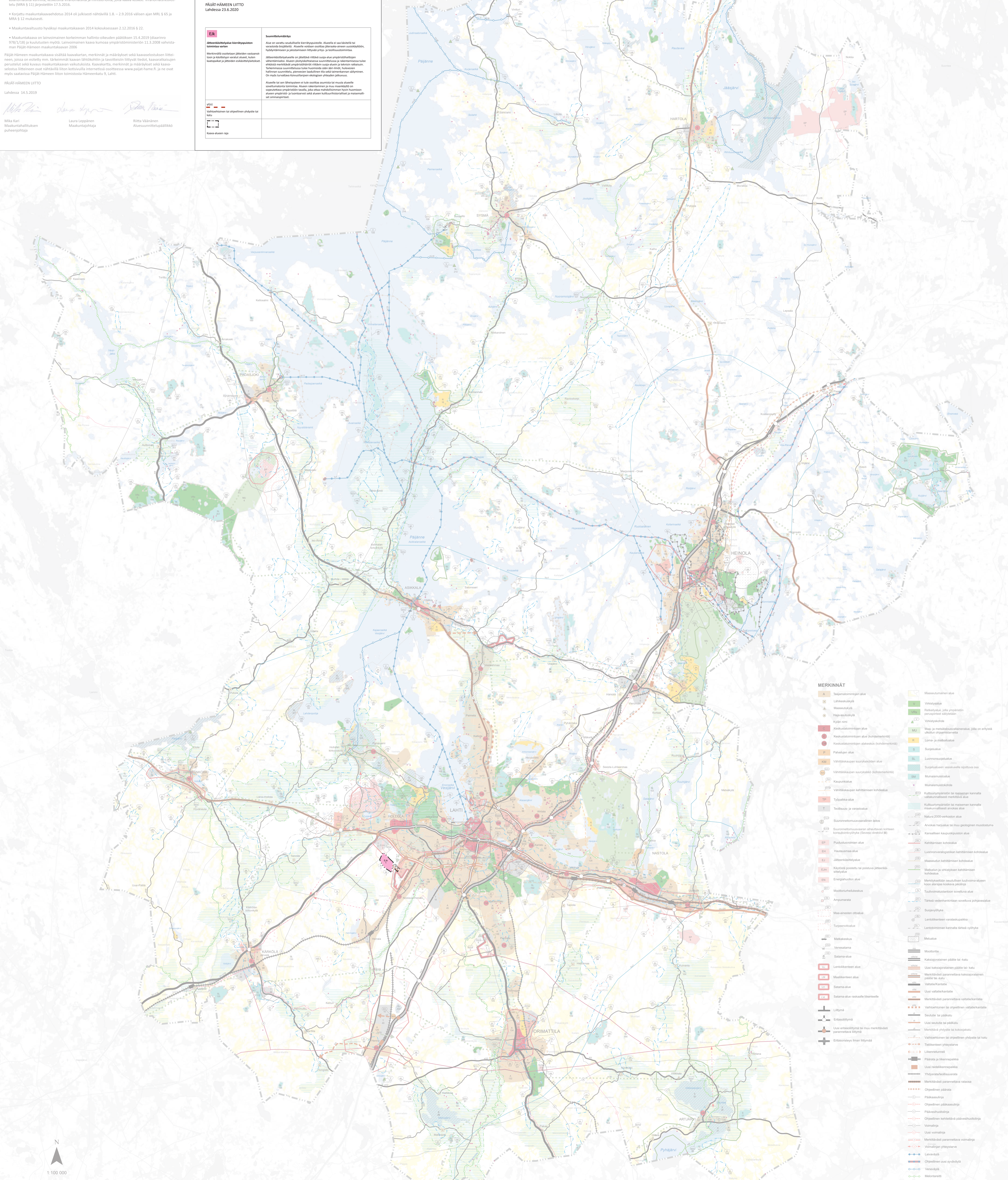
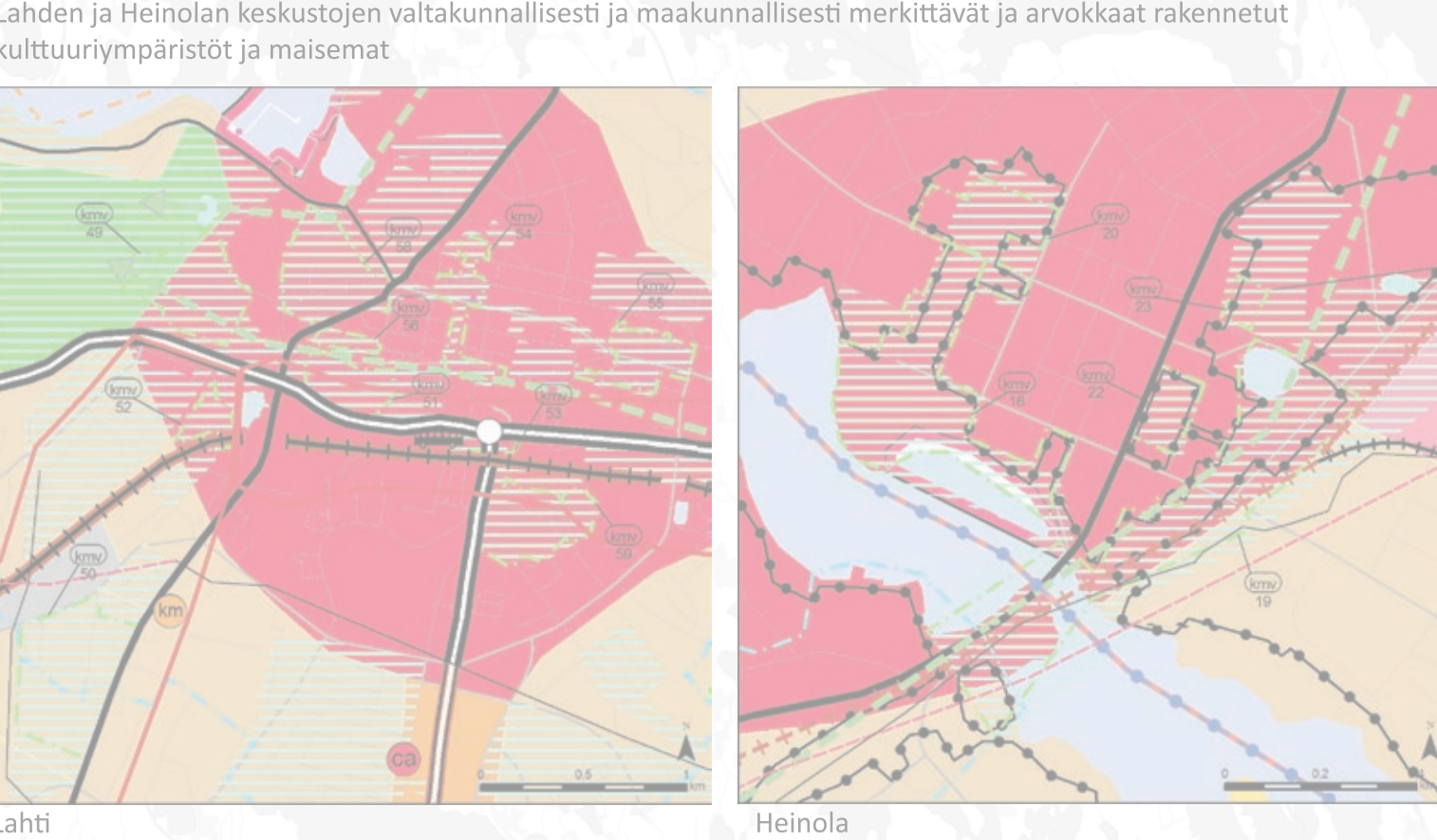
ERK	Suorittamiseksi
Jätteenkäsittelyalue kierrätyspuiston sijaintia varten	Alue on varattu uudelle kierrätyspuistolle. Alueella ei saa käsitellä tai varastoida muita jätteitä. Alueella voidaan suorittaa jätteen alusen valvontaa, jätteenkäsittelyä ja jätteenkierrätystä. Alueella on sallittua jätteen kierrätys, jätteenkäsittely ja jätteenkierrätys.
Kaavaselostuksen jätteen kierrätyspuiston sijaintia varten	Alueella on sallittua jätteen kierrätys, jätteenkäsittely ja jätteenkierrätys. Alueella on sallittua jätteen kierrätys, jätteenkäsittely ja jätteenkierrätys.
Jähti	Alueella on sallittua jätteen kierrätys, jätteenkäsittely ja jätteenkierrätys. Alueella on sallittua jätteen kierrätys, jätteenkäsittely ja jätteenkierrätys.
Välimittelvaiheen nähtävillä	Alueella on sallittua jätteen kierrätys, jätteenkäsittely ja jätteenkierrätys. Alueella on sallittua jätteen kierrätys, jätteenkäsittely ja jätteenkierrätys.

PAIJÄT-HÄMEEN LIITTO
Lahdessa 14.5.2019

Mika Kari
Maakuntahallituksen puheenjohtaja

Laura Leppänen
Maakuntajohtaja

Riitta Väinänen
Aluesuunnittelupäällikkö

MERKINNÄT

	Taajamatuoni-alue		Maasturoni-alue
	Liikenneturvialue		Rokokielialue, jolla ympäristön perusturvatoiminta on kiellettyä
	Kallio-alue		Viiksekkäisalue
	Kaupunkikeskustelu-alue (hormiluonnos)		Uusi- ja muunnattavien alueiden aluetuotantoinen alue (kylä- ja maaseutu)
	Päijät-Hämeen alue		Luomutuotantokuilu
	Vuokko-alue		Suojelualueen erillinen sijainti-alue
	Kaupunkikeskustelu-alue (hormiluonnos)		Maa- ja metsätalouden aluetuotantoinen alue
	Vuokko-alue		Maa- ja metsätalouden aluetuotantoinen alue
	Vuokko-alue		Maa- ja metsätalouden aluetuotantoinen alue
	Vuokko-alue		Maa- ja metsätalouden aluetuotantoinen alue
	Vuokko-alue		Maa- ja metsätalouden aluetuotantoinen alue

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 194

Talouden seurantaraportti 1.1. - 30.6.2020 KV

D/754/02.02.02.00.01/2020

Asian valmistelija / Lisätietojen antaja Konsernipalvelujohtaja Mika Mäkinen, puh. 050 556 9815
Laskentasuunnittelija Lasse Puhakka, puh. 044 416 3655

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus merkitsee Lahden kaupungin talouden seurantaraportin 1.1.-30.6.2020 tiedokseen.

Samalla kaupunginhallitus tekee valtuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee Lahden kaupungin talouden seurantaraportin 1.1.-30.6.2020 tiedokseen.”

Perusteluosa Konsernipalvelut 20.8.2020:

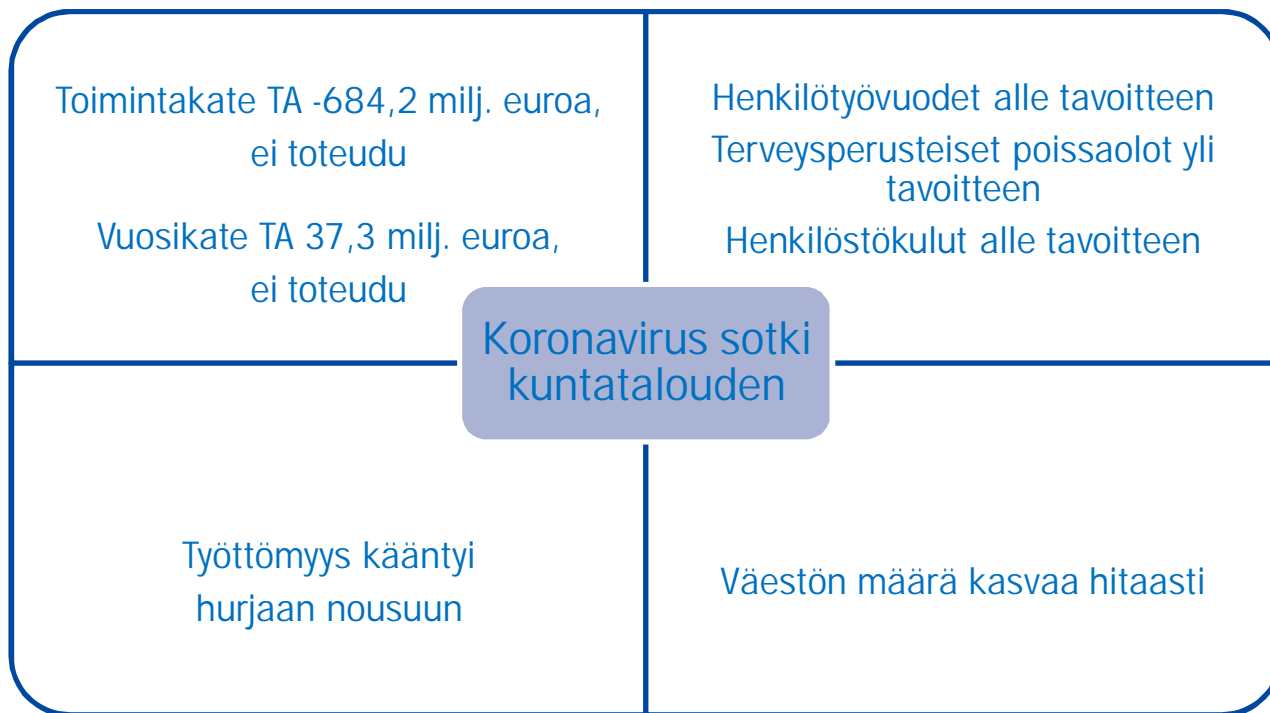
”Konsernipalvelut on valmistellut talouden seurantaraportin tammi-kesäkuulta 2020. Puolivuositain raporttiin liitetään myös Lahti-konsernin välitilinpäätös ja tytäryhteisöjen osavuositarkastukset sekä strategian toteuma. Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen ja lähettää sen edelleen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.”

Muutoksenhaku Kh: muutoksenhakukielto
Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet Kh: kv
Kv: -

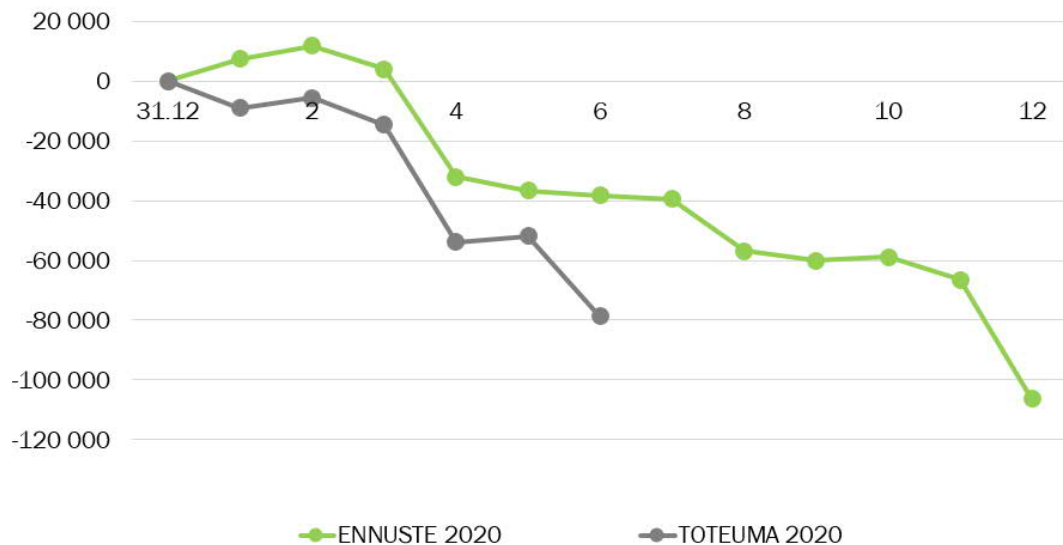
Liitteenä 1. Talouden seurantaraportti
2. Strategian puolivuotisraportti

Talouden seurantaraportti tammi-kesäkuu 2020

Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen kehitys (netto) 2020, 1 000 euroa
(ilman pitkäaik. lainanottoa, kons. talletuksia, vahinkorahastoa,
kuntatodistuksia ja antolainoja)

Huhtikuussa 37 milj. euron lainanlyhennys
Elo-marraskuussa kunnallisveron
ennakonpalautukset

Tuloslaskelmaennuste 2020

Tuloslaskelma (milj. €)

(sisältää liikelaitokset ja sisäiset erät)

Milj. euroa	TA 2020	TA+LTA 2020	Koronan vaikutukset ennusteessa	ENNUSTE 2020
Toimintatulot	155,7	160,3	-8,8	151,5
Toimintamenot	839,3	844,6	3,6	848,2
TOIMINTAKATE	-683,7	-684,2	-12,4	-696,6
Verotulot	496,7	485,3	-17,2	468,1
Valtionosuudet	209,8	221,2	15,4	236,6
Rahoitustulot ja -menot	15,1	15,1	0,0	15,1
Korkotulot	13,1	13,1	0,0	13,1
Muut rahoitustuotot	20,1	20,1	0,0	20,1
Korkomenot	-17,5	-17,5	0,0	-17,5
Muut rahoitusmenot	-0,6	-0,6	0,0	-0,6
VUOSIKATE	37,9	37,3	-14,2	23,1
Poistot käyttöön.	47,5	47,5	0,0	47,5
TILIKAUDEN TULOS	-9,6	-10,1	-14,2	-24,4

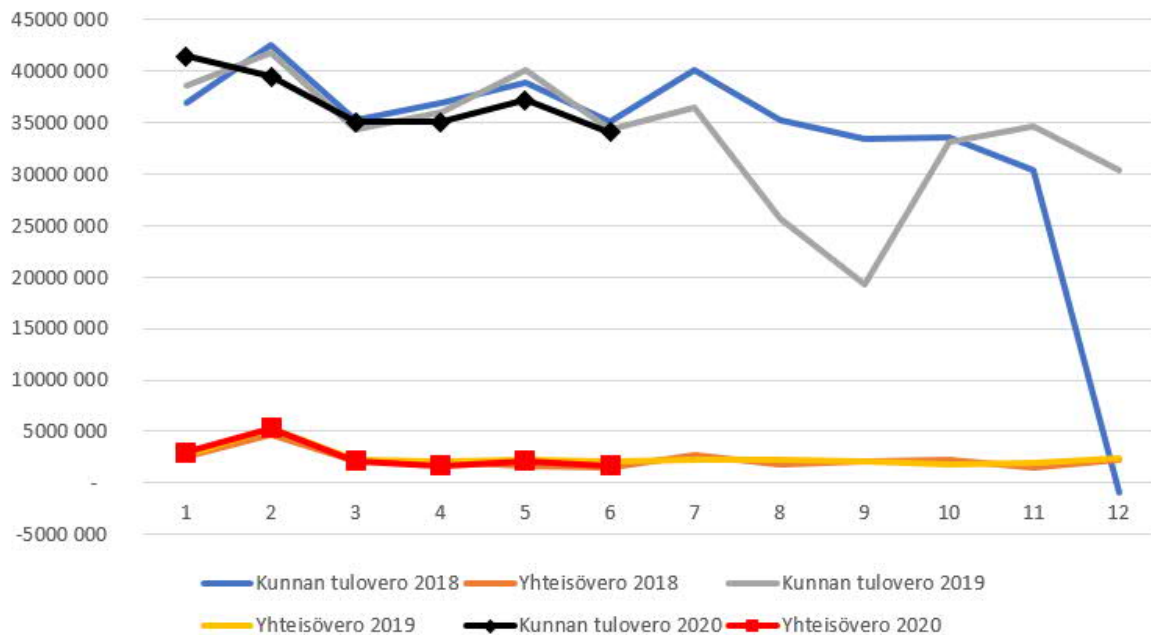

Koko kaupunki**Tuloslaskelma, 1000 €** | 2020, tammi - kesäkuu

	Talousarvio	Toteuma	Tot./TA, %	Kumulat. TA	Tot./kum. TA, %	Toteuma ed.vuosi	Tot./edv. tot., %	TP ed vuosi	TA/TP kasvu %
Toimintatuotot	159 225	73 427	46,1	74 409	98,7	75 735	-3,0	156 624	1,7
Valmistus omaan käyttöön	1 114	3	0,3	7	49,9	76	-95,4	998	11,7
Toimintakulut	-844 558	-406 557	48,1	-411 316	98,8	-388 323	4,7	-809 099	4,4
TOIMINTAKATE	-684 219	-333 126	48,7	-336 900	98,9	-312 512	6,6	-651 477	5,0
VEROTULOT	485 250	239 251	49,3	258 111	92,7	242 165	-1,2	475 356	2,1
VALTIONOSUUDET	221 190	108 072	48,9	104 821	103,1	94 350	14,5	193 871	14,1
Korkotuotot	13 126	6 669	50,8	6 906	96,6	6 323	5,5	12 350	6,3
Muut rahoitustuotot	20 131	11 311	56,2	20 194	56,0	16 322	-30,7	18 933	6,3
Korkokulut	-17 536	-8 281	47,2	-8 737	94,8	-8 530	-2,9	-16 990	3,2
Muut rahoituskulut	-630	-37	5,8	-43	85,4	-35	4,9	-5 601	-88,8
RAHOITUSTUOTOT ja -KULUT	15 092	9 663	64,0	18 320	52,7	14 079	-31,4	8 693	73,6
VUOSIKATE	37 312	23 860	63,9	44 351	53,8	38 082	-37,3	26 443	41,1
Poistot ja arvonalentumiset	-47 451	-20 572	43,4	-22 701	90,6	-20 046	2,6	-47 951	-1,0
TILIKAUDEN TULOS	-10 139	3 288	-32,4	21 650	15,2	18 036	-81,8	-20 566	-50,7

Verorahoitus

Kunnallis- ja yhteisöveron tilitykset 2018 - 2020

Verotulot

Yhteisö- ja kunnallisverotulot eivät toteudu koronaviruksen takia

Koronan vaikutus Lahden kaupunki, talous 2020

- Valtion tukipaketin osuus Lahdelle
 - 11,4 milj. veronmaksulykkäysten kompensatio (Maksetaan takaisin 11,9 milj. 2021)
 - 22,2 milj. kuntatalouden tukipaketti
 - 6,8 milj. yhteisöveron ma. korotus 10 %-yksiköllä
 - 15,4 milj. peruspalvelujen valtionosuuden ma. korotus
 - Tukipaketti sisältää lisäksi 4,4 milj. harkinnanvaraisia valtionosuuksia, jotka huomioidaan päätösten varmistuttua loppuvuonna 2020
- Tukitoimenpiteet ovat määräaikaista ja kohdistuvat vain vuodelle 2020
- Konsernihallinnon, palvelualueiden ja taseyksiköiden vuoden 2020 käyttösuunnitelmat on otettu tarkasteluun koronaepidemian ja sen aiheuttaman poikkeuksellisen tilanteen vaikutusten arviointia varten (Kh 20.4.2020 § 106). Vaikutukset tarkentuvat elokuun aikana.

Koronan vaikutus Lahden kaupunki, talous 2020

- Verotuotot – 17,2 milj.
 - Yhteisövero – 0,2 milj.
(kertymä – 7 milj. ja valtion tukipaketti + 6,8 milj.)
 - Kunnallisvero – 15,5 milj.
 - Kiinteistövero – 1,5 milj.
- Valtionosuudet + 15,4 milj. (tukipaketti)
- Toimintatuotot – 8,8 milj.
 - Koostuen joukkoliikenteen, teatterin ja orkesterin lipputuloista, varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista, liikuntapaikkamaksuista, pysäköintimaksuista sekä muista toimintatuotoista
- Toimintakulut + 3,6 milj.
 - Työmarkkinatuen kuntaosuus + 1,0 milj.
 - Muut menot + 2,6 milj.

Arviot perustuvat raportointihetken koronaepidemian mukaiseen tilanteeseen

- Mahdollinen kassaan maksujen viivästyminen vaikuttaa kaupunkikonsernin maksuvalmiuteen.
- Tytäryhteisöille on myönnetty luottoja käyttöpääomatarpeeseen.
- Konsernihallinnon, palvelualueiden ja taseyksiköiden vuoden 2020 käyttösunnitelmat on otettu tarkasteluun koronaepidemian ja sen aiheuttaman poikkeuksellisen tilanteen vaikutusten arviointia varten (Kh 20.4.2020 § 106).

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

KONSERNIPALVELUT (1 /2)

- Konsernipalvelut on toteuttanut poikkeusoloajan edellyttämät toimenpiteet
 - Henkilöstöpalvelut on ohjeistanut poikkeusolojen toimintatavat.
 - Kaupunki on toteuttanut yt-neuvottelut, jotka käytiin koronatilanteesta aiheutuneen työn tilapäisen vähenemisen vuoksi.
 - Viestintäpalvelut on tehostanut toimintaansa tilanteen edellyttämällä tavalla.
 - Yhteistyössä kaupunkiorganisaation kanssa on toteutettu skenaariotyö, jossa luotiin koronakriisille kolme erilaista skenaariota ja jonka tuloksena tunnistettiin 17 välttämätöntä ratkaisua, jotka Lahden kaupungin tulisi tehdä kaikissa skenaarioissa.
 - Koronaepidemian ja siitä aiheutuneiden rajoitustoimien vaikutukset Lahden kaupungin ja konsernin talouteen on raportoitu Kuntaliitolle.
 - Kokoukset on järjestetty etätapaamisina.
 - Käyttösuunnitelmien 2020 uudelleen tarkastelu on käynnissä.
 - Mobiililiittymien datapaketit on käyty läpi ja päivitetty vastaamaan tarvetta.
 - VPN-yhteyksien yhtäaikaista käyttäjämäärää on nostettu 500:sta 1 000 käyttäjään.
 - Koronaepidemian vaikutusten huomioiminen tytäryhtiöiden toiminnassa on linjattu.
 - Tytäryhtiöiden maksuvalmius koronakriisissä on varmistettu.

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

KONSERNIPALVELUT (2/2)

- Tietoturvatarkastukset (KPMG) on tehty ja tarvittavat jatkotoimenpiteet on tunnistettu. Tietoturvaa on parannettu.
- Tiedonhallintamallin laadinta on aloitettu.
- 2021 talousarvion laadintaohje on hyväksytty 22.6.2020. Talousarviovalmistelu etenee.
- Talouden seurantaraporteissa on siirrytty hyödyntämään johdon raportointijärjestelmää.
- Lahti.fi verkkosivuprojekti etenee aikataulussa.
- Voimassa olevan toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteitä on edistetty.

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

OSALLISUUS- JA HYVINVOINTIPALVELUT (1/2)

- Palvelutorin I-vaihe ja palvelutorilaisuutta koskeva palvelukulttuuri on käynnistynyt 13.1.2020. Pandemiaan liittyen iso osa Palvelutorin toimijoista(mm. TE-palvelut, Kela) siirtyivät etätöihin pois Palvelutorilta. Lahti-Piste ja Alipi jatkoivat asiakaspalvelua rajoitukset ja turvallisuusasiat huomioiden. Kesäkuussa aloitettiin uudelleen tilojen varaustoimintot syksyille. Vuodelle 2020 määritelty Palvelutorin laajennusta koskeva palvelu- ja tilasuunnittelu on käynnistynyt ja etenee systemaattisesti aikataulussa. Nyt käynnissä laaja toimijajymmärryksen syventäminen ja sen kautta tilasuunnittelun rakentaminen.
- Alueellinen integraatiopalvelupiste (Alipi) siirtynyt osaksi Päijät-Hämeen kattavaa kotouttamisen ja maahanmuuttotyön palvelukokonaisuutta Kotouttamoon Palvelutorille 13.1.2020. Saatu valtion erityisavustusta maahanmuuttajien osaamiskeskustoimintaan, joka tukee Työllisyyden kuntakokeilua sekä palvelukokonaisuutta.
- Ollaan mukana työryhmissä suunnittelemassa Työllisyyden kuntakokeilua, jossa maahanmuuttajat yksi kohderyhmä. Aloitettu uuden Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelman vuodesta 2021 eteenpäin laadinta.
- Ehkäisevä työn koordinaattori on aloittanut vuoden alussa uudessa tehtävässä. Ehkäisevän päihdetyöntöön toimintaohjelman laadinta on käynnissä ja ehkäisevän päihdetyön ohjausryhmä on aloittanut toimintansa.
- Senioreiden Digitaito-hanke on toteutettu korona-rajoitukset huomioiden. Yhteisiä kokoontumisia(digikinkereitä) ei ole järjestetty. Etäkinkeritoiminta, digitukiklinikka, puhelin- ja etätuki sekä opetusvideot digitukisivustolla on otettu käyttöön.
- Maakunnalliset hyte-kärjet hyväksyttiin työvaliokunnassa ja otettiin Phhyky:n vuoden 2021 palvelusopimukseen. Hyte-työn organisointimallin suunnittelu jatkui aktiivisesti yhteistyössä hyvinvointiyhtymän kanssa.

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

OSALLISUUS- JA HYVINVOINTIPALVELUT (2/2)

- Homebase – STEA:n kolmivuotinen hankerahoitus v. 2020 – 2022 varmistui ja hankkeen aloitus oli 3/2020.
- Phhyky:n ja muiden toimijoiden kanssa järjestetty teemakohtaisia tapaamisia. Poikkeusolojen aikana palaverit painottuneet pandemiaan liittyviin asioihin esim. ohjeistukset, hankinnat, yhteistyö.
- Organisoitu/suunniteltu ja toteutettu poikkeusolojen toimintaa/palveluja: mm. riskiryhmälle asiointiapu (3-6/2020), yli 80 – vuotiaalle soittopalvelu (4-5/2020) ja tiivistetty edelleen yhteistyötä yhdistysten ja seurakunnan kanssa. Vastuualueelta myös organisoitu kangasmaskien tilaus sekä maakunnallinen kertakäyttömaskien tilaus.
- Käynnistetty hyvinvointisuunnitelman valmistelu kaupungin eri toimialojen yhteistyönä
- Osallistuvan budjetoinnin kokeilun ideointivaihe oli asukkaille 20.4. – 15.5. Kaupunki sai yhteensä 713 hankeideaa. Pysyty aikataulussa. Osbukoutsit (4 hlöä) saatu mukaan eri palvelualueilta. Toteutus ja kustannusarviointivaihe toteutettu 20.5 – 18.6 yksiköissä. Yhteiskehittämisvaiheeseen elokuussa siirtynyt 14 hankeideaa ja äänestykseen 59 ideaa.
- Osallisuustyöntekijöiden yhteistyötä ja verkostoitumista vahvistettu edelleen(verkkotyöpajat, yhteistyö osallisuusasioissa poikkihallinnollisesti sekä osallisuuden yhteiskoordinoitua erilaisissa hankkeissa).
- Osallisuusmallin kehittämisen projekti saatu loppuun Hellon Oy:n kanssa kesäkuussa. Projektin aikatauluun vaikuttanut pandemia. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli viedään käsittelyyn valtuustoseminaariin elokuussa.
- Aluejohtokunnan vaikutustenarvioinnin toteutti Tampereen yliopiston opiskelija progradu-työnä. Raportti toimitettu jaostolle ja aluejohtokunnalle.

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

ELINVOIMA- JA KILPAILUKYKYPALVELUT

- Yritysten Lahti
 - Vuoden 2020 yrityspalvelusetelien jako jo keväällä ja 50 000 euron lisämääräraha korona-kriisin vuoksi yrityspalveluseteleihin (ETJ 23.3.)
- COVID-19 –pandemian vuoksi lanseeratun yksinyrittäjätuen hakujärjestelmän luominen ja tukipäätösprosessin käynnistäminen Lahdessa huhtikuussa 2020
 - 30.6. mennessä saapunut 952 hakemusta. Tuki on myönnetty ja maksettu 772:lle yritykselle, yhteensä 1 544 000 euroa
- Toteutettu Lahden kaupungin johdolla laajassa yhteistyössä sidosryhmien kanssa Lahden alueen skenaariotyö koronapandemian vaikutuksesta alueen tulevaisuuteen
- Hallitusohjelman mukaisten yliopistokaupunkien ekosysteemisopimuksen valmistelu. Neuvottelut sopimuksesta TEM:n kanssa alkoivat kesällä 2020 ja jatkuvat syksyllä. Tavoitteena sopimus 11/2020 mennessä.
- Vilkas tapahtumakevät ja -kesä 2020 vaihtui maaliskuun lopussa tapahtumien peruutuksiin tai siirtoihin syksyyn/ensi vuoteen.
 - Joitain tapahtumia pystyttiin järjestämään kesällä (esim. Yleisurheilun Motonet GP), mutta syksyn osalta tilanne näyttää vähintäänkin epävarmalta.

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

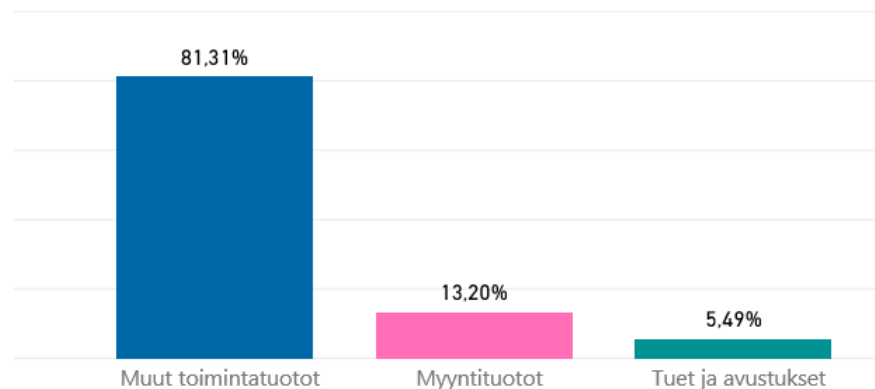
EKP/TUKITYÖLLISTÄMINEN

- Yrityspisteen kehittäminen etenee osana kuntakokeiluvalmistelua yhdessä Ohjaamon, Vauhdittamon, Ladec Oy:n ja TE-toimiston kesken. Samalla panostetaan työhönvalmennukseen ja pajatoiminnan kehittämiseen.
- Koronaepidemian aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi kaupunki ei tarjonnut koululaisille ja opiskelijoille kesäharjoittelupaikkoja. Sen sijaan kesätyöseteleiden käyttöä laajennettiin edelleen ja seteleitä jaettiin yhteensä 1 183 kpl. Lisäksi kaupunki tuki tänä kesänä ensimmäistä kertaa kesäyrittäjiä ns. kesäyrittäjyyspilotin kautta. Kesäyrityksen kaupungin tuella perusti 28 lahtelaista.
- Työllistettyjä on ollut yhteensä 235 hlöä ajalla 1-6/2020 (omat työllistetyt 150 + Lahti-lisällä tuetut työllistetyt 85). Koronan ja siitä aiheutuneiden rajoitustoimien vuoksi useiden henkilöiden työllistämisiä on siirretty keväältä myöhempään ajankohtaan.
- Vauhdittamo ESR –hanke päättyy 31.7.2020. Ajalla 1-5/2020 käyttökertoja 835, joista yksilökäyttöjä 551 ja tapahtuma- ja ryhmäkäyttöjä 284. Koko hankkeen aikana yksilökäyntejä 3 268, tapahtumakävijöitä 2 281 ja ryhmävierailijoita 1 119.
- Ohjaamalla tammi-kesäkuussa lähi- ja etäpalveluiden käyttökertoja 3 206, joista yksilökäyttöjä 2 461. Maaliskuun puolivälistä alkaen valtaosa valmennuksista on tehty etävalmennuksena.

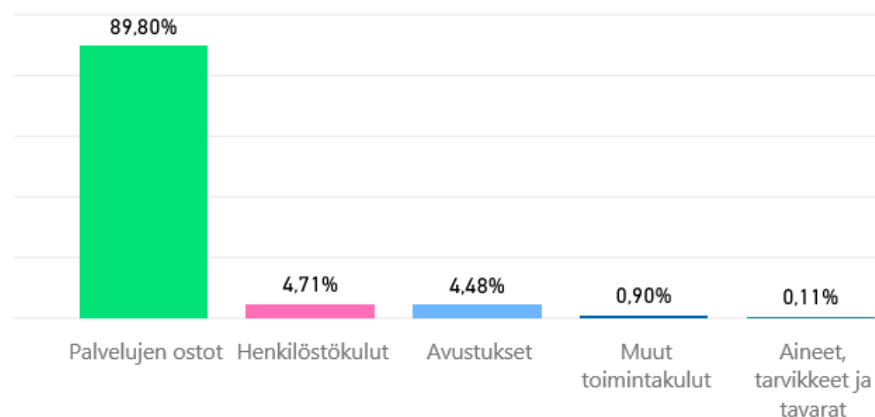
1000 € | 2020, tammi - kesäkuu

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%
TOIMINTATUOTOT	17 261	8 862	51,3
Myyntituotot	103	1 170	1 131,4
Tuet ja avustukset	6 599	487	7,4
Muut toimintatuotot	10 559	7 205	68,2
TOIMINTAKULUT	-481 135	-233 691	48,6
Henkilöstökulut	-25 451	-11 009	43,3
Palvelujen ostot	-422 683	-209 850	49,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-357	-246	68,8
Avustukset	-25 459	-10 481	41,2
Muut toimintakulut	-7 185	-2 106	29,3
TOIMINTAKATE	-463 873	-224 829	48,5

Toimintatuottojen jakauma

Toimintakulujen jakauma

Määrärahavertailu, sitovat tasot, 1000 € | 2020, tammi - kesäkuu

	Voimassa oleva talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	Toteuma edv.	Edv %
Konsernihallinto							
Tulot	17 261	8 862	51,3	0,5	18 569	8 818	47,5
Menot	-481 135	-233 691	48,6	7,3	-461 123	-217 863	47,2
Netto	-463 873	-224 829	48,5	7,6	-442 554	-209 045	47,2
Konsernipalvelut							
Tulot	6 118	2 693	44,0	-6,2	6 213	2 872	46,2
Menot	-47 461	-22 042	46,4	4,2	-42 962	-21 152	49,2
Netto	-41 342	-19 349	46,8	5,9	-36 750	-18 279	49,7
Tarkastustoimi							
Menot	-406	-147	36,3	13,8	-313	-129	41,4
Netto	-406	-147	36,3	13,8	-313	-129	41,4
Elinvoima ja kilpailukykypalvelut							
Tulot	5 280	58	1,1	-95,6	372	1 320	355,2
Menot	-14 405	-3 520	24,4	-5,9	-7 687	-3 742	48,7
Netto	-9 126	-3 462	37,9	43,0	-7 316	-2 421	33,1
Tukityöllistäminen							
Tulot	1 148	198	17,3	-69,2	1 403	644	45,9
Menot	-20 535	-8 670	42,2	-4,9	-20 622	-9 114	44,2
Netto	-19 386	-8 472	43,7	0,0	-19 219	-8 471	44,1
Myyntivoitot ja -tappiot							
Tulot	3 120	4 713	151,1	99,2	7 415	2 365	31,9
Menot		-281		13 794 216,7	-34	0	0,0
Netto	3 120	4 431	142,0	87,3	7 380	2 365	32,1
Osallisuus ja hyvinvointipalvelut							
Tulot	1 596	1 200	75,2	-25,7	3 167	1 616	51,0
Menot	-3 728	-1 578	42,3	-6,8	-2 218	-1 694	76,4
Netto	-2 133	-378	17,7	385,6	949	-78	-8,2
Ostot hyvinvointikuntayhtymältä							
Menot	-394 600	-197 451	50,0	8,5	-387 286	-182 032	47,0
Netto	-394 600	-197 451	50,0	8,5	-387 286	-182 032	47,0

Tilakeskus

Taseyksiköt, määrärahavertailu sitovat tasot, 1000 € | 2020, tammi - kesäkuu

	Voimassa oleva talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	Toteuma edv.	Edv %
Tilakeskus							
Liikevaihto	67 719	33 799	49,9	2,2	66 420	33 074	49,8
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ.	509	4 800	943,6	7,6	2 002	4 460	222,8

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

SEUDULLINEN KEHITTÄMINEN

Esi- ja perusopetuksen maakunnallinen arviointikysely toteutettiin tammi-helmikuun vaihteessa. Varhaiskasvatuksen psykososiaalisten oppimisympäristöjen kehittämistoiminta jatkuu kesään 2021. Tutoropettajatoiminnan vakiinnuttamista Päijät-Hämeen alueen kuntiin jatketaan koordinoitusti OPH:n rahoituksella kesään 2021 saakka. Myös #paraskouluhanketta (Meidän koulu on #paraskoulu!) on toteutettu osana kansallista peruskoulujen kehittämistyötä, hanke päättyy lokakuussa 2020. Vuosiluokkien 1-2 A1-kielen opetussuunnitelman toteuttamisen tueksi on järjestetty seudullista täydennyskoulutusta 1-2 luokkien opettajille. Kuntien kielitutoreiden vertaiskoulutusohjelma on käynnistetty samoin kuin opetustoimen ja varhaiskasvatuksen johdon täydennyskoulutus "Resilienssiä työyhteisöihin". Seudullinen sivistysjohtajien verkosto on kokoontunut säännöllisesti kuukausittain ja eri sivistyspalvelujen sektoreiden esimies- ja asiantuntijaverkostot ovat jatkaneet työtään. Koronaviruksen rajoituksista johtuvia toimenpiteitä ja tietoja on jaettu sivistysjohtajien Whatsapp ryhmässä.

VARHAISKASVATUS

- Vanhempien valinnat ovat laajentaneet yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta, joka aiheuttaa kustannuspainetta palvelusetelimäärärahoihin.
- Kesällä käytöstä poistuu Kerinkallion päiväkotitoiminta, joka vähentää osaltaan päiväkotipaikkoja. Syksyllä otetaan käyttöön Lähteen ja Humpulan päiväkotien uudisrakennukset ja alle kouluikäisten kerhotoiminta siirtyy varhaiskasvatuspalvelujen yhteyteen.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

PERUSOPETUS

- Kevätlukukauden poikkeustilanne 18.3. alkaen muutti perusopetuksen järjestämistä valtioneuvoston päätösten mukaisesti. Osa opetuksesta järjestettiin lähiopetuksena (osallistujat yhteensä noin 200 oppilasta) ja suurin osa etäopetuksena. Perusopetuksessa palattiin lähiopetukseen 14.5. Perusopetuksen opetussuunnitelma, opetuksen määrä ja tavoitteet eivät muuttuneet poikkeustilanteen johdosta. Ensisijaisesti toiminta-ajatuksena oli, että oppilaiden oppiminen, hyvinvointi ja turvallisuus pystytään turvaamaan jokaiselle oppilaalle mahdollisimman hyvin erilaisia etätyöskentelyn ja digitalisaation mahdollisuuksia ja henkilöstön monipuolista osaamista hyödyntäen. Samaan aikaan on jatkettu talousarvion ja strategian kärkitoimenpiteiden edistämistä ja tulevan toimintakauden 2020 – 2021 suunnittelua ja valmistelua. Kevään aikana valmistuneiden Päijät-Hämeen esi- ja perusopetuksen seudullisen arvioinnin sekä kaupunkitasoisen työhyvinvointitutkimuksen tulosten perusteella perusopetuksen toiminta on kokonaisuutena edistynyt tavoitteiden mukaisesti ja asiakastulokset ovat hyviä. Perusopetuksen järjestäminen toteutuu talousarviopäätöksen mukaisesti. Etäopetusjakson aikana järjestetty oppilasruokailu valmiiksi pakattuina lounaspaketteina aiheutti 800 000 euron lisäkustannukset.

NUORISOPALVELUT

- Nuorisopalveluiden osallistuja- asiakasmäärä 93 166. Nuorten työllisyyspalveluiden asiakkaana on ollut 339 nuorta sekä suunnitelmallisesti tuettavia nuoria etsivässä nuorisotyössä ja nuorten tukipalvelut Dominossa yhteensä 399. Ohjaamon asiakaskäynnit 3 194, joista yksilökäyntejä 2 459.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

LUKIOKOULUTUS

- Lukiokoulutuksessa rakennetaan uutta opetussuunnitelmaa, joka otetaan käyttöön 1.8.2021. Opetussuunnitelma valmistuu v. 2020 aikana. Opetussuunnitelmatyöhön on saatu Opetushallitukselta avustusta 257 000 euroa. Lukio-opetus siirrettiin etäopetukseen 16.3.2020 alkaen. Etäopetuksen kustannusvaikutukset: Opiskeluruokailua ei järjestetty, säästö n. 170 000 euroa. Opettajien etäopetusohjelmat, kulut n. 7 000 euroa.

KIRJASTO- JA TIETOPALVELUT

- Kirjastot ovat edistäneet kaupunkilaisten hyvinvointia, osaamista ja osallisuutta sisältö-, mediakasvatus- ja tapahtumatarjonnalla sekä saavutettavalla kirjastoverkolla ja monipuolisilla aukioloajoilla. Maaliskuussa kirjastojen sulkeuduttua 17.3. alkaen koronan vuoksi palvelut siirtyivät verkkoon niin asiakkaiden kuin kouluyhteistyön osalta ja uusia palvelukonsepteja kehitettiin. Asiakaspalvelu jatkui normaalisti chatissa ja puhelimitse. Kirjastotilojen avauduttua 1.6. osa toiminnasta jatkui poikkeuskonseptein ja osittain palattiin normaaliin asiakaspalveluun. Omatoimikirjastoverkko laajeni 1.7. alkaen, kun uusia omatoimikirjastoja otettiin käyttöön.
- Tammi-kesäkuussa Lahden kirjastoihin tehtiin 312 310 asiakaskäyntiä, 711 532 lainausta ja 488 372 verkkokäyntiä.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

KAUPUNGINMUSEO

- Museot ja Museokioski olivat auki koronaviruspandemian aiheuttamaan sulkuun asti 17.3. Viranomaistyöhön sulku ei vaikuttanut, vaan se jatkui katkeamattomana. Pandemian aikana museon näyttelyitä ja esityksiä siirrettiin verkkoon ja keskityttiin kokoelmatyöhön ja näyttelyiden suunnitteluun. Museo ryhtyi tallentamaan korona-ajan näkymiä kaupungissa ja keräämään ihmisten kokemuksia poikkeusajasta nopealla aikataululla käynnistetyllä tutkimushankkeella.
- Alkuvuonna on perustyön ohella valmistauduttu 1) kokoelmaohjelman siirtoon, 2) LADin aukeamiseen ja 3) Historiallisen museon aukeamiseen ja sen perusnäyttelyn uudistamiseen
- Museon verkkosivujen uudistustyö käynnistyi keväällä sisällön suunnittelulla ja teknisen toteuttajan kilpailuttamisella.
- Museot avautuivat 2.6. turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen, muiden muassa ryhmävierailuja ja opastuksia ei järjestetä toistaiseksi
- Ajalla 1.1. – 30.6.2020 museoissa on ollut yhteensä 13 620 kävijää. Museon internet-sivuilla on ollut 49 600 kävijää. Viranomaistyössä on kirjoitettu 114 lausuntoa.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

WELLAMO-OPISTO

- Poikkeustilan 13.3. jälkeen opiston seudullinen opetustoiminta jatkui etäopetuksena taiteen perusopetuksen (yleinen ja laaja oppimäärä) ryhmä- ja yksilöopetuksessa sekä osassa vapaan sivistystyön/kansalaisopiston kursseja eli n. 50 % keskeytyneistä opetustunneista toteutui. Asiakaspalvelu jatkui normaalisti puhelimitse, sähköpostitse ja palautepalvelun kautta. Touko- ja kesäkuussa toteutui neljä Maisemamaalaus-kurssia ulkona turvavälejä ja suojausohjeita noudattaen.
- Keskeytynyttä opetusta korvattiin myös kevään uusilla verkkokursseilla (mm. liikunta, kuvataide, tanssi) ja syyskaudella yhden opetusviikon lisäyksellä sekä maksuttomilla extra-kursseilla. Etäopetukseen ja –työhön siirtyminen vahvisti henkilöstön digiosaamista, jota tuettiin myös useilla koulutuksilla ja Digivoimaa –hankkeen digiohjauksella. Etäopetukseen osallistuneille opiskelijoille ja opettajille tehdyllä asiakaskyselyllä selvitimme toukokuussa etäopetuksen kehittämiskohteita.
- Osallistuimme Paavola-kampuksen työryhmiin ja alkavaan toimintakulttuuri-hankkeeseen. Valmistelimme etätyönä opetusohjelman lukuvuodelle 2020-2021. Kehitimme yhteistyössä Osaava2-hankkeessa henkilöstökoulutuksia ja valmistelimme OPH:n Vastuullisesti Wellamossa –hanketta eteenpäin.
- Wellamo-opiston verkkosivujen työstäminen erillissivustona Lahti.fi -verkkosivujen kanssa edistyi aikataulun mukaan ja valmistuu lokakuun loppuun mennessä.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

KAUPUNGINORKESTERI

- AVI:n viranomais määräyksen velvoittamana kaupunginorkesterin yleisökonsernit jouduttiin perumaan 13.3. alkaen. Tätä ennen orkesteri alkuperäisen suunnitelman mukaisesti niin sinfoniakonsertein, viihdekonsertein ja kamarimusiikkikonsertein sekä levyttänyt BIS-levymerkille. Kevätkauden avanneessa, loppuunmyydyssä sinfoniakonsertissa 16.1. esitetty Simo Santapukin sinfoninen runo "Ukkonen" sai laajaa huomiota tiedotusvälineissä. Yli 2 000 kakkosluokkalaista kuuli Sinfonia Lahden ja Lastenmusiikki-orkesteri Ammuu!-n konsertin Sibeliustalossa. Lahden lisäksi orkesteri esiintyi Hämeenlinnassa ja Porvoossa.
- Koronapandemian aikana orkesteri tuotti aktiivisesti korvaavaa palvelutarjontaa verkossa välitettäväksi, ja nämä verkkosisällöt saavuttivat kesäkuun loppuun mennessä noin puoli miljoonaa katselukertaa. Suurimman yksittäisen katsojamäärän orkesterin kevään verkkotuotannoista saavutti äänitys Sibeliuksen Finlandiasta, joka sai suuren huomion sekä koti- että ulkomaisessa lehdistössä (mm. The Guardian) ja sosiaalisessa mediassa. Loppukevästä orkesteri myös esiintyi pienryhmissä palvelutalojen pihossa.

KAUPUNGINTEATTERI

Alkuvuoden lipunmyynti näytti lupaavalta ja sen perusteella teatteri olisi päässyt hyvin tavoitteisiinsa. Esitystoiminta keskeytettiin viranomais määräyksellä 13.3. alkaen. Teatteri sai OKM:ltä avustusta 450 000 euroa, mikä kattaa koronaviruksesta aiheutuneet nettotappiot kevään osalta. Näyttelijät olivat paikallisen sopimuksen mukaisesti vuosilomilla touko-kesäkuussa. Samoin harjoituksissa ja esityksissä mukana oleva muu henkilöstö. Harjoitukset jatkuivat heinäkuussa. Henkilöstö on pystynyt työskentelemään koko epidemian ajan ja pitämään vuosilomia annettujen ohjeiden mukaisesti. Valmistautuminen syksyn ensi-iltoihin on käynnissä päivitettyjen aikataulujen mukaisesti. Syksy alkaa turvavälirajoituksilla, mutta niiden pitäisi poistua 1.10. alkaen. Vuosi tasolla katsojamäärätavoite jää saavuttamatta. Myös liikevaihdon arvioidaan jäävän merkittävästi alle tavoitteen kevään kompensatiosta huolimatta.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

LIIKUNTAPALVELUT

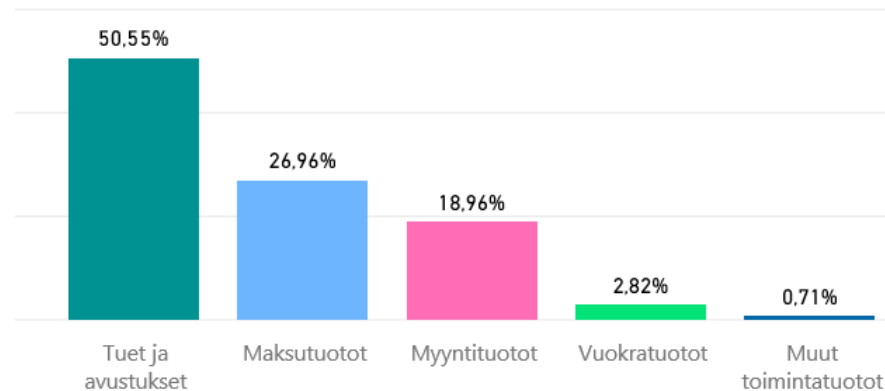
- Sisäliikuntatilat sulkeutuivat valtakunnallisten linjausten mukaisesti maaliskuun puolivälissä, ulkoliikuntapaikat pysyivät pääsääntöisesti avoinna, seura- ja muu organisoitu (oma ryhmäliikunta mukaan lukien) toiminta myös niissä keskeytyi käyttäjien päätöksillä ja ne olivat kaupunkilaisten käytettävissä voimassa ollein rajoituksin.
- Seurojen vuosiaavustusmenettelyä täydennettiin poikkeustilan vaikutusten kartoituksella ja sen perusteella myönnettiin normaali tason ylittäviä lisäävustuksia seuratoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Myös välillistä tukea annettiin vuokrahelpotusten muodossa keskitetyn kaupunkitasoisen päätöksen osana.
- Henkilöstö siirtyi erityisesti sisäliikuntatiloista osin poikkeusajan mahdollistamiin inventaario- ja kunnostustehtäviin mm. Urheilukeskukseen sekä yksikön varastoille ja viestintään mm. nettisivu-uudistuksen työstämiseen. Poikkeavat loma-ajat otettiin käyttöön YT-menettelyyn liittyen.
- Taloudelliset vaikutukset poikkeusajasta näkyivät lähinnä n. 350 000 euron tulokertymän pudotuksena vuoro- ja käyntimaksujen keskeytyksen vuoksi. Meno säästöjä syntyi myös mm. energia- ja vesikustannusten säästöistä.
- Organisoitu liikuntatoiminta ja vuoro varaukset liikuntapaikoilla käynnistyivät rajoituksin uudelleen 1.6., jolloin myös mm. maauimala ja Suurhalli avattiin. Uimahallien kesäsulku suunniteltiin poikkeuksellisesti kaikkien hallien osalta siten, että niiden yhteiseksi avauspäivämääräksi päätettiin keväällä 3.8.
- Urheilukeskuksen ja Stadionin alkuvuoden ja alkukesän kaikkien aikojen vilkkaimmat tapahtumavaraukset peruuntuivat, viimeisin iso häiriöttä järjestetty tapahtuma oli Salpausselän kisat.
- Ulkoliikuntapaikkojen käyttö oli alkuvuoden ajan erittäin vilkasta myös poikkeusaikana ja käytännössä luonnonlumettomasta talvesta huolimatta esimerkiksi hiihto-olosuhteita ylläpidettiin n. viiden kuukauden ajan Urheilukeskuksen alueella.

Sivistyksen palvelualue - Ilman taseyksiköitä

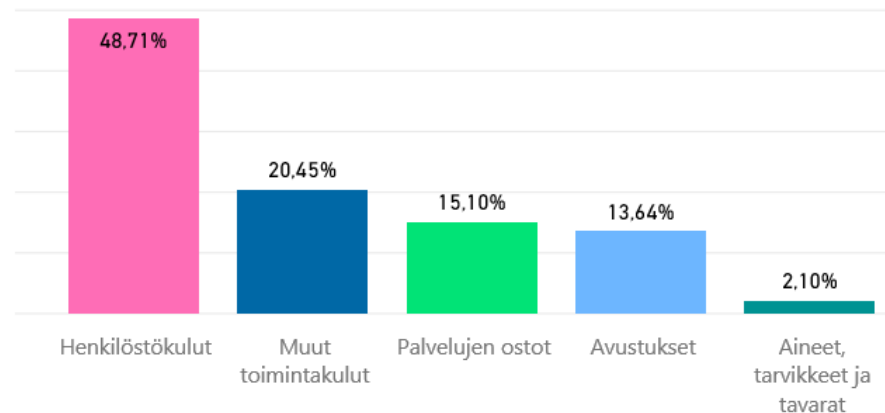
1000 € | 2020, tammi - kesäkuu

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%
TOIMINTATUOTOT	15 034	8 721	58,0
Myyntituotot	4 677	1 654	35,4
Maksutuotot	7 062	2 351	33,3
Tuet ja avustukset	2 133	4 408	206,7
Vuokratuotot	695	246	35,4
Muut toimintatuotot	467	62	13,2
TOIMINTAKULUT	-253 754	-127 457	50,2
Henkilöstökulut	-119 525	-62 082	51,9
Palvelujen ostot	-43 256	-19 246	44,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 564	-2 681	40,8
Avustukset	-30 451	-17 384	57,1
Muut toimintakulut	-53 958	-26 064	48,3
TOIMINTAKATE	-238 720	-118 736	49,7

Toimintatuottojen jakauma

Toimintakulujen jakauma

Määrärahavertailu, sitovat tasot, 1000 € | 2020, tammi - kesäkuu

	Voimassa oleva talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	Toteuma edv.	Edv %
Sivistyksen palvelualue							
Tulot	15 034	8 721	58,0	-18,4	16 337	10 687	65,4
Menot	-253 754	-127 457	50,2	2,6	-245 167	-124 261	50,7
Netto	-238 720	-118 736	49,7	4,5	-228 830	-113 574	49,6
Palvelualueen yhteiskustannukset							
Tulot	1 090	3 555	326,0	-9,0	2 498	3 907	156,4
Menot	-2 198	-1 394	63,4	-22,0	-3 337	-1 787	53,5
Netto	-1 107	2 161	-195,2	1,9	-839	2 121	-252,7
Lasten ja nuorten kasvu							
Tulot	9 727	3 719	38,2	-21,3	9 219	4 726	51,3
Menot	-186 420	-95 959	51,5	3,6	-182 218	-92 619	50,8
Netto	-176 694	-92 240	52,2	4,9	-172 999	-87 893	50,8
Osaaminen ja tieto							
Tulot	755	269	35,6	-29,0	602	379	63,0
Menot	-23 274	-11 083	47,6	2,5	-21 638	-10 812	50,0
Netto	-22 519	-10 814	48,0	3,7	-21 037	-10 432	49,6
Wellamo-opisto							
Tulot	1 443	407	28,2	-17,5	1 480	493	33,3
Menot	-4 220	-2 019	47,9	-2,0	-4 072	-2 061	50,6
Netto	-2 776	-1 612	58,1	2,9	-2 593	-1 567	60,5
Liikunta ja kulttuuri							
Tulot	1 802	681	37,8	-34,5	2 138	1 040	48,7
Menot	-30 964	-14 581	47,1	-0,3	-28 982	-14 632	50,5
Netto	-29 161	-13 899	47,7	2,3	-26 844	-13 591	50,6
Kaupunginmuseo							
Tulot	203	91	44,7	-35,9	401	141	35,2
Menot	-6 048	-2 241	37,1	3,8	-4 265	-2 159	50,6
Netto	-5 845	-2 150	36,8	6,6	-3 864	-2 018	52,2
Kansainväliset urheilutapahtumat							
Tulot	13						
Menot	-630	-181	28,7	-6,0	-654	-192	29,4
Netto	-617	-181	29,3	-6,0	-654	-192	29,4

Kaupunginorkesteri ja kaupunginteatteri

Taseyksiköt, määrärahavertailu sitovat tasot, 1000 € | 2020, tammi - kesäkuu

	Voimassa oleva talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	Toteuma edv.	Edv %
Kaupunginorkesteri							
Liikevaihto	969	197	20,3	-44,4	768	354	46,1
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ.	0	-69		-59,2	-217	-168	77,5
Kaupunginteatteri							
Liikevaihto	1 952	560	28,7	-38,3	2 058	908	44,1
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ.	0	65		-137,7	153	-173	-113,1

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

KUNNALLISTEKNIikka

- Koronapandemian vaikutukset kunnallistekniikan toimintaa (pl. joukkoliikenne) on ollut vähäistä
 - Siirtyminen etätöihin sujui erittäin hyvin
- Työohjelman mukaisten rakentamiskohteiden toteuttaminen on edennyt pääosin hyvin.
 - Yhden rakennuttajan irtisanoutuminen ja markkinatilanne ovat vaatineet muutaman kohteen siirtoa tuleville vuosille
 - Siirtymisiä on paikattu mahdollisuuksien mukaan ensi vuoden työohjelmassa olleilla kohteilla
 - Työohjelman muutos hyväksyttiin TYLA:ssa 17.6.
- Keskustan uuden hoidonjohtourakan (2020-2025) valmistelu etenee Destian kanssa. Urakan käynnistyminen 1.10.2020.
- Tekninen ja ympäristölautakunta on hyväksynyt kahdeksan katusuunnitelmakokonaisuutta ja useita vihersuunnitelmia.
- Hennalan alueen kunnallistekniikan toteuttamista valmistellaan uudella STk-mallilla.
- Lahden suurin tiehanke Lahden eteläinen kehätie edistyy aikataulussaan koronapandemiasta huolimatta.

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

JOUKKOLIIKENNE

- Vuonna 2019 käynnistyneet kilpailutukset kohteiden 7 ja 9 osalta keskeytettiin vuoden alussa muuttuneen kuntien kustannusjaon johdosta ja uusien kilpailutusten valmistelu käynnistettiin.
- Kohteiden 1 ja 3 (2021 kesällä alkava liikenne) kilpailutus on käynnistetty. Kilpailutuksessa vaaditaan sähköbussseja runkolinjalle 1.
- Varhaiskasvatus- ja perusopetusryhmät ovat ottaneet maksuttomat ryhmämatkat hyvin vastaan. Matkoja tehtiin alkuvuoden aikana yhteensä 2 600 kappaletta.
- Koronapandemian johdosta matkustajamäärät vähentyneet pahimmillaan 78%. Liikennöitsijöiden kanssa päästiin sopimukseen, että liikennettä vähennetään 6.4. alkaen. Vähennyksestä liikenteestä maksettiin kuitenkin 25%. Liikennettä palautettiin osittain koulujen alkaessa 14.5. Kesäaikatauluihin siirryttiin normaalisti 1.6. alkaen. Kesäkuussa matkustajamäärät ovat olleet 40-50% edellisvuoden vastaavaa aikaa pienemmät.

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

MAANKÄYTTÖ- JA ALUEHANKKEET

- Koronan vaikutukset ovat olleet maltillisia. Etätyöjärjestelyt ovat vakiintuneet ja toimivat hyvin.
- Tammi-kesäkuussa teknisen ja ympäristölautakunnan käsittelyssä on ollut yhteensä 11 asemakaavakohdetta.
- Tammi-kesäkuussa omakotitontteja luovutettiin (tammi-maalis 86 kpl ja teollisuustontteja 18 kpl.)
- Ranta-Kartanon Hotelli- ja vesiliikuntakeskushanke etenee. Korona aiheuttanut aikatauluviiveen. Kyösti Kallion kadun varressa ensimmäinen kohde on rakenteilla ja toiselle korttelille on myönnetty poikkeamispäätös.
- Rakokivi ja Mukkula hyväksyttiin YM:n lähiohjelmaan kesäkuussa 2020
- Lahden suunta-työ etenee aikataulussaan.

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖVALVONTA (1/3)

- Jätehuoltomääräykset ja jätetaksa on lähetetty lausunnoille ja kuultavaksi.
- Jätehuollossa on tehty jätteenkuljetuksen koronavarautumissuunnitelma ja oltu aktiivisessa yhteistyössä alueen kuljetusyritysten, viranomaisten, kuntien, kuntaliiton, KIVO:n ja PHJ:n kanssa.
- Jätehuolto määräysten poikkeamispäätöksiä ja jätemaksumuistutuksia koskevia päätöksiä on tehty 62 kpl.
- Jätehuollon palvelutason valmistelu on aloitettu.
- Tammi-kesäkuussa rakennusvalvonnassa on myönnetty pääosin rakennus- ja toimenpidelupia 523 kpl (vuonna 2019: 516). Luvat ovat sisältäneet 201 uutta rakennusta (2019: 161), joissa on ollut yhteensä 644 asuntoa (2019: 353). Vastaavasti uusia asuntoja on valmistunut 131 kpl (2019: 382).
- Lahden kaupungin ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma vuosille 2020-2024 on valmistunut
- Neljä ympäristölupaa tai yhtenäislupaa tai ympäristöluvan muutosta on myönnetty: Fazer Finland Oy, Suomen Teollisuuden Energiapalvelut - STEP Oy, Skanska Infra Oy rengasleikkeiden ja kokonaisten renkaiden käyttöön ja Hietalan yhtenäislupa. Yksi maa-aineslupa Metsä-Mäkelä on myönnetty.
- Rakennus- ja ympäristölupalautakunnassa on tuomittu yksi uhkasakko järjestettyyn jätehuoltoon liittymisestä kehottamisen tehostamiseksi ja annettu yksi määräys purun polton lopettamiseksi.

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖVALVONTA (2/3)

- PHJ:n kierrätyspuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta ja vaihemaakuntaluonnoksesta on annettu lausunto.
- Etelä-Suomen aluehallintovirastolle on annettu lausunnot Kujalan kompostointi- ja biokaasulaitoksen ympäristöluvan tarkistaminen ja Stena Recycling Oy:n ympäristöluvan muutoksesta koskien vaarallisten jätteiden kertavarastointimäärää.
- Uusien ympäristö lupaa tarvitsevien laitosten sijoittumispaikoista Lahteen on neuvoteltu useiden yrittäjien kanssa.
- Ulkoilman polyaromaattisten hiilivetyjen mittaus on aloitettu.
- Vuoden 2019 ilmanlaadun mittausraportti on valmistunut.
- Pohja- ja pintavesien laatua on seurattu valvontaohjelman mukaisesti. Aloitettu vedenlaadun automaattisten seurantalaitteiden uusiminen.
- Osallistuttu Salpausselkä Unesco Global Geopark -hakemuksen laadintaan ja geopark-kokonaisuuden kehittämiseen. Haettu rahoitusta ELY-keskukselta Kymijärven alusveden käsittelyn laajentamiseen. Kunnostettu ja uudistettu hoitokalastuskalustoa vuosittaisissa pyydystalkoissa.
- Kunnostettu luonnonsuojelun alueiden reittejä ja taukopaikkoja. Toteutettu useiden ympäristöhankkeiden toimenpiteitä.

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

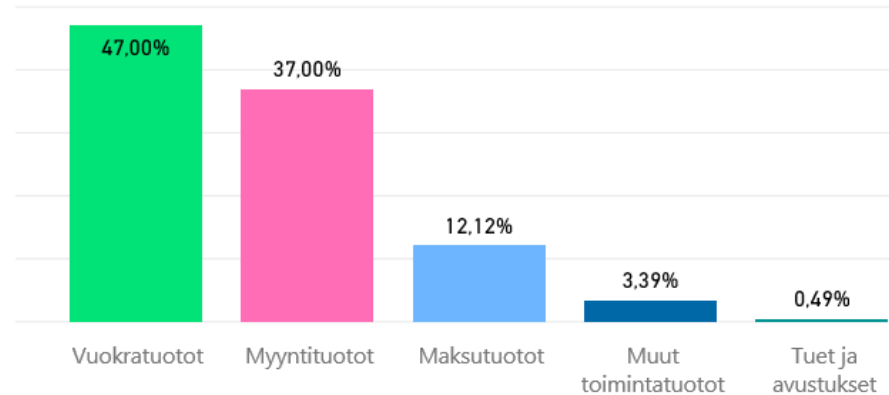
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖVALVONTA (3/3)

- Osallistuttu ELY-keskuksen yhteistyöryhmiin vesienhoitosuunnitelmien ja –toimenpideohjelmien päivittämiseksi.
- Kumiankosken kunnostushankkeen vesilupahakemus laitettiin vireille aluehallintovirastoon.
- Go Green Routes –hankkeesta saadaan rahoitusta Kinterön terveismetsän rakentamiseen. Terveismetsän hyödyt liittyvät erityisesti ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon sekä palauttavaan ja kuntouttavaan vaikutukseen. Luonnossa liikkuminen edistää tutkitusti terveyttä ja hyvinvointia.
- Vuoden 2020 yhdeksi tavoitteeksi on asetettu Lahden luonnonsuojeluohjelma, jonka avulla kaupunki voi turvata luonnon monimuotoisuuden säilymistä myös tuleville sukupolville.
- Ympäristöterveyden valvontasuunnitelma ja taksa on päivitetty vuodelle 2020. Tammi-kesäkuun aikana ympäristöterveys on suorittanut 135 valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia, 86 kpl muita tarkastuksia, 69 näytteenottoja, ja 110 ilmoitus/lupakäistelyä.
- Vh-päätöksenä on annettu 1 määräys sivutuotteiden hävittämisestä, ja rakennus- ja ympäristölupalautakunnalle on viety päätösesityksiä 7 kpl.
- Koronan poikkeustilanteen aikana ei ole pystytty suorittamaan tarkastuksia normaalisti, vain terveyshaittaepäilytilanteissa on suoritettu tarkastuksia. Korona kuitenkin työllisti paljon. Ympäristöterveyden tekemiä koronaan liittyviä ohjeita julkaistiin 10 kpl, ja tilanpäiväkirjoja pidettiin ja raportoitiin eri tahoille 3 kpl.

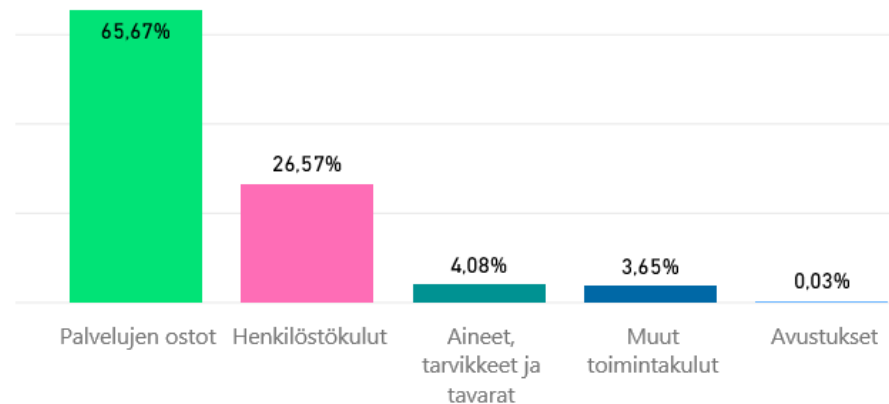
1000 € | 2020, tammi - kesäkuu

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%
TOIMINTATUOTOT	42 967	14 963	34,8
Myyntituotot	19 506	5 536	28,4
Maksutuotot	7 531	1 813	24,1
Tuet ja avustukset	658	74	11,2
Vuokratuotot	14 267	7 032	49,3
Muut toimintatuotot	1 004	507	50,5
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	514		
TOIMINTAKULUT	-52 650	-21 818	41,4
Henkilöstökulut	-11 546	-5 797	50,2
Palvelujen ostot	-36 893	-14 327	38,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 438	-890	61,9
Avustukset	-404	-7	1,8
Muut toimintakulut	-2 370	-797	33,6
TOIMINTAKATE	-9 169	-6 855	74,8

Toimintatuottojen jakauma

Toimintakulujen jakauma

Kaupunkiympäristön palvelualue**Määrärahavertailu, sitovat tasot, 1000 € | 2020, tammi - kesäkuu**

	Voimassa oleva talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	Toteuma edv.	Edv %
Kaupunkiympäristön palvelualue I							
Tulot	43 481	14 963	34,4	-5,4	40 860	15 818	38,7
Menot	-52 650	-21 818	41,4	0,5	-51 086	-21 719	42,5
Netto	-9 169	-6 855	74,8	16,2	-10 226	-5 901	57,7
Palvelualueen yhteiskustannukset							
Tulot				-100,0	-41	-59	144,5
Menot	-1 071	-330	30,8	-44,3	-1 102	-593	53,8
Netto	-1 071	-330	30,8	-49,4	-1 143	-652	57,0
Maankäyttö- ja aluehankkeet, Kunnallistekniikka sekä Rakennus- ja ympäristönvalvonta vastuu							
Tulot	26 741	10 352	38,7	-1,0	26 621	10 452	39,3
Menot	-29 787	-12 781	42,9	-4,0	-30 026	-13 308	44,3
Netto	-3 046	-2 430	79,8	-14,9	-3 405	-2 856	83,9
Joukkoliikenne							
Tulot	16 741	4 611	27,5	-15,0	14 280	5 425	38,0
Menot	-21 793	-8 706	39,9	11,4	-19 958	-7 818	39,2
Netto	-5 053	-4 096	81,1	71,2	-5 678	-2 393	42,1

Investoinnit

- Kiinteään omaisuuteen on tammi-kesäkuun ajalta kirjautunut tuloja maanmyynneistä 5,1 milj. euroa
- Tammi-kesäkuussa julkisen käyttöomaisuuden menoista valtaosa syntyy Eteläisen kehätien rakentamisesta (noin 8,2 milj. euroa).
- Talonrakennuksen investointien toteutuma oli yhteensä 21,1 milj. euroa ja 35,7% talonrakennuksen budjetista. Launeen monitoimitalo on valmistunut. Rakokiven monitoimitalon ja Kivimaan koulun laajennusosan sekä Laaksokadun päiväkodin rakentaminen ovat toteutusvaiheessa. Paavolan kampus-hankkeen suunnittelu on käynnissä.

Investoinnit, 1000€ | 2020, tammi - kesäkuu

	Voimassa oleva talousarvio	Toteuma	Toteuma%	TP edv.	Toteuma edv.	Edv%
Arvopaperit ja osuudet						
Tulot		1 833				
Menot	-2 870	-2 181	76,0	-2 559	-819	32,0
Netto	-2 870	-348	12,1	-2 559	-819	32,0
Irtain omaisuus						
Menot	-8 868	-2 331	26,3	-3 546	-932	26,3
Netto	-8 868	-2 331	26,3	-3 546	-932	26,3
Julkinen käyttöomaisuus						
Tulot	1 523			221	18	8,0
Menot	-37 725	-13 716	36,4	-45 412	-16 617	36,6
Netto	-36 202	-13 716	37,9	-45 191	-16 599	36,7
Kiinteä omaisuus						
Tulot	4 120	5 106	123,9	9 451	2 834	30,0
Menot	-5 000	-306	6,1	-1 077	-791	73,4
Netto	-880	4 800	-545,4	8 375	2 044	24,4
Talonrakennus						
Tulot	2 140	33	1,5	551	271	49,2
Menot	-59 188	-21 109	35,7	-49 773	-16 609	33,4
Netto	-57 048	-21 076	36,9	-49 222	-16 339	33,2
Kokonaistulos						
Tulot	7 783	6 972	89,6	10 223	3 123	30,5
Menot	-113 651	-39 643	34,9	-102 367	-35 768	34,9
Netto	-105 868	-32 671	30,9	-92 144	-32 645	35,4

Lainannostosuunnitelman toteutuminen

Myöntämisvaltuus, euroa	Valtuus	Käytetty	Käyttämättä
Lyhytaikainen luotto (ottolainat), samanaikaisesti nostettuna	250 000 000	35 000 000	215 000 000
Määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille (antolainat)*	120 000 000	27 250 000	92 750 000
Suojautumistoimentpiteet korko- ja valuuttariskeiltä (johdannaissopimukset)	200 000 000		200 000 000
Pitkäaikainen luotto (ottolainat)	60 000 000		60 000 000

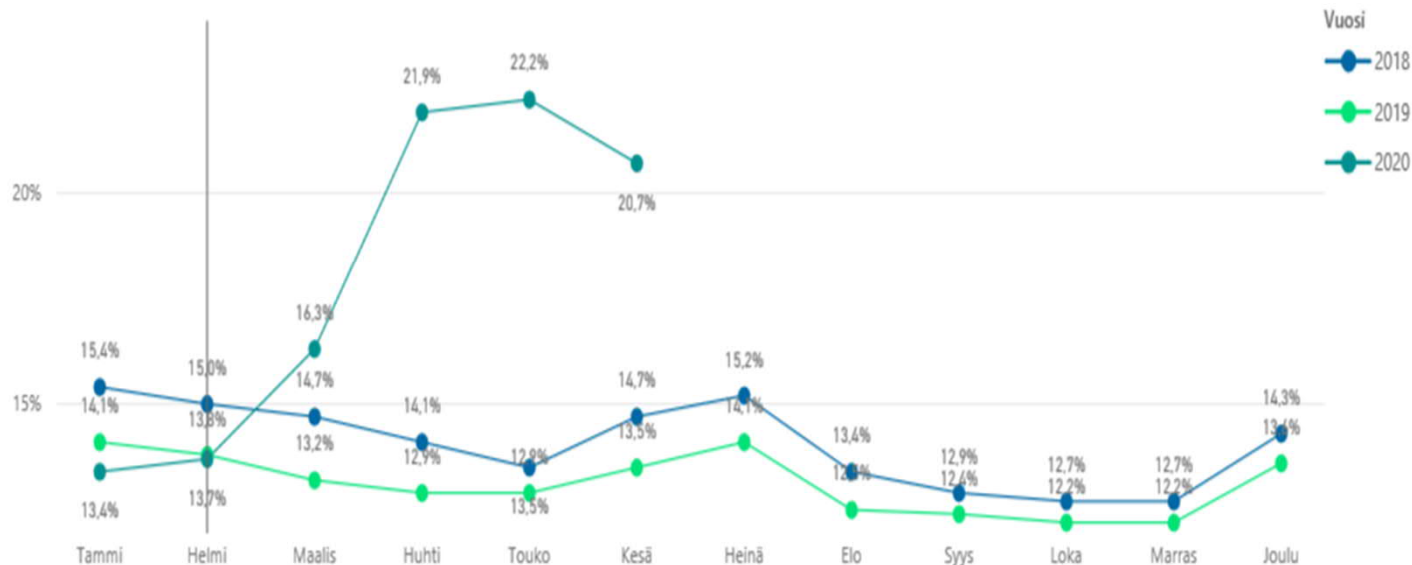
* Valtuuden enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista johtuvaa luoton myöntämistä (lainan ennakainen takaisin maksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla)

Määräraha, euroa	Valtuus	Käytetty	Käyttämättä
Ottolainat			
Pitkäaikainen, lisäykset	60 000 000		60 000 000
Pitkäaikainen, vähennykset	-40 344 800	-38 744 806	-1 599 994
Lyhytaikainen, nettomuutos	30 000 000	35 000 000	-5 000 000
Netto	49 655 200	-3 744 806	53 400 006
Antolainat, pysyvät vastaavat (pitkäaikainen)			
Lisäykset	35 000 000		35 000 000
Vähennykset	-48 113 400	-24 290 668	-23 822 732
Netto	-13 113 400	-24 290 668	11 177 268
Muut maksuvalmiuden muutokset (Antolainat, vaihtuvat vastaavat)			
Lisäykset			0
Vähennykset			0
Netto		0	0

- Luvuissa ei ole otettu huomioon konsernitilien saldoja.
- Lyhytaikaisen lainan nettomuutos ilmaisee arvioidun tilanteen talousarviovuoden lopussa ja käytetty määrä voi vaihdella vuoden aikana. Lyhytaikaisen lainan nostolle on valtuutus maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi 250 miljoonaan euroon asti.

Työttömyys

Työttömyysaste Lahdessa

20,7 %

Työttömyysaste

11613

Työttömiä

1790

Nuorisotyöttömät

2534

Pitkäaikaistyöt.

1112

Ulkom. työttömiä

13,5 %

edv.

7593

edv.

1228

edv.

2213

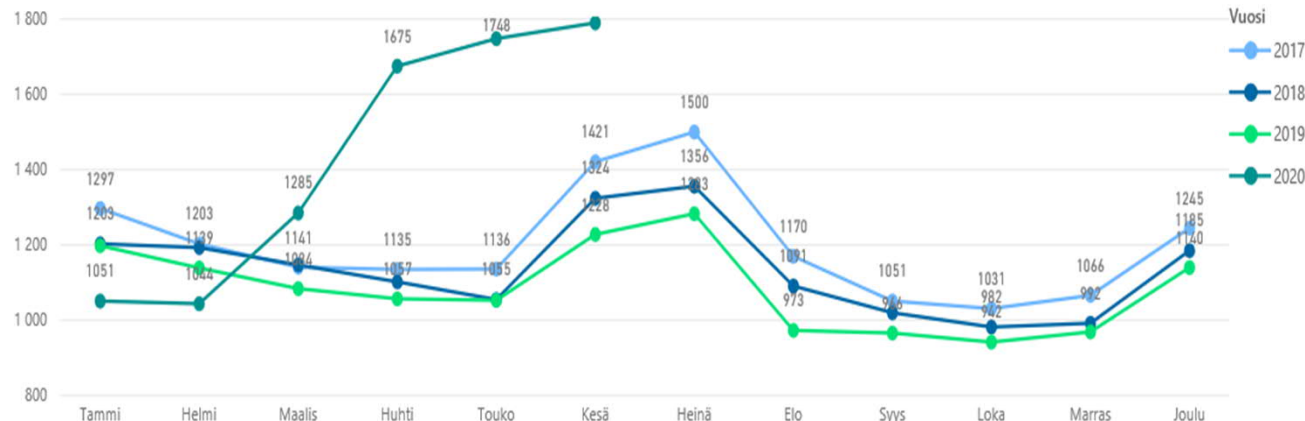
edv.

922

edv.

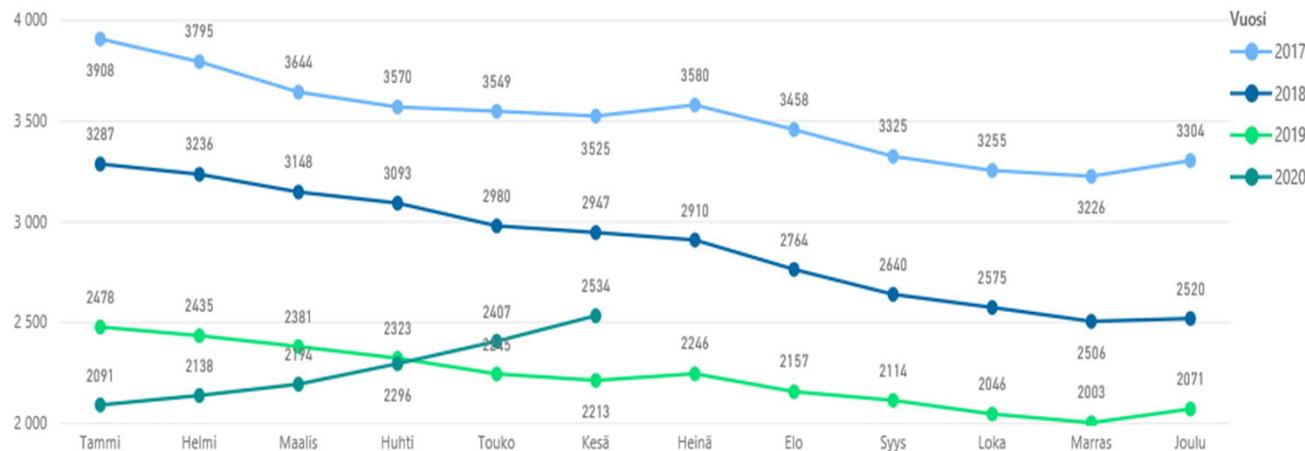
Lahden työttömyysaste oli vuoden 2020 kesäkuun lopussa 20,7 %, 7,2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten, mutta 1,5 prosenttiyksikköä alempi kuin toukokuussa 2020. Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukainen koko maan työttömyysaste oli kesäkuussa 15,8 %.

Nuorisotyöttömät

Vuoden 2020 kesäkuussa Lahdessa oli 1 790 nuorisotyöttöntä, 562 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten ja 466 henkilöä enemmän kuin kaksi vuotta sitten. Vuoden 2012 kesäkuuhun verrattuna alle 25-vuotiaita työttömiä oli 616 henkilöä (52 %) enemmän.

Pitkäaikaistyöttömät

Pitkäaikaistyöttömiä oli Lahdessa vuoden 2020 kesäkuun lopussa 2 534, 321 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten ja 413 henkilöä vähemmän kuin kaksi vuotta sitten. Vuoden 2012 kesäkuuhun verrattuna pitkäaikaistyöttömiä oli 280 henkilöä (11 %) enemmän.

Työttömyysaste 12 suurimmassa kaupungissa | Kesäkuu 2020

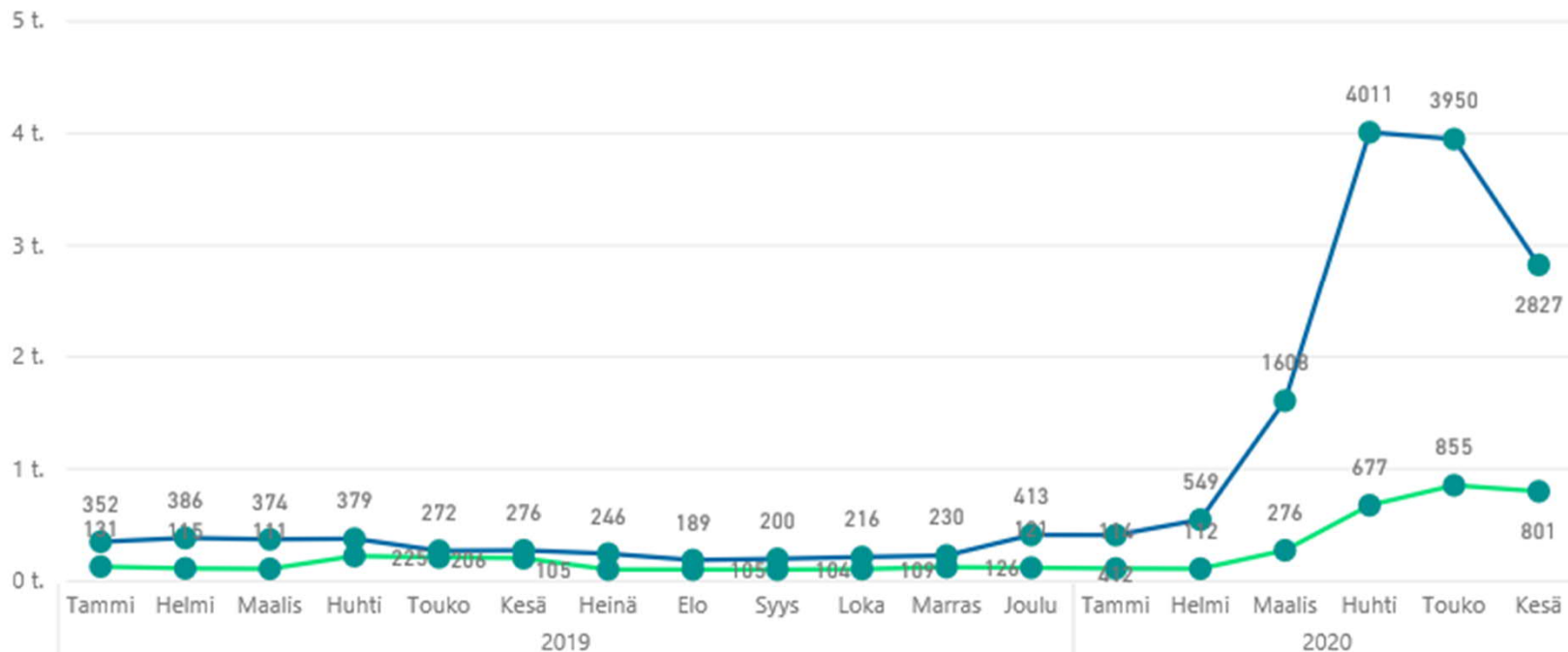
Alue	%	Työttömyysaste	Muutos va.	%-yks.	Muutos edv.	%-yks.
Espoo	15,30 %		7,6 %		6,9 %	
Helsinki	17,60 %		8,4 %		7,9 %	
Joensuu	20,90 %		6,7 %		5,9 %	
Jyväskylä	19,30 %		6,4 %		6,3 %	
Kouvola	17,60 %		5,4 %		6,2 %	
Kuopio	15,10 %		4,2 %		4,7 %	
Lahti	20,70 %		7,1 %		7,2 %	
Oulu	17,70 %		5,7 %		5,1 %	
Pori	17,00 %		3,8 %		5,0 %	
Tampere	19,50 %		7,9 %		7,5 %	
Turku	18,90 %		7,4 %		6,5 %	
Vantaa	18,00 %		9,1 %		8,8 %	
KOKO MAA	15,80 %		6,0 %		6,1 %	

SUURIMPIEN KAUPUNKIEN työttömyysaste oli vuoden 2020 kesäkuun lopussa korkein Joensuussa (20,9 %) ja Lahdessa (20,7 %), matalin Espoossa, 15,3 %, koko maassa 15,8 %. **Vuoden 2020 alusta** työttömyysaste on kasvanut eniten Vantaalla (+9,1 pros. yksikköä) ja Helsingissä (+8,4 pros. yksikköä), vähiten Porissa (+3,8 pros. yksikköä). Lahdessa kasvua oli +7,1 pros. yksikköä ja koko maassa +6,0 pros. yksikköä vuoden aikana. **Vuoden aikana** (kesäkuu 2019 - 2020) työttömyysaste on kasvanut eniten Vantaalla (+8,8 pros. yksikköä) ja Helsingissä (+7,9 pros. yksikköä), vähiten Kuopiossa (+4,7 pros. yksikköä). Lahdessa kasvua oli +7,2 pros. yksikköä ja koko maassa +6,1 pros. yksikköä vuoden aikana.

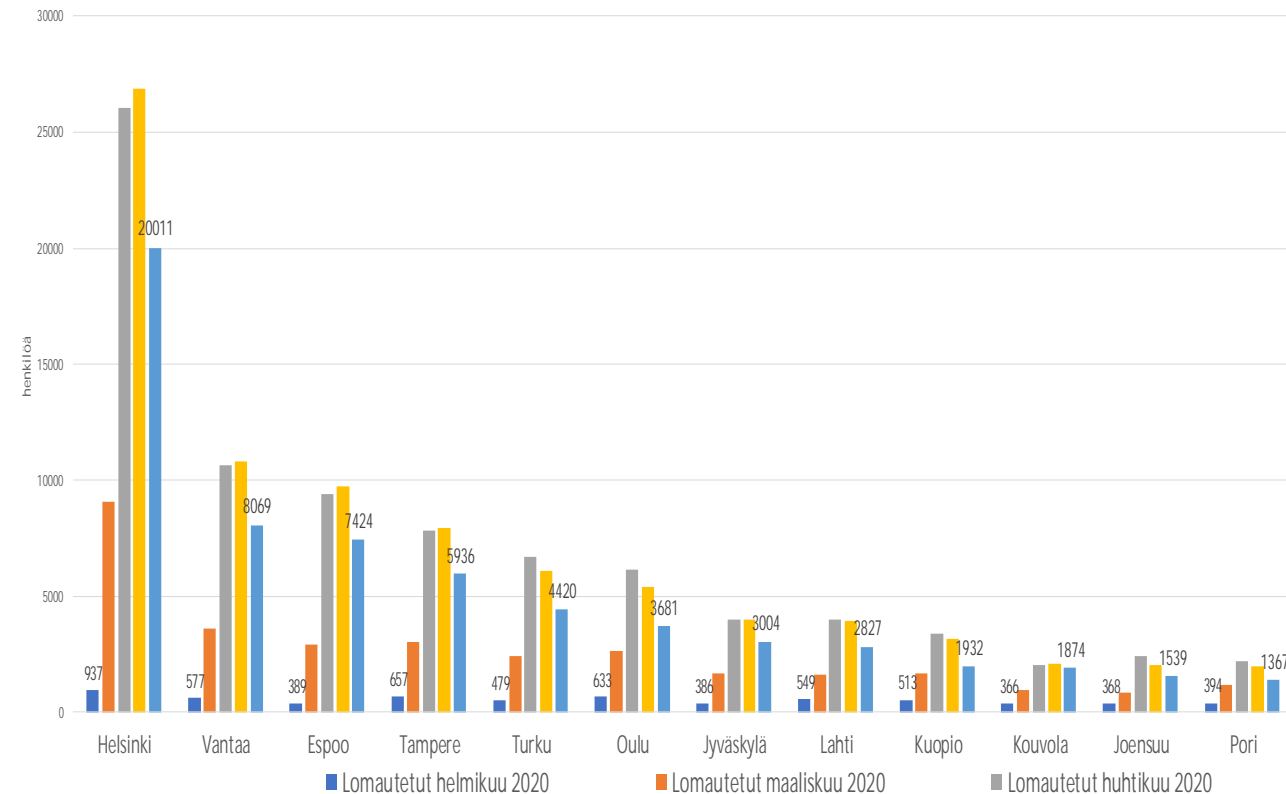
Lomautettujen ja lyhennettyä työviikkoa tekevien määrä Lahdessa 2019 -2020 kuukausittain.

Lomautettuna / lyhennetty työviikko

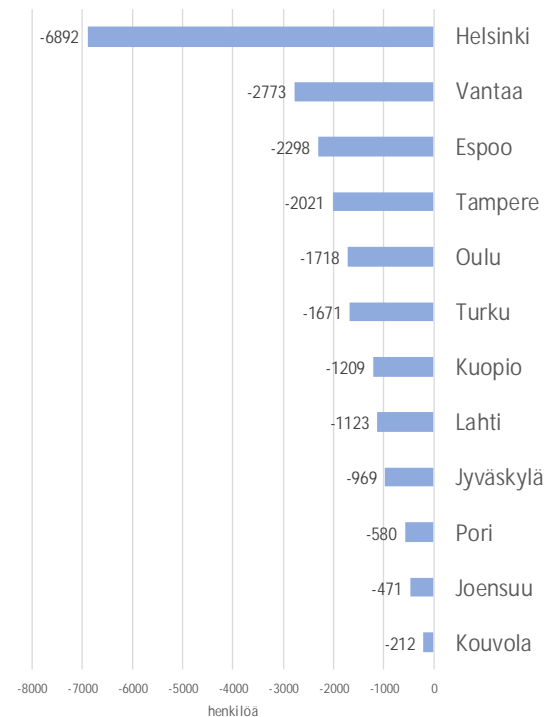
—●— Lomautettu —●— Lyhennetty työviikko

Lomautettujen määrä 12 suurimmassa kaupungissa helmikuu - kesäkuu 2020

Lomautettujen määrän muutos kesäkuun 2020 aikana suurimmissa kaupungeissa

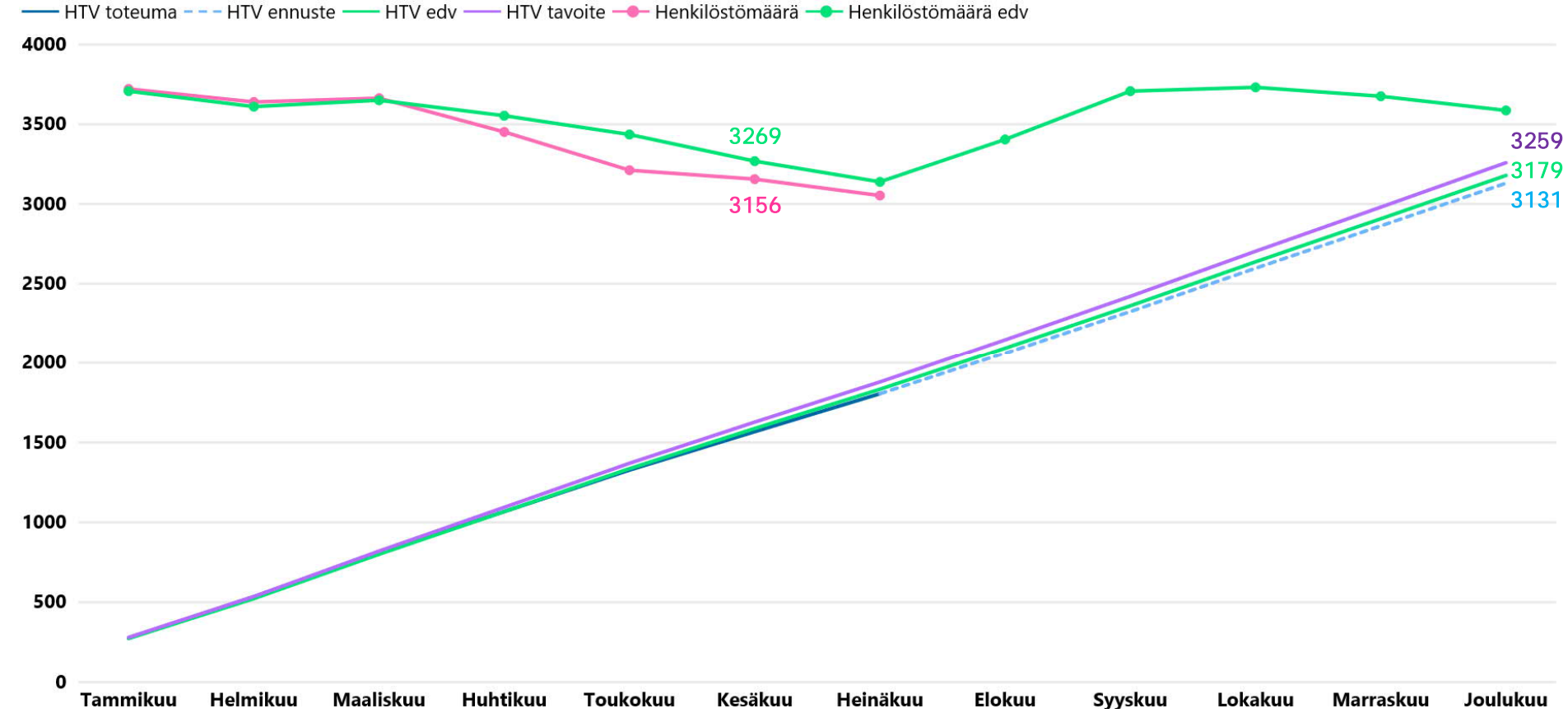

Väestön määrän kehitys

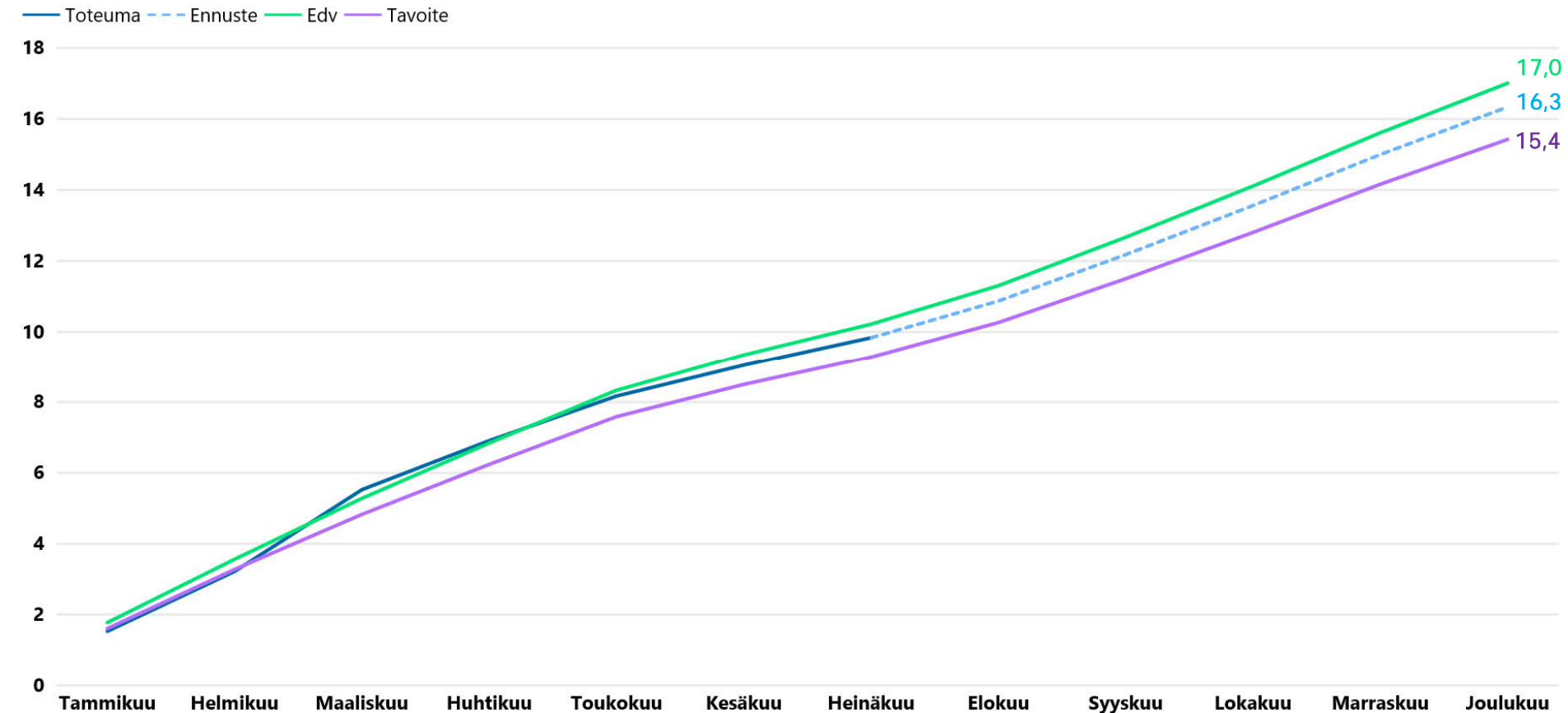
Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Lahden väkiluku oli kesäkuun 2020 lopussa 119 884.

Väestön määrä lisääntyi kuukauden aikana 24 henkilöllä. Vuoden 2020 aikana kuntien välinen muuttoliike on lisännyt väkilukua 105 henkilöllä ja nettomaahanmuutto 141 henkilöllä. Väkiluku kasvoi muuttoliikkeestä siis yhteensä 246 henkilöllä. Syntyneitä on ollut vuoden alusta 161 vähemmän kuin kuolleita.

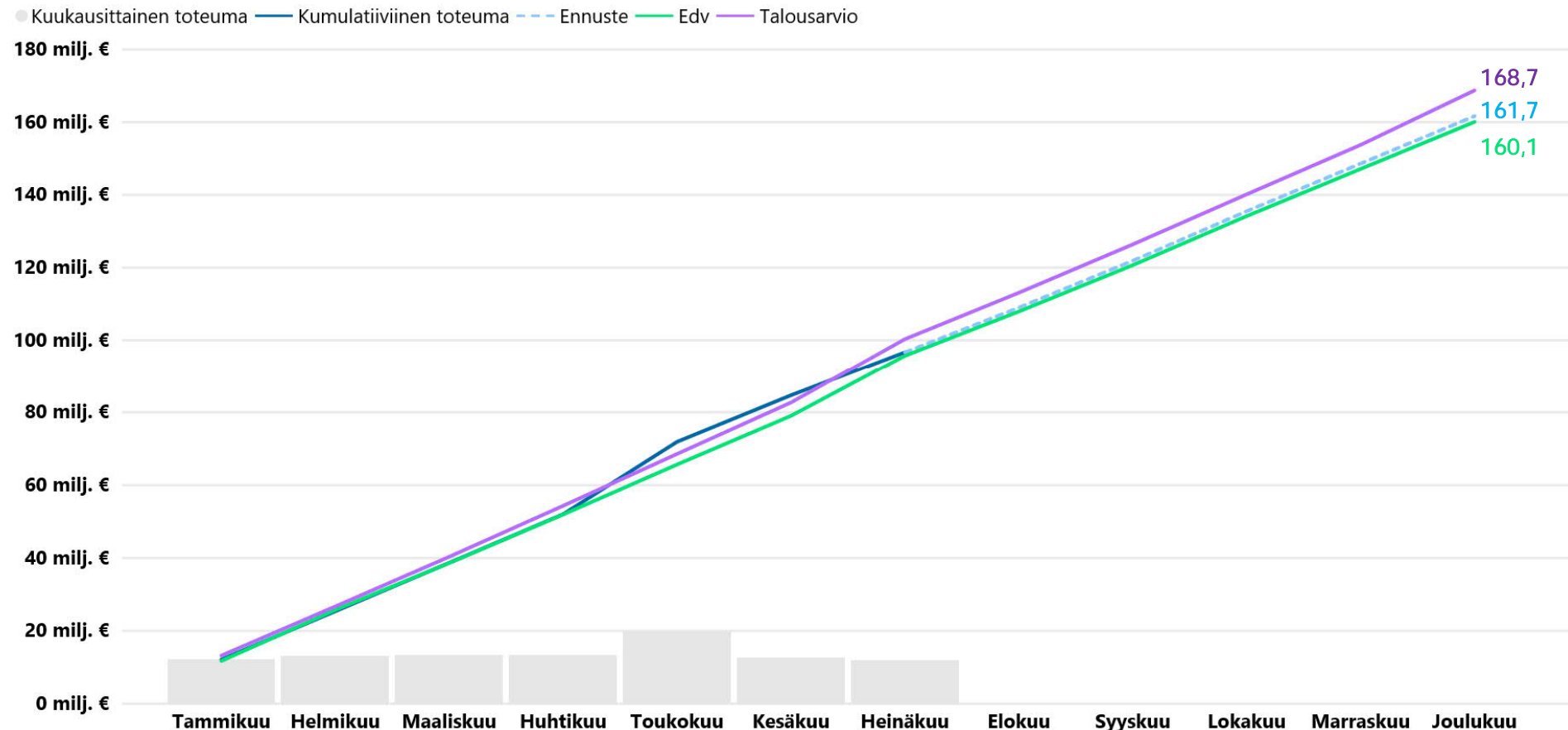

Ennusteen mukaan henkilötyövuosia toteutuu kaupunkitasolla 3131 vuonna 2020. Tämä on vähemmän kuin mikä on asetettu tavoitteeksi (3259) ja toteutui edellisenä vuonna (3179). Ennuste on konsernihallinnossa -95 henkilötyövuotta tavoitteeseen ja -62 vuoteen 2019, sivistyksen palvelualueella -21 tavoitteeseen ja +11 vuoteen 2019 sekä kaupunkiympäristön palvelualueella -9 tavoitteeseen ja +5 vuoteen 2019.

Ennusteen mukaan terveysperusteisia poissaolopäiviä per henkilötyövuosi toteutuu kaupunkitasolla 16,3 vuonna 2020. Tämä on enemmän kuin mikä on asetettu tavoitteeksi (15,4), mutta vähemmän kuin toteutui edellisenä vuonna (17,0). Ennuste on konsernihallinnossa -2,9 päivää tavoitteeseen ja -4,1 vuoteen 2019, sivistyksen palvelualueella +0,8 tavoitteeseen ja -0,5 vuoteen 2019 sekä kaupunkiympäristön palvelualueella +5,3 tavoitteeseen ja +1,0 vuoteen 2019.

Ennusteen mukaan henkilöstökuluja toteutuu kaupunkitasolla 161,7 miljoonaa vuonna 2020. Tämä on vähemmän kuin mikä on asetettu tavoitteeksi (168,7), mutta enemmän kuin toteutui edellisenä vuonna (160,1). Ennuste on konsernihallinnossa -5,1 miljoonaa tavoitteeseen ja -2,4 vuoteen 2019, sivistyksen palvelualueella -1,5 tavoitteeseen ja +3,6 vuoteen 2019 sekä kaupunkiympäristön palvelualueella -0,3 tavoitteeseen ja +0,5 vuoteen 2019.

Strategian toteutuminen

- Strategiaa johdetaan kaupungin strategiaryhmän kautta ja toteutetaan 5 kärkihankkeen avulla.
- Palvelualueet ovat yhteistyössä miettineet kärkihankkeiden sisältöjä ja asettaneet itse omat toimenpiteensä, joilla kärkihankkeet toteutetaan.
- Kärkihankkeiden toimenpiteet = valtuustoon nähden sitovia toimenpiteitä.
 - Kevään koronatilanne näkyi kärkihankkeiden toteutuksessa. Tietyt prosessit hidastuivat, mutta kärkihankkeissa pystyttiin myös toimimaan nopeasti esim. yritysten suuntaan (Yritysten Lahti)
- Kärkihankkeiden toimenpiteistä yhtä lukuun ottamatta kaikki ovat toteutumassa täysimääräisesti tai osittain (liite).
- Kehittämistarpeet jatkossa:
 - Yli palvelualuearajojen menevien toimenpiteiden johtaminen ja rooliajat.
 - Konsernitasoinen strateginen johtaminen selkeämmäksi

Kärkihankkeiden tilanne 6/2020

1. LAHTI OPISKELUKAUPUNKI

2. LUONNOLLISESTI LIIKKEESSÄ

3. YRITYSTEN LAHTI

4. PALVELUTORI

5. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI

- N. 45 % strategian kärkitoimenpiteistä ovat toteutumassa täysimääräisesti.
- Yhtä lukuun ottamatta kaikki strategian kärkitoimenpiteet toteutuvat osin tai kokonaan
- Palvelualueiden kärkitoimenpiteet on asetettu haastaviksi, eivätkä ne ole itsestään selviä tavoitteita.
- Erillinen liite: strategian kärkihankkeiden toteuma 6/2020.

Kärkihankkeiden tilanne 6/2020

1. LAHTI OPISKELUKAUPUNKI

2. LUONNOLLISESTI LIIKKEESSÄ

3. YRITYSTEN LAHTI

4. PALVELUTORI

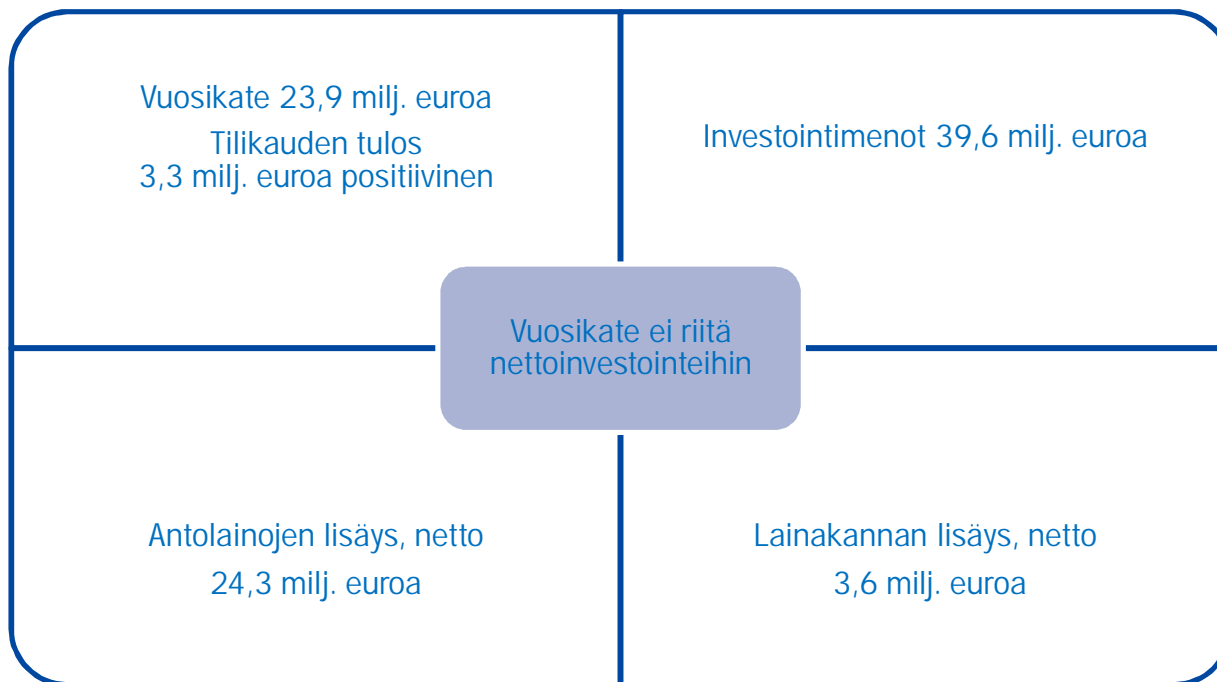
5. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI

LAHTI

Osavuositarkastus tammi-kesäkuulta 2020, kaupunki

KAUPUNGIN TULOS LASKELMA (1 000€)	1.1.-30.6.2020	1.1.-30.6.2019	1.1.-31.12.2019
Myyntituotot	8 385	10 068	23 866
Maksutuotot	4 860	6 897	16 826
Tuet ja avustukset	5 011	7 010	8 169
Muut toimintatuotot	22 556	20 520	44 423
Toimintatuotot	40 812	44 495	93 283
Valmistusomaan käyttöön	3	76	998
Palkat ja palkkiot	-65 122	-64 102	-123 292
Eläkekulut	-17 228	-18 272	-34 693
Muut henkilösivukulut	-2 338	-1 988	-3 839
Henkilöstökulut	-84 688	-84 362	-161 823
Palvelujen ostot	-248 356	-234 571	-504 871
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-5 581	-8 078	-15 827
Avustukset	-21 645	-19 755	-40 755
Muut toimintakulut	-13 670	-10 316	-22 481
Toimintakulut	-373 942	-357 082	-745 757
TOIMINTAKATE	-333 126	-312 512	-651 477
Verotulot	239 251	242 165	475 356
Valtionosuudet	108 072	94 350	193 871
Rahoitustuotot ja -kulut	9 663	14 079	8 693
VUOSIKATE	23 860	38 082	26 443
Poistot ja arvonalentumiset	-20 560	-20 034	-47 927
Satunnaiset erät	0	0	941
Poistoeron muutos	0	0	227
TILIKAUDENTULOS	3 300	18 048	-20 315

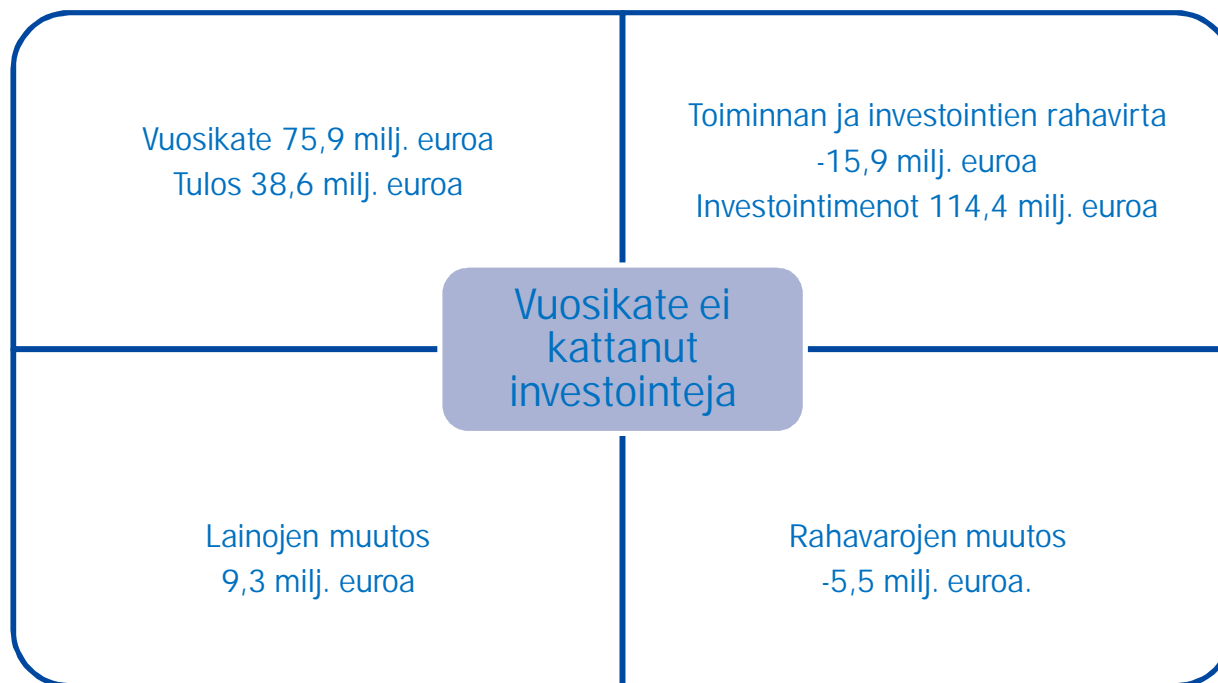
KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA (1 000€)	1.1.-30.6.2020	1.1.-30.6.2019	1.1.-31.12.2019
<u>Toiminnan rahavirta</u>	19 427	35 618	25 956
Vuosikate	23 860	38 082	26 443
Satunnaiset erät	0	0	941
Tulorahoituksen korjauserät	-4 433	-2 464	-1 428
<u>Investointien rahavirta</u>	-32 673	-32 725	-92 142
Investointimenot	-39 645	-35 848	-102 438
Rahoitusosuudet investointeihin	33	160	628
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 939	2 963	9 668
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-13 246	2 894	-66 186
Rahoituksen rahavirta			
<u>Antolainauksen muutokset</u>	24 303	17 051	-14 559
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	-54 850
Antolainasaamisten vähennykset	24 303	17 051	40 291
<u>Lainakannan muutokset</u>	3 581	12 866	44 628
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	30 000	90 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	-21 800	-44 601
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 581	4 666	-771
Muut maksuvalmiuden muutokset	-33 346	-43 997	-11 618
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2 977	-58	209
Vaihto-omaisuuden muutos	-6	12	37
Saamisten muutos	4 193	-18 868	-16 174
Korottomien velkojen muutos	-40 509	-25 083	4 310
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-5 462	-14 080	18 451
Rahavarojen muutos	-18 708	-11 186	-47 735
Rahavarat 31.12.	21 593	76 850	40 301
Rahavarat 1.1.	40 301	88 036	88 036

	30.6.2020	30.6.2019	31.12.2017
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	5 747	5 397	5 594
Aineelliset hyödykkeet	728 190	674 333	711 904
Sijoitukset	658 745	652 456	682 942
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	248	248	188
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	37	56	31
Saamiset	78 977	85 864	83 170
Rahoitusarvopaperit	6 496	6 520	6 496
Rahat ja pankkisaamiset	15 097	70 330	33 805
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 493 538	1 495 203	1 524 130
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	437 196	437 196	437 196
Arvonkorotusrahasto	80	80	80
Muut omat rahastot	10 561	10 561	10 561
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	131 404	151 719	151 719
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 300	18 048	-20 315
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 315	1 543	1 315
PAKOLLISET VARAUKSET	13 014	6 965	13 014
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	5 926	2 682	2 889
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen	768 423	750 575	768 423
Lyhytaikainen	122 319	115 835	159 248
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 493 538	1 495 203	1 524 130

Osavuositarkastus tammi-kesäkuulta 2020, konserni

KONSERNIN TULOSLASKELMA (1 000€)	1.1.-30.6.2020	1.1.-30.6.2019	1.1.-31.12.2019
Myyntituotot	234 948	267 619	504 337
Maksutuotot	20 887	22 816	47 504
Tuet ja avustukset	6 481	8 681	16 525
Muut toimintatuotot	24 187	19 874	48 606
Toimintatuotot	286 503	318 989	616 971
Valmisteverastojen muutos	0	9	-12
Valmistus omaan käyttöön	270	332	3 477
Palkat ja palkkiot	-180 098	-180 112	-354 444
Eläkekulut	-38 488	-40 083	-78 503
Muut henkilösivukulut	-6 334	-5 844	-10 853
Henkilöstökulut	-224 920	-226 040	-443 800
Palvelujen ostot	-216 350	-217 014	-459 784
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-55 278	-76 714	-145 051
Avustukset	-36 910	-30 531	-62 930
Muut toimintakulut	-38 210	-33 113	-69 726
Toimintakulut	-571 398	-583 072	-1 177 824
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	0	0	-9
TOIMINTAKATE	-284 896	-264 083	-560 862
Verotulot	238 027	242 165	471 650
Valtionosuudet	126 389	94 350	229 519
Rahoitustuotot ja -kulut	-3 597	-6 566	-16 799
VUOSIKATE	75 922	65 866	123 509
Poistot ja arvonalentumiset	-54 590	-56 315	-117 359
Satunnaiset erät	17 307	-134	-415
Poistoeron muutos	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	38 640	9 417	5 735

	1.1.2020	30.6.2020	31.12.2019
<u>Toiminnan rahavirta</u>	83 639	62 573	113 629
Vuosikate	75 922	65 866	123 509
Tilikaudet verot	-3 036	-1 618	-5 493
Satunnaiset erät	17 307	-134	-415
Tulorahoituksen korjauserät	-6 554	-1 541	-3 972
<u>Investointien rahavirta</u>	-99 497	-81 877	-211 482
Investointimenot	-114 396	-94 756	-253 956
Rahoitusosuudet investointeihin	33	0	628
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	14 866	12 879	41 846
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-15 858	-19 304	-97 853
<u>Rahoituksen rahavirta</u>			
<u>Antolainauksen muutokset</u>	1 788	127	519
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	-25
Antolainasaamisten vähennykset	1 788	127	544
<u>Lainakannan muutokset</u>	9 264	5 438	31 546
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 829	35 551	95 691
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 261	-26 326	-64 161
Lyhytaikaisten lainojen muutos	11 696	-3 787	16
Oman pääoman muutokset	0	-109	-62
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>	-735	-12 002	171
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	4 263	464	-57
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 079	5 661	5 667
Saamisten muutos	29 984	11 488	-1 459
Korottomien velkojen muutos	-33 902	-29 615	-3 980
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	10 317	-6 545	32 174
<u>Rahavarojen muutos</u>	-5 541	-25 850	-65 679
Rahavarat 31.12.	72 616	117 986	78 157
Rahavarat 1.1.	78 157	143 836	143 836

KUNSERVIN TASE (1 000€)	30.6.2020	30.6.2019	31.12.2019
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	19 524	18 062	18 293
Aineelliset hyödykkeet	1 822 046	1 718 427	1 790 835
Sijoitukset	138 916	119 630	121 161
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	543	723	374
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	11 690	10 617	10 611
Saamiset	67 596	85 011	97 898
Rahoitusarvopaperit	29 724	12 280	12 363
Rahat ja pankkisaamiset	42 892	105 706	65 794
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 132 931	2 070 457	2 117 329
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	437 196	437 196	437 196
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	13	74	13
Arvonkorotusrahasto	1 447	2 046	1 447
Muut omat rahastot	11 772	11 980	11 772
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	176 963	180 658	180 015
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	34 133	5 761	-3 052
VÄHEMMISTÖOSUUDET	13 046	12 305	13 227
PAKOLLISET VARAUKSET	23 702	19 762	23 420
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	8 680	5 118	4 248
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen	1 227 577	1 202 607	1 199 782
Lyhytaikainen	198 402	193 580	249 261
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 132 931	2 070 457	2 117 329

Lahti-konsernin suurimpien yhteisöjen tunnuslukuja tammikuu-kesäkuu 2020

		Kunnan omistus	Konsernin omistus	Liikevaihto € 1 000 €	Tilikauden tulos € 1 000 €	Oma pääoma € 1 000 €
Lahti Energia Oy-alakonserni	2020	100 %	100 %	84 617	29 488	101 331
	2019			97 131	5 298	82 069
Lahti Aqua Oy-alakonserni	2020	100 %	100 %	18 640	2 024	48 228
	2019			18 302	1 810	42 936
Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy	2020	58,58 %	58,58 %	9 328	746	4 290
	2019			8 249	-16	3 435
Lahden Pysäköinti Oy	2020	100 %	100 %	1 031	117	8 430
	2019			1 257	293	8 312
Lahden Sairaalaparkki Oy	2020	0 %	81,89 %	438	-10	578
	2019			522	87	518
Lahden seutu - Lahti Region Oy	2020	52,90 %	52,90 %	859	0	357
	2019			952	0	356
KOKO Lahti Oy	2020	100 %	100 %	1 562	-919	-1 175
	2019			3 027	-28	8

Lahti-konsernin suurimpien yhteisöjen tunnuslukuja tammikuu-kesäkuu 2020

		Kunnan omistus	Konsernin omistus	Liikevaihto € 1 000 €	Tilikauden tulos € 1 000 €	Oma pääoma € 1 000 €
Lahti Events Oy	2020	0 %	100 %	2 228	-1 845	-2 561
	2019			1 678	-523	-1 033
Lahden Talot Oy	2020	100 %	100 %	27 235	11 884	103 583
	2019			28 204	8 370	89 695
Kiinteistö Oy Lahden Tiedopuisto	2020	54,60 %	54,60 %	1 360	231	14 064
	2019			1 369	230	13 781
Paavolakiinteistöt Oy	2020	100 %	100 %	888	500	7 443
	2019			1 170	196	6 770
Spatium Toimitilat Oy	2020	100 %	100 %	3 792	39	8 903
	2019			3 720	541	7 002
Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy-alakonserni	2020	74,80 %	75,90 %	1 972	-15	1 139
	2019			2 110	25	1 173
Provincia Oy	2020	57,63 %	65,04 %	4 732	-3	4 024
	2019			8 851	2 323	4 413
Työterveys Wellamo Oy	2020	59,60 %	64,11 %	3 555	-658	1 857
	2019			4 211	-156	2 167

Lahti-konsernin suurimpien yhteisöjen tunnuslukuja tammikuu-kesäkuu 2020

		Kunnan omistus	Konsernin omistus	Liikevaihto € 1 000 €	Tilikauden tulos € 1 000 €	Oma pääoma € 1 000 €
Lahden Työn Paikka Oy	2020	100 %	100 %	303	-411	-1 485
	2019			1 633	-465	-1 102
Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy	2020	56,90 %	79,46 %	12 352	-327	60
	2019			13 805	362	204
Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy	2020	56,90 %	79,46 %	9 569	-470	-162
	2019			9 961	147	340
Koulutuskeskus Salpaus ky *	2020	63,86 %	63,86 %	30 162	131	71 791
	2019			29 692	-1 344	67 927
Päijät-Hämeen liiton ky *	2020	56,44 %	56,44 %	13 223	327	3 980
	2019			12 844	-1 278	2 653
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä *	2020	52,34 %	52,34 %	376 602	6 396	69 840
	2019			355 622	-19 989	43 738

Kuntayhtymän 100% luvut

Tiivistelmät konserniyhtiöiden toimitusjohtajien osavuositarkastuksista

Lahti Energia

Lahti Energia konsernin II neljänneksen liikevaihto oli 29,4 M€, n. 0,8 M€ budjetoitua vähemmän. Sähkön myynti toteutui 2,6 M€ budjetoitua pienempänä johtuen alhaisesta sähkön markkinahinnasta. Kaukolämmön myynti oli n. 1,3 M€ budjetoitua enemmän, johtuen normaalia kylmemmästä keväästä. Höyryä myytiin 3,5 M€ (budjetti 3,2 M€). Liiketoiminnan muihin tuottoihin on kesäkuussa kirjattu budjetoimaton 16,6 M€ myyntivoitto, joka syntyi perustettuun sähkön vähittäismyyniyhtiöön tehdyn liiketoimintasiirron yhteydessä. Konsernin liikevoitto kesäkuun lopussa oli 32,7 M€. Vuoden 2020 tulos (ilman kirjattua 16,6 M€) tulee arvion mukaan olemaan budjetoitun mukainen.

Lahti Aqua –konserni

Konsernin liikevaihto on toisen vuosineljänneksen jälkeen noin 18,6 M€ ja vastaa budjetoitua. Käyttökate 8,1 M€ (43 %) ja liikevoitto 2,9 M€ (15 %) jäävät hieman ajankohdan tavoitteista. Yhtiön toimitilahankkeen saneeraus valmistui jakson aikana. Konsernin riskitasoissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy

Toisen neljänneksen jälkeen liikevaihto on 9,32 M€, mikä on noin 0,3 M€ tarkistettua budjettia suurempi. Kasvu johtuu pääasiallisesti nestemäisten jätteiden, sekajätteen ja pilaantuneiden maiden vastaanottomäärien kasvusta. Koronan vaikutukset ovat näkyneet erityisesti biojätteen määrän vähenemisenä sekä hyötykäyttöön ohjattavien materiaalien kuten metallin hinnan romahtamisena. Tulos ennen varauksia ja veroja on 0,745 M€. Koko vuoden tuloksen ennakoidaan olevan hieman suunniteltua parempi mm. kevään nestemäisten jätteiden suuremman vastaanottomäärän vuoksi.

Lahden Pysäköinti Oy

Yhtiön liikevaihto on toisen vuosineljänneksen aikana pienentynyt 18 % verrattuna edellisen vuoden samaan ajankohtaan ja tilikauden tulos on tällä hetkellä 0,085 M€. Koronan vaikutus yhtiön tuloihin on suuri. Kesäkuussa asiakasvirta kohosi jo alkuvuoden tasolle, mutta pysäköintikäynnit ovat huomattavasti lyhyempiä kuin alkuvuodesta. Yhtiö on sopinut kaupungin kanssa loppuvuoden lainan lyhennyksen siirrosta sekä saanut 0,3 M€ liimitin käyttöön juoksevien asioiden hoitamiseen.

Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä

Talous on toteutunut vuoden 2020 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana talousarvion mukaisesti. Arvio perustuu 18.8.2020 käytettävissä oleviin tietoihin. Kuntayhtymä on hakenut laajalla rintamalla edullisempia toimintatapoja ja säästöjä. Covid19 tartuntojen estämiseksi ja rajaamiseksi on jatkettu suojausmateriaalin hankintoja ja väestön testaamista. Näistä aiheutuu merkittävää lisäkuluja, mutta valtio on luvannut osallistua niihin taloudellisesti. Loppuvuoden kehitykseen vaikuttavat eniten Covid19 -tautililanteen kehitys sekä mahdolliset valtiojohtoon päätökset uusista velvoitteista. Kuntayhtymän muutosohjelman laajempi toteuttaminen on käynnistynyt uudestaan korona -tilanteen rauhoittuessa kesän ajaksi.

KOKO Lahti Oy

Yhtiön huhti-kesäkuun tulos oli budjetoitua merkittävästi huonompi. Koronan vaikutukset ovat olleet nähtävissä helmikuun puolen välin jälkeen ja ne tulevat olemaan yhtiössä mittavat ja pitkäkestoiset. Yhtiö on saanut vuokratulopuoksia ja lomauttanut henkilöstöä. Yhtiö sai Opetus- ja kulttuuriministeriön tukea ohjelmajärjestelyihin (konsertit) 150 t€. Tulossennuste painui kuitenkin merkittävästi miinukselle sen ollessa -1,2 M€.

Tiivistelmät konserniyhtiöiden toimitusjohtajien osavuositarkastuksista

Lahden Talot Oy –konserni

Lahden Talot –konsernin liikevaihto toisen vuosineljänneksen jälkeen on n. 27,2 M€, joka on viime vuotta hieman matalammalla tasolla (2019: 28,2 M€). Tulos ennen tilinpäätössiirtoja on tässä vaiheessa noin 11,9 M€ (2019: 8,4 M€). Kiinteistöjen myynnit ovat hieman laskeneet liikevaihtoa. Konsernin tulosta on kasvattanut kiinteistöjen myynnistä saadut kertaluonteiset kirjanpidolliset luovutusvoitot. Konsernin tulokehityksen arvioidaan toteutuvan vuonna 2020 budjetoidun mukaisena. Koronatilanteen vaikutukset Lahden Talojen toimintaan ovat olleet toistaiseksi ennakoitua lievempiä. Lahden Talot -konsernin rullaava 12 kuukauden taloudellinen käyttöaste kesäkuun jälkeen oli 97,00%, eli hieman viime vuotta matalammalla tasolla. Konsernin vaihtuvuus on laskenut hiukan viime vuoden vastaavasta ajankohdasta ja vuokrasaamisten määrä on pysynyt samalla tasolla vuoden aikana, ollen liikevaihdosta noin 1,4%.

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy

Toisen vuosineljänneksen jälkeen emoyhtiön liikevaihto oli 1,71 M€ ja konsernin 1,97 M€. Emoyhtiön tulos oli -49 t€ ja konsernin -23 t€. Kesäkuun lopussa allekirjoitettiin sopimus Energon Oy:n osakekannan myynnistä Oilon yhtiöille. Koko vuoden operatiivisen tuloksen oletetaan olevan hieman heikompi kuin budjetoitu -39 t€ johtuen koronan aiheuttamista lisäkuluista ja hanketulon menetyksistä. Tilikauden tulos tulee olemaan hieman positiivinen johtuen Energon Oy:n osakekannan myynnin tuomasta kertaluonteisesta myyntivoitosta. LADEC on ollut ”alueesi Korona-apu yrittäjälle” -verkoston toimijana toiminta-alueellaan viikosta 12 alkaen. Neuvontapalvelut ovat alkaneet normalisoitua koronan aiheuttaman kysyntäpiikin jäljiltä.

Työterveys Wellamo Oy

Toisen vuosineljänneksen jälkeen liikevaihto oli n. 3,55 M€ ja tappio -0,66 M€. Tappio johtuu koronaviruksen aiheuttamasta äkillisestä ja jyrkästä asiakasmäärien laskusta ja myyntituottojen pienenemisestä maaliskuusta lähtien. Yhtiössä on tehty toimenpidesuunnitelma talouden sopeuttamiseksi, sillä koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen arvioidaan pienentävän liikevaihtoa koko vuoden osalta noin 11 % budjetoitua ja tekevän koko vuoden tuloksesta tappiollista.

Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy

Toisen vuosineljänneksen jälkeen taloudellinen tulos kirjanpidon mukaan on ennakoitua tappiollinen, -0,48 M€. Alijäämän tasapainottamiseksi osakeyhtiössä on otettu käyttöön toimenpidesuunnitelma, johon kuuluvat mm. henkilöstön lomautukset tietyiltä osin. Lomautusten taloudelliset vaikutukset näkyvät kuitenkin viiveellä, koska lomautuksia toteutetaan koko kesän ajan, pääsääntöisesti syyskuun loppuun mennessä.

Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy

Liikevaihto puolivuotiskaudelta on 12,3 M€, laskua edellisvuoteen 10,5 %. Yhtiön liiketulos kesäkuun lopussa on -0,32 M€ ja kirjanpidollinen tappio rahoituserien jälkeen -0,33 milj. €. Korona on vaikuttanut yhtiön talouteen merkittävästi ja talouden tasapainottamistoimenpiteet on aloitettu. Yhtiö tavoittelee nollatulosta talouden tasapainottamistoimenpiteiden avulla. Talouden tasapainottamistoimenpiteinä SITO-toimialalla oli henkilökuntaa lomautettuna toukokuussa ja koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut aloitettiin toukokuussa.

ELINVOIMA

A

Lahti tarjoaa kansainvälisesti kiinnostavan toimintaympäristön älykkäiden ja kestävien ratkaisujen kehittämiseen ja liiketoimintaan.

1.LAHTI OPISKELUKAUPUNKI

Kärkihanke lyhyesti:

Kärkihankkeen tavoitteena on kehittää Lahtea innostavana, ainutlaatuisena ja innovatiivisena opiskelukaupunkina. Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 -voitto kytkeytyy vahvasti kärkihankkeen toimenpiteisiin tarjoten opiskelijoille uniikkeja oppimismahdollisuuksia ja oppilaitoksille uudenlaisen tilaisuuden tehdä yhteistyötä toistensa, kaupungin ja alueen yritysten kanssa. Kärkihankkeessa toteutetaan toimenpiteitä, jotka edistävät kaupungin vetovoimaa, lisäävät tietoa kaupungin koulutustarjonnasta, kehittävät oppilaitosten välistä yhteistyötä ja kasvattavat kaupungin innovaatiopotentiaalia. Niemen aluetta hyödynnetään kokeilualustana kaupungin kestävien liikkumisratkaisujen kehittämisessä ja kaupungin kampusalueita kehitetään aktiivisesti.

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
Kehitetään aktiivisesti kaikkia Lahden kampusalueita (Kymp)	Kehityshankkeiden käynnistäminen yhdessä oppilaiden ja oppilaitosten kanssa	Kampusalueille suuntautuvien kehittämistoimenpiteiden määrä, 3 kpl	Niemen alueelle on laadittu kaksi vaihtoehtoista kehityskuvaa. Niemen satamaan on laadittu asemakaavan muutosluonnos, joka sisältää alueen liikennetarkastelun ja rantaraitin linjauksen. Kampuspuistoon toteutetaan v.2020 opiskelijoiden idealuonnosten pohjalta laadittu käytävä ja massoista kumpare nykyiselle p-alueelle. Opiskelijat työstävät puiston kalusteita. Niemen alueelle suunnitellaan skeittipuistoa yhteistyössä nuorten kanssa. Kampusraitin viereen on valmistumassa opiskelija-asuntoja. Paavolan kampuksen A-osan toteuttaminen on edennyt suunnitelmien mukaisesti.	Toteutuu
Osallistutaan Salpauksen kampuksen uudelleenjärjestelyihin (Kymp)	Stählberginkadun kampuksen rakennusten uudelleenkäytön suunnitteluun osallistuminen	Valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) rakennusten käyttöasteen nostaminen 20 % nykytasosta	Kampusalueelle on myönnetty kaksi muutoslupaa ja tutkittu kahden rakennuksen käyttötarkoituksen muutosta. Rakennukset ovat olleet aktiivisesti esillä myös erilaisten toimintojen sijoittumista koskevissa neuvotteluissa.	Toteutuu osittain
Edistetään Paavolan kampusalueen kaavoitusta ja toteutusta (Kymp)	Paavolan kampushankkeen toteuttaminen hankesuunnitelman mukaisesti	Hankesuunnitelman aikataulussa pysyminen	Paavolan kampusalueen käsittävä asemakaava on saanut lainvoiman 9.1.2020. Kaavatyö on laadittu kampusalueen hankesuunnitelman tavoitteiden mukaisesti ja sen sisältöä noudattaen yhteistyössä eri	Toteutuu

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
			<p>osapuolien kanssa.</p> <p>15.4.2019 - rakenteilla Lasten päiväkotia, piharakennukset ja piha-alue.</p> <p>11.5.2020 - rakenteilla Koulun uudisrakennusosa A on laajennus vanhoihin rakennusosiin B ja C, Tämä kokonaisuus liittyy ylikulkusillalla naapuritontilla olevaan Kannaksen lukion rakennukseen. Laajennus, vahojen osien peruskorjaus, ylikulkusilta ja piha-alue.</p> <p>8.6.2020 - rakenteilla Paavolan kampusalueen liikuntahalli, ruokasali, ja keittiö tarvittavine oheistiloineen.</p>	
Kehitetään Niemen alueen kestäviä liikkumisratkaisuja (Kymp)	<p>Pyöräpysäköinnin kehittäminen yhteistyössä korkeakoulujen kanssa</p> <p>Kaupunkipyöräkoikeilun toteuttaminen kampuskeskusta -akselilla 2020</p>	Pyöräpaikkojen määrä kampuksella kasvaa Kaupunkipyöräkoikeilu käynnissä	<p>Ei tehtyjä toimenpiteitä kuluneella puolivuotiskaudella.</p> <p>Syksyllä kaupunkipyörädemo, mikäli kampuksella lähiopetusta ja kilpailutus etenee aikataulussa</p>	Toteutuu osittain
Vahvistetaan varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyötä alueen korkeakoulujen kanssa. (Sivi)	Junior University -mallin kehittäminen Lahden alueelle	Malli valmis pilotoitavaksi syksyllä 2020	<p>Lahden Junnuyliopistoa edistetty aktiivisesti alueellisessa yhteistyössä keväällä 2020 (LAB; LUT, HY, perusopetus ja lukiot); koronan vuoksi pilotoinnit eivät kuitenkaan onnistuneet keväällä.</p> <p>Esiopetuksen paketti valmis ja pilotoinnissa päiväkodeissa syksyllä 2020, ysiluokkalaisten paketti valmis, 3. ja 5. luokkalaisten paketit työn alla. Viestintää edistetty ja ilmeen visualisointi tällä hetkellä työn alla kaupungin viestinnässä. Toiminnan lanseeraus tarkoitus toteuttaa syksyn aikana.</p> <p>Lukiopuolelle vahvistettu keväällä Kulttuurirahastolta 30 000 euron rahoitus pelillisen tapahtuman suunnitteluun ja pilotointiin 2021. Toinen hanke työn alla opetusresurssien vahvistamiseksi.</p>	Toteutuu osittain
Osallistetaan ja sitoutetaan alueen oppilaitokset ja opiskelijat aktiivisesti mukaan Lahden Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 -vuoden suunnitteluun ja toteuttamiseen. (Koha)	<p>- Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 -vuoden suunnitteluun ja valmisteluihin osallistuneiden oppilaitosten määrä</p> <p>- Monitieteellisen Lahti Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 –</p>	<p>- Osallistuvien oppilaitosten määrä / tavoitteena kaikki Lahden oppilaitokset (ml. korkeakoulut, ammatilliset oppilaitokset, lukiot ja peruskoulut)</p> <p>- Harjoitteluohjelma</p>	<p>Euroopan ympäristöpääkaupunkivuoden suunnittelu ja toteutus etenee ensisijaisesti Kestävä Lahti-säätiön kautta. Oppilaitokset ovat mukana toiminnassa joskin korona vaikuttanut yhteiseen tekemiseen.</p> <p>Myös Junnuyliopisto-toiminnan kehittämisen kautta perusopetus, lukiot ja korkeakoulut ovat mukana ympäristöpääkaupunkivuoden</p>	Toteutuu osittain

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
	harjoitteluohjelman suunnittelu ja konseptointi opiskelijoille	valmis toteutettavaksi vuonna 2021	valmistelussa, sillä yksi junnuyliopiston kärki on nimenomaan ympäristöasiat. Harjoitteluohjelmaa ei ole päästy suunnittelemaan koronakeväästä johtuen; henkilöstöpalveluiden resurssit ja suuri kevään työkuorma yksi selittäviä tekijöitä. Alunperin oli myös aikomuksena, että tähän panostetaan enemmän syksyllä 2020. Valmistelut aloitetaan elokussa Kestävä Lahti -säätöön ja Lahden kaupungin yhteistyössä.	
Vahvistetaan innovaatiotoimintaa ja tutkimusta rakentamalla innovaatiokumppanuuksi a Lahden kaupungin strategisten teemojen ympärille yhdessä korkeakoulujen, yritysten ja yhteisöjen kanssa (erityiskärkenä kiertotalous ja muotoilu) (Koha)	- Innovaatioallianssi-toiminnan käynnistäminen	- Innovaatioallianssin mukainen toiminta on käynnissä - Osallistuvien yritysten, korkeakoulujen ja yhteisöjen määrä/ tavoitteena kaikki korkeakoulut, avainyhteisöt sekä 5 yritystä - -/2 uutta innovaatiokokeilua	Kevät 2020 on tehty valmisteluja ja käyty ekosysteemisopimusneuvotteluita työ- ja elinkeinoministeriön kanssa; neuvottelut ovat edenneet hyvin ja jatkuvat syksyllä 2020. Ekosysteemisopimuksen teemana ovat Lahti Green Deal ja Lahti SportsHub ja kehittämisessä ovat mukana Lahti, LUT, LAB, HY, LADEC, Päijät-Hämeen liitto, Lahti Region ja yritykset. Ekosysteemisopimus on tarkoitus saada valmiiksi syksyllä 2020. Elokussa 2020 työ ja elinkeinoministeriöltä haettu rahoitusta (hankkeen kokonaisbudjetti 393 025€) kestävän asumisen/kiertotalouden ekosysteemin edistämiseksi. Mukana Lahti, LAB, LUT, LADEC, Lahden Talot ja Lahti Energia. Tieto läpimenosta selvinnee lokakuussa 2020.	Toteutuu osittain
Vahvistetaan Lahden kaupungin mainetta ja tunnettuutta opiskelukaupunkina (Koha)	- Lahti opiskelukaupunki -palautekyselyn laadinta ja toteutus lahtelaisille korkeakouluopiskelijoille - Lahti opiskelukaupunki -viestintäkampanjan toteutus - "Tervetuloa opiskelijaksi Lahteen"-konseptin ideointi ja pilotointi yhdessä korkeakoulujen, oppilaskuntien ja yritysten kanssa - Lisätään korkeakoulujen ja oppilaitoksien	- Kyselyn pilotointi ja tulosten analysointi keväällä ja syksyllä 2020, keskiarvotavoite nouseva ja 3/5 - Kampanja toteutettu keväällä ja syksyllä 2020 - Konsepti valmis ja kokeilussa syksyllä 2020 - Yhteisten tilaisuuksien ja tapahtumien määrä, 4 kpl vuodessa	Opiskelijoille toteutettu palautekysely keväällä 2020. Vastaaajia yhteensä 101. (Suositteisin Lahtea opiskelukaupunkina ystäväilleni ja tuttavilleni 3/5 suomalaiset opiskelijat, 3,5/5 ulkomaalaiset opiskelijat. Syksyn tervetuloakampanjaan laadittu Taste Student Life in Lahti-kirjanen uusille korkeakouluopiskelijoille yhdessä Lahti City ry:n kanssa. Kirjasessa tietoa Lahdesta sekä tarjouksia keskustan 21:een eri kahvilaan ja ravintolaan. Kirjanen jaetaan opiskelijoille syyskuussa 2020. Tammikuussa 2020 toteutettu opiskelutapahtuma Triossa sekä	Toteutuu osittain

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
	näkyvyyden lisäys keskustassa laatimalla oppilaitoksien yhteistyökonsepti kaupungin Palvelutorille		"Lahti oppijan kaupunki tapahtuma Palvelutorilla maaliskuussa.	

2. LUONNOLLISESTI LIIKKEESSÄ

Kärkihanke lyhyesti:

Kärkihankkeen tavoitteena on luoda vahva ja yhdessä suunniteltu visio keskustan liikennejärjestelmän kehittämiseksi ja sitä tukevaksi kestävästä liikkumisesta visioksi. Keskustan liikennejärjestelmän visio tähtää kaupunkistrategian vuoteen 2030 ja osaltaan luo puitteet viihtyisään ja sujuvaan liikkumiseen kasvavassa kaupungissa. Hankkeessa kasvatetaan palveluiden saavutettavuutta kävellen, pyöräillen ja julkisia kulkuneuvoja käyttäen. Kärkihanke nivoutuu osaksi kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelman (SUMP) työtä. Ympäristöpääkaupunkivuonna nostetaan esiin toteutuneita toimenpiteitä.

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
Viestitään ja markkinoidaan aktiivisesti kestävästä liikkumisesta mahdollisuuksista (CitiCAP) - Neuvonta, tietoisuuden lisääminen, viestintä, pyöräilyviikko, liikkujan viikko (Koha/Kymp)	Henkilökohtaisen päästäkauppasovelluksen (CitiCAP-app) lataukset kaupunkilaisten joukossa. - Tapahtumat pyöräilyviikolla - Tapahtumat liikkujan viikolla	2021 mennessä: 2000 kaupunkilaista ladannut appin - Väh. 5 tapahtumaa / viikko - Väh. 200 osallistujaa / viikko	CitiCAP-sovelluksen testivaiheesta siirryttiin tutkimusvaiheeseen kesäkuun 2020 alussa. Koronan takia lanseeraus ja uusien käyttäjien houkuttelu tehtiin tapahtumien sijasta verkossa, sosiaalisessa mediassa, kaupungin sähköisillä näytöillä, bussimainontana ja julkaisuissa. Pyöräily- ja liikkujanviikot siirtyivät keväältä syyskaudelle. Talvipyöräilynäyttely toteutettiin Palvelutorilla keväällä 2020. CitiCAP-hanke oli esillä Osallistumistila Kympissä koko kevätkauden. 16.1. tilassa opastettiin sovelluksen käyttäjiä. CitiCAP-sovelluksen on ladannut kesäkuun loppuun mennessä noin 1800. Aktiivisia käyttäjiä noin 200.	Toteutuu
Valmistellaan kaupunkipyöräjärjestelmä, tähtäys lanseeraukseen 2021. (Kymp)	Järjestelmän ja kilpailutuksen valmiusaste	2020 Suunnitelma valmis ja kilpailutus aloitettu 2021 Kaupunkipyöräjärjestelmä lanseerataan	Toteutettavuus selvitys valmistunut, kilpailutus käynnistetty neuvottelumenettelyllä	Toteutuu osittain
Toteutetaan pyöräpiste yhteistyössä nuorisopalvelujen kanssa (Kymp ja Sivi)	Pyöräpisteen toiminta alkaa 2021	2020 Tila olemassa, vastuut sovittu ja suunnitelma tehty 2021 toiminta alkaa	Pohdittu, saadaanko järjestettyä yhdessä YPK-projektin kanssa. tori-isännän kanssa keskusteltu yhteiskontista torilla. Inspioksen kesäkokeiluissa	Toteutuu osittain

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
			tarjottiin myös kevyttä pyörähuoltoa.	
Otetaan käyttöön ympäristöystävällistä käyttövoimaa joukkoliikenteessä (sähkö, biokaasu, biodiesel) (Kymp)	Ympäristöystävälliset käyttövoimat kilpailutettavissa kohteissa	Kesällä 2020 alkavassa kaupunkiliikenteessä käytössä vähintään toisen sukupolven biodiesel Vuoden 2020 aikana kilpailutettavassa kaupunkiliikenteessä lisäpisteitä kilpailutuksessa sähkö- tai biokaasukalustolla	Kesällä 2020 alkanut kohde 5 liikennöi biodieselillä. Runkolinjan 1 kilpailutuksessa vaadittiin täyssähköbussuja.	Toteutuu
Jatketaan keskustan liikenteen ja liikkumisen suunnitelman laadintaa. Toteutetaan kokeiluja kestävästä liikkumisesta ympäristöstä (2 kokeilua) (Kymp)	Suunnitelman valmiusaste	2020 Suunnitelma valmis, toimenpideohjelma tavoitevuosi 2030	Toteutuu osittain. LIISU 1. vaiheen lisäselvitykset laadittu ja liikenneverkkoehdotus tehty. 2 kokeilua toteutunut – pyöräparkki inspiksen kanssa torilla sekä rautatienkadun pyörätiekokeilu.	Toteutuu osittain
Kehitetään koulujen ja päiväkotien kestävästä liikkumisesta suunnitelmat ja asennekasvatus liikuntaympäristöiksi (Sivi)	- Tehdyt liikkumissuunnitelmat - Kulkumuotojakauma koulumatkoilla	2021: Suurin osa alle 3km matkoista kuljetaan muuten kuin autolla (koulumatkakysely) - 2020: Liikkumissuunnitelmien tekoaste/koulujen määrä	Covid 19-poikkeustilanteen johdosta liikkumissuunnitelmien valmistelu ja läpivienti osaksi koulujen toimintaa ei ole toteutunut kevätlukukauden aikana. Koulujen syksyn toimintakauden käynnistyttyä asiaa voidaan edistää uudelleen.	Ei toteudu
Otetaan käyttöön työsuhdematkalippu (Koha)	- Työsuhdematkalippujen käyttöaste	- 2020: 50 %:a henkilöstöstä käyttää työsuhdematkalippua ja heistä 10 %:lla on kuukausilippu - 2021: 55 %:a käyttää työsuhdematkalippua ja 15 %:lla on kuukausilippu.	Työsuhdematkalipun etuuden muodostumiseen ja käyttämiseen liittyvät säännöt on laadittu. Lipun käyttöönotto on viivästynyt kortin lataamiseen ja käyttämiseen liittyvän sähköisen palvelun keskeneräisyydestä.	Toteutuu osittain

UUDISTUMINEN

Lahti on moderni, innostava ja palveleva kaupunki. Kaupunki tunnetaan uudistuvasta ja kokeilevasta toiminnastaan.

3. YRITYSTEN LAHTI

Kärkihanke lyhyesti:

Kaupungin toimijoiden tavoitteena on tunnistaa tehokkaasti erityyppisten ja erikokoisten yritysten palvelutarpeet. Kärkihankkeen myötä kaupungin palveluita voidaan segmentoida jatkossa paremmin erilaisia yrityksiä palvelevaksi kokonaisuudeksi. Hanke vie eteenpäin kaupungin yritysystävällisyyttä käytännössä edistäviä toimintamalleja ja parantaa osaavan työvoiman saatavuutta. Kärkihankkeessa toteutetaan myös maankäytön suunnittelua, jonka tavoitteena on monipuolinen ja sijainniltaan kiinnostava tonttitarjonta.

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
Mahdollistetaan monipuolinen ja kiinnostava kaupunki yrityksille (Kymp)	<p>Monipuolinen ja sijainniltaan kiinnostava tonttitarjonta</p> <p>Keskustan kiinteistöjen kehittäminen yhdessä kiinteistön omistajien ja yritysten kanssa</p>	<p>Luovutettujen tonttien määrä / kem määrä kasvaa edellisvuodesta</p> <p>Yritystonttivaranto kasvaa edellisvuodesta</p>	<p>Pippon liittymästä nykyiselle Kujalan yritysalueelle suoran yhteyden mahdollistavan Kujalankdun rakentaminen on käynnissä VALTARIN suorittamana. Katu valmistuu vuoden 2020 loppuun mennessä.</p> <p>Pippon yritysalueen noin 55 ha suuruisen laajennuksen maanhankintojen suorittamisesta 1,51 milj.€:lla tekninen- ja ympäristölautakunta on tehnyt päätöksen kokouksessaan 10.12.2019. Kauppaa ei ole pystytty loppuun saattamaan myyjänä olevan perikunnan omistus selvitysten puutteellisuuden vuoksi, mitkä ovat Maamittauslaitoksella selvitettävänä. Kauppa suoritetaan välittömästi, kun myyjät saavat saannoilleen lainhuodon. Alueen kaavoitusta ja tasaussuunnitelman laatimista ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi viedä eteenpäin ennemmin kuin kauppa on solmittu.</p> <p>Rälssiin laajennuksen ja sen viereisen Autokorin tontin asemakaavat ovat laadittu ja käsitelty. Kaavojen valitusaika päättyi 31.7.2020. Vielä ei ole meille tullut tietoa, onko kaavoista jätetty valituksia.</p> <p>Säännölliset Kiinteistöfoorumitapaamiset aloitettu ja kehittämisen painopisteet sovittu</p> <p>Pysäköintipolitiikka on päivitetty. Tekninen- ja ympäristölautakunta käsittelee raportin 11.2.2020. .</p>	Toteutuu osittain

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
			Keskustan pysäköintilaitoksia koskeva osio tulee päätettäväksi keskustan liikenne- ja ratkaisun (LIISU 2030) yhteydessä.	
Kehitetään yrittäjyyskasvatusta (Sivi)	- Yrittäjyyskasvatuskoulutukseen osallistuneiden opettajien/ ohjaajien määrä - Jatketaan yrittäjyyskasvatuksen koordinoinnin resursointia	- Väh. 50 % opettajista/ ohjaajista osallistunut - 1 henkilö resursoitu	Opettajille järjestetty koulutusta. Kaikille lukion opettajille järjestetty iltapäivän pituinen koulutustilaisuus. Peruskoulun opettajille järjestetty työpajoja ja webinaareja.. Yrittäjyyskasvatuskoordinaattorin sopimus päättyi 30.6. Päätöstä uuden yrittäjyyskoordinaattorin palkkaamisesta ei ole tehty.	Toteutuu osittain
Parannetaan osaavan työvoiman saatavuutta (Koha)	- Työnantajamielikuvakoulutusta yhdessä alueen yritysten kanssa - Kv-osaajien palvelumallin luominen alueelle	- Koulutus järjestetty - Yritysten kokemukset osaavan työvoiman saatavuudesta (haastattelututkimus yrityksille 2018 vs. 2020) - Harjoittelijoiden määrä kaupunkikonsernissa selvitetään ja määrän kehitystä seurataan. Tavoitteena määrän kasvu - Käynnistetty kv-osaajien palvelumallia kehittävä hanke	- Työnantajamielikuvakoulutus toteutetaan syksyn 2020 aikana ja kyselytutkimuksen tulokset ovat käytettävissä loppuvuodesta. - Harjoittelun kehittämiseen liittyvä kartoitustyö aloitettu keväällä 2020, mutta koronan vuoksi henkilöstöpalveluiden resurssit eivät riittäneet tähän ja työ jäi kesken. - Lahti TalentHub-hanke käynnistetty 3.8.2020 ja hankkeeseen resursoitu 2 henkilöä.	Toteutuu osittain
Uudistetaan kaupungin palveluprosesseja (Koha)	- Lahtelaisten yritysten haastattelututkimus - Yritysten asiakaspalautteen keräämisen systematisointi	- Tutkimus toteutettu ja tuloksia hyödynnetty - Pilotoidaan automaattisen palautteen keräämistä	- Haastattelututkimus toteutetaan syksyn 2020 aikana. - Palautteen keräämisen malli on valmistelussa yhdessä tietohallinnon ja palvelutorin kanssa. Myös City as a Service -hankkeessa pilotoidaan palautteen keräämistä.	Toteutuu osittain
Kehitetään kaupunkia yritysten alustana (Koha)	- Konserni uusien innovaatioiden alustana (konserniyhtiöt, palvelualueet) - 5G-valmiudet kuntoon - Hankintojen paikallisuuden lisääminen - Yrityspalvelusetelitoiminnan laajentaminen	- Konsernin innovatiivisten kehityshankkeiden määrä yritysten kanssa kasvaa - 5G-strategia luotu 2020 aikana - Alueen yritysten osuus hankinnoista kasvaa - Yrityspalvelusetelien määrää lisätään. 2019 20 kappaletta	- Keskeiset tytäryhtiöt ovat tiivisti mukana ekosysteemisopimuksen kiertotalouteen liittyvien innovatiivisten kehityshankkeiden suunnittelussa. - Kaupungin tietoliikennevalmiuksia tutkitaan Sitowisen toteuttaman projektin avulla. Tavoitteena on luoda kaupunkiorganisaatioon selkeät toimintamallit tietoliikennevalmiuksien huomioimiseksi toiminnassa. - Koronan vuoksi paikallisille yrityksille suunnattuja hankintatilaisuuksia ja koulutuksia	Toteutuu osittain

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
			<p>ei ole toteutettu. Julkaistuista tarjouskilpailuista sekä kaupungin sähköisistä kilpailutusjärjestelmistä tiedotetaan mahdollisuuksien mukaan paikallisia yrityksiä.</p> <p>- Koronan myötä koko 200 000 € määräraha kohdennettiin keväällä 2020 myynnin ja markkinoinnin yrityspalveluseteleihin. Lisäksi Elinvoima ja työllisyysjaosto päätti 50 000 € lisämäärärahasta mikroyrityksille tarkoitetun yrityspalvelusetelin toteuttamiseen. Kestävän liiketoiminnan kehittämiseen tarkoitetun yrityspalvelusetelin toteuttaminen peruttiin, koska myynnin ja markkinoinnin yrityspalvelusetelillä koettiin olevan suurempi vaikutus lahtelaisten yritysten toipumiseen COVID-19 -epidemiasta.</p>	

4.PALVELUTORI

Kärkihanke lyhyesti:

Palvelutorin lähtökohtana on julkisten palveluiden palvelukonsepti, joka sujuvoittaa kuntalaisten arkea, helpottaa julkisten palvelujen kestävästä käyttämisestä, lisää palvelujen tasavertaista saavutettavuutta ja mahdollistaa palvelukehityksen joustavuuden. Palvelukokonaisuus laajenee Palvelutorin II-vaiheessa Kauppakeskus Triossa vuosien 2020-2021 aikana. Yhteisten toimintatapojen syventäminen, kaupungin ja muiden toimijoiden palvelujen yhteensovittaminen ja siitä syntyvien synergiaetujen hyödyntäminen mahdollistaa kuntalaisille paremman asiakaskokemuksen ja paremman asiakastyytyväisyyden julkisiin palveluihin ja niiden saavutettavuuteen tulevaisuudessa. Palvelutori osallistavana toimintapaikkana toimii myös vahvana hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tukevana alustana asukkaille, yhdistyksille, yrityksille ja oppilaitoksille.

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
Selvitetään koko palvelualueen asiakasrajapintojen ja integrointimahdollisuuksien luonti Palvelutorille (Kymp)	<p>Kuntalainen saa palvelualueen palveluista tarvittavat tiedot ja ohjauksen Palvelutorilla</p> <p>Jatkuva osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuus palvelualueen palveluihin Palvelutorilla</p>	<p>Asiakasrajapinnat tunnistettu ja toimintamalli käyttöön otettu</p> <p>Osallistava toiminta ja vuorovaikutuksen mahdollistaminen Palvelutorilla</p> <p>Vähintään 2 osallistumistilaisuutta kuukaudessa Palvelutorilla</p>	<p>BWTowerin asiakaspalvelu on siirretty Lahti-Pisteelle Palvelutorilla. BWTowerissa asioidaan vain tarvittaessa ajanvarauksella.</p> <p>Kymppikeski viikot ennen koronaa toteutuneet viikoittain Osallistumistila Kympeissä.</p>	Toteutuu

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
Keskitetään tilanvaraukseen liittyvien avainten luovutus Palvelutorille (koulut, päiväkodit ja AKI-kerhot) (Sivi ja koha)	- Avainten luovutusten toimintamallin luominen	- Toimintamallissa olevat kiinteistöt määritelty ja malli käytössä	Tilakeskus ja Lahti-Piste rakentaa toimivaa uutta toimintamallia avaintenhallintaan. Toimintamalli tarkoitus ottaa käyttöön 2021 vuoden alusta.	Toteutuu
Määritellään Palvelutori tukemaan nuorta elämän eri vaiheissa ja ennaltaehkäisemään syrjäytymisen ongelmia (Sivi)	- Nuorille kohdennetut tapahtumat ja tilaisuudet palvelutorilla	- Nuorille suunnatut palvelut ja tilat määritelty Palvelutorilla. - Nuorille kohdistettujen tapahtumien ja tilaisuuksien määrä ja jatkuvuus Palvelutorilla	Osittain toteutettu ennen koronaa ja muuten suunnittelutasolla olleita erilaisia nuorten työllistymistä ja opiskelua tukevia tapahtumia. Ohjaamon palveluiden siirtyminen Palvelutorin uusiin tiloihin aikataulutettu osana työllisyyden kuntakokeilua.	Toteutuu
Käynnistetään Palvelutorin II- vaihe ja yhteensovitetaan aktiivisesti kaupungin sekä muiden toimijoiden palvelut Palvelutorille (Koha)	- Nuorten ja työllisyyttä tukevien kaupungin palvelujen siirron käynnistäminen Palvelutorille - Palvelutorin yleistä asiakastytyväisyyttä sekä tapahtumien, tarjonnan ja toiminnan asiakaskokemusta mittaavan mallin laatiminen - Toteutetaan palvelutoritoimijoille yhteistyökysely. Kyselyn pohjana käytetään Palvelutorilaisen opasta yhteistyöstä ja synergiaetuja tavoittelevasta toiminnasta.	- Palvelutorin II-vaiheen palvelut ja toimijat kartoitettu - Tilatarpeiden ja palveluprosessien määrittely ja palveluiden käynnistäminen Palvelutorilla 2020 - Malli luotu ja käyttöön otettu. Tulosten analysointi kuukausittain ja tavoitteena positiivisten asiakaskokemusten kasvu - Muodostetaan Palvelutorille eri toimijoista koostuvia työryhmiä (viestintä, asiakasohjaus, kokemusagentit). Säännölliset kokoontumiset 6-10 kertaa vuodessa - Tiivistetään palvelutoimijoiden välistä yhteistyötä ja hyödynnetään yhteensovittamisesta syntyvää synergiaetua	II-vaiheen palvelut ja tilatarvesuunnittelu käynnissä palvelumuotoilun sekä workshoppien keinoin. Asiakaskokemusta mittaavan mallin suunnittelu käynnistetty. Asiakaskokemustutkimus sekä Palvelutorin henkilöstön työtyytyväisyyskysely toteutetaan uuden mallin mukaisesti loppuvuodesta 2020 ja toistetaan jatkossa vuosittain. Työryhmät (esimies, viestintä, turvallisuus, kokemusagentit) käynnistetty ja toiminta säännöllistä.	Toteutuu
Kehitetään Palvelutoria osallistavana toimintalustana kaupunkilaisten, yhdistysten ja järjestöjen sekä yritysten ja oppilaitosten käytössä (Koha)	- Palvelutorin tilojen tehokas käyttö osallisuutta ja hyvinvointia tukevana toimintalustana	- Vähintään 5 tapahtumaa tai tilaisuutta kuukaudessa	Ajanvarausjärjestelmä Timmin käyttöönotto 2021 vuoden alusta. Pilotointi Launeen monitoimitalossa elokuussa 2020. Palvelutorilla käytössä väliaikainen tilanvarausmalli. Palvelutorin viestintä toteutuu suunnitelman mukaisesti hyödyntäen monipuolisesti eri viestinnän kanavia. Lahden kaupungin nettisivu-uudistuksen myötä luodaan Palvelutorin toimintaa paremmin, tilojen käyttöä sekä osallisuutta ja hyvinvointia tukevat sivut. Palvelutorilla on järjestetty konseptin ja tilojen esittelyä sekä järjestetty	Toteutuu

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
			monipuolisia tapaamisia ja tapahtumia (messuja, koulutuksia ja kokouksia). Ennen koronaa (tammi-maaliskuu) Palvelutorin Lavalla tilaisuuksia keskimäärin 10/kk. Kokoustilavaruksia kaikkiaan 650 kpl tammi-toukokuun välillä, keskimääräisesti 37 varausta / viikko. Huomio tässä, että kokoustilat pois ulkoisilta käyttäjiltä vkot 13-22.	
Mahdollistetaan Palvelutorilla työskentelevän Lahti-Luotsin välityksellä helppo, sujuva yhteydenpito toimijoiden ja kuntalaisten välillä (Koha)	- Lahti-luotsi mallin käynnistäminen	- Lahti-Luotsi malli valmis ja mallia toteuttava henkilö palkattu	Vuodelle 2020 on palkattu projektityöntekijä, jonka työnkuvaan kuuluu järjestöyhteistyö, lähidemokratia- ja OSBU-mallin kehittäminen.	Toteutuu
Kehitetään Palvelutorilla monikanavaista asiakaspalvelua sekä nykyisten sähköisten palveluiden ohjausta ja neuvontaa. Samalla tuotetaan tärkeää tietoa kaupungin sähköisten palveluiden kehittämisen tueksi (Koha)	- Asiakastyytyväisyys Palvelutorin monikanavaiseen asiakaspalveluun, ohjaukseen ja neuvontaan sekä yleinen tyytyväisyys kaupungin sähköisiin palveluihin	- Sähköisten kanavien kautta tapahtuvan asiakaspalvelun laatua mittaavan mallin luominen	Malli sisältää erilaisia palauteväyliä asiakastyytyväisyyden ja -kokemuksen keräämiseksi: - FCG:n toteuttama kirjekysely (sisällytetty malliin, mutta toteutuu vuonna 2021) - Sähköpostin automaattinen palautelinkki (Dynamics 365, Forms pro, sähköpostitse annettun palvelun palaute) - Automaattinen tekstiviesti-palautekysely (Dynamics 365 lisäosa, puhelinpalvelun palaute) - Palvelutorin KERRO POIS-osallistamisseinä ja Happy or Not-laitteet (fyysisen palvelun palaute) Kaupunkitasoinen Chat-palvelu tulossa syksyllä 2020 uusien nettisivujen yhteyteen. Palvelusta vastaa Lahti-Piste.	Toteutuu

YHTEISÖLLISYYS

Lahti on lapsiystävällinen hyvinvointikaupunki.

5. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI

Kärkihanke lyhyesti:

Vahvistamme yhdessä tekemällä lasten ja nuorten hyvinvointia edistävää toimintamallia. Toteutamme maakunnallista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Toteutamme Lahden mallin – lasten ja nuorten harrastustakuuseen. Suunnittelemme uusia oppimisympäristöjä sekä kaupunkiympäristöä ja leikkialueita yhdessä lasten ja nuorten kanssa uusia ja innostavia menetelmiä hyödyntäen.

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
<p>LASTEN HARRASTUSTAKUUN TOTEUTTAMINEN</p> <p>Luodaan yhteistyömalli lasten ja nuorten liikkumisalueiden suunnittelussa ja kunnossapidossa (Kymp, koha, sivi)</p>	Yhteinen palveluverkkotarkastelu	<p>Palveluverkkotarkastelu valmis</p> <p>Kartoitetaan päällekkäiset toiminnot ja laaditaan toimenpideohjelma palveluverkkotarkastelun yhteydessä</p>	Hankkeelle on perustettu sekä ohjausryhmä että projektiryhmä ja työ on käynnistynyt projektisuunnitelman laatimisella sekä lähtötietojen kartoituksella. Palveluverkko ja yhteistyömalli laaditaan loppuvuoden aikana.	Toteutuu
<p>EHKÄISEVÄN HYVINVOINTIYHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN</p> <p>Osallistetaan lapsia ja nuoria suunnittelun aikana ja kehitetään lapsiin kohdistuvien vaikutusten arviointia (Kymp)</p>	Osallistamistilaisuuksien määrä, vaikutusten arviointi käytössä	<p>Osallistumisen ja arvioinnin kehittäminen ja toimiva käytäntö</p> <p>Toteutettu 10 osallistamistilaisuutta.</p>	<p>Keväälle 2020 suunniteltu osallistava koulukiertue peruuntui keväältä.</p> <p>Yhteistyötä jatkettiin Tiirismaan koulun kanssa ja järjestettiin kaupunkisuunnitteluoppitunti.</p> <p>Arkkitehtuuripolitiikan uudistamisen käynnistyi. Osa työtä on suunnitella toimintamalli arkkitehtuurikasvatuksen lisäämiseksi Lahdessa.</p>	Toteutuu osittain
<p>EHKÄISEVÄN HYVINVOINTIYHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN</p> <p>Jatketaan alueellisen hyvinvointiyhteistyön kehittämistä yhdessä Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän kanssa (perhekeskus-toimintamalli, alueellisen hyvinvointityön organisointi) (Sivi)</p>	<p>- Alueellisen hyvinvointiyhteistyön toteutuminen (toimintasuunnitelmat, toteutunut toiminta)</p> <p>- Perhekeskus-toimintamallin organisoituminen (Phhyky ja alueellinen hyvinvointiyhteistyö, toteutunut toiminta)</p>	<p>- Lähtötaso: Lahden kaupungin alueellinen yhteistyö toteutuu toimintasuunnitelmien mukaisesti</p> <p>- Tavoitetaso: Perhekeskus-toimintamalli on otettu käyttöön Phhykyn ja kaupungin varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja oppilashuollon yhteistyössä</p>	<p>Alueellinen hyvinvointityö toteutuu suunnitellusti ja alueelliset hyvinvointiseminaarit käynnistävät uuden toimintakauden 2020-2021.</p> <p>Kevään aikana valmistunut Perhekeskus-käsikirja ohjaa toimintamallin käyttöönottoa ja vahvistamista alueellisessa yhteistyössä (vrt tavoitteet; Perhekeskus toimintamallin käsitteet ja organisoituminen).</p> <p>Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2018-2021 tavoitteiden toteutumista arvioidaan toimintakausittain. Tavoitteiden seuranta toteutettu lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmässä 5.8.2020.</p> <p>PHHykyn kaupunkitasoisen Perhekeskuksen valmistelu ja suunnittelu käynnissä.</p>	Toteutuu

Palvelualueen toimenpide	Mittari	Lähtö-/tavoitetaso	Mittarin toteuma ja tehdyt toimenpiteet	Tila
Laajennetaan lapsivaikutusten arviointia, osallistamista ja kuulemistä. (Sivi)	- Lapsivaikutusten toteutuminen osana vaikutusten arviointia suunnittelussa ja päätöksenteossa	- Lapsivaikutusten arviointi sisältyy päätöksentekoprosessiin kaikissa merkittävässä lapsia ja nuoria koskevissa asioissa	Täydennyskoulutuksen järjestäminen ja vaikutusten arvioinnin toteutuminen kaikessa päätöksenteossa ei toteutunut kevään poikkeustilanteen seurauksena.	Toteutuu osittain
LASTEN HARRASTUSTAKUUN TOTEUTTAMINEN Toteutetaan Lahden malli – lasten ja nuorten harrastustakuusta (yhteistyössä yhdistykset, yhteisöt, järjestöt) (Sivi)	- Harrastustakuun suunnitelma - Harrastustakuun toteutuminen; lasten ja nuorten omaehtoisen harrastamisen %-osuus	- Kaupunkitasoinen harrastustakuun suunnitelma ja organisoituminen valmis - Jokaisella lapsella ja nuorella mahdollisuus yhteen itseä kiinnostavaan harrastukseen (suunnitelman tavoite)	Työryhmä ja ohjausryhmä perustettu sekä tehty suunnitelma kolmannen sektorin osallistamisesta harrastustakuun toteuttamiseen. Koronavirustilanteen vuoksi tilaisuuden järjestäminen suunnitelman edistämiseksi siirtyi keväältä syksyyn. Suunnitelma on kuitenkin tarkoitus saada valmiiksi vuoden loppuun mennessä.	Toteutuu
EHKÄISEVÄN HYVINVOINTIYHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN Sisällytetään vaikutusten arviointi päätösvalmisteluprosessiin uudistettaessa asian- ja dokumentinhallintajärjestelmää (Koha)	- Valmiusaste	- -/vaikutusten ennakoarviointi sisältyy päätöksentekoprosessiin	Asha/doha-järjestelmän käyttöönotto siirtyy ilmoitetusta 7.9.	Toteutuu

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 195

Lahden Ironman 70.3 MM-kisahakemus: haettavien kisojen siirto vuodelta 2022 vuodelle 2023 KV

D/2269/00.04.02.01/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Yhteysjohtaja Mari Kuparinen, puh. 044 371 9450

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy IRONMAN 70.3. MM-kisahakemuksen, kisoihin liittyvän 700 000 euron järjestelyoikeusmaksun ja järjestelyvastuuseen kuuluvien muiden velvoitteiden rahoituksen siirron vuodelta 2022 vuodelle 2023.”

Perusteluosa

Lahden kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 11.11.2019 (§109), että Lahti hakee IRONMAN 70.3 MM-kisaisännyttä vuodelle 2022 ja päätti kaupungin sitoutumisesta 700 000 euron järjestelyoikeusmaksuun ja järjestelyvastuuseen kuuluvien muiden velvoitteiden rahoitukseen.

Globaali COVID-19-pandemia on aiheuttanut muutoksia IRONMAN 70.3 MM-kisojen järjestelyihin, kun vuoden 2020 marraskuulle suunnitellut MM-kisat Uuden-Seelannin Taupossa jouduttiin perumaan. Tässä tilanteessa Lahden on mahdollista hakea vasta vuoden 2023 IRONMAN 70.3 MM-kisoja.

Tapahtuman kansainväliset oikeudet omistavan tahon kanssa käytiin kaupunginjohtajan johdolla 22.6.2020 neuvonpito MM-kisakalenterin muutoksista. IRONMAN Finlandin edustajat, Lahden kaupungin Elinvoima- ja kilpailukykypalvelut ja Lahden seutu – Lahti Region Oy esittävät käydyn neuvottelun jälkeen, että Lahti hakee IRONMAN 70.3 MM-kisoja vuodelle 2023.

Kisajärjestelyiden osalta kaupungin olosuhteet täyttävät vaaditut elementit. Seudun uusien hotelli-investointien valmistuessa Lahden majoitustilanne on vuonna 2023 nykyistä parempi ja on todennäköisempää, että COVID-19-pandemia on saatu siihen mennessä hallintaan.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 195

Kuten KV:n 11.11.2019 päätöksessä tässäkin päätöksessä Lahden kaupungin vastuut rajataan järjestämissopimuksessa määriteltyihin vastuisiin. Lisäksi järjestelyoikeusmaksuun haetaan OKM:n suurtapahtumatukea sekä yhteistyökumppanuuksia alueen elinkeinoelämän kanssa. Tavoitteena on, että Lahden kaupungin osuudeksi järjestelyoikeusmaksusta jäisi 50 % eli 350 000 euroa.

Lisäksi kaupunki sitoutuu vastaamaan tapahtuman järjestämiseen liittyvistä isäntäkaupungin velvoitteista (mm. alueiden ja tilojen käyttö sekä luvat, turvallisuusjärjestelyt, ensihoito, logistiikka, jätehuolto, valaistus, sähköt, pysäköinti, tervetuliaislahjat jne.), kuitenkin ainoastaan niiltä osin kuin ne ovat kaupungin toimintoja tai kaupungin päätösvallassa. Muilta osin kaupunki sitoutuu edistämään velvoitteiden toteutumista yhteistyössä muiden viranomaisten, yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: valitusosoitus

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: ote kopa/taloussuunnittelu

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 196

Lahden kaupungin hallintosäännön muuttaminen KV

D/160/00.01.01.00.00/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Kaupunginlakimies Pekka Virkkunen, puh. 044 416 3072

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy oheisen liitteen mukaiset muutokset voimassaolevaan hallintosääntöön ja 1.6.2021 voimaan tulevaan hallintosääntöön perusteluosiossa kerrotulla tavalla.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa Uusi laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019) on tullut voimaan 1.1.2020. Kyseessä on yleislaki, minkä tarkoituksena on säädellä ja yhdenmukaistaa tiedonhallintaa digitalisoituvassa toimintaympäristössä. Lain tavoitteena on toteuttaa hyvää hallintoa ja julkisuusperiaatetta sekä edistää julkishallinnon tietojen ja tietovarantojen digiturvallisuutta, yhteentoimivuutta, tiedon jakamista ja hyödyntämistä. Tiedonhallintalaki asettaa vaatimukset yleiselle tiedonhallinnalle ja tietoturvallisuudelle ja tuo kunnille uutta tiedonhallinnassa noudatettavaa sääntelyä.

Edellä kerrotun vuoksi hallintosääntöön tulisi lisätä uusi pykälä ”Kaupunginhallituksen tiedonhallinnan tehtävät”. Samalla pykälää ”Asiakirjahallinnon järjestäminen” on syytä täsmentää. Ehdotuksessa vanha 27 pykälä ”Asiakirjahallinnon järjestäminen” kumotaan ja sen tilalle uudeksi 27 §:ksi tulisi ”Kaupunginhallituksen tiedonhallinnan tehtävät” ja 27 a §:ksi uusi ”Asiakirjahallinnon järjestäminen” pykälä.

1.6.2021 voimaan tulevassa hallintosäännössä vastaavat pykälät ovat:

- kumottava ”Asiakirjahallinnon järjestäminen” 28 §
- uusi ”Kaupunginhallituksen tiedonhallinnan tehtävät” 28 § ja
- uusi ”Asiakirjahallinnon järjestäminen” 28 a §

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 196

Kaupunginvaltuusto päätti 25.3.2020 kokouksessaan lisätä hallintosääntöön 10 a §:n, joka mahdollistaa sähköisen kokouksen pitämisen. Tästä johtuen on syytä tehdä vielä hieman täsmennyksiä 10 ja 10 a §:iin.

Kuntalaki antaa mahdollisuuden myös sähköiseen päätöksentekomenettelyyn mutta tämä ei ole ollut aikaisemmin teknisesti mahdollista. Nyt uusi asianhallintajärjestelmä antaa mahdollisuuden myös sähköisen päätöksentekojärjestelmän käyttöön ottamiselle. Tämän vuoksi hallintosääntöön olisi syytä lisätä asiaa koskeva 10 b §.

Koska hallintosäännön valtuustoa koskeva osio käsittelee valtuuston kokouksia erikseen, on sähköisen kokouksen mahdollisuus syytä lisätä myös sinne 12 a §:ksi.

1.6.2021 voimaan tulevassa hallintosäännössä

- yleisen osan 10 § on 11 §, joten liitteen mukainen muutos koskee tätä pykälää,
- lisätään yleiseen osaan oheisessa liitteessä mainitut 10 a ja b §:t kokonaisuudessaan pykäliksi 11 a ja 11 b
- lisätään valtuustoa koskevaan osioon liitteen mukaisesti uusi 12 a §

Kaupunkiympäristön palvelualueen toimivalta-alueeseen esitetään myös muutamaa korjausta. Kirjaus liikenteen hankinnasta on ristiriidassa hallintosäännön yleisen osan kanssa ja yleistä osaa noudatetaan kaupungin toiminnassa ensisijaisena. Näin ollen esitetään ko. kohta olisi syytä poistaa. Muut poistettavat kohdat turhia, koska laki liikenteen palveluista (320/2017) on tullut voimaan 1.7.2018 ja kumonnut aikaisemman joukkoliikennelain (869/2009). Lakimuutoksen yhteydessä reitti- ja kutsujoukkoliikenneluvat poistuivat kokonaan.

Myös 1.6.2021 voimaan tulevassa hallintosäännössä tulisi vastaavat kohdat poistaa.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: valitusosoitus

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: säädöskokoelma, nettiin, intraan, ote palvelualueet, toimistopalvelut2

Liitteenä

1. Muutokset hallintosääntöön

3 (3)

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 196

27 § Asiakirjahallinnon järjestäminen

Kaupunginhallitus vastaa arkistotoimen järjestämisestä. Kaupunginhallitus määrää sen viranhaltijan tai toimihenkilön, joka johtaa kunnan arkistotointa ja arkistonmuodostusta sekä huolehtii kunnan pysyvästi säilytettävistä asiakirjoista.

Arkistonmuodostajia ovat kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, lautakunnat ym. kaupungin toimielimet alaisine yksiköineen. Arkistonmuodostajan arkisto voi jakautua osa-arkistoihin. Arkistonmuodostajan tehtävänä on:

- 1) huolehtia arkistotoimesta hallussaan olevan arkiston osalta arkistotoimea johtavan viranhaltijan tai toimihenkilön antamien ohjeiden mukaisesti
- 2) määrätä arkistolleen vastuunalainen hoitaja ja osa-arkiston hoitajat sekä ilmoittaa heidät arkistotoimea johtavalle viranhaltijalle tai toimihenkilölle,
- 3) tehdä arkistotoimeen liittyviä esityksiä arkistotoimea johtavalle viranhaltijalle tai toimihenkilölle.

27 § Kaupunginhallituksen tiedonhallinnan tehtävät

Kaupunginhallitus vastaa siitä, että tiedonhallintalain 4.2 §:n vastuut, käytännöt ja valvonta on määritelty kaupungissa.

Tiedonhallinnan toteuttamiseen liittyvien tehtävien vastuut ovat:

1. Vastuu tiedonhallintalain mukaisten kuvausten koostamisesta ja ylläpidosta (tiedonhallintamalli (5 §), muutosvaikutusten arviointi (5 §) ja asiakirjajulkisuutta koskeva kuvaus (28 §)),
2. Vastuu 19 §:ssä säädetystä tietoaineistojen sähköiseen muotoon muuttamisesta ja saatavuudesta,
3. Vastuu tietoturvallisuusjärjestelyistä, tietojärjestelmien toiminnasta ja yhteentoimivuudesta sekä tietovarantojen yhteentoimivuudesta (2 §:n 13 kohta, 5 §, 12 - 17 §, 22 - 24 §) ja 4. Vastuu asianhallinnan ja palvelujen tiedonhallinnan järjestämisestä sekä tietoaineistojen säilyttämisen järjestämisestä (21 §, 25 - 27 §).

27a § Asiakirjahallinnon järjestäminen

Kaupunginhallitus vastaa siitä, että arkistotoimen vastuut, käytännöt ja valvonta on määritelty kaupungin viranomaisen tehtävissä.

Kaupunginhallituksen tulee huolehtia arkistolain 7 - 9 §:n mukaisista velvoitteista:

1. määrätä kunnan asiakirjahallintoa, arkistotointa ja arkistonmuodostusta johtava viranhaltija,
2. antaa tarkemmat määräykset asiakirjahallinnon hoitamisesta ja toimialojen vastuuhenkilöiden tehtävistä,
3. päättää tiedonohjaussuunnitelman (AMS, TOS) yleisistä periaatteista (sisältö, laadinnan vastuut, vahvistaminen käyttöön, valvonta ja seuranta) sekä
4. nimetä kunnan arkistonmuodostajat.

Asiakirjahallintoa johtava viranhaltija johtaa kunnanhallituksen alaisena asiakirjahallintoa ja vastaa kunnan pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista sekä

1. vastaa kaupunginhallituksen asiakirjahallinnon viranomaistehtävien valmistelusta ja täytäntöönpanosta,
2. ohjaa ja kehittää asiakirjahallintoa osana kaupungin tiedonhallintaa sekä osallistuu kaupungin tiedonhallintayksikön toimintaan hänelle määrätyn vastuun,
3. hyväksyy tiedonohjaussuunnitelman sekä muun tiedonkäsittelyn, säilytyksen ja arkistoinnin ohjeistuksen,
4. vastaa kaupungin pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista sekä keskusarkistosta ja pysyvästi säilytettävistä analogisista asiakirjoista,
5. laatii kaupungin asiakirjahallinnon ohjeen ja valvoo, että tehtävät hoidetaan annettujen ohjeiden mukaisesti sekä
6. todistaa oikeaksi kaupungin asiakirjoista annettavia jäljennöksiä.

10 § Kokousaika ja -paikka

Toimielin päättää kokouksensa ajankohdasta ja paikasta.

Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistötoimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen sen pitämisestä.

Puheenjohtaja voi peruuttaa kokouksen, mikäli kokouksen pitäminen ei ole aiheellista käsiteltävien asioiden vähäisen määrän tai muun perustellun syyn vuoksi.

Toimielimen kokouksessa voidaan käyttää sähköistä kokousjärjestelmää.

10 a § Sähköinen kokous

Toimielin voi pitää kokouksen sähköisesti.

Suljettuun sähköiseen kokoukseen voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käydyt keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä. Kaupunginhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että sähköisiin kokouksiin ja sähköiseen päätöksentekomenettelyyn tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

10 b § Sähköinen päätöksentekomenettely

Toimielin voi päättää asioita sähköisessä päätöksentekomenettelyssä kuntalain 100 §:n mukaisesti. Päätöksentekomenettelyä voidaan käyttää kaikkiin toimielimen päätösvaltaan kuuluviin asioihin.

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevat säännöt

12 a § Valtuuston varsinainen kokous ja sähköinen kokous

Valtuusto voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (sähköinen kokous).

Valtuuston kokouksessa voidaan käyttää sähköistä kokousjärjestelmää.

Yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata valtuuston sähköistä kokousta internetin kautta sekä kokouskutsussa mainitussa tilassa.

Valtuuston suljettuun sähköiseen kokoukseen voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käydyt keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

Kaupunginhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että valtuuston sähköisiin kokouksiin tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

Joukkoliikenne			Joukkoliiken- nelautakunta	Vastuualue- johtaja
Seudullinen kunnallinen joukkoliikenneviranomaisen Joukkoliikenteen tavoitteellisen palvelutason määrittely omalla toimivalta-alueella; Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Kärkölä, Lahti, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä			x x	
Yksinomaan toimivalta-alueensa sisällä harjoitettavan liikenteen järjestämistä ja liikenteen hankinta			x	
Yksinomaan toimivalta-alueensa sisällä harjoitettavan reitti- ja kutsujoukkoliikenteen lupien myöntäminen liikenteenharjoittajan hakemuksesta			*	
Vähäiset muutokset reitti- ja kutsujoukkoliikennelupiin				*
Kuntien ja valtion toimivalta-alueensa joukkoliikenteeseen osoittamien tukien, avustusten ja määrärahojen hakeminen ja käyttö			x	
Muut joukkoliikennelaissa ja palvelusopimusasetuksessa paikalliselle toimivaltaiselle lupaviranomaiselle määrätty tehtävät			x	
Lausuntojen antaminen toisen joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen toimivalta-alueeseen kuuluvasta liikenteestä				x

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 197

Lahden kaupungin hallintosäännön muuttaminen (pormestarimalli) KV

D/160/00.01.01.00.00/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Kaupunginlakimies Pekka Virkkunen, puh. 044 416 3072

**Käsittely kaupungin-
hallituksessa** Kaupunginhallituksen jäsen Rami Lehto esitti, että liitteessä 1 yleiset määräykset oleva kohta § 2 lautakuntien jäsenmäärä säilytetään entisellään ja liitteessä 2 hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevat säännöt kohdat § 9 Valtuutettujen aloitteet ja § 10 Kaupunginhallitukselle osoitettava kysymys säilytetään entisellään.

Esitystä ei kannatettu, joten se raukesi.

Kaupunginjohtaja täydensi päätösehdotustaan:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy liitteiden 1 ja 2 mukaiset muutokset Lahden kaupungin hallintosääntöön siten, että muutokset tulevat voimaan 1.6.2021.”

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy liitteen 1 mukaiset muutokset Lahden kaupungin hallintosääntöön siten, että muutokset tulevat voimaan 1.6.2021.”

Perusteluosa Lahden kaupunginvaltuusto on päättänyt 12.3.2018 § 27, että Lahden kaupungin poliittinen johtamisjärjestelmä muutetaan pormestarijärjestelmäksi seuraavan vaalikauden alusta 1.6.2021. Muutoksen käytännön toteutusta määriteltiin kaupunginhallituksen nimeämän johtamisjärjestelmätoimikunnan toimesta, joka laati esityksen koko kaupungin organisaatiota koskevista hallintosääntömuutoksista. Kaupunginvaltuusto hyväksyi hallintosäännön muutokset 21.1.2019 § 14.

Kaupunginhallitus päätti 30.9.2019 perustaa johtamisjärjestelmätoimikunnan jatkamaan aiempaa työtä. Työskentelyssä tarkasteltiin pormestariohjelman laadintaa, apulaispormestarien toimenkuvia, pormestariston ja

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 197

viranhaltijaorganisaation yhteistoimintaa, pormestariston ja muun luottamushenkilöorganisaation yhteistoimintaa sekä edellä olevien käytäntöjen vaikutuksia virkaorganisaatioon.

Toimikunnan loppuraportti ja muutosehdotukset hallintosääntöön merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksessa 22.6.2020 ja esiteltiin kaupunginvaltuustolle seminaarissa 19.8.2020.

Esitettävät muutokset perusteluineen:

Apulaispormestarien tehtäväkuvan kokoaminen hallintosäännön sisällä

Valtuuston 21.1.2019 hyväksymässä hallintosäännössä apulaispormestarille kuuluvia tehtäviä oli hajautettu eri kohtien alle. Selkeyden kannalta apulaispormestarien tehtävät on uudessa ehdotuksessa koottu yhteen kohtaan. Käytännön työssä tulee huolehtia siitä, että apulaispormestari ja palvelualuejohtaja tunnistavat johtajuutensa ja vaikuttamispiirinsä päällekkäiset alueet sekä myös keskeiset vastuidensa eroavaisuudet, jotta rakentavat jatkuvasti yhteistyötä sujuvammaksi. Sama pätee myös pormestarin ja kansliapäällikön yhteistyöhön.

Samalla tehtäväkuvan osalta tarkennettiin yhteistyötä ja ”johtajapariajattelua” palvelualuejohtajan kanssa ja apulaispormestarin toimintaa suunnattiin lautakunnan johtamiseen. Työskentelyn aikana tunnistettiin myös, että pormestarin ja apulaispormestarin tehtävärajaus tulisi olla mahdollisimman selkeä.

Pormestarin ja apulaispormestarin esittelyoikeus tarvittaessa

Hyväksytyyn hallintosäännön mukaan asiat päätetään toimielimen kokouksessa pormestarin tai viranhaltijan esittelystä. Pormestarin tehtävänä on esitellä kaupunginhallituksessa kaupunkistrategia ja siihen liittyvät muut strategiat. Työskentelyn aikana ja muiden kaupunkien pormestareille perehtymisen myötä toimikunta esittää esittelyoikeuden laajentamista siten, että pormestari voi tarvittaessa päättää ottaa esiteltäväkseen kansliapäällikön esiteltäväksi kuuluvan asian kaupunginhallituksessa ja apulaispormestarit voivat tarvittaessa päättää ottaa asian esiteltäväkseen johtamassaan lautakunnassa.

Pormestariston kauden pituus

Esitetään, että pormestariston kauden pituus muutetaan

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 197

hallintosäännössä neljäksi (4) vuodeksi nykyisen kahden (2) sijaan. Näin tuetaan pormestariston työskentelyn pitkäjänteisyyttä ja vakautta. Kauden muuttamista perustelee myös se, että pormestariohjelma on tarkoitus laatia koko vaalikauden ajaksi.

Lautakuntien jäsenmäärä

Esitetän, että kaupungin lautakuntien jäsenmäärä muutetaan muotoon 9-11.

Muutokset valtuustoaloitteiden ja –kysymysten esittämiseen ja käsittelyyn

Valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on valtuuston kokouksen yhteydessä oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Käytännössä aloite voidaan tehdä hyvin monenlaisista ja –tyyppisistä asioista. Aloitteen tulisi kuitenkin olla luonteeltaan esitys kaupungin toimialaan kuuluvan tehtävän hoitamisesta. Valtuustoaloitteiden käsittelystä ja sisällöstä ei säädetä kuntalaissa. Kuntalaki kuitenkin edellyttää, että kunnan hallintosäännössä on määrättävä, miten valtuutettujen aloitteet on käsiteltävä.

Esitetään, että valtuustoaloitteen osalta valtuuston käsittelyyn tulevan aloitteen allekirjoittajina tulee olla 10 valtuutettua. Muussa tapauksessa kaupunginhallitus antaa vastauksen aloitteeseen.

Uutena aloitemuotona on ryhmäaloite, joita järjestäytynyt valtuustoryhmä voi tehdä kahdeksan kappaletta valtuustokauden aikana. Kaikki ryhmäaloitteet tuodaan kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Valtuustokysymykseen esitetään muissa kaupungeissa yleisesti käytettyä vähintään neljäosan (15) valtuutetun allekirjoituksen vaadetta.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: valitusosoitus

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: säädöskokoelma

Liitteenä

1. Muutokset hallintosäännön yleisiin määräyksiin
2. Muutokset hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskeviin erillissääntöihin

4 (4)

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 197

LAHDEN KAUPUNKI HALLINTOSÄÄNTÖ

Sisällys:

- **Yleiset määräykset**
- **Kaupunginvaltuustoa koskevat säännöt**
- **Kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa koskevat erillissäännöt**
- **Sivistyksen palvelualueita koskevat erillissäännöt**
- **Kaupunkiympäristön palvelualueita koskevat erillissäännöt**
- **Ulkoista tarkastusta koskevat erillissäännöt**

HALLINTOSÄÄNNÖN YLEISET MÄÄRÄYKSET

I luku

Yleiset määräykset

1 § Hallintosäännön soveltamisala

Hallintosäännön yleisissä määräyksissä säädetään kaupungin päätöksenteko- ja kokousmenettelystä, toiminnan julkisuudesta, talouden ja toiminnan tarkastuksesta, sisäisestä valvonnasta, edustamista ja oikeustoimia koskevasta toimivallasta, taloushoidosta sekä henkilöstöhallinnosta. Hallintosääntö sisältää myös kaupunginvaltuustoa, konsernihallintoa ja palvelualueita sekä ulkoista tarkastusta koskevat määräykset.

Hallintosäännön yleisiä määräyksiä sekä siihen liittyviä yhteiset talousasiat- ja henkilöstöasiattaulukkoa sovelletaan ensisijaisena muihin hallintosäännön osiin nähden.

2 § Luottamushenkilöorganisaatio

Kaupunkiorganisaatio jakautuu konsernihallintoon, sivistyksen palvelualueeseen, kaupunkiympäristön palvelualueeseen sekä mahdollisiin taseyksikköihin.

Luottamushenkilötoimieliminä ovat:

<i>organisaatio</i>	<i>toimielin</i>	<i>jäsenmäärä</i>
konsernihallinto	- kaupunginvaltuusto	59
	- tarkastuslautakunta	7-12
	- kaupunginhallitus	11
	- konserni- ja tilajaosto	9
	- keskusvaalilautakunta	
	- vaalilautakunnat	
	- vaalitoimikunnat	
sivistyksen palvelualue	- sivistyslautakunta	9-11 12
	- hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta	9-11 12
	- aluejohtokunta	9
	(vähintään 5 jäsenen ja 5 varajäsenen on asuttava alueella valintavaiheessa)	
	- Wellamo-opiston johtokunta	9
kaupunkiympäristön palvelualue	- kaupunkiympäristölautakunta	9-11 12
	- rakennus- ja ympäristölupalautakunta	9-11 11
	- Päijät-Hämeen jätelautakunta	13
	- Lahden seudun joukkoliikennelautakunta	14

Sivistys-, hyvinvoinnin ja vapaa-ajan sekä kaupunkiympäristölautakuntien jäsenistä vähintään puolet tulee olla varsinaisia valtuutettuja.

Kaupunginhallitus voi nimetä edustajansa kuhunkin lautakuntaan puhe ja läsnäolo-oikeudella.

Kaupunginhallitus asettaa keskuudestaan konserni- ja tilajaoston. Kaupunkiympäristön apulaispormestari toimii konserni- ja tilajaoston puheenjohtajana. Konserni- ja tilajaoston jäsenistä vähintään puolet tulee olla kaupunginhallituksen varsinaisia jäseniä.

Tarkastuslautakunta voi päättää tarvittavien jaostojen asettamisesta ja päättää niiden tehtävistä. Mahdollisten jaostojen jäseniksi voidaan valita tarkastuslautakunnan varsinaisia jäseniä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä toimivat myös jaostoissa henkilökohtaisina varajäseninä.

Kaupunginvaltuustoa ja vaalit järjestäviä toimielimiä lukuun ottamatta muiden toimielimien jäsenillä on henkilökohtaiset varajäsenet.

Kaupunginhallituksen asemasta ja tehtävistä, kaupungin johtamisesta ja konsernihallinnon tehtävistä määrätään jäljempänä kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa sekä ulkoista tarkastusta koskevassa osassa.

3 § Pormestari ja apulaispormestarit

Valtuusto valitsee varsinaisista valtuutetuista pormestarin ja 2 apulaispormestaria **24** vuoden toimikaudeksi. Pormestari ja kumpikin apulaispormestari valitaan kukin erikseen ja eri vaalitoimituksilla kuin kaupunginhallituksen tai lautakuntien jäsenet ja varajäsenet.

Pormestari ja apulaispormestarit ovat päätoimisia luottamushenkilöitä.

Pormestarin ja apulaispormestarien valmistelusta valtuusto hyväksyy pormestariohjelman jota pormestari toteuttaa yhdessä muun organisaation kanssa.

Pormestari päättää kaupungin johtoryhmästä ja sen tehtävistä.

Pormestarin varahenkilöinä toimivat apulaispormestarit kaupunginhallituksen määräämässä sijaantulojärjestyksessä ellei muualla toisin määrätä.

Apulaispormestarin varahenkilöinä toimii toinen apulaispormestari.

Apulaispormestarien tehtäväalueet ovat

- 1) ~~sivistyksen palvelualue~~ sivistys- sekä hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta
- 2) kaupunkiympäristön palvelualue kaupunkiympäristö- sekä rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Valtuusto valitsee pormestarille sekä apulaispormestarille sijaisen varsinaisista valtuutetuista, mikäli tämän poissaolo kestää yli kaksi kuukautta.

Pormestarin tehtävänä on **sen lisäksi mitä kuntalaissa säädetään**

1. toimia kaupunginhallituksen puheenjohtajana,
2. esitellä kaupunginhallituksessa kaupunkistrategia ja siihen liittyvät muut strategiat,
3. määritellä kaupunginhallitukselle esiteltävien asioiden valmistelun poliittiset suuntaviivat,
4. johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin ja kaupunkikonsernin strategista ja poliittista toimintaa,

5. johtaa strategian ja kaupunginhallituksen tehtävien toteuttamisen edellyttämää poliittista yhteistyötä
6. vastata kaupungin poliittisen prosessin kokonaisjohtamisesta ja kaupunginhallituksen ja lautakuntien välisestä sekä kuntayhtymiin ja tytäryhteisöihin suuntautuvasta poliittisesta koordinoinnista
7. määrittellä strategiaan perustuen kuntayhteistyön ja kaupunkipolitiikan suuntaviivat,
8. toimia työllisyysfoorumin puheenjohtajana,
9. vastata talousarvion valmistelusta yhdessä kansliapäällikön kanssa,
10. johtaa kaupungin edunvalvontaa ja elinvoima- ja elinkeinopolitiikkaa, työllisyyspolitiikkaa sekä korkeakoulupolitiikkaa,
11. johtaa kaupungin strategista viestintää,
12. johtaa kaupungin suhdetoimintaa, kansainvälisiä asioita ja edustamista sekä vastaa yhteydenpidosta eri sidosryhmiin,
13. edistää kaupunkidemokratiaa ja kaupunkilaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia,
14. toimia kansliapäällikön esimiehenä sekä apulaispormestarien hallinnollisena esimiehenä.
15. seurata lautakuntien ja niiden jaostojen, johtokuntien, toimikuntien sekä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden toimintaa, päätösten laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin asian ottamiseksi kaupunginhallituksen käsiteltäväksi,
16. seurata kaupungin kehitystä ja tehdä kaupunginhallitukselle sitä koskevia aloitteita.

Apulaispormestarien tehtävänä on

1. toimia edellä kaupunginhallituksen varapuheenjohtajina kaupunginvaltuuston määräämässä järjestyksessä,
2. määrittellä lautakunnissaan esiteltävien asioiden valmistelun poliittiset suuntaviivat ottaen huomioon kaupungin strategian, talousarvion ja pormestariohjelman,
3. johtaa lautakuntansa tehtävien toteuttamisen edellyttämää poliittista yhteistyötä ja koordinointia,
4. vastata omalta osaltaan yhdessä palvelualuejohtajan kanssa strategiasta johdettujen talousarvion toiminnan ja talouden tavoitteiden toteuttamisesta,
5. vastata osaltaan pormestarin alaisuudessa kaupungin edunvalvonnasta, elinkeinopolitiikasta, suhdetoiminnasta, kansainvälisistä asioista ja edustamisesta sekä yhteydenpidosta eri sidosryhmiin,
6. johtaa palvelualueensa lautakuntiansa alaista strategista viestintää yhdessä palvelualuejohtajan kanssa pormestarin alaisuudessa,
7. edistää kaupunkidemokratiaa ja kaupunkilaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia
8. toimia tehtäväalueensa lautakuntien puheenjohtajana
9. vastata johtamansa lautakunnan osalta poliittisen prosessin johtamisesta ja lautakunnan toiminnan poliittisesta koordinoinnista suhteessa kaupunginhallitukseen ja kaupunginhallituksen jaostoihin sekä muihin lautakuntiin
10. vastata yhdessä pormestariston kanssa poliittisesta koordinoinnista koko kaupungin toiminnan näkökulmasta

lisäksi sivistyksen palvelualueen apulaispormestari

11. toimii sivistyslautakunnan sekä hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnan puheenjohtajana,

ja lisäksi kaupunkiympäristö- sekä rakennus- ja ympäristölupalautakunnan palvelualueen apulaispormestari toimii

12. toimii kaupunkiympäristö- sekä rakennus- ja ympäristölupalautakunnan puheenjohtajana sekä

13. kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaoston puheenjohtajana

4 § Henkilöstöorganisaatio

Kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa johtaa pormestarin alaisena kansliapäällikkö. Kansliapäällikön sijaisena toimii konsernipalvelujohtaja, ellei kaupunginhallitus toisin päättä. Kaupunginvaltuusto voi kuitenkin, milloin virka on avoimena tai poissaolo kestää kahta kuukautta pitemmän ajan, ottaa virkaan väliaikaisen hoitajan.

Palvelualuejohtajat johtavat palvelualueita kansliapäällikön ja kaupunginhallituksen alaisuudessa. Konsernihallintoa johtaa konsernipalvelujohtaja kansliapäällikön ja kaupunginhallituksen alaisuudessa lukuun ottamatta suoraan kansliapäällikön ja kaupunginhallituksen alaisuudessa toimivia yksiköitä ja tarkastustoimistoa, joka toimii tarkastuslautakunnan alaisuudessa. Kaupunginhallituksen alaiset taseyksiköt toimivat kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaoston ja konsernipalvelujohtajan alaisuudessa.

Siltä osin kuin asiasta ei ole määrätty hallintosäännössä konsernihallinnon, palvelualueiden ja taseyksikköjen organisaatiosta ja tehtävistä voidaan määrätä kaupunginhallituksen tai ao. lautakunnan hyväksymässä toimintasäännössä. Organisaatio voidaan jakaa vastuualueisiin, palveluyksikköihin ja toimintayksikköihin tai edellä mainittua organisaatiotasojärjestystä noudattaen vain johonkin tai joihinkin näistä. Vastuualueita johtaa vastuualuejohtaja, palveluyksikköä palveluyksikön esimies ja toimintayksikköä toimintayksikön esimies. Alimmalla käytetyllä organisaatiotasolla voi olla vielä yksi alempi esimiestaso henkilöstöasioita varten.

Siltä osin kuin asiasta ei ole määrätty hallintosäännössä tai toimintasäännössä kansliapäällikkö, konsernipalvelujohtaja, palvelualuejohtaja, taseyksikön johtaja, vastuualuejohtaja sekä palveluyksikön ja toimintayksikön esimies päättävät johtamansa yksikkönsä organisaatiosta ja tehtävistä sekä yksikkönsä työvoiman käytöstä. Kaupunginhallitus voi päättää konsernihallinnon, palvelualueiden ja taseyksikköjen välisestä tehtäväjaosta silloin, kun niitä koskevista säännöistä ei muuta ilmene.

Kaupunginhallitus, pormestari ja kansliapäällikkö voivat asettaa alaisuuteensa määrätyn tehtävän hoitamista varten työryhmän. Työryhmä voi koostua eri konsernihallinnossa, palvelualueilla tai taseyksiköissä työskentelevistä henkilöistä.

Yhteistoimintaelimenä henkilöstöä koskevissa asioissa toimii koko henkilöstöä koskeva kaupungin yhteistoimintaryhmä ja kullakin palvelualueella ja tarvittaessa taseyksikössä sen henkilöstöä koskeva palvelualueen tai taseyksikön yhteistoimintaelin.

Konsernihallinnon yksiköt antavat sitovaa ohjeistusta ja tukea palvelualueille ja taseyksiköille oman vastuualueensa asioiden kaupunkitasoista hoitamista koskien. Ohjeistus voi koskea esimerkiksi lakien ym. säännösten sekä kaupunginvaltuuston ja -hallituksen päätösten tulkintaa, yhteisiä toimintaprosesseja sekä resurssien käyttöä toimialojen kesken.

5 § Toimivallan siirtäminen

Toimielin, luottamushenkilö ja viranhaltija voivat päättää hallintosäännöllä sille siirretyn tai erityislainsäädännön nojalla sille suoraan kuuluvan toimivallan siirtämisestä edelleen alaiselleen toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle, mikäli se on lain mukaan mahdollista.

Päätöksistä on pidettävä ajan tasalla olevaa luetteloa konsernipalveluissa.

6 § Otto-oikeus

Kaupunginhallitus, lautakunta ja johtokunta voivat ottaa käsiteltäväkseen alaisensa viranomaisen toimivaltaan siirretyn asian, jossa ao. viranomainen on tehnyt päätöksen, lukuun ottamatta niitä asioita, joita kuntalain mukaan ei saa ottaa ylemmän toimielimen käsiteltäväksi.

Asian ottamisesta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi voi päättää kaupunginhallitus, pormestari, kansliapäällikkö sekä kukin apulaispormestari alaisensa yksikköjen tekemien päätösten osalta sekä jaostojen päätösten osalta lisäksi kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa koskevissa erillissäännöissä mainittu viranhaltija.

Asian ottamisesta lautakunnan käsiteltäväksi voi päättää lautakunta, apulaispormestari, palvelualuejohtaja ja esittelijä.

Asian ottamisesta johtokunnan käsiteltäväksi voi päättää johtokunta, sen puheenjohtaja ja esittelijä.

Asian ottamisesta ylemmän toimielimen käsiteltäväksi on päätettävä viimeistään sen ajan kuluessa, jossa oikaisuvaatimus päätöksestä olisi tehtävä.

7 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen

Kaupunginhallituksen alaisen viranomaisen on ilmoitettava kaupunginhallitukselle, lautakunnan alaisen viranomaisen lautakunnalle ja johtokunnan alaisen viranomaisen johtokunnalle tekemistään päätöksistä lukuun ottamatta asioita tai asiaryhmiä, joista ao. toimielin on erikseen päättänyt, ettei niistä tarvitse ilmoittaa. Ilmoitusvelvollisuus ei koske tarkastuslautakuntaa.

Ilmoitus on tehtävä neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta. Viranhaltijapäätöksen osalta määräaika lasketaan pöytäkirjan allekirjoittamisesta.

Päätökset niissä asioissa, joista ei tarvitse ilmoittaa, voidaan otto-oikeuden estämättä panna täytäntöön, jollei yksittäistapauksessa ole ilmoitettu asian ottamisesta ao. toimielimen käsiteltäväksi.

8 § Kaupungin asukkaiden aloitteet

Kaupungin asukkaalla sekä kaupungissa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus tehdä kaupungille aloitteita sen toimintaa koskevissa asioissa. Aloite on sen viranomaisen käsiteltävä, jonka tehtäväalueelle aloitetta koskeva asia kaupungissa kuuluu. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava ilman aiheutonta viivytystä aloitetta käsittelevä viranomainen ja arvioitu käsittelyaika.

Kaupunginhallituksen on esitettävä kaupunginvaltuustolle luettelo kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyistä aloitteista ja niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä vuosittain kaupunginvaltuuston työjärjestyksessä määrättyyn ajankohtaan mennessä. Kaupunginvaltuusto voi samalla todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

9 § Nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto

Kaupunginhallitus asettaa toimikaudekseen nuorisovaltuuston, joka koostuu vuosittain valittavista jäsenistä ja varajäsenistä (koulujen ja 2. asteen oppilaitosten oppilaskuntien edustajat sekä yleiskokousedustajat) nuorisovaltuuston sääntöjen mukaisesti. Jäsenistä vähintään yhden tulee olla kaupunkikeskuksesta ja yhden aluejohtokunnan alueelta. Nuorisovaltuusto toimii sivistyksen palvelualueella, joka huolehtii nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuuston tehtävät ovat kuntalain (410/2015) mukaiset.

Kaupunginhallitus asettaa toimikaudekseen vanhusneuvoston, jossa on 11 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Jäsenistä vähintään kuuden tulee edustaa vanhusjärjestöjä. Vanhusneuvosto toimii sivistyksen palvelualueella, joka huolehtii vanhusneuvoston toimintaedellytyksistä. Vanhusneuvoston tehtävät ovat kuntalain (410/2015) mukaiset.

Kaupunginhallitus asettaa toimikaudekseen vammaisneuvoston, jossa on 11 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Jäsenistä vähintään kuuden tulee edustaa vammaisia, heidän omaisiaan tai vammaisjärjestöjä. Lisäksi yhden jäsenen tulee olla perehtynyt rakennusten suunnitteluun. Vammaisneuvosto toimii sivistyksen palvelualueella, joka huolehtii vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä. Vammaisneuvoston tehtävät ovat kuntalain (410/2015) mukaiset.

II luku

Kokousmenettely

10 § Soveltaminen

Tämän luvun määräyksiä noudatetaan kaupungin toimielimissä kaupunginvaltuustoa lukuun ottamatta sekä soveltuvin osin toimitus- ja katselmusmiesten kokouksissa. Kaupunginvaltuuston kokousmenettelystä määrätään jäljempänä kaupunginvaltuustoa koskevassa osiossa.

11 § Kokousaika ja -paikka

Toimielin päättää kokouksensa ajankohdasta ja paikasta.

Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen sen pitämisestä.

Puheenjohtaja voi peruuttaa kokouksen, mikäli kokouksen pitäminen ei ole aiheellista käsiteltävien asioiden vähäisen määrän tai muun perustellun syyn vuoksi.

12 § Kokouksen koollekutsuminen

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsu on annettava tiedoksi toimielimen jäsenille ja muille, joilla on oikeus tai velvollisuus olla läsnä kokouksessa, vähintään kolme päivää ennen kokousta toimielimen päättämällä tavalla.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Esityslista lähetetään mahdollisuuksien mukaan kokouskutsun yhteydessä.

Kokouskutsu ja esityslista voidaan lähettää myös sähköisessä muodossa.

13 § Jatkokokous

Asiat, joita ei ole saatu kokouksessa käsitellyiksi, voidaan siirtää jatkokokoukseen. Jatkokokoukseen ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille on kuitenkin pyrittävä antamaan tieto jatkokokouksesta.

14 § Varajäsenen kutsuminen

Toimielimen jäsenen, joka on estynyt saapumasta kokoukseen, on kutsuttava varajäsenen sijaansa.

Toimielimen jäsen voi kutsua varajäsenen kokoukseen käsittelemään asiaa, jonka käsittelyyn hän ei voi itse esteen tai esteellisyyden vuoksi osallistua. Myös puheenjohtaja, esittelijä ja sihteeri voivat toimittaa kutsun varajäsenelle.

15 § Kokouksen pitäminen

Avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimielin toisin päättä.

Jos asia on kiireellinen, toimielin voi päättää ottaa sen käsiteltäväkseen, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa. Jos asiaa ei ole valmisteltu, päätös asian ottamisesta käsiteltäväksi on tehtävä yksimielisesti.

16 § Kokouksen johtaminen

Puheenjohtajan tehtävänä on johtaa asioiden käsittelyä sekä pitää huolta järjestyksestä toimielimen kokouksessa. Varoituksen annettuaan puheenjohtaja saa määrätä poistettavaksi henkilön, joka käyttäytyy sopimattomasti. Jos syntyy epäjärjestys, puheenjohtajan on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

17 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

18 § Läsnäolo kaupungin ja sen tytäryhteisöjen toimielinten kokouksissa

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen toimielinten kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus toimielimen jäsenten lisäksi seuraavilla:

toimielin

läsnäolo- ja puheoikeus

kaupunginhallitus

kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, joiden roolina kaupunginhallituksessa on strateginen ja tehtävänä valtuuston roolin tarkastelu sekä, konsernipalvelujohtaja ja palvelualuejohtajat

kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto	pormestari, apulaispormestarit, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, kansliapäällikkö, konsernipalvelujohtaja. Mikäli kaupunginvaltuuston puheenjohtaja on estynyt, ovat kaupunginvaltuuston varapuheenjohtajilla läsnäolo- ja puheoikeus hänen sijaisinaan siinä järjestyksessä kuin heidät on varapuheenjohtajaksi valittu.
kaupungin muut toimielimet lukuun ottamatta tarkastuslautakuntaa	pormestari tai tämän sijaisena apulaispormestari siinä järjestyksessä kuin heidät on valittu kaupunginhallituksen varapuheenjohtajaksi taikka kaupunginhallituksen erikseen määräämä edustaja, kansliapäällikkö sekä apulaispormestari johtamallaan palvelualueella
tarkastuslautakunta	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja; lisäksi tilintarkastajalla sekä lautakunnan kutsumilla luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla sekä kaupunkikonserniin kuuluvan yhteisön tai säätiön toimielimen jäsenenä tai palveluksessa olevalla henkilöllä on velvollisuus olla läsnä tarkastuslautakunnan tai jaoston kokouksissa lautakunnan tai jaoston niin päättäessä
tytäryhteisön hallitus tai vastaava toimielin	kansliapäällikkö tai hänen määräämänsä ja pormestari tai hänen määräämänsä apulaispormestari
kansliapäällikön tai palvelualuejohtajan vastuulle määrätyn tytäryhteisön hallitus tai vastaava toimielin	edellisten lisäksi kansliapäällikön tai palvelualuejohtajan sijaisena tämän erikseen määräämä viranhaltija tai työntekijä
muut kaupunkiorganisaation kokoukset	Pormestarilla on puhe- ja läsnäolo-oikeus muissakin kaupunkiorganisaation sisäisissä kokouksissa. Samoin apulaispormestarilla on oikeus osallistua oman palvelualueensa sisäisiin kokouksiin puhe- ja läsnäolo-oikeudella.

Muiden kuin edellä mainittujen läsnäolosta ja puheoikeudesta kaupungin toimielimissä päättää asianomainen toimielin. Läsnäolosta ja puheoikeudesta kaupungin tytäryhteisön toimielimissä päättää tytäryhteisö konserniohjeen määräykset huomioon ottaen. Pormestari tai hänen sijaisenaan apulaispormestari voivat käyttää läsnäolo- ja puheoikeuttaan tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksissa silloin, kun siihen on omistajan tahdon välittymisen tai poliittisen koordinaation takia erityinen tarve.

19 § Esittely

Asiat päätetään toimielimen kokouksessa pormestarin tai viranhaltijan esittelystä.

Esittelijän ehdotus on käsittelyn pohjana (pohjaehdotus). Jos esittelijä on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin toimielin on tehnyt päätöksen asiasta, muutettu ehdotus on pohjaehdotus. Jos ehdotus on peruutettu, asia on jätettävä käsittelemättä, jollei toimielin toisin pääte.

Kaupunginhallituksessa esittelijänä toimii pormestari kaupungin strategian osalta ja kansliapäällikkö muilta osin ja hänen sijaisenaan konsernipalvelujohtaja. Kansliapäällikköä koskevat virkasuhdeasiat esittelee pormestari.

Konserni- ja tilajaostossa esittelijänä toimii konsernipalvelujohtaja ja konsernin käytössä oleviin toimitiloihin liittyvissä asioissa tilakeskuksen johtaja. Kansliapäälliköllä on kuitenkin oikeus tarvittaessa ratkaista kenen esiteltäväksi asia kuuluu sekä ottaa asia edellä mainituilta esittelijöiltä asia omaan esittelyynsä.

Tarkastuslautakunnassa ja sen mahdollisissa jaostoissa asiat esittelee kaupunginreviisori. Lautakunta voi jotakin asiaa tai asiaryhmää varten määrätä muun virkasuhteisen esittelijän tai asia voidaan päättää puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Muissa lautakunnissa esittelijöinä toimivat palvelualuejohtaja ja vastuualuejohtajat ellei hallintosäännön palvelualuekohtaisessa osiossa toisin määrätä. Mikäli palvelualueella ei ole vastuualuejohtajia, toimivat esittelijöinä palvelualuejohtaja ja palveluyksiköiden esimiehet ja se, mitä jäljempänä määrätään vastuualuejohtajasta, koskee tässä tapauksessa palveluyksikön esimiestä.

Vastuualuejohtajat esittelevät vastuualuettaan koskevat asiat, kuitenkin niin, että tarvittaessa palvelualuejohtaja ratkaisee, kenen esiteltäväksi asia kuuluu. Palvelualuejohtajalla on oikeus ottaa esiteltäväkseen vastuualuejohtajalle kuuluva asia sekä siirtää omaan esittelyynsä kuuluvan asian esittely vastuualuejohtajalle.

Pormestari voi tarvittaessa päättää ottaa esiteltäväkseen kansliapäällikön esiteltäväksi kuuluvan asian kaupunginhallituksessa. Apulaispormestarit voivat tarvittaessa päättää ottaa asian esiteltäväkseen johtamassaan lautakunnassa.

Mikäli esittelijä on esteellinen tai estynyt, toimii esittelijänä hänen sijaisensa. Jos sijainen ei ole kokouksessa saapuvilla, toimitilin voi päättää esittelystä erillisellä päätöksellä.

Johtokuntien esittelystä määrätään jäljempänä niitä koskevissa osioissa.

Toimitilin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä.

20 § Eriävä mielipide

Vastaehdotuksen tehneellä tai päätöstä vastaan äänestäneellä toimitilimen jäsenellä sekä, jos päätös poikkeaa päätösehdotuksesta, asian esittelijällä on oikeus ilmoittaa päätöksestä eriävä mielipide. Ilmoitus on tehtävä heti, kun päätös on tehty. Kirjalliset perustelut, jotka on esitetty ennen pöytäkirjan tarkastamista, liitetään pöytäkirjaan.

Päätöstä vastaan äänestänyt tai eriävän mielipiteen ilmoittanut toimitilimen jäsen ei ole vastuussa päätöksestä. Esittelijä vapautuu vastuusta vain ilmoittamalla eriävän mielipiteen.

21 § Esteellisyyden toteaminen

Ensisijaisesti henkilön on itse ilmoitettava esteellisyydestään. Mikäli jäsenen tai muun läsnäoloon oikeutetun esteellisyydestä on olemassa epäily ilman, että tämä itse ilmoittaa siitä, toimielimen puheenjohtajan on saatettava asia toimielimen ratkaistavaksi.

Henkilö, jonka esteellisyydestä päätetään, ei saa olla päättämässä omasta esteellisyydestään.

22 § Äänestys ja vaalit

Äänestyksestä ja vaalin toimittamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä kaupunginvaltuustoa koskevassa osiossa määrätään.

23 § Pöytäkirjan laatiminen, tarkastaminen ja nähtävänä pitäminen

Toimielimen kokouksesta pidetään pöytäkirjaa. Luottamushenkilön ja viranhaltijan päätöksistä pidetään pöytäkirjaa tai päätösluetteloa, jollei se päätöksen luonteen johdosta ole tarpeetonta.

Toimielimen pöytäkirjan kirjoittaa puheenjohtajan johdolla pöytäkirjanpitäjä, jonka toimielimen nimeää. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja lautakuntien pöytäkirjat siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Kaupungin muun kuin edellä mainitun viranomaisen pöytäkirja pidetään vastaavasti yleisesti nähtävänä, jos asianomainen viranomaisen katsoo sen tarpeelliseksi.

Toimielimen pöytäkirjaan merkitään seuraavat tiedot:

järjestäytymistiedot	<ul style="list-style-type: none"> - toimielimen nimi - kokouksen alkamis- ja päättymisaika sekä kokouspaikka - läsnä ja poissa olleet ja missä ominaisuudessa kukin on ollut läsnä - kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
asian käsittelytiedot	<ul style="list-style-type: none"> - asiaotsikko - selostus asiasta - päätösehdotus - esteellisyys - tehdyt ehdotukset ja onko niitä kannatettu - äänestykset: äänestystapa, äänestysjärjestys, äänestysesitys sekä äänestyksen tulos - vaalit: vaalitapa ja vaalin tulos - päätöksen toteaminen - eriävä mielipide
laillisuustiedot	<ul style="list-style-type: none"> - oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus - puheenjohtajan allekirjoitus - pöytäkirjanpitäjän varmennus - merkintä pöytäkirjan tarkastuksesta

- merkintä nähtävänä pidosta, mikäli pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä

Toimielimen pöytäkirjaan liitettävissä oikaisuvaatimusohjeissa annetaan tarpeelliset ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemiseksi. Valitusosoituksessa mainitaan valitusviranomaisen, valitusaika ja mitä valituskirjaan on liitettävä. Mikäli toimielimen päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä valitusta, pöytäkirjaan liitetään tästä ilmoitus ja samalla mainitaan, mihin lain tai asetuksen kohtaan kielto perustuu.

III luku

Julkisuus ja asiakirjahallinto

24 § Asiakirjajulkisuus

Kunnallisten viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (julkisuuslaki) tai muussa laissa erikseen toisin säädetä.

Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta. Jos asiakirja ei vielä ole julkinen, tiedon saaminen on viranomaisen harkinnassa. Tietojen saamista ei saa kuitenkaan rajoittaa ilman asiallista ja laissa säädettyä perustetta eikä enempää kuin suojattavan edun vuoksi on tarpeellista.

Laissa salassa pidettäväksi säädetyn tiedon voi luovuttaa vain silloin, kun laissa on nimenomaisesti säädetty joko tiedon luovuttamis- tai saamisoikeudesta tai, kun asianomainen on antanut luovuttamiseen suostumuksensa. Kun vain osa asiakirjasta on salassa pidettävä, tieto on annettava asiakirjan julkisesta osasta, jos se on mahdollista niin, ettei salassa pidettävä osa tule tietoon.

Asiakirjan antamisesta päättää julkisuuslain mukaan se viranomaisen, jonka hallussa asiakirja on, jollei julkisuuslaista muuta johdu tai muussa laissa toisin säädetä. Viranomaisena, jonka hallussa asiakirja on, pidetään ko. toiminnasta vastaavaa kunnallista toimielintä. Toimielimelle voidaan johtosäännöllä antaa oikeus siirtää asiakirjan antamista koskevaa viranomaisen ratkaisovaltaa päättämässään laajuudessa alaiselleen luottamushenkilölle tai viranhaltijalle.

Tiedon asiakirjan sisällöstä antaa se viranomaisen henkilöstöön kuuluva, jolle viranomaisen on tämän tehtävän määrännyt tai jolle se hänen asemansa ja tehtäviensä vuoksi muuten kuuluu. Mikäli tiedon antamiseen oikeutettu luottamushenkilö, viranhaltija tai työntekijä katsoo, ettei pyydettyä tietoa voida antaa, on pyytäjälle julkisuuslain mukaan ilmoitettava kieltäytymisen syy sekä tiedusteltava, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi.

Edellä tarkoitettu viranomaisen on oikeutettu siirtämään päättämässään laajuudessa asiakirjan antamista koskevaa viranomaisen ratkaisovaltaa alaiselleen luottamushenkilölle tai viranhaltijalle.

Tieto julkisesta asiakirjasta sekä viranomaisen ratkaisu tilanteessa, jossa pyydettyä tietoa ei ole annettu, on annettava julkisuuslain mukaan viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomaisen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai asian käsittely ja ratkaisu vaativat tavanomaista suuremman työmäärän, on tieto annettava viimeistään kuukauden kuluessa. Tiedon antamatta jättämisen johdosta annetusta viranomaisen ratkaisusta on tehtävä muutoksenhakukelpoinen päätös.

25 § Asianosaisjulkisuus ja itseä koskevat tiedot

Asianosaisella on oikeus saada tieto muustakin kuin julkisesta asiakirjasta laissa säädetyin rajoituksin.

Jokaisella on oikeus saada tieto itseään koskevista viranomaisen asiakirjaan sisältyvistä tiedoista laissa säädetyin rajoituksin.

26 § Kokouksen julkisuus

Kaupunginvaltuuston kokoukset ovat julkisia, jollei se painavasta syystä päättä käsitellä yksittäistä asiaa suljetuin ovin. Muun toimielimen kuin kaupunginvaltuuston kokoukset ovat julkisia vain, jos toimielin niin päättää.

Kaupunginvaltuuston tai muun toimielimen kokous ei kuitenkaan ole julkinen, jos kokouksessa käsitellään asiaa tai asiakirjaa, joka on lailla säädetty salassa pidettäväksi.

27 § Viestintä

Lahden kaupunki tiedottaa aktiivisesti vireillä olevista asioista, niiden käsittelystä ja tehdyistä päätöksistä sekä niiden vaikutuksista. Viestintä tukee asukkaiden osallistumista kaupungin kehittämiseen. Lahden kaupungin viestintää johtaa kansliapäällikkö.

28 § Asiakirjahallinnon järjestäminen

Kaupunginhallitus vastaa arkistotoimen järjestämisestä. Kaupunginhallitus määrää sen viranhaltijan tai toimihenkilön, joka johtaa kunnan arkistotoimintaa ja arkistonmuodostusta sekä huolehtii kunnan pysyvästi säilytettävistä asiakirjoista.

Arkistonmuodostajia ovat kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, lautakunnat ym. kaupungin toimielimet alaisine yksiköineen. Arkistonmuodostajan arkisto voi jakautua osa-arkistoihin. Arkistonmuodostajan tehtävänä on:

- 1) huolehtia arkistotoimesta hallussaan olevan arkiston osalta arkistotoimea johtavan viranhaltijan tai toimihenkilön antamien ohjeiden mukaisesti
- 2) määrätä arkistolleen vastuunalainen hoitaja ja osa-arkiston hoitajat sekä ilmoittaa heidät arkistotoimea johtavalle viranhaltijalle tai toimihenkilölle,
- 3) tehdä arkistotoimeen liittyviä esityksiä arkistotoimea johtavalle viranhaltijalle tai toimihenkilölle.

29 § Asiakirjoista perittävät lunastukset sekä niiden antamisesta perittävät maksut

Tavanomaisesta tiedon antamisesta pöytäkirjanotteesta, kopiosta tai muusta tulosteesta peritään sivukohtainen maksu.

Eriyistoimenpiteitä vaativan tiedon antamisesta asiakirjasta, kopiosta tai muusta tulosteesta peritään kiinteä perusmaksu, joka voidaan porrastaa tiedonhaun vaativuuden mukaan.

Perusmaksun lisäksi peritään sivukohtainen maksu.

Jos asiakirja ei ole yksilöitävissä ja löydettävissä viranomaisen julkisuuslain mukaisesti pitämästä asiakirjarekisteristä ja tiedonhaun erityistoimenpiteitä vaativa tieto asiakirjasta annetaan suullisesti tai antamalla asiakirja viranomaisen luona luettavaksi tai jäljennettäväksi taikka lähettämällä se sähköpostin välityksellä, aiheutuneita kustannuksia vastaavana maksuna peritään vain kiinteä perusmaksu tiedonhaun vaatavuuden mukaan porrastettuna.

Kaupunginhallitus päättää tarkemmin julkisuuslain piiriin kuuluvien maksujen perusteista ja euromääristä.

Lunastuksista ja maksuista päätetään vuosittain talousarvion toimeenpano-ohjeissa.

IV luku

Kaupunkia koskevat oikeustoimet

30 § Oikeustoimista päättäminen ja niiden tekeminen

Lukuun ottamatta asioita, jotka lain mukaan kuuluvat kaupunginvaltuustolle, kaupunkia koskevista sopimuksista ja muista oikeustoimista päättää kaupunginhallitus tai muu viranomainen, jonka toimivaltaan asia lain tai hallinto- taikka muun säännön nojalla kuuluu.

Kaupunkia koskevat sopimukset ja muut oikeustoimet tekee kaupungin puolesta ja nimissä kaupunginhallitus tai muu viranomainen, jonka toimivaltaan asia lain tai hallinto- taikka muun säännön nojalla kuuluu.

31 § Kaupungin nimenkirjoitus ja asiakirjojen allekirjoittaminen

Kaupunginhallituksen tai kaupungin muun viranomaisen puolesta kaupungin nimen kirjoittamiseen oikeutetut ovat:

<i>sopimuksen tai muun oikeustoimen tekijä</i>	<i>kaupungin nimenkirjoittaja</i>
kaupunginhallitus ja sen jaostot	toimielimen puheenjohtaja, kansliapäällikkö, konsernipalvelujohtaja, kaupunginsihteeri, esittelijä
muu toimielin	toimielimen puheenjohtaja, jäljempänä toimielintä koskevassa osiossa määrätty viranhaltija tai toimielimen määräämä henkilö
viranhaltija	asianomainen viranhaltija

Kaupungin asiakirjoista annettavat otteet ja jäljennökset voi asianomaisen toimielimen tai viranhaltijan päätösten kirjaamisesta tai arkistoinnista vastaava viranhaltija tai työntekijä yksin todistaa oikeaksi.

32 § Haasteiden ja tiedonantojen vastaanotto sekä kaupungin edun valvonta

Oikeutettuja vastaanottamaan kaupungin puolesta haasteita ja muita tiedonantoja sekä edustamaan kaupunkia tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa ovat pormestari, apulaispormestari,

kansliapäällikkö, kaupunginlakimies, konsernipalvelujen muut lakimiehet, konsernipalvelujohtaja, kaupunginsihteeri sekä palvelualuejohtajat tai heidän nimeämänsä henkilö palvelualueeseensa kuuluvissa asioissa ja kaupunginhallituksen taseyksikköjen johtajat tai heidän nimeämänsä henkilö taseyksikölle kuuluvissa asioissa.

Edellä olevasta poiketen kaupunginhallitus antaa kuitenkin valtuuston puolesta ensimmäisen selityksen hallinto-oikeudelle valtuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos katsoo, että valtuuston päätöstä ei ole kumottava. Mikäli kaupunginhallitus katsoo, että valtuuston päätös olisi kumottava, on sen esitettävä selityksen antaminen valtuuston päätettäväksi. Edellisessä kappaleessa mainitut viranhaltijat ovat oikeutettuja antamaan valitusprosessiin liittyvät jatkoselitykset, muut lausunnot ja lausumat ensimmäisessä selityksessä omaksutun linjauksen mukaisesti. Viranhaltija voi saattaa jatkoselityksen, lausunnon tai lausuman antamisen myös kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Myös muiden toimielimien kuin valtuuston päätöksistä tehtyjen valitusten osalta 1 momentissa mainitut viranhaltijat ovat oikeutettuja antamaan valitusprosessiin liittyvät jatkoselvitykset, muut lausunnot ja lausumat 2 momentin mukaisesti. Viranhaltija voi saattaa jatkoselvityksen, lausunnon tai lausuman antamisen myös ao. toimielimen päätettäväksi.

Valtion ja muiden vastaavien viranomaisten pyytämät lausunnot antaa kukin lautakunta, mikäli lausuntopyyntö liittyy ko. lautakunnan tehtäväkenttään. Mikäli lausuntopyyntöä koskevalla asialla on kaupungin kannalta yleinen tai laaja merkitys antaa lausunnon kaupunginhallitus. Lautakunta voi saattaa sille kuuluvan lausunnon antamisen myös kaupunginhallituksen päätettäväksi.

33 § Toimivalta hankintoja koskevissa asioissa

Hankinnat tulee toteuttaa kaupunginhallituksen hyväksymien hankintaohjelman ja hankintaohjeen mukaisesti. Hankintamenettelystä määrätään hankintaohjeessa.

Konsernihallinnon elinvoima- ja kilpailukykypalvelut –yksikkö vastaa hankintojen ohjauksesta sekä mm. strategisten, sosiaalisten ja innovaatiotavoitteiden ottamisesta huomioon hankinnoissa.

Hankintalain mukaisen hankinta- ja oikaisun käsittelystä päättää hankintapäätöksen tehnyt toimielin tai viranhaltija.

V luku

Kaupungin talouden hoito

34 § Taloudenhoito vastuu

Kaupungin taloudenhoito koostuu talouden suunnittelusta ja seurannasta, raha- ja laskentatoimista, omaisuuden ja toiminnan vakuuttamisesta, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä muusta taloudenhoitosta. Taloudenhoitoa ohjaa ja valvoo konsernihallinto. Kaupunginhallituksen alaisena kaupungin taloudenhoitoa johtaa pormestari, kansliapäällikkö, konsernihallinnossa konsernipalvelujohtaja ja palvelualueilla palvelualuejohtajat.

Kaupungin toiminnot on järjestettävä ja toimintaa johdettava niin, että kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

35 § Taloudenhoitoa koskevat periaatteet

Kaupunginvaltuusto hyväksyy yleiset periaatteet, joita noudatetaan käyttöomaisuuden myynnissä, kirjanpidon suunnitelmapoistojen tekemisessä, kaupungin perimien maksujen määräämisessä sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnassa. Kaupunginhallitus ja muut kaupungin viranomaiset ovat velvolliset huolehtimaan siitä, että kaupungin omistama ja kaupungin hoidossa oleva omaisuus pidetään kunnossa ja että sitä käytetään taloudellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kaupunginvaltuusto päättää lainan ottamista ja antamista koskevista periaatteista talousarvion hyväksymisen yhteydessä tai erikseen, sekä antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Muista rahatoimeen ja rahoitukseen liittyvistä asioista päättää kaupunginhallitus, joka voi siirtää lainan ottamista, antamista ja sijoitustoimintaa koskevaa ratkaisuvalltaansa edelleen muille toimielimille ja viranhaltijoille.

36 § Talousarvio

Kaupunginvaltuusto hyväksyy taloussuunnitelman sekä talousarvion, joka sisältää palvelualueille ja taseyksiköille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Taloussuunnitelmaehdotuksen valmistelusta ja siihen liittyvästä toimivallasta on määrätty jäljempänä kaupunginhallitusta koskevassa osiossa.

Kaupunginvaltuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupunginhallitusta ja muita kaupungin tilivelvollisia.

37 § Talousarvion laadinta- ja toimeenpano-ohjeet

Kaupunginhallitus antaa lautakunnille, alaisilleen jaostoille ja johtokunnille sekä palvelualueille ja alaisilleen taseyksiköille tarvittavat talousarvion laadinta- ja toimeenpano-ohjeet.

38 § Talousarvion täytäntöönpano

Kaupunginhallitus sekä lauta- ja johtokunnat sekä jaostot hyväksyvät omalta osaltaan talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat, jotka koskevat kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion ja tavoitteiden toteuttamista sekä määrärahojen jakoa käyttötarkoituksiin.

Palvelualueen ja taseyksikön vastualueiden sekä palvelu- ja toimintayksikköjen käyttösuunnitelmien hyväksymistä koskevasta toimivallasta on määrätty tämän hallintosäännön liitteenä olevassa toimivaltataulukossa.

39 § Talousarvion muutokset

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä kaupunginvaltuustolle talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa.

Konsernihallinnossa seurataan määrärahojen riittävyyttä. Mikäli määräraha ei riitä, tai jos sitova tuloarvio alittuu, kootaan talousarviomuutokset konsernihallinnossa ja muutosesitykset saatetaan keskitetyksi valtuuston ratkaistavaksi viipymättä. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä

muutoksen vaikutus toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin ja tuloarvioihin, sekä tehtävä tarvittaessa esitys tavoitetason muuttamisesta. Sitovia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita tai tuloarvioita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus toimielimen määrärahoihin.

40 § Toiminnan ja talouden seuranta

Asianomaisesta toiminnasta vastaavat toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista ja ennustetta säännöllisesti vähintään kaupunginvaltuuston asettamien sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden tarkkuudella.

Toimielimet tuottavat tiedot kaupunginhallitukselle konsernihallinnossa koottavaan talouden ja toiminnan seurantaraporttiin sekä ennusteen talousarvion toteutumisesta kaupunginhallituksen toimeenpano-ohjeessa antaman aikataulun mukaisesti.

Talouden seurannan järjestämisestä ja siihen liittyvästä toimivallasta on määrätty jäljempänä kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa koskevassa osiossa.

41 § Rahatoimeen liittyvä toimivalta

Rahatoimeen kuuluvat kaupungin maksuliikenteen, rahoitusomaisuuden, käyttöomaisuusarvopapereiden, muiden pitkäaikaisten sijoitusten, vieraan pääoman sekä maksuvalmiuden suunnittelu ja hoito sekä kaupunkikonsernin keskitettyä rahoitushuoltoa hoitavan sisäisen pankin toiminnasta huolehtiminen.

Rahatoimen hoitamisesta ja siihen liittyvästä toimivallasta on määrätty jäljempänä kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa koskevassa osiossa.

42 § Valtionosuudet

Vastuu valtionosuuksien anomisesta ja niiden toteutumisen tarkkailusta on ao. toiminnasta vastaavalla toimielimellä tai johtosäännössä määrättyllä muulla viranomaisella, jonka on lähetettävä konsernihallinnolle tiedoksi jäljennös anomuksesta ja valtion viranomaisen siihen antamasta päätöksestä.

43 §

Laskun tarkastus ja hyväksyntä

Laskun tarkastaja vastaa toimituksen oikeellisuudesta tilaukseen nähden sekä menon syntymisajankohdan todentamisesta. Tarkastuksesta tehdään merkintä laskujen käsittelyjärjestelmän tuottamaan tositteeseen.

Laskun hyväksyjä vastaa menotositteen tarkastamisesta ja oikeellisuudesta. Hyväksyjän on varmistuttava, että tosite on muodollisesti ja asiallisesti oikea, tavara, työsuoritus tai muu palvelus on merkitty vastaanotetuksi, tositteessa on oikea tilimerkintä ja että menon suorittamiseen on käytettävissä määräraha. Hyväksymisestä tehdään merkintä laskujen käsittelyjärjestelmän tuottamaan tositteeseen.

Kun laskun hyväksyminen tapahtuu sähköisen hankintapäätöksen yhteydessä, ei edellä kuvattua laskun hyväksymismenettelyä tehdä, vaan lasku siirtyy maksuun, mikäli se täsmää

hankintapäätöksen kanssa. Sama hyväksymismenettely on laskuissa, jotka on ohjattu maksuun sähköisen toistuvaislaskukäsittelyn kautta.

Tarkastajana ja hyväksyjänä ei saa olla sama henkilö lukuun ottamatta kaupungin sisäisiä veloituksia, joiden hyväksyjänä voi olla myös tarkastaja. Hyväksyjäksi ei tule oikeuttaa kirjanpitäjänä tai kassanhoitajana kaupungin palveluksessa toimivaa henkilöä.

Lautakunnan tai muun toimielimen on vuosittain määrättävä sekä ilmoitettava kaupungin kirjanpidosta vastaavalle yhteisölle ne henkilöt, jotka sen puolesta hyväksyvät menotositteet.

Milloin varoja suoritetaan ennakoon, on hyväksyjän hankittava selvitys varojen nostajan vakavaraisuudesta tai vaadittava hyväksyttävissä oleva vakuus. Julkisyhteisöiltä ei tarvitse vaatia vakuutta.

44 § Sisäinen tarkastus, sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäinen tarkastus on osa kaupunkikonsernin ohjaus- ja johtamisjärjestelmää, jota kaupunginhallitus, pormestari ja kansliapäällikkö käyttävät valvontatoimissaan.

Sisäistä tarkastusta suoritetaan sisäisen tarkastuksen toimintasäännön ja erillisen toimintasäännössä määritellyn tarkastussuunnitelman mukaisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on edistää strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista, toiminnan lainmukaisuutta, hyvän hallintotavan toteutumista sekä niihin liittyvien riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa.

Kaupunginhallituksella, pormestarilla ja kansliapäälliköllä on operatiivinen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet ja johtavat viranhaltijat vastaavat omalla tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimivuudesta.

Konserniohjeessa määritelty konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjauksesta sekä valvoo, että nämä toiminnot on järjestetty asianmukaisesti ja tuloksellisesti.

VI Luku

Toimivalta henkilöstöasioissa

45 § Luvun määräysten soveltaminen

Niistä virkasuhteeseen ja viranhaltijaan liittyvistä asioista, joista on säädetty kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa (304/03) tai muussa laissa, päättää kaupunginhallitus, jollei laissa ole toisin säädetty tai hallintosäännössä muuta määrätty.

Esimiesasemassa oleva viranhaltija tai työntekijä antaa työnjohto-oikeudelliset ohjeet ja määräykset.

46 § Viran haku

Virka julistetaan haettavaksi kaupungin internet sivuilla ja mahdollisesti muulla, haettavaksi julistamisesta päättävän viranomaisen tarpeelliseksi katsomalla tavalla.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa säädetyn lisäksi henkilö voidaan ottaa ilman julkista hakumenettelyä sellaiseen virkasuhteeseen,

- jossa on kysymys viran määräaikaisesta täyttämisestä laissa säädettyjen määräaikaisuuden perusteiden täytyessä,
- jossa on kysymys viran uudelleen täyttämistä sitä aikaisemmin hakeneiden, asianomaiset kelpoisuusehdot täyttävien joukosta, kun virkaan valittu on irtisanoutunut ennen hänelle määrättyä virantoimituksen aloittamispäivää tai ilmoittanut, ettei ota virkaa vastaan tai, kun virkasuhde on purettu koeaikana, taikka virkaan ottamista koskeva päätös on lainvoimaisella päätöksellä kumottu ja asia palautettu uudelleen käsiteltäväksi;
- johon Lahden kaupunki on hänet kouluttanut tai johon vaadittavaa pätevyityskoulutusta kaupunki on tukenut ja jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää tai
- johon hänet on tarkoituksenmukaista siirtää häntä koskevien tehtävien uudelleen järjestelyjen vuoksi.

47 § Työsopimussuhteisen tehtävän haettavaksi julistaminen

Kuukausipalkkainen työntekijä otetaan kaupungin palvelukseen toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen hakumenettelyä käyttäen. Tehtävän haettavaksi julistamisen osalta noudatetaan soveltuvin osin sitä mitä viran hausta on edellä säädetty.

Kaupunkiin jo palvelussuhteessa oleva henkilö voidaan ottaa kaupungin palvelukseen ilman hakumenettelyä, jos hänen palvelussuhteensa on voimassa toistaiseksi tai jos hän on hoitanut vastaavia tehtäviä määräaikaisessa palvelussuhteessa välittömästi ennen palvelukseen ottamispäätöstä vähintään kuuden kuukauden ajan.

Työntekijä voidaan ottaa kaupungin palvelukseen ilman hakumenettelyä myös silloin, kun se on työvoiman heikon saatavuuden vuoksi perusteltua tai kun on kysymys määräaikaisen henkilön palkkaamisesta laissa säädettyjen määräaikaisuuden perusteiden täytyessä.

48 § Täyttökielto

Kansliapäälliköllä on tarkastustoimiston henkilöstöä lukuun ottamatta oikeus päättää viran täyttökiellosta sekä antaa kielto palkata työntekijöitä kaupungin palvelukseen. Konsernipalvelu- ja palvelualuejohtajalla on oikeus päättää viran täyttökiellosta konsernipalveluissa ja palvelualueellaan sekä antaa konsernipalvelussa tai palvelualueellaan kielto palkata työntekijöitä kaupungin palvelukseen.

49 § Epäpätevän ottaminen määräaikaiseen virkasuhteeseen

Virkasuhteeseen ottava viranomainen päättää henkilön ottamisesta määräaikaiseen virkasuhteeseen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista riippumatta kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain mukaisesti.

50 § Koeaika

Virka- tai työsuhteeseen otettaessa voidaan määrätä koeaika kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain ja työsopimuslain säättämiä enimmäismääriä noudattaen.

Koeaika on määrättävä, ellei sen määräämättä jättämiselle ole perusteltua syytä.

51 § Sivutoimilupa

Sivutoimilupaa ei tarvita kaupungin luottamustoimen hoitamiseen eikä sellaiseen tehtävään, jota viranhaltija on määrätty tai valittu hoitamaan kaupungin edustajana. Viranhaltijalla on oikeus saada tällaisen tehtävän hoitamiseen tarvittavalta virka-ajalta täysi palkkansa.

Sivutoimiluvan myöntäneen viranomaisen lisäksi kaupunginhallituksella on perustellusta syystä oikeus peruuttaa jo annettu sivutoimilupa. Jos jo myönnetty sivutoimilupa peruutetaan tai sitä muutetaan, kuullaan viranhaltijaa ennen päätöksen tekemistä.

LAHDEN KAUPUNKI Hallintosääntö Yhteiset talousasiat Tehtävä			Konserni- ja tilajaosto	Lautakunta	Viranhaltija
	KV	KH			

TALOUSARVIO JA KÄYTTÖSUUNNITELMA	X				
Talousarvioesitykset kaupunginhallitukselle alaisensa yksikön ja toiminnan osalta			X	X	
Käyttösuunnitelman hyväksyminen ja toteutumisen valvonta <ul style="list-style-type: none"> alaisensa yksikön osalta 		X	X	X	
Talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä käyttösuunnitelman toteuttaminen ja seuranta alaisensa yksikön osalta					pormestari, apulaispormestari, kansliapäällikkö konsernipalvelujohtaja palvelualuejohtaja, vastuualuejohtaja, palveluyksikön ja toimintayksikön esimies, KH:n alaisen taseyksikön johtaja, kaupunginreviisori
HANKINNAT					
Periaatepäätös toiminnan merkittävästä ulkoistamisesta tai tehtävän omaksi toiminnaksi ottamisesta	X				
Hankintaohjeet ja -ohjelma		X			
Kaupungin talousarvion ja alaisensa yksikön käyttösuunnitelman puitteissa <ul style="list-style-type: none"> tavara- tai palveluhankinta hankintaohjeiden mukaisesti irtaimen omaisuuden muu hankkiminen ostamalla, vuokralle ottamalla tai muuten vastikkeellisesti lukuun ottamatta osakkeita ja osuuksia yhteisöissä 				kansliapäällikkö konsernipalvelujohtaja palvelualuejohtaja, vastuualuejohtaja, KH:n alaisen taseyksikön johtaja, kaupunginreviisori	
Yhteishankinnat					keskitetyistä hankinnoista vastaavan yksikön päällikkö
Hankintojen ohjaus					elinvoima- ja kilpailukykypalvelut – yksikön johtaja
Tietohallintohankinnat <ul style="list-style-type: none"> IT ja puhelin –laitteet sekä niihin liittyvät palvelut 					tietohallintojohtaja

LAHDEN KAUPUNKI Hallintosääntö Yhteiset talousasiat Tehtävä	KV	KH	Konserni- ja tilajaosto	Lautakunta	Viranhaltija
- ohjelmistot sekä niihin liittyvät palvelut					ennen kilpailutusta tietohallintojohtajan hyväksyntä hankinnalle
talousarvion tai käyttösuunnitelman mukaisen rakentamishankkeen toteuttamispäätös alaisensa yksikön osalta <ul style="list-style-type: none"> > 500.000 € </= 500.000 € sekä hankintapäätökset kaikkien urakoiden osalta 			X	TYLA	toimitilajohtaja, kaupunkiympäristön palvelualuejohtaja
IRTAIMEN OMAISUUDEN JA PALVELUIDEN LUOVUTTAMINEN					
Myynti, vuokralle antaminen tai muu vastikkeellinen luovuttaminen alaisensa yksikön osalta lukuun ottamatta osakkeita ja osuuksia yhteisöissä sekä jäljempänä mainittua Tilakeskuksen hallitsemaa omaisuutta <ul style="list-style-type: none"> > 500.000 € </= 500.000 € (kaupunginhallituksen alaisten taseyksiköiden tuottamien suoritteiden hinnoittelusta ja toimitusehdoista on määrätty kaupunginhallituksen johtosäännössä)		X	X	X	kansliapäällikkö konsernipalvelujohtaja palvelualuejohtaja, KH:n alaisen taseyksikön johtaja
Tilakeskuksen hallinnassa olevien tai hallintaan tulevien rakennusten, toimitilojen ja huoneistojen vuokralle antaminen tai ottaminen sekä päättäminen vuokrasopimusten purkamisesta tai irtisanomisesta ja sopimusehdoista					toimitilajohtaja
päätökset kaupungin eri yksiköiden sijoittamisesta toimitiloihin mikäli tilakeskus ja sijoitettava yksikkö eivät ole asiassa yksimielisiä					konsernipalvelujohtaja toimitilajohtajan esittelystä ao. palvelualueetta kuultuaan
OSAKKEET JA OSUUDET					
Myynti tai muu järjestely tilanteessa, jossa määräysvalta menetetään tai jonka vaikutukset kaupungin asemaan ovat verrattavissa määräysvallan menettämiseen	X				

LAHDEN KAUPUNKI Hallintosääntö Yhteiset talousasiat Tehtävä	KV	KH	Konserni- ja tilajaosto	Lautakunta	Viranhaltija
Hankinta sekä muussa tilanteessa tapahtuva luovuttaminen tai vaihtaminen <ul style="list-style-type: none"> > 50.000 € </= 50.000 € 		X			kansliapäällikkö
Asunto-osakeyhtiön tai kiinteistöyhtiön osakkeiden hankinta, luovuttaminen ja vaihtaminen alaisensa yksikön osalta <ul style="list-style-type: none"> > 500.000 €/päätös </= 500.000 €/päätös 			X	TYLA	kaupunkiympäristön palvelualuejohtaja, toimitilajohtaja
KIINTEÄN OMAISUUDEN LUOVUTTAMINEN JA HANKINTA					
Maa-alueiden, rakennusten ja laitteiden hankinta, luovuttaminen tai vaihtaminen alaisensa yksikön osalta <ul style="list-style-type: none"> > 350.000 €/päätös </= 350.000 €/päätös 			X	TYLA	maankäytön johtaja, toimitilajohtaja
Tarjouksen tekeminen kaupungin puolesta kiinteistön pakkohuutokaupassa				TYLA	
Muista kaupungin maaomaisuuteen liittyvät toimista on määrätty kaupunkiympäristön palvelualueen johtosäännössä					
TILINPÄÄTÖS JA TILIT					
Luottotappiot ja arvonalennukset <ul style="list-style-type: none"> > 250.000 € </= 250.000 € alaisensa yksikön osalta </= 25.000 € 		X	X	X	kansliapäällikkö konsernipalvelujohtaja palvelualuejohtaja taseyksikön johtaja
Käyttöomaisuuden poistosuunnitelma KV yleislinjausten perusteella		X			
Pankkitilien avaaminen ja lopettaminen					konsernipalvelujohtaja
Arvo-osuustilien avaaminen ja lopettaminen					konsernipalvelujohtaja
OMAISUUDESTA HUOLEHTIMINEN					
Kaupunkitason vakuutukset		X			

LAHDEN KAUPUNKI Hallintosääntö Yhteiset talousasiat Tehtävä	KV	KH	Konserni- ja tilajaosto	Lautakunta	Viranhaltija
Jäämistön hakeminen kaupungille				hyvinvoinnin ja vapaa-ajan ltk.	
Jäämistön ja lahjoituksen vastaanottaminen kaupungille sekä testamentattujen tai lahjoitettujen varojen hoitoa ja käyttöä koskevien ohjeiden antaminen alaisensa yksikön osalta, jollei testamentissa tai lahjakirjassa ole toisin määrätty taikka valtuusto muuta päättänyt.				hyvinvoinnin ja vapaa-ajan ltk.	
MUUT TALOUTEEN LIITTYVÄT PÄÄTÖKSET					
Vahingonkorvauksen suorittamisesta päättäminen alaisensa yksikön osalta kaupunkiin kohdistuvan vaatimuksen johdosta <ul style="list-style-type: none"> > 50.000 €/päätös </= 50.000 €/päätös 		X	X	X	kansliapäällikkö konsernipalvelujohtaja palvelualuejohtaja, KH:n alaisen taseyksikön johtaja
Konsernihallinnon tai palvelualueen taksat ja maksut valtuuston päättämien yleisten perusteiden perusteella ellei lainsäädännöstä muuta johdu tai jäljempänä palvelualuekohtaisista osioissa muuta määrätä		X		X	
Helpotuksen, vapautuksen tai lykkäyksen myöntäminen kunnallisen maksun ja sille määrätyn viivästyskoron sekä yksittäistapauksessa kaupungille tulevan yksityisoikeudellisen maksun, korvauksen tai saatavan suorittamisesta alaisensa yksikön osalta, milloin se säädösten tai määräysten mukaan on sallittua <ul style="list-style-type: none"> > 25.000€/päätös </= 25.000€/päätös 		X	X	X	kansliapäällikkö konsernipalvelujohtaja palvelualuejohtaja, KH:n alaisen taseyksikön johtaja, jollei

LAHDEN KAUPUNKI Hallintosääntö Yhteiset talousasiat Tehtävä					
	KV	KH	Konserni- ja tilajaosto	Lautakunta	Viranhaltija

					palvelualuekohtaisissa osioissa ole toisin mainittu
Hankehakemus ulkopuoliselle rahoittajalle (EU-rahoitus, Sitra, tms. rahoittaja, valtion kehittämishankkeet) alaisensa yksikön osalta, kun haettavan ulkopuolisen rahoituksen osuus on <ul style="list-style-type: none"> > 200.000 € </= 200.000 € 		X	X	X	kansliapäällikkö konsernipalvelujohtaja palvelualuejohtaja, KH:n alaisen taseyksikön johtaja
Rahoitushakemus ulkopuolisesta rahoituksesta toiminnalle esim. erilaiset valtion antamat rahoitusosuudet operatiiviselle toiminnalle					kansliapäällikkö konsernipalvelujohtaja palvelualuejohtaja, KH:n alaisen taseyksikön johtaja, jollei palvelualuekohtaisissa osioissa ole toisin mainittu

Lahden kaupunki

Hallintosääntö /yhteiset henkilöstöasiat

Tehtävä Päätösvalta henkilöstöasioissa virka- ja työehtosopimusten ja voimassaolevan lainsäädännön sekä kunnassa noudatettavan käytännön ja henkilöstöhallinnon antaminen toimintaohjeiden mukaisesti				
	KV	KH	Lautakunta	Viranhaltija

TYÖNANTAJATOIMINNOT				
Kunnalle työnantajana kuuluvat tehtävät, ellei niitä ole siirretty muulle viranomaiselle		X		
Henkilöstöpolitiikan linjaukset		X		
Työnantajan edustajat				Kansliapäällikkö ensisijaisena ja henkilöstöjohtaja toissijaisena
Paikalliset sopimukset				Kansliapäällikkö
Päätää tarvittaessa palkka-asiamiehestä				Henkilöstöjohtaja
Työnantajan työsuojelupäällikkötehtävät				Työhyvinvointipäällikkö
Toimintaohjeet henkilöstöasioissa sekä virka- ja työehtosopimusten sekä muiden henkilöstöä koskevien sopimusten ja määräysten soveltamisohjeet				Henkilöstöjohtaja
VIRAT JA TYÖSUHTEET				
Viran perustaminen/lakkauttaminen <ul style="list-style-type: none"> • konsernipalvelujohtaja palvelualuejohtaja, kaupunginreviisori • opettajat • muut virat 	X		Sivistyslautakunta	
Virka- tai tehtävänimikkeen muuttaminen tai viran muuttaminen työsuhteiseksi				Virkaan tai tehtävään ottava viranomainen
Virkatehtävien/virantoimitusvelvollisuuden muuttaminen KVhL 23 § (ei koske työnjohto-oikeutta eikä uuden viran perustamiseen verrattavaa virkatehtävien muuttamista) <ul style="list-style-type: none"> • konsernipalvelujohtaja, palvelualuejohtaja, elinvoima- ja kilpailukykypalveluiden sekä osallisuus- ja hyvinvointipalveluiden henkilökunta • muut virat 				Kansliapäällikkö Konsernipalvelujohtaja Palvelualuejohtaja, kaupunginreviisori tai KH:n alaisen taseyksikön johtaja

Lahden kaupunki

Hallintosääntö /yhteiset henkilöstöasiat

Tehtävä Päätösvalta henkilöstöasioissa virka- ja työehtosopimusten ja voimassaolevan lainsäädännön sekä kunnassa noudatettavan käytännön ja henkilöstöhallinnon antaminen toimintaohjeiden mukaisesti				
	KV	KH	Lautakunta	Viranhaltija

Viran/tehtävän kelpoisuusehdot ja tehtäväkuvan vahvistaminen (jos erityislainsäädännöstä ei muuta johdu)				Virkaan tai tehtävään ottava viranomainen/esimies
Viran/Tehtävän haettavaksi julistaminen <ul style="list-style-type: none"> • valtuuston täytettävä virka kaupunginreviisoria lukuun ottamatta • kaupunginreviisori • muut virat ja tehtävät 		X	Tark.ltk	Virkaan tai tehtävään ottava viranomainen/esimies
Henkilöstövalinnat <ul style="list-style-type: none"> • kansliapäällikkö, konsernipalvelujohtaja palvelualuejohtajat ja kaupunginreviisori • tarkastustoimiston henkilöstö kaupunginreviisoria lukuun ottamatta • muut viranhaltijat ja työntekijät 	X		Tark.ltk	Konsernipalvelujohtaja, palvelualuejohtaja/KH:n alaisen taseyksikön johtaja niiltä osin, kun ao. palvelualueella koskevassa osiossa ei muuta mainita
Koeajan määrääminen ja siitä sopiminen				Virkaan tai tehtävään ottava viranomainen/esimies
Ehdollisen virkavaalin vahvistaminen/ viranhoitomääräys, kun ehdon täyttävä asiakirja (lääkärintoimitus, rikosrekisteriote) on toimitettu <ul style="list-style-type: none"> • valtuuston suorittama vaali • muu toimitus tai viranhaltija on virkaan ottaja 		X		Virkaan ottava viranomainen
Viran siirtäminen organisaatiossa tai viranhaltijan siirtäminen toiseen virkaan <ul style="list-style-type: none"> • kansliapäällikkö ja kaupunginreviisori • muut viranhaltijat 	X			Kansliapäällikkö, kaupunginreviisori, konsernipalvelujohtaja palvelualuejohtaja, KH:n alaisen taseyksikön johtaja, vastualuejohtaja sekä palveluyksikön ja toimintayksikön esimies kukin alaisensa yksikön osalta tai molempiin virkoihin ottava viranomainen
Työsopimussuhteisten siirtäminen tekemällä uusi työsopimus				Tehtävään ottava viranomainen/esimies
Viran siirtäminen organisaatiossa tai viranhaltijan siirtäminen toiseen virkaan tai työsopimussuhteisen siirtäminen siinä tapauksessa, että luovuttava ja vastaanottava organisaatio eivät asiasta pääse yksimielisyyteen				Kansliapäällikkö, konsernipalvelujohtaja, palvelualuejohtaja, KH:n taseyksikön johtaja alaisensa yksikön osalta

Lahden kaupunki

Hallintosääntö /yhteiset henkilöstöasiat

Tehtävä Päätösvalta henkilöstöasioissa virka- ja työehtosopimusten ja voimassaolevan lainsäädännön sekä kunnassa noudatettavan käytännön ja henkilöstöhallinnon antaminen toimintaohjeiden mukaisesti				
	KV	KH	Lautakunta	Viranhaltija

Virantoimituksesta pidättäminen <ul style="list-style-type: none"> • kansliapäällikkö • muu valtuuston valitsema viranhaltija • muut viranhaltijat 	X	X		Kansliapäällikkö, Konsernipalvelujohtaja Palvelualuejohtaja tai KH:n alaisen taseyksikön johtaja
Palvelussuhteen irtisanominen tai purkaminen, lomautusilmoituksen antaminen				Virkaan tai tehtävään ottava viranomainen/esimies
Lomautuksesta päättäminen		X		
PALKKAUS JA TYÖAIKA				
Tehtäväkohtaisen palkan määrittäminen ja muuttaminen <ul style="list-style-type: none"> • kansliapäällikkö • valtuuston täytettävä virka lukuun ottamatta kaupunginreviisoria • kaupunginreviisori ja muu tarkastustoimiston henkilöstö • hallituksen täytettävä virka • muut virat ja tehtävät 		X	TARK LTK	Kansliapäällikkö Kansliapäällikkö Henkilöstöjohtaja
Henkilökohtaiset lisät <ul style="list-style-type: none"> • kansliapäällikkö. • konsernipalvelujohtaja, palvelualuejohtajat, KH:n alaisten taseyksikköjen johtajat • tarkastustoimiston henkilöstö • muut viranhaltijat ja työntekijät 		X	TARK LTK	Kansliapäällikkö Kansliapäällikkö, Konsernipalvelujohtaja, Palvelualuejohtaja tai KH:n alaisen taseyksikön johtaja
Rekrytointilisä <ul style="list-style-type: none"> - konsernipalvelujohtaja, palvelualuejohtajat, heidän suorat alaiset - tarkastustoimiston henkilöstö - muut 			TARK LTK	Kansliapäällikkö Kansliapäällikkö konsernipalvelujohtaja, palvelualuejohtaja tai KH:n alaisen taseyksikön johtaja
Tulospalkkauksen tai muun vastaavan palkitsemisen periaatteista päättäminen		X		
Tulospalkkausjärjestelmistä ja tulospalkkioiden tai muiden vastaavien palkitsemisien maksamisesta päättäminen vahvistettujen periaatteiden mukaisesti				Kansliapäällikkö
Paikallisesti ratkaistavien järjestelyvarojen käyttö				Kansliapäällikkö

Lahden kaupunki

Hallintosääntö /yhteiset henkilöstöasiat

Tehtävä Päätösvalta henkilöstöasioissa virka- ja työehtosopimusten ja voimassaolevan lainsäädännön sekä kunnassa noudatettavan käytännön ja henkilöstöhallinnon antaminen toimintaohjeiden mukaisesti				
	KV	KH	Lautakunta	Viranhaltija

Palveluajkaan perustuviin palkan osiin oikeuttavan palveluajan hyväksyminen				Esimies
Etätyöstä sopiminen				Esimies
Poikkeavat työntekijät ja niihin liittyvät työjärjestelyt (esim. mahdollisuus osa-aikatyöhön osa-aikaisten eläkkeiden yhteydessä tai mahdollisuus vuorotteluvapaaseen)				Esimies
Työvuorojärjestelmä ja -luettelot, määrääminen lisä-, yli-, ilta-, yö-, lauantai- tai sunnuntaityöhön, varallaolo ja sen korvaaminen				Esimies
VIRKA- JA TYÖVAPAAT JA VUOSILOMA				
Virka/työvapaa, johon lainsäädännön, virka- ja työehtosopimuksen tai muun säännöksen perusteella ehdoton oikeus <ul style="list-style-type: none"> pormestari kansliapäällikkö ja apulaispormestarit kaupunginreviisori muut viranhaltijat ja työntekijät 		KV PJ PORM	Tark.ltk: n PJ	Esimies
Harkinnanvarainen virka/työvapaa <ul style="list-style-type: none"> pormestari, apulaispormestari, kansliapäällikkö kaupunginreviisori konsernipalvelujohtaja, palvelualuejohtajat muut viranhaltijat ja työntekijät <= 1 vuoden aika > 1 vuoden aika 		X	Tark.ltk: n PJ	Kansliapäällikkö Lähin virkasuhteinen esimies Kansliapäällikkö konsernipalvelujohtaja, palvelualuejohtaja tai KH:n alaisen taseyksikön johtaja
Koulutukseen osallistuminen ja koulutuksen ajalta myönnettävät edut <ul style="list-style-type: none"> Pormestari apulaispormestarit, kansliapäällikkö kaupunginreviisori muut viranhaltijat ja työntekijät 		KV PJ PORM	Tark.ltk: n PJ	Esimies

Lahden kaupunki

Hallintosääntö /yhteiset henkilöstöasiat

Tehtävä Päätösvalta henkilöstöasioissa virka- ja työehtosopimusten ja voimassaolevan lainsäädännön sekä kunnassa noudatettavan käytännön ja henkilöstöhallinnon antaminen toimintaohjeiden mukaisesti				
	KV	KH	Lautakunta	Viranhaltija

Vuosiloman määrääminen <ul style="list-style-type: none"> • pormestari • apulaispormestarit, kansliapäällikkö • kaupunginreviisori • muut viranhaltijat ja työntekijät 		KV PJ PORM	Tark.ltk: n PJ	Esimies
MUUT HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET				
Sijaisen määrääminen				Esimies
Matkasuunnitelman, -laskun ja kululaskun hyväksyminen <ul style="list-style-type: none"> • pormestari • kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ja kaupunginhallituksen jäsenet, kaupunginhallituksen jaostojen sekä aluejohtokunnan puheenjohtajat ja jäsenet, apulaispormestarit • valtuutetut ja tarkastuslautakunta • lautakuntien puheenjohtajat • lautakuntien jäsenet ja lautakuntien alaiset jaostot • Wellamo-opiston johtokunta • kansliapäällikkö • kaupunginreviisori • muut viranhaltijat ja työntekijät 		KV PJ PORM KV:N PJ PORM LTK:N PJ PORM	Siv. LTK:N PJ Tark.ltk: n PJ	Esimies
Virka- ja työpuhelinmyöntäminen Puhelinetu (kriisivalmiussidonnainen)				Esimies Kansliapäällikkö
Sivutoimiluvan myöntäminen ja sivutoimi-ilmoituksen vastaanottaminen sekä sivutoimen kieltäminen <ul style="list-style-type: none"> • kansliapäällikkö • kaupunginreviisori • muut viranhaltijat 		PORM	Tark.ltk: n PJ	Lähin virkasuhteinen esimies

Lahden kaupunki

Hallintosääntö /yhteiset henkilöstöasiat

Tehtävä Päätösvalta henkilöstöasioissa virka- ja työehtosopimusten ja voimassaolevan lainsäädännön sekä kunnassa noudatettavan käytännön ja henkilöstöhallinnon antaminen toimintaohjeiden mukaisesti				
	KV	KH	Lautakunta	Viranhaltija

Terveydentilaa koskevat tiedot (tietojen pyytäminen, tarkastuksiin ja tutkimuksiin määrääminen) <ul style="list-style-type: none"> • kansliapäällikkö • kaupunginreviisori • muut viranhaltijat ja työntekijät 		PORM	Tark.ltk:n PJ	Esimies
Työterveyshuollon, yhteistoiminnan sekä työpaikkaruokailun ja muiden henkilöstöpalvelujen järjestäminen				Henkilöstöjohtaja
Työsuojeluyhteistoiminnan järjestäminen				Työhyvinvointipäällikkö
Opiskelijan työssäoppimisjaksoa koskevan sopimuksen hyväksyminen oppilaitoksen kanssa				Esimies
Varoituksen antaminen viranhaltijalle/työntekijälle				Esimies, joka voi halutessaan saattaa asian ao. konsernipalvelu- tai palvelualuejohtajan tai KH:n taseyksikön johtajan ratkaistavaksi

- Esimiehellä tarkoitetaan tässä taulukossa lähiesimiestä
- Lähimmällä virkasuhteisella esimiehellä tarkoitetaan tässä taulukossa päätöksen kohteesta katsottuna ensimmäistä virassa toimivaa esimiestä esimiestasojen ylöspäin mentäessä.

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevat säännöt

1 luku

Yleiset määräykset

1 §

Valtuuston toiminnan järjestelyt

Valtuuston toimikauden ensimmäisen kokouksen kutsuu koolle kaupunginhallituksen puheenjohtaja, ja kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja sekä ensimmäinen, toinen ja kolmas varapuheenjohtaja on valittu.

Puheenjohtajiston toimikausi on kaksi vuotta.

Valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä koskevien asioiden valmistelua johtaa valtuuston puheenjohtaja, jollei valtuusto toisin päättä.

Valtuuston kokousten pöytäkirjanpitäjänä toimii ja sen muistakin sihteerintehtävistä huolehtii kaupunginsihteerin. Tilapäisen valiokunnan sihteerin valitsee valtuusto.

Kuntal 18 §. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat

Valtuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia toimikaudekseen, jollei valtuusto ole päättänyt lyhyemmästä toimikaudesta. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa.

Kuntal. 94 § 3 mom. Valtuuston kokoontuminen

Valtuuston kutsuu koolle puheenjohtaja. Kokouskutsun valtuuston ensimmäiseen kokoukseen antaa kunnanhallituksen puheenjohtaja, ja kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu. Kutsussa on ilmoitettava käsiteltävät asiat.

Kuntal 102 § 1 mom. Puheenjohtaja johtaa asioiden käsittelyä ja pitää huolta järjestyksestä valtuuston kokouksessa. Mikäli valtuutettu käytöksellään häiritsee kokouksen kulkua, puheenjohtajan tulee kehottaa valtuutettua käyttäytymään asianmukaisesti. Jos valtuutettu ei noudata kehotusta, puheenjohtaja voi määrätä valtuutetun poistettavaksi. Jos syntyy epäjärjestys, puheenjohtajan on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

Kuntal 102 § 2 mom. Toimielimen jäsenellä on puheoikeus käsiteltävänä olevassa asiassa. Jäsenen on puheessaan pysyttävä asiassa. Jos puhuja poikkeaa asiasta, puheenjohtajan on kehotettava häntä palaamaan asiaan. Jos puhuja ei noudata kehotusta, puheenjohtaja voi kieltää häntä jatkamasta puhetta. Jos puhuja ilmeisen tarpeettomasti pitkittää puhettaan, puheenjohtaja voi asiasta huomautettuaan kieltää häntä jatkamasta puhettaan.

1a §

Valtuustotoimikunta

Valtuustotoimikuntaan kuuluvat varsinaisina jäseninä kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto. Valtuusto valitsee toimikunnan varsinaisille jäsenille jokaiselle henkilökohtaisen varajäsenen.

Valtuustotoimikunnan puheenjohtajana toimii valtuuston puheenjohtaja ja hänen poissa ollessaan varapuheenjohtajat sijaantulojärjestyksessä. Toimikunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta ja sen sihteerinä toimii kaupunginsihteerinä.

Valtuustotoimikunnan tehtävät:

- kehittää kaupunginvaltuuston työskentelyä ja kokouskäytäntöjä
- valmistella esitykset Lahti –mitalin saajasta sekä luottamushenkilöille esitettävistä kunnia- ja ansiomerkeistä

2 §

Valtuustoryhmän muodostaminen

Valtuutetut voivat valtuustotyöskentelyä varten muodostaa valtuustoryhmiä. Myös varajäsen voi kuulua valtuustoryhmään.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä, puheenjohtajasta ja muista henkilöistä, joilla on oikeus edustaa valtuustoryhmää, on annettava valtuustolle kirjallinen ilmoitus, joka on kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen allekirjoitettava. Valtuustoryhmän nimen tulee erottua muiden valtuustoryhmien nimistä niin, etteivät ne ole sekoitettavissa toisiinsa.

Valtuustoryhmänä pidetään myös yhtä valtuutettua, jos hän on tehnyt 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

3 §

Valtuustoryhmään liittyminen sekä siitä eroaminen tai erottaminen

Liittymisestä valtuustoryhmään ja siitä eroamisesta valtuutetun on ilmoitettava kirjallisesti valtuustolle. Liittymisilmoitukseen on liitettävä asianomaisen ryhmän kirjallinen hyväksyminen.

Jos valtuutettu on erotettu valtuustoryhmästä, valtuustoryhmän on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuustolle.

Valtuustoryhmän on ilmoitettava kirjallisesti valtuustolle ryhmää edustamaan oikeutettua henkilöä koskevista muutoksista.

4 §

Valtuustoryhmää koskeva kokouskutsu ja –tilat

Konsernipalvelut osoittaa valtuustoryhmien kokouksia varten tarvittavat kokoustilat, joista ei suoriteta korvausta.

Kutsu ryhmäkokoukseen voidaan toimittaa valtuuston kokouskutsun yhteydessä.

5 §

Valtuustoryhmän tehtävät varajäseniä kutsuttaessa

Valtuustoryhmä avustaa valtuuston puheenjohtajaa järjestyksessä oikean varajäsenen kutsumisessa valtuuston kokoukseen siitä estyneen valtuutetun sijaan.

6 §

Päätösten ilmoittaminen valtuustoryhmille

Valtuuston kunkin kokouksen jälkeen on valtuustoryhmille lähetettävä jäljennös kokouksen pöytäkirjasta tai riittävä selvitys tehdyistä päätöksistä.

7 §

Luettelon pitäminen valtuustoryhmistä

Konsernipalvelujen on valtuustoryhmien valtuustolle tekemien ilmoitusten perusteella pidettävä ajan tasalla olevaa luetteloa valtuustoryhmistä, niiden jäsenistä ja ryhmien toimihenkilöistä.

8 §

Istumajärjestys

Valtuutetut istuvat kokouksessa valtuustoryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.

II luku

Valtuutetun aloiteoikeus

9 §

Valtuutettujen aloitteet

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen on valtuustoryhmällä ja valtuutetulla oikeus, ilmoitettuaan siitä aikaisemmin puheenjohtajalle, tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle sen jälkeen, kun se on esitelty valtuustolle.

Aloitetta ei oteta heti käsiteltäväksi, vaan se lähetetään kaupunginhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi erikseen päättää, että aloitteesta käydään lähetekeskustelu siitä, miten asia on valmisteltava.

Talousarvioaloitteet, jotka merkitsevät talousarvion muuttamista, on valmisteltava seuraavan vuoden talousarvion yhteydessä, mikäli ne on jätetty maaliskuun loppuun mennessä. Tämän jälkeen jätetyt talousarviota koskevat aloitteet käsitellään sitä seuraavan vuoden talousarvion yhteydessä. Talousarvioaloitteet annetaan valtuuston sihteerille. Kaupunginhallituksen tulee esitellä vastaukset talousarvioon liittyviin aloitteisiin valtuustolle esitettävän talousarvioesityksen yhteydessä.

Aloitteeseen, jolla ei ole talousarviovaikutuksia ja jonka on allekirjoittanut 1-10 valtuutettua, tulee kaupunginhallituksen antaa kirjallinen vastaus aloitteen ensimmäiselle allekirjoittajalle. Vastaus toimitetaan muille valtuutetuille vastauksen antamisesta seuraavan valtuuston kokouksen esityslistan yhteydessä.

Aloitteeseen, jolla ei ole talousarviovaikutuksia ja jonka on allekirjoittanut vähintään 11 valtuutettua, tulee kaupunginhallituksen esitellä vastaus valtuuston käsiteltäväksi.

Valtuustoryhmä voi tehdä ryhmäaloitteen. Jokainen valtuustoryhmä voi tehdä ryhmäaloitteita kahdeksan kappaletta valtuustokauden aikana. Kaikki ryhmäaloitteet tuodaan kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi

Kaupunginhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kaupunginhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Valtuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

Kaupunginhallituksen on esitettävä kaupunginvaltuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa kaupungin asukkaiden tekemistä aloitteista ja niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä vuosittain maaliskuun loppuun mennessä.

10 §

Kaupunginhallitukselle osoitettava kysymys

Valtuutettu voi tehdä kaupunginhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kunnan toimintaa, hallintoa tai talouden hoitoa koskevasta asiasta. Kysymys on toimitettava kirjallisena konsernipalveluihin.

Jos kysymys ei koske kaupungin tai kaupunkikonsernin hallintoa, tulee kaupunginhallituksen antaa yhdeksän viikon kuluessa kysymyksen ensimmäiselle allekirjoittajalle kirjallinen ilmoitus, että kysymykseen ei vastata.

Jos kysymyksen on allekirjoittanut 1-14 valtuutettua, tulee kaupunginhallituksen antaa yhdeksän viikon kuluessa kysymyksen kaupungin valtuuston sihteerille antamisesta kysymyksen ensimmäiselle allekirjoittajalle kirjallinen vastaus tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu vielä antaa. Vastaus toimitetaan muille valtuutetuille valtuuston seuraavan kokouskutsun yhteydessä.

Jos kysymyksen on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, kaupunginhallituksen on annettava vastauksensa kysymykseen viimeistään siinä kokouksessa, joka ensiksi pidetään yhdeksän viikon kuluttua kysymyksen saapumisesta, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu vielä antaa. Kysymys ja siihen annettu vastaus tai ilmoitus vastauksen antamatta jättämisen syystä on otettava valtuuston kokouksen esityslistalle

~~Kaupunginhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kuuden viikon kuluttua kysymyksen saapumisesta, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu antaa.~~

Vastaus tai ilmoitus on merkittävä tiedoksi. Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä tästä. Muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä.

11 §

Tiedotustilaisuus ja kyselytunti

Merkittävimpien valtuustossa esille tulevien tai tärkeiden muiden asioiden selostamiseksi valtuutetuille pidetään tarvittaessa tiedotustilaisuuksia.

Valtuutetut voivat käytettävissä olevan ajan puitteissa selostuksen jälkeen tehdä asiaa koskevia kysymyksiä, joihin annetaan lyhyet vastaukset.

Valtuutettujen esittämien kirjallisten kyselyjen käsittelemistä varten pidetään tarvittaessa kyselytunteja. Kyselytunti aloitetaan välittömästi tiedotustilaisuuden jälkeen.

Valtuutetulla on oikeus esittää pormestarille, apulaispormestareille, kansliapäällikölle sekä kullekin palvelualuejohtajalle hänen omalla toimialallaan kyselytunnilla vastattavaksi lyhyitä, kulloinkin yhteen asiaan kohdistuvia kyselyjä kaupungin hallinnon ja talouden hoitoa koskevista asioista.

Kysely on kirjallisena toimitettava konsernipalveluiden kirjaamoon viimeistään viikkoa ennen valtuuston kokousta. Myöhemmin toimitetut kyselyt sekä kyselyt, joihin ei kyselytunnilla ehditä vastata, siirtyvät seuraavaan kyselytuntiin. Samalla kyselytunnilla vastattavaksi saa valtuutettu esittää enintään kaksi kyselyä.

Kyselyt otetaan vastattaviksi niiden saapumisjärjestyksessä. Puheenjohtajalla on kuitenkin oikeus määrätä tasapuolisuutta noudattaen muukin vastaamisjärjestys.

Kyselyyn on lyhyesti vastattava seuraavalla kyselytunnilla. Vastauksen antamisen jälkeen kyselyn esittäjällä on oikeus välittömästi tehdä kaksi asiaan liittyvää lyhyttä lisä kysymystä, joihin vastauksen antajan tulee heti vastata. Jollei kyselyyn vastata, on syy siihen ilmoitettava. Kyselyjen johdosta ei käydä keskustelua.

Tiedotustilaisuudesta ja kyselytunnista ilmoitetaan valtuutetuille, mikäli mahdollista, kokouskutsun yhteydessä.

Tiedotustilaisuuden ja kyselytunnin puheenjohtajana toimii valtuuston puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja sihteerinä valtuuston pöytäkirjanpitäjä. Tiedotustilaisuudessa selostetuista asioista ja kyselytunnilla esitetyistä kyselyistä, niihin liittyvistä lisäkysymyksistä sekä näihin annetuista vastauksista sihteeri pitää luetteloa.

Tiedotustilaisuus ja kyselytunti ovat julkiset.

III luku

Valtuuston kokoukset

12 §

Kokouskutsu

Kutsun valtuuston toimikauden ensimmäiseen kokoukseen antaa kaupunginhallituksen puheenjohtaja.

Kutsu valtuuston kokoukseen on vähintään neljä päivää ennen kokousta lähetettävä erikseen kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

KuntaL 108. Kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi julkaisemalla ne yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu, sekä tarpeen vaatiessa muulla kunnan päättämällä tavalla.

Ilmoitusten on oltava yleisessä tietoverkossa 14 vuorokautta, jollei asian luonteesta muuta johdu. Ilmoituksen sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta edellä mainitun ajan kuluttua.

KuntaL 94 §. Valtuuston kokoontuminen

Valtuusto kokoontuu päättämääränsä aikoina ja myös silloin, kun valtuuston puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi.

Valtuusto on kutsuttava koolle myös kunnanhallituksen tai vähintään neljännen valtuutetuista sitä pyytäessä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällainen asia on valmistettava kiireellisesti.

Valtuuston kutsuu koolle puheenjohtaja. Kutsussa on ilmoitettava käsiteltävät asiat.

KuntaL 95 §. Valtuustossa käsiteltävät asiat

Valtuusto voi käsitellä asian, joka on mainittu kokouskutsussa ja joka on valmisteltu 93 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Jos asia on kiireellinen, valtuusto voi päättää ottaa asian käsiteltäväkseen, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa. Jos asiaa ei ole valmisteltu, päätös asian ottamisesta käsiteltäväksi on tehtävä yksimielisesti.

13 §

Esityslista

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista tarpeellisine liitteineen ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi, on lähetettävä kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Liitetiedostoja voidaan julkaista extranetissa. Esityslistan allekirjoittaa kaupunginvaltuuston puheenjohtaja.

Esityslista liitteineen on, jolleivät erityiset syyt ole esteenä, toimitettava valtuutetuille ja kaupunginhallituksen jäsenille sekä kansliapäällikölle ja palvelualuejohtajille vähintään neljä päivää ennen valtuuston kokousta.

Esityslista liitteineen on edellä 2 momentissa mainitussa ajassa lähetettävä lisäksi valtuustoryhmille.

Valtuusto voi päättää, kuinka monelle varavaltuutetulle esityslista toimitetaan.

KuntaL 93 §. Valtuustoasioiden valmistelu

Kunnanhallituksen on valmistettava valtuustossa käsiteltävät asiat lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä taikka jotka 121 §:ssä tarkoitettu tarkastuslautakunta on valmistellut.

KuntaL 95 §. Valtuustossa käsiteltävät asiat

Valtuusto voi käsitellä asian, joka on mainittu kokouskutsussa ja joka on valmisteltu 93 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Jos asia on kiireellinen, valtuusto voi päättää ottaa asian käsiteltäväkseen, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa. Jos asiaa ei ole valmisteltu, päätös asian ottamisesta käsiteltäväksi on tehtävä yksimielisesti.

14 §

Kokouksesta tiedottaminen

Valtuuston kokouksen ajasta ja paikasta tiedotetaan ennen kokousta niissä tiedotusvälineissä, joissa valtuusto on päättänyt kokouksistaan ilmoittaa sekä kaupungin internet-sivuilla.

15 §

Varavaltuutetun kutsuminen

Valtuutetun, joka on estynyt hoitamasta valtuutetun tointaan tai joka on esteellinen käsittelemään jotakin asiaa, on viipymättä ilmoitettava asiasta valtuuston puheenjohtajalle. Puheenjohtajalle tehtävä ilmoitus voidaan jättää myös kaupunginsihteerille.

Saatuun valtuutetulta tai muuten luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä puheenjohtajan on kutsuttava valtuutetun sijaan kuntalain 17 §:ssä tarkoitettu varavaltuutettu.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava valtuutetun ja muun läsnäoloon oikeutetun henkilön esteellisyys valtuuston ratkaistavaksi. Henkilö, jonka esteellisyydestä päätetään, ei saa olla käsittelemässä omaa esteellisyyttään. Esteelliseksi väitetyille henkilöille on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen väitteen käsittelyn aloittamista ja esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava.

KuntaL 17 §. Varavaltuutetut

Valtuutetuille valitaan varavaltuutettuja jokaisen kunnallisvaaleissa esiintyneen vaaliliiton, puolueen ja yhteislistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin valtuutettuja, kuitenkin vähintään kaksi. Yhteislistan ulkopuolella olleen valitsijayhdistyksen ehdokkaana valitulla valtuutetulla ei ole varavaltuutettua.

16 §

Kaupunginhallituksen edustus valtuuston kokouksessa

Pormestarin, kansliapäällikön, konsernipalvelujohtajan sekä palvelualuejohtajien ja kaupunginlakimiehen on oltava läsnä valtuuston kokouksessa. Heidän poissaolonsa ei estä asioiden käsittelyä.

Kaupunginhallituksen jäsenillä on läsnäolo-oikeus.

Edellä mainitulla henkilöllä on oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekemiseen, jollei hän ole samalla valtuutettu.

17 §

Puheenjohdon luovuttaminen varapuheenjohtajalle ja tilapäinen puheenjohtaja

Puheenjohtaja voi tarvittaessa valtuuston suostumuksella luovuttaa puheenjohdon kokouksessa varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä.

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokoukselle tilapäinen puheenjohtaja.

18 §

Nimenhuuto ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan äänestyslaitteella tai tarvittaessa poikkeustilanteessa muulla tavalla tapahtuvalla nimenhuudolla.

Nimenhuudon jälkeen puheenjohtaja toteaa onko valtuusto laillisesti koolle kutsuttuja päätösvaltainen.

KuntaL 103 §. Päätösvaltaisuus

Valtuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmannesta valtuutetuista on läsnä.

19 §

Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut

Valtuutettu, joka ei ole saapuvilla nimenhuudossa, merkitään pöytäkirjaan poissa olevaksi. Jos hän saapuu kokoukseen myöhemmin, on hänen ilmoitettava puheenjohtajalle, jolloin pöytäkirjaan merkitään, minkä asian käsittelyn aikana hän on kokoukseen saapunut. Vastaavasti menetellään silloin, kun valtuutettu poistuu kesken kokouksen.

Läsnä oleviksi katsotaan valtuutetut ja varavaltuutetut, jotka pöytäkirjan mukaan ovat saapuneet kokoukseen eivätkä ole ilmoittaneet siitä poistuvansa tai joita muuten ei ole todettu poissa oleviksi.

Puheenjohtaja voi toimittaa kokouksen kestäessä tai kokoustaun päätyttyä uuden nimenhuudon, jos se läsnä olevien toteamiseksi on tarpeen.

20 §

Asioiden käsittelyjärjestys

Asiat esitellään valtuustolle esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuusto toisin päättä.

Käsittelyn pohjana (pohjaehdotuksena) on kaupunginhallituksen ehdotus taikka, milloin tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on valmistellut asian, niiden ehdotus. Jos kaupunginhallituksen ja valiokunnan ehdotukset poikkeavat toisistaan, niiden välillä toimitetaan äänestys.

Jos kaupunginhallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiasta, pohjaehdotuksena on muutettu ehdotus. Jos ehdotus on peruutettu, asia on jätettävä käsittelemättä.

21 §

Talousarvioehdotuksen käsittely

Mikäli valtuusto ei kokonaisuudessaan hyväksy kaupunginhallituksen talousarvioehdotusta, asia palautuu hyväksymättä jääneiltä osiltaan uudelleen käsiteltäväksi kaupunginhallituksessa, joka tulee kutsua koolle samaksi ajaksi kuin valtuuston kokous pidetään. Valtuuston kokous keskeytetään kaupunginhallituksen kokouksen ajaksi.

Jatkaessaan asian käsittelyä valtuusto ottaa lopullisesti kantaa sekä niihin muutoksiin, jotka se oli ensimmäisessä käsittelyssään tehnyt talousarvioehdotukseen, että niihin muutoksiin, jotka kaupunginhallitus näiden johdosta esittää siihen tehtäväksi. Talousarvio hyväksytään ensimmäisessä käsittelyssä hyväksymättä jääneiltä osiltaan lopullisesti tässä toisessa käsittelyssä.

22 §

Puheenvuorot

Kun asia on esitelty, siitä on varattava tilaisuus keskustella.

Puheenvuoro, vastaus- ja työjärjestyspuheenvuoro mukaan lukien, on pyydettävä äänestyslaitetta käyttämällä tai tarvittaessa poikkeustilanteessa toimittamalla puheenjohtajalle kirjallinen

puheenvuoropyyntö.

Puheenvuorot annetaan äänestyslaitetta käyttäen pyydettyssä järjestyksessä tai tarvittaessa poikkeustilanteessa siinä järjestyksessä, jossa kirjalliset puheenvuoropyynnöt on toimitettu puheenjohtajalle. Jos useat pyytävät yhtä aikaa puheenvuoroa, määrää puheenjohtaja missä järjestyksessä kukin heistä sen saa.

Pormestarin, kansliapäällikön tai konsernipalvelujohtajan tai palvelualuejohtajien pyydettyä puheenvuoron annetaan se hänelle ennen muita.

Jos valtuutettu tahtoo vastata puheenvuoroon ja hän on tätä pyytänyt joko tuon puheenvuoron aikana tai heti sen päätyttyä, voi puheenjohtaja oikeuttaa hänet käyttämään puheenvuoron ennen aikaisemmin pyydettyjä puheenvuoroja. Sellaisessa vastauspuheenvuorossa, joka saa kestää enimmillään 1 minuutin, älköön esitettävä muuta kuin selvityksiä ja oikaisuja toisen puheenvuoron johdosta tai vastine siinä esitettyyn väitteeseen. Puheenjohtajalla on tarvittaessa oikeus ohjata vastauspuheenvuoron käyttäjä esittämään puheenvuoronsa puhujapöytästä, tai keskeyttää puheenvuoro. Milloin vastauspuheenvuoropyyntöjä on useita, puheenjohtajalla on oikeus harkintansa mukaan erikseen avata ja päättää niitä koskeva keskustelu.

Erityisissä tapauksissa puheenjohtaja voi, poiketen siitä, mitä edellä tässä pykälässä on määrätty, antaa asian käsittelyn alussa yhden puheenvuoron kunkin valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro on annettava ennen muita.

Valtuutetun puheenvuoron suositeltu enimmäispituus on 5 minuuttia. Kokouksen sujuvan kulun turvaamiseksi puheenjohtajalla on oikeus yksittäisessä asiassa rajoittaa valtuutettujen puheenvuorojen pituutta niin, että ryhmäpuheenvuoro voi kestää 15 minuuttia ja muu puheenvuoro 5 minuuttia.

23 §

Puheenvuorojen käyttäminen

Valtuutetun tulee esittää puheenvuoronsa sitä varten varatulta paikalta.

Valtuutettu saa esittää kaikki enintään 1 minuutin mittaiset puheenvuorot mikrofonia käyttäen omalta paikalta tai tarvittaessa poikkeustilanteessa puhujapöytästä. Puheenjohtajan erityisestä syystä antamalla luvalla normaalipuheenvuoron saa pitää omalta paikalta 1 minuuttia pidempänäkin.

Ainoastaan puheenjohtajalla on oikeus keskeyttää puhuja.

KuntaL 102 § 2 mom. Valtuutetulla on puheoikeus käsiteltävänä olevassa asiassa. Valtuutetun on puheessaan pysyttävä asiassa. Jos valtuutettu puheessaan poikkeaa asiasta, puheenjohtajan on kehotettava häntä palaamaan asiaan. Jos valtuutettu ei noudata kehotusta, puheenjohtaja voi kieltää häntä jatkamasta puhetta. Jos valtuutettu ilmeisen tarpeettomasti pitkittää puhettaan, puheenjohtaja voi asiasta huomautettuaan kieltää häntä jatkamasta puhettaan.

KuntaL 69 § ja 70 §. Kunnan luottamushenkilöt

Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden parasta sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Luottamushenkilön tai

henkilön, joka on ehdolla muuhun luottamustoimeen kuin valtuutetuksi, on valtuuston tai asianomaisen toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa tai esteellisyytensä arvioinnissa.

24 §

Pöydällepanoehdotus ja asian käsittelyn keskeyttäminen

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian asiallisen käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta ja siitä on tehtävä päätös ennen kuin keskustelua itse asiasta jatketaan. Jos ehdotus hyväksytään, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn; jos se hylätään, jatkuu käsittely.

Asia, joka esitetään ensimmäisen kerran valtuustolle eikä esityslistaa ole toimitettu kokouskutsun yhteydessä neljää päivää aikaisemmin, pannaan pöydälle seuraavaan kokoukseen, jos s vähintään neljäsosa läsnä olevista valtuutetuista sitä pyytää. Muussa tapauksessa asian pöydällepanosta päätetään äänten enemmistöllä.

Jos asia jää pöydälle, on sitä ennen tehdyt, kaupunginhallituksen tai valiokunnan ehdotuksesta poikkeavat ehdotukset, jotka halutaan pitää voimassa, asian jatkokäsittelyssä uudistettava.

25 §

Ehdotukset

Keskustelun kuluessa tehty muu kuin pöydälle panemista asian palauttamista tai hylkäämistä koskeva ehdotus on annettava kirjallisena.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja julistaa keskustelun päättyneeksi. Tämän jälkeen hänen on esitettävä valtuuston hyväksyttäväksi selostus keskustelun kuluessa tehdyistä ehdotuksista.

Ehdotusta, jota ei ole kannatettu tai joka on tehty vaihtoehtoisena taikka ehdotusta, joka menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei oteta äänestettäväksi. Pohjaehdotus otetaan kuitenkin äänestettäväksi, vaikka sitä ei ole kannatettu.

Jollei ole muita äänestykseen otettavia ehdotuksia kuin pohjaehdotus, puheenjohtajan on julistettava se valtuuston päätökseksi.

26 §

Äänestystapa

Äänestys on toimitettava avoimesti. Kunkin valtuutetun äänestyskäyttäytyminen näkyy äänestyslaitteelta sitä mukaan, kun valtuutetut äänestävät. Valtuutettu voi asiasta puheenjohtajalle ilmoitettuaan korjata äänestyksessä tapahtuneen virheensä välittömästi äänestyksen tapahduttua. Valtuutettu ei voi muuttaa äänestyskäyttäytymistään enää sen jälkeen, kun puheenjohtaja on todennut äänestyksen päättyneeksi.

27 §

Äänestysjärjestys

Jos ehdotuksista on äänestettävä, puheenjohtaja esittää valtuuston hyväksyttäväksi

äänestysjärjestyksen, jota laadittaessa on otettava huomioon, että:

- 1) ensiksi asetetaan äänestettäväksi pohjaehdotuksesta kaksi eniten poikkeavaa ehdotusta. Niistä voittanut asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan, ja näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin, jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan;
- 2) jos asia koskee määrärahan myöntämistä, asetetaan ensin äänestettäväksi määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotusten suuruuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä; sekä
- 3) jos ehdotus on sellainen, että sen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, on sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä äänestettävä erikseen.

Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan lain mukaan määräenemmistön kannatus, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.

KuntaL104 §. Äänestys

Jos toimielin on asiasta yksimielinen tai vastaehdotusta ei ole kannatettu, puheenjohtaja toteaa päätöksen. Muussa tapauksessa puheenjohtaja toteaa ehdotukset, joita ei kannatuksen puuttuessa oteta äänestettäväksi, ja ehdotukset, joista äänestetään. Puheenjohtaja saattaa toimielimen hyväksyttäväksi äänestystavan ja, jos äänestyksiä on toimitettava useampia, äänestysjärjestyksen sekä tekee äänestysesityksen siten, että vastaus "jaa" tai "ei" ilmaisee kannanoton ehdotukseen.

Äänestys toimitetaan avoimesti. Päätökseksi tulee ehdotus, joka on saanut eniten ääniä, tai äänen mennessä tasan ehdotus, jota puheenjohtaja on äänestänyt.

KuntaL 43 §. Kunnanjohtajan irtisanominen tai siirtäminen muihin tehtäviin

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemiseen vaaditaan, että sitä kannattaa kaksi kolmasosaa kaikista valtuutetuista. Päätös voidaan panna heti täytäntöön. Samalla kunnanjohtaja voidaan vapauttaa tehtäviensä hoidosta.

28 §

Toivomusponsi

Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä kaupunginhallitukselle osoitettavan toivomusponnen, jonka tulee liittyä käsiteltävänä olevaan asiaan ja joka ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä muuttaa tai laajentaa sitä.

IV luku

Vaalit

29 §

Yleiset määräykset

Milloin vaali toimitetaan suljetuin lipuin, äänestyslipun on oltava kokoon taitettu niin, ettei sen sisältö ole näkyvässä. Äänestyslipussa ei saa olla asiattomia merkintöjä.

Äänestysliput annetaan valtuuston puheenjohtajalle nimenhuudon määräämässä järjestyksessä. Ääniä voidaan antaa jokaiselle vaalissa kysymykseen tulevalle ehdokkaalle, vaikkei häntä olisi

keskustelussa ehdotettu tai kannatettu.

KuntaL 105 §. Vaali

Vaalissa tulevat valituiksi se tai ne, jotka ovat saaneet eniten ääniä.

Luottamushenkilöiden vaali toimitetaan suhteellisena, jos sitä vaatii läsnä olevista toimielimen jäsenistä vähintään määrä, joka saadaan jakamalla läsnä olevien lukumäärä valittavien lukumäärällä lisätynä yhdellä. Jos osamääräksi tulee murtoluku, se korotetaan lähinnä ylempään kokonaislukuun.

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaisetjäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, ehdokkaat on hyväksyttävä ennen vaalia ja ehdokkaana tulee olla sekä varsinainen jäsen että tämän varajäsen. Jos varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia, valituiksi tulevat varsinaisiksi jäseniksi valittujen jälkeen seuraavaksi eniten ääniä tai korkeimmat vertausluvut saaneet ehdokkaat.

Suhteellista vaalia toimitettaessa on noudatettava soveltuvin osin, mitä kunnallisvaaleista säädetään. Lisäksi valtuusto voi antaa määräyksiä vaalin toimittamisesta. Suhteellinen vaali ja vaadittaessa myös enemmistövaali on toimitettava suljetuin lipuin. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.

30 §

Vaalitoimituksen avustajat

Toimitettaessa enemmistövaali suljetuin lipuin kokouksen pöytäkirjantarkastajat toimivat samalla ääntenlaskijoina ja avustavat muutenkin vaalitoimituksessa, jollei valtuusto toisin päättä.

Suhteellinen vaali

31 §

Valtuuston vaalilautakunta

Valtuusto valitsee ensimmäisessä kokouksessaan keskuudestaan toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan. Lautakunnassa on viisi varsinaistajäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Valtuusto valitsee jäseniksi valituista lautakunnan puheenjohtajan ja yhden varapuheenjohtajan noudattaen samaa menettelyä kuin valtuuston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajia valittaessa.

Lautakunnan sihteerinä toimii valtuuston pöytäkirjanpitäjä, jollei valtuusto toisin päättä. Lautakunta voi kutsua avukseen asiantuntijoita.

32 §

Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto

Valtuusto määrää ajankohdan, milloin ehdokaslistat on viimeistään annettava valtuuston puheenjohtajalle sekä milloin vaalitoimituksen nimenhuuto aloitetaan.

33 §

Ehdokaslistojen laatiminen

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan nimi kuin vaalissa on valittavia jäseniä ja varajäseniä.

Ehdokaslistan otsikossa on mainittava, missä vaalissa sitä käytetään. Ehdokaslista on vähintään kahden valtuutetun allekirjoitettava. Ensimmäinen allekirjoittaja toimii listan asiamiehenä, antaa sen valtuuston puheenjohtajalle ja on oikeutettu tekemään siihen 34 §:ssä tarkoitetut oikaisut.

34 §

Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen

Kun ehdokaslistojen antamisen määräaika on päättynyt, valtuuston puheenjohtaja antaa ehdokaslistat vaalilautakunnalle, joka tutkii ehdokkaiden vaalikelpoisuuden ja tarkastaa, ovatko ne muutoin asianmukaisesti laaditut.

Jos listassa on virheellisyys, annetaan asiamiehelle tilaisuus sen korjaamiseen vaalilautakunnan asettamassa määräajassa.

Jos sama henkilö on asiamiehen toimittaman ehdokaslistan korjaamisen jälkeenkin ehdokkaana kahdella tai useammalla listalla, vaalilautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään.

35 §

Ehdokaslistojen yhdistelmä

Sitten kun edellä 34 §:ssä mainittuja oikaisuja varten varattu määräaika on päättynyt, vaalilautakunta laatii hyväksytyistä ehdokaslistoista yhdistelmän, johon jokaiselle ehdokaslistalle merkitään järjestysnumero.

Ehdokaslistojen yhdistelmä on pantava ennen vaalitoimituksen nimenhuudon alkamista valtuuston istuntohuoneeseen nähtäväksi ja valtuustolle julkiluettava. Vaalin nimenhuutoa ei saa pitää ennen kuin vähintään neljännestunti on kulunut nähtäville panemisesta.

36 §

Vaalitoimitus

Kunkin valtuutetun on nimenhuudon määräämässä järjestyksessä annettava valtuuston puheenjohtajalle äänestyslippu, johon hän on merkinnyt äänestämänsä ehdokaslistan numeron.

37 §

Vaalin tuloksen toteaminen ja äänestyslippujen säilyttäminen

Nimenhuudon päätyttyä valtuuston puheenjohtaja antaa äänestysliput vaalilautakunnalle, joka tutkii niiden pätevyuden sekä laskee ja toteaa vaalin tuloksen noudattaen soveltuvin osin, mitä kunnallisvaaleista säädetään.

Vaalilautakunta antaa vaalin tuloksesta kirjallisen ilmoituksen valtuuston puheenjohtajalle, joka ilmoittaa vaalin tuloksen valtuustolle.

Vaalissa annetut äänestysliput on säilytettävä, kunnes päätös vaalissa, jossa niitä on käytetty, on saanut lainvoiman. Sama koskee arvonnassa käytettyjä lippuja. Jos vaali on toimitettu suljetuin lipuin, ne on säilytettävä suljetussa päällyksessä.

V luku **Pöytäkirja**

38 § **Pöytäkirja**

Valtuuston pöytäkirjan pitämisessä noudatetaan soveltuvin osin hallintosäännön yleisiä määräyksiä. Milloin äänestys on toimitettu nimenhuudolla, on äänestysluettelo liitettävä pöytäkirjaan. Varsinaisen pöytäkirjan ohessa valtuuston kokoukset äänitetään ja säilytetään äänitallenteina.

KuntaL 106 §. Eriävä mielipide
Päätöksentekoon osallistuneella, jos hän on tehnyt vastaehdotuksen tai äänestänyt päätöstä vastaan, sekä asian esittelijällä, jos päätös poikkeaa päätösehdotuksesta, on oikeus ilmoittaa päätöksestä eriävä mielipide. Ilmoitus on tehtävä heti, kun päätös on tehty. Ennen pöytäkirjan tarkastamista esitetyt kirjalliset perustelut liitetään pöytäkirjaan.

Päätöstä vastaan äänestänyt tai eriävän mielipiteen ilmoittanut ei ole vastuussa päätöksestä. Esittelijä on vastuussa hänen esittelystään tehdystä päätöksestä, jollei hän ole ilmoittanut eriävää mielipidettä.

KuntaL 107 §. Pöytäkirja
Toimielimen kokouksesta pidetään pöytäkirjaa.

Luottamushenkilön ja viranhaltijan päätöksistä pidetään pöytäkirjaa, jollei se päätöksen luonteen johdosta ole tarpeetonta.

KuntaL 108 §. Pöytäkirjan pitäminen nähtävänä
Valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen yleisesti nähtävänä siten kuin siitä on ennakolta ilmoitettu. Muun viranomaisen pöytäkirja pidetään vastaavasti yleisesti nähtävänä, jos asianomainen viranomainen katsoo sen tarpeelliseksi.

39 § **Pöytäkirjan tarkastus**

Valtuuston pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla tähän tehtävään valittua valtuutettua, jollei valtuusto jonkin asian kohdalla toisin päättä.

40 § **Valtuuston kansliatehtävät**

Valtuuston kansliatehtävät hoitaa konsernipalvelut.

SISÄLLYSLUETTELO

I luku

Yleiset määräykset

1 § Valtuuston toiminnanjärjestelyt	1
1a § Valtuustotoimikunta	1
2 § Valtuustoryhmän muodostaminen	2
3 § Valtuustoryhmään liittyminen sekä siitä eroaminen tai erottaminen	2
4 § Valtuustoryhmää koskeva kokouskutsuja -tilat	2
5 § Valtuustoryhmän tehtävät varajäseniä kutsuttaessa	3
6 § Päätösten ilmoittaminen valtuustoryhmille	3
7 § Luettelon pitäminen valtuustoryhmistä	3
8 § Istumajärjestys	3

II luku

Valtuutetun aloiteoikeus

9 § Valtuutettujen aloitteet	3
10 § Kaupunginhallitukselle osoitettava kysymys	3
11 § Tiedotustilaisuus ja kyselytunti	4

III luku

Valtuuston kokoukset

12 § Kokouskutsu	4
13 § Esityslista	5
14 § Kokouksesta tiedottaminen	6
15 § Varavaltuutetun kutsuminen	6
16 § Kaupunginhallituksen edustus valtuuston kokouksessa	6
17 § Puheenjohtajan luovuttaminen varapuheenjohtajalle ja tilapäinen puheenjohtaja	7
18 § Nimenhuuto ja päätösvaltaisuuden toteaminen	7
19 § Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut	7
20 § Asioiden käsittelyjärjestys	7
21 § Talousarvioehdotuksen käsittely	8
22 § Puheenvuorot	8
23 § Puheenvuorojen käyttäminen	9
24 § Pöydällepanoehdotus ja asian käsittelyn keskeyttäminen	9
25 § Ehdotukset	9
26 § Äänestystapa	10
27 § Äänestysjärjestys	10
28 § Toivomusponsi	11

IV luku

Vaalit

29 § Yleiset määräykset	11
30 § Vaalitoimituksen avustajat	11

Suhteellinen vaali

31 § Valtuuston vaalilautakunta	12
32 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto	12
33 § Ehdokaslistojen laatiminen	12
34 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen	12
35 § Ehdokaslistojen yhdistelmä	13

36 § Vaalitoimitus	13
37 § Vaalin tuloksen toteaminen ja äänestyslippujen säilyttäminen	13
V luku	
Pöytäkirja	
38 § Pöytäkirja	13
39 § Pöytäkirjan tarkastus	14
40 § Valtuuston kansliatehtävät	14

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.08.2020 § 198

Saapuneet ja lähteneet asiakirjat 24.8.2020

D/49/07.01.03.00.02/2020

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee luettelossa mainitut asiakirjat tiedokseen.
Perusteluosa	Kaupunginhallituksen jäsenille jaetaan luettelo saapuneista ja lähteneistä asiakirjoista.
Muutoksenhaku	muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	-
Liitteenä	1. Luettelot I ja II

Kaupunginhallituksen kokous 24.8.2020**Saapuneet ja lähteneet asiakirjat**

1. Lautakuntien pöytäkirjoja

- Rakennus- ja ympäristölupalautakunta 11.8.2020 D/18/2020
- Sivistyslautakunta 11.8.2020 D/5/2020

2. Pöytäkirjan ote

- **Nastolan aluejohtokunta** 18.8.2020 § 22: Nastolan aluejohtokunnan lähetekeskustelu Lahden kaupungin talouden ja toiminnan suunnittelusta vuosille 2021 – 2023 sekä osallisuus ja hyvinvointipalvelujen vastuualueen talousarvioesityksestä vuodelle 2021 D/1546/2020

3. Saapuneita kirjeitä**Heinolan kaupunki**

- kaupunginhallitus 17.8.2020 § 149: Lausunto Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän omistajakuntien omistajastrategiasta D/1234/2020

Sysmän kunta

- kunnanhallitus 10.8.2020/Ote 184 §: Lausunto Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän omistajakuntien omistajastrategialuonnoksesta D/1234/2020

Kaupunginhallituksen kokous 24.8.2020

Saapuneet ja lähteneet asiakirjat II

1. Kaupunginjohtajan päätös

- 24.8.2020 § 64: Pitkäaikaisen lainan ottaminen Euroopan investointipankista

D/151/2020

ML

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
24.8.2020 § 199

**Ylimääräinen asia: Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ylimääräisen
yhtymäkokouksen koolle kutsuminen**

D/40/00.02.01.00.00/2018

Päätös	Kaupunginhallitus päätti vaatia PHHYKY:n perussopimuksen 9 §:n mukaisesti ylimääräisen yhtymäkokouksen koolle kutsumista puheenjohtajavaalin toimittamiseksi ja muiden yhtymän hallituksen esittämien asioiden käsittelemiseksi.
Muutoksenhaku	oikaisuvaatimusohjeet
Toimenpiteet	ote PHHYKY Veli Penttilä, PHHYKY hallitus

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Liitetään pöytäkirjaan

Lahden kaupunki
Toimielin:
Kaupunginhallitus

Kunnallisasiat
Kokouspäivämäärä:
24.08.2020

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.
	<p>Pykälät: 188-198</p> <p>Hallintolainkäyttölaki 5 § 1 mom. /muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.</p> <p>Pykälät ja valituskieltojen perusteet</p> <p>Pöytäkirjan §:n osalta muutoksenhakuoikeus on siten rajoitettu, että kunnallisen virkaehtosopimuksen 26 §:n mukaan viranhaltija ei saa valittamalla hakea muutosta viranomaisen päätökseen tai saattaa sitä oikaisuvaatimuksin tai hallintovalitusasiana käsiteltäväksi siltä osin kuin päätös koskee viranhaltijan palvelussuhteen ehtoja, jos hänellä tai viranhaltijayhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa.</p>

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika	Kuntalain 89 §:n 1 mom. mukaan päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla, mikäli niistä voidaan tehdä kirjallinen oikaisuvaatimus. Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.
	<p>Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, ja sen yhteystiedot:</p> <p>Toimielin: Lahden kaupunginhallitus Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti Käyntiosoite: Lahden Palvelutori, Lahti-Piste, Kauppakeskus Trio, 2. krs, Aleksanterinkatu 18 Puh.: (03) 814 11 Faksi: (03) 814 2244 Sähköpostiosoite: kirjaamo@lahti.fi Aukioloaika: klo 9-18</p> <p>Pykälät: 199</p> <p>Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valituksen tekoon oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Oikaisuvaatimusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päätyttyä.</p>
Oikaisuvaatimuksen sisältö	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen sekä sen tekijä ja yhteystiedot.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.
---	---

	<p>Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hao/hameenlinna Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42200 Telekopio 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi <i>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa</i> https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Kunnallisvalitus, pykälät:</p>	<p>Valitusaika: 30 päivää</p>
	<p>Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot:</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hao/hameenlinna Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42200 Telekopio 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi <i>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa</i> https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Hallintovalitus, pykälät:</p>	<p>Valitusaika: 30 päivää</p>
<p>Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnallisvalituksen tekoon oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.</p>		
<p>Valituskirjelmä</p>	<p>Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä - perusteet, joilla muutosta vaaditaan. <p>Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai kirjelmän muun laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.</p> <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.</p> <p>Valituskirjelmään on liitettävä</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä - todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HLL 21 §).</p>	
<p>Valitusasiakirjojen toimittaminen</p>	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.</p> <p>Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.</p>	
<p>Tuomioistuinmaksut</p>	<p>Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suorite- tuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsitte-</p>	

	lyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.
Lisätiedot	Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje / valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen. Hankinta-asioita (pykälät) koskeva oikaisuohje ja valitusosoitus on pöytäkirjan erillisenä liitteenä.